

Zkouškové otázky k ústní zkoušce z finančního práva – PF UPOL

ČÁST A – OBECNÁ ČÁST	3
1. Finance a metody finanční činnosti. Pojem finanční právo – jeho definice, předmět a systém.....	3
2. Charakteristika a jeho postavení v systému práva. Prameny finančního práva	5
3. Finančně-právní vztahy – charakteristika, předpoklady jeho vzniku a existence a prvky finančně-právního vztahu.....	7
4. Finanční orgány v ČR – pojem a charakteristika, výčet a dělení, právní úprava	9
5. Dozorové postupy ve finančním právu	10
6. Finanční kontrola ve veřejné správě – právní úprava, charakteristika, druhy.....	12
7. Rozpočtové právo – rozpočet jako pojem obecně a jako finančně právní institut, prameny rozpočtového práva, pojmy – rozpočtová soustava, rozpočtový systém, veřejný rozpočet, obsah rozpočtu	15
8. Rozpočtové zásady – jejich dělení, výčet a charakteristika	17
9. Rozpočtový proces – právní úprava, proces schvalování veřejných rozpočtů, rozpočtové provizorium – podstata a zásady	20
10. Státní rozpočet – právní úprava státního rozpočtu, pojem, obsah a jeho charakteristika, pojmy: střednědobý výhled, rozpočtová skladba	22
11. Rozpočtová odpovědnost – právní úprava a pravidla. Veřejný/státní dluh, státní finanční aktiva a státní finanční pasiva. Kontrola rozpočtového hospodaření a státní závěrečný účet. Národní rozpočtová rada.....	26
12. Rozpočty územních samosprávných celků – právní úprava, obsah a jeho charakteristika, vzájemné vztahy mezi rozpočty ÚSC a vztahy ke státnímu rozpočtu.....	29
13. Fondovní hospodaření – právní úprava, pojem fond, druhy fondů, státní fondy – podstata, výčet a charakteristika alespoň 1 státního fondu	31
14. Organizační složky a příspěvkové organizace státu a územních samosprávných celků – právní úprava, charakteristika, účel zřizování, principy hospodaření s rozpočtovými prostředky, kontrola jejich hospodaření	34
15. Pojem poplatků a poplatková soustava v ČR. poplatkové právo – právní úprava, členění a charakteristika jednotlivých skupin poplatků, charakteristika alespoň 2 vybraných místních poplatků	37
16. Pojem clo a jeho druhy. Celní právo – právní úprava, celně-právní vztah a jeho náležitosti – vymezení a charakteristika	41
17. Měnové právo – právní úprava, pojmy peníze a měna, druhy měny, hotovostní a bezhotovostní platební styk	43
18. ČNB a její úloha v oblasti měny. Finanční arbitr – pojem a podstata.....	46
19. Právo finančního systému – právní úprava, pojem „finanční trh“ a jeho charakteristika, instrumenty finančního trhu – výčet a charakteristika	47
ČÁST B – DAŇOVÉ PRÁVO.....	49
1. Pojem daň – Daňově-právní vztah – náležitosti daňově-právního vztahu a jejich charakteristika, klasifikace daní	49
2. Daň z přidané hodnoty – charakteristika daně, předmět daně, zdanitelná plnění, okamžik jejich uskutečnění a místo plnění	53
3. Daň z přidané hodnoty – subjekty daně – výčet, charakteristika. Registrace k DPH, kdo, kdy a jak? Nespolehlivý plátcce daně.....	56
4. Daň z přidané hodnoty – daňové doklady – výčet, běžný daňový doklad a zjednodušený daňový doklad – principy užívání a jejich povinné náležitosti. Základ daně. Sazby daně	59
5. Daň z přidané hodnoty – osvobození od daně, odpočet daně, vrácení daně, prodej zboží za ceny bez daně.....	62
6. Daň z přidané hodnoty – správce daně, zdaňovací období, daňové přiznání, splatnost daně	66
7. Spotřební daň – právní úprava, charakteristika a jejich výčet, předmět daní, pojem daňové území, vznik daňové povinnosti a povinnosti daně přiznat a zaplatit.....	67
8. Spotřební daň – osvobození od daní, uplatnění nároku na osvobození od daní, podmíněné osvobození od daní, daňový sklad, způsoby zajištění daní	70
9. Spotřební daň – subjekty daní, základ daně, sazby, vrácení daně, prodej zboží za ceny bez daně	72
10. Spotřební daň – správce daně, registrace, daňové přiznání, zdaňovací období, splatnost daně	77

11. Spotřební daň z tabákových výrobků – předmět, základ, daňové přiznání, správce spotřební daně z tabákových výrobků, splatnost daně	78
12. Energetické daně – právní úprava, charakteristika a jejich výčet, předmět daní, pojem daňové území, vznik daňové povinnosti a povinnosti daně přiznat a zaplatit.....	81
13. Daň z příjmů FO – právní úprava, charakteristika daně, poplatníci daně, vč. Poplatníka v paušálním režimu, správce daně, daňové přiznání – typy a lhůty pro podání – placení daně	83
14. Daň z příjmů fyzických osob – předmět daně a jeho charakteristika, osvobození od daně	87
15. Daň z příjmů fyzických osob – dílčí základ daně, základ daně, nezdanitelné části základu daně, sazba daně, slevy na dani – výčet.....	90
16. Daň z příjmů právnických osob – právní úprava, charakteristika daně, poplatníci daně, předmět daně, osvobození od daně.....	93
17. Daň z příjmů právnických osob – základ daně, položky odčitatelné od základu daně a položky snižující základ daně, sazba, zdaňovací období, daňové přiznání, splatnost daně, správce daně.....	96
18. Daň z příjmů – výdaje, daňové odpisy majetku – podmínky pro odpisování	99
19. Mimořádná daň z neočekávaných zisků – právní úprava, podstata a charakteristika	101
20. Daň z nemovitých věcí / daň z pozemků – charakteristika daně, poplatník daně, předmět daně, osvobození, základ daně, sazba daně, možná úprava sazeb, správce daně.....	104
21. Daň z nemovitých věcí/daň ze staveb a jednotek – charakteristika daně, poplatník daně, předmět daně, osvobození, základ daně, možná úprava sazeb, správce daně	111
22. Daň za hazardních her – právní úprava, subjekt daně, předmět daně, základ daně, zdaňovací období, daňové přiznání a splatnost daně.....	114
ČÁST C – SPRÁVA DANÍ	116
1. Správa daní – pojem a obsah, právní úprava, pojem veřejný rozpočet a daň z hlediska DŘ	116
2. Správa daní – pojem správce daně – výčet, pravomoc a působnost, úřední osoba	117
3. Správa daní – osoby zúčastněné na správě daní a jejich charakteristika, zastupování. Odborný konzultant.....	119
4. Správa daní – Základní zásady správy daní – výčet a charakteristika alespoň 5ti z nich	121
5. Správa daní – úřední jazyk, doručování a dokumentace ve správě daní – výčet a charakteristika	123
6. Správa daní – zahájení řízení, dokazování, zastavení řízení, náklady řízení	125
7. Správa daní – rozhodnutí – základní náležitosti rozhodnutí, právní moc a vykonatelnost rozhodnutí, nicotnost rozhodnutí.....	128
8. Správa daní – řízení a další postupy při správě daní – výčet a základní charakteristika.....	129
9. Správa daní – Opravné prostředky – podstata, výčet a charakteristika alespoň 2 prostředků.....	134
10. Správa daní – dozorčí prostředky – jejich podstata, výčet a charakteristika.....	138
11. Správa daní – registrační řízení a řízení o závazném posouzení – právní úprava, pojem a charakteristika.....	140
12. Správa daní – daňové řízení a jeho etapy; daňové tvrzení a dodatečné daňové tvrzení, lhůty pro podávání daňového přiznání	142
13. Správa daní – placení daní (nedoplatek, přeplatek, lhůta pro placení daní, námitka).....	143
14. Správa daní – způsob placení daně, den platby, způsoby zajištění daní (zástavní právo, ručení, zajištění daně ručením nebo bankovní zárukou, zálohy)	145
15. Správa daní – vymáhání daní (exekuční titul, exekuční příkaz, vyloučení majetku z daňové exekuce, prohlášení o majetku odklad a zastavení daňové exekuce, náklady).....	147
16. Správa daní – daňová exekuce postižením majetkových práv – pojem, výčet způsobů a charakteristika	148
17. Správa daní – daňová exekuce prodejem movitých věcí – pojem, výčet způsobů a charakteristika	150
18. Správa daní – daňová exekuce prodejem nemovitých věcí.....	151
19. Správa daní – následky porušení povinností při správě daní (jednotlivé typy a jejich charakteristika).....	152

ČÁST A – OBECNÁ ČÁST

1. Finance a metody finanční činnosti. Pojem finanční právo – jeho definice, předmět a systém

FINANCE

- **Finanční vztahy** = peněžní vztahy, které vznikají s tvorbou, rozdělováním, přerozdělováním a užitím peněžní masy; vznikají, mění se a zanikají při provádění finanční činnosti
 - Pojem **peněžní vztahy** je širší než pojem finanční vztahy – zahrnují v sobě veškeré vztahy spojené s penězi, včetně vztahů v oblasti cen, mezd, pojištění, úspor domácností, ...)
 - **Peněžní prostředky** jsou materiálním nositelem finančních vztahů
 - **Peněžní masa** = souhrn veškerých peněz v národní ekonomice
 - **Peníze** = hotovostní, bezhotovostní, virtuální měny, elektronické peníze
 - **Peněžní fond** = seskupení majetku v peněžní podobě, vymezený účel, osoba vlastníka nebo správce
- **Finance** = souhrn finančních vztahů, souvisejících s tvorbou, rozdělováním, použitím peněžních fondů a jejich částí
 - Dělíme na:
 - **Veřejné finance** = souhrn peněžních vztahů souvisejících s tvorbou, rozdělováním, a použitím peněžní masy a jejich částí v orgánech a organizacích veřejného sektoru
 - ♦ **Státní** – státní rozpočet, státní fondy, státní půjčky
 - ♦ **Místní** – místní rozpočty
 - **Soukromé finance** = vztahy související s tvorbou, rozdělováním a použitím peněžního kapitálu v soukromém sektoru
 - ♦ **Podnikatelské** – finance firem, podniků, korporací
 - ♦ **Občanské** – finance občanů, rodin, domácností
 - Funkce:
 - **Distribuční** – cílem je spravedlivě rozdělit peněžní prostředky
 - **Alokační** – možnost státu ovlivnit prostřednictvím peněžních operací ve formě rozpočtových příjmů a výdajů rozmístění zdrojů tam, kde je jich potřeba
 - **Stabilizační** – slouží k ovlivňování společensko-hospodářské situace státu, zvláště k obnovení makroekonomické rovnováhy
 - **Kontrolní** – významná pro možnou zpětnou vazbu o vývoji financí ve společnosti
 - **Fiskální** – vyjadřuje potřebu shromažďovat peněžní prostředky na společensky nezbytné výdaje, které jsou v souladu s hospodářskou politikou státu

FINANČNÍ ČINNOST

- = činnost spočívající v **tvorbě, rozdělování a používání** peněžních fondů na úrovni jednotlivých ekonomických jednotek
 - Ekonomická jednotka: veřejnoprávní korporace, podnikatel, nepodnikající osoba; souhrnný pojem pro osobu s právní osobností a jednotku bez právní osobností
- Metody finanční činnosti:
 - **Nenávratná metoda**
 - Přesun peněžních prostředků od jedné osoby nebo jednotky k jiné bez jakéhokoliv nároku na vrácení plnění původního
 - Např. daně, clo, poplatky, státní a místní dotace

○ **Návratná metoda**

- Osoba nebo jednotka získává do své dispozice peněžní prostředky od druhé osoby nebo jednotky, přičemž je povinna tyto peněžní prostředky vrátit (za stanovených podmínek a ve stanovené době)
- Např. dluhopisy, návratná finanční výpomoc, emise cenných papírů, dluhopisy

○ **Pojišťovací metoda**

- Plnění závisí na splnění předem nejisté podmínky
- Např. soukromé pojištění, sociální pojištění, zdravotní pojištění

○ **Realizační metoda**

- Přesun části peněžního fondu doprovázený ekvivalentní směnou za zboží a služby
- Např. prodej zboží a služeb
- Ekvivalentní X neekvivalentní

POJEM FINANČNÍHO PRÁVA

- Souhrn právních norem upravujících společenské vztahy vznikající v procesu tvorby, rozdělování, přerozdělování a používání peněžní masy a jejích částí
- Upravuje primárně vztahy, ve kterých vystupuje veřejná moc
- Formální pojetí (obsaženy v závazných pramenech práva) X materiální pojetí (obsahuje i další pravidla)
- Ovládáno základními zásadami (spravedlnost, zákonnost, právní jistota, legitimní očekávání atd.)

ÚČEL A PŘEDMĚT FINANČNÍHO PRÁVA

- **Účel** – úprava společenských vztahů tak, aby byl zabezpečen materiální základ pro poskytování veřejných statků a současně i fungování peněžního systému státu
- **Předmět** – vztahy vznikající v průběhu finanční činnosti, zejména finanční činnosti státu
- Předmět FP (užší pojetí):
 - Úprava a regulace veřejných financí, tj. peněžních vztahů souvisejících s tvorbou, rozdělováním a použitím peněžních fondů ve veřejném sektoru
 - Finanční vztahy
 - Subjektivní finanční práva, finanční pravomoci a finanční povinnosti
 - Stanovení určitých pravidel nebo deklarování určitých skutečností (např. cíle a zásady spravedlivých daní, vymezení příjmů a výdajů veřejného rozpočtu, deklarace nezávislosti centrální banky atd.)

POSTAVENÍ FINANČNÍHO PRÁVA V PRÁVNÍM ŘÁDU

- Samostatné právní odvětví
- Součást práva **veřejného**
- Vztah finančního práva k jiným právním odvětvím:
 - Ústavní právo – není daně bez zákona, vymezení základů schvalování státního rozpočtu, právo ÚSC hospodařit podle vlastního rozpočtu, ČNB, NKÚ
 - Úzká provázanost s právem správním, dále souvisí s právem trestním, právem sociálního zabezpečení, mezinárodním právem veřejným, občanským, obchodním atd.

DĚLENÍ FINANČNÍHO PRÁVA

- **Obecná část** – obecné poznatky o oboru (základní finanční kategorie, principy, základní pojmy, prameny, dozorové postupy, účel, předmět, subjekty a obsah FP)

- **Zvláštní část:**
 - **Fiskální FP** – souvisí s tvorbou, rozdělováním, přerozdělováním a užitím rozpočtových fondů; rozpočtové právo, daňové právo, dotační právo
 - **Nefiskální FP** – souvisí se samotnou peněžní masou a její tvorbou, rozdělováním, přerozdělováním a užitím; měnové právo, devizové právo, právo finančního systému
 - **Rozšířené podobory nefiskálního FP** – vedle veřejnoprávních pravidel jsou jejich součástí i soukromoprávní pravidla; bankovní právo, pojišťovací právo, právo kapitálového trhu
- **Specifické oblasti:**
 - Úvěrové právo
 - Právo proti praní špinavých peněz
 - Účetní právo
 - Právo veřejných zakázek
 - Herní právo
 - Cenové a oceňovací právo
 - Mzdové právo

2. Charakteristika a jeho postavení v systému práva. Prameny finančního práva

FINANČNÍ PRÁVO

- **Souhrn právních norem, které upravují právní vztahy vznikající v procesu tvorby, rozdělování a používání peněžní masy a jejich částí**
- Finanční právo je tedy **samostatným právním odvětvím** (veřejného práva) a vytváří ucelený systém vnitřně strukturovaný
 - Zároveň má však i prvky jiných právních odvětví
- Finanční právo **upravuje:**
 - Především ty vztahy, ve kterých vystupuje či do nich zasahuje stát a
 - Které se přímo nebo alespoň zprostředkovaně dotýkají peněžní masy
- **Stát v těchto vztazích vystupuje v mocenském/nadřazeném postavení, ať přímo nebo nepřímo**
 - Většina norem je **kogentních**
- **Patří sem jak vztahy upravené obecně závaznými právními předpisy, tak i vztahy vznikající na smluvním základě**
 - Smluvně – např. Úvěrové vztahy (fp se zabývá veřejnoprávním aspekty)
 - Upravené právními předpisy – např. Daně
- **Systém: finanční právo dělíme na dvě části (viz. Otázka 1)**
- **Přesahuje či je propojeno i s jinými právními odvětvími:**
 - **Ústavní právo:** základní ustanovení týkající se např. Schvalování státního rozpočtu, práva ukládat daně, státní závěrečný účet, postavení a zakotvení čnb + nkú, právo na samosprávu úsc
 - Lzps – čl. 11 odst. 5: „daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.“
 - **Správní právo:** finanční orgány jsou součástí správy státu a některé z těchto činností mají charakter činnosti správy, zasahuje do organizace orgánu finanční správy, celní správy, (proces – sř se pro úpravu daní nepoužije)

- **Mezinárodní právo veřejné:** mezinárodní smlouvy (o zamezení dvojího zdanění, ochrana investic)
- **Evropské právo:** velký vliv na finanční právo, přejímání principů a ustanovení do našeho právního řádu (harmonizována oblast nepřímých daní, správy daní, bankovníctví...)
- **Občanské:** smluvní (finanční) vztahy, vymezení subjektů (fo, po)...
- **Obchodní:** právo obchodních korporací, živnostníci
- **Trestní:** hospodářské trestné činy
- **Právo sociálního zabezpečení, právo životního prostředí, pracovní právo**

PRAMENY

1) Vnitrostátní prameny práva

- **Ústavní základy finančního práva – Ústavní zákony** (Ústavní pořádek)
- „Daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.“
- LZPS čl. 11 odstavec 5
- **Státní rozpočet**
 - Proces schvalování
 - Čl. 42 Ústavy: Návrh zákona o státním rozpočtu a státním závěrečném účtu podává vláda. Tyto návrhy projednává a o nich se usnáší na veřejné schůzi Poslanecká sněmovna. (senát ne)
 - Čl. 33 Ústavy: Senátu nepřísluší přijmout zákonné opatření ve věci státního rozpočtu.
- **Rozpočty územních samosprávných celků**
 - Čl. 101 odst. 3 Ústavy
- **Postavení NKÚ – Nejvyšší Kontrolní Úřad**
 - Kontroluje hospodaření se státním rozpočtem a se státním majetkem
- **Postavení ČNB**
 - Centrální banka státu, péče o měnu
- **Ostatní vnitrostátní prameny finančního práva**
 - **Zákony**
 - Dominujícím pramenem finančního práva jsou **zákony (desítky)**
 - Např. Zákon o rozpočtových pravidlech, zákon o státním rozpočtu, zákon o ČNB...
 - **Zákonná opatření**
 - Měnové zákonné opatření k daňovým zákonům, zákonné opatření vydáno z nabytí nemovitých věcí a opatření, které souvisí s účinností NOZ
 - Zákonná opatření přijímá senát
 - **Podzákonné předpisy**
 - **Nařízení vlády**
 - **Vyhlášky ministerstev**
 - **Obecně závazné vyhlášky obcí**
 - Místní poplatky, daň z nemovitých věcí
 - Propisují se do zákona o daních z příjmů
 - Slouží k tomu, aby si obce upravily to, co jim zákon dovoluje (např. V souvislosti s daní z nemovitých věcí, jelikož příjem z tohoto plyne především do obecního rozpočtu)
- **Další prameny**
 - **Opatření ČNB**
 - Vyhlášky a opatření

○ **Pokyny řady D**

- Daňové pokyny (vydává Generální finanční ředitelství, dříve Ministerstvo financí), publikovány ve Finančním zpravodaji → Nejsou prameny práva, postrádají obecnou závaznost → nejsou obecně závazné
- Mají výkladovou funkci
- Viz. <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/danove-pokyny>

2) Mezinárodní smlouvy

- Upravují zejm. Otázky mezinárodního dvojího zdanění, ochrany a podpory zahraničních investic, dále otázky devizového práva, mezinárodního platebního styku,...
- Euronovela Ústavy vnesla obecnou inkorporační klauzuli přímo do textu Ústavy (vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejíž ratifikaci dal Parlament ČR souhlas a jimiž je ČR vázána, jsou součástí českého právního řádu; v případě rozporu s ustanovením zákona mají přednost před zákonem)

3) Evropské právo

- **Primární prameny evropského práva**
 - Smlouvy (Římské, Maastricht, Lisabon,...)
- **Sekundární prameny evropského práva**
 - **Nařízení:** všeobecná platnost, závazné v plném rozsahu), přímo vykonatelné
 - Př. Nařízení o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku
 - **Směrnice**
 - Závazné co do výsledku, ale ponechávají volnost ve výběru formy a metody, jakými bude tohoto výsledku zajištěno ve vnitrostátních právních řádech), nutnost je implementovat
 - Př. Směrnice Rady o společném systému DPH
 - **Rozhodnutí**
 - Týkají se jednotlivých případů; závazná pro adresáta
 - **Doporučení a stanoviska**
 - Nejsou všeobecně ani individuálně závazné, ale vyjadřují určité právně aprobované chování či posouzení právní situace, která může být relevantní pro interpretaci právních aktů orgánů EU
 - **Soudní rozhodnutí SD EU** – některá mohou obsahovat obecně závazná právní pravidla; precedenční, výkladový a argumentační charakter
- Zajímavost: hodně evropsky upraveno je celní právo, které se přímo dotýká základních pilířů evropské kooperace

3. Finančně-právní vztahy – charakteristika, předpoklady jeho vzniku a existence a prvky finančně-právního vztahu

CHARAKTERISTIKA FINANČNĚ-PRÁVNÍCH VZTAHŮ

- vztahy vznikající a existující v procesu právní regulace finanční činnosti, zejm. finanční činnosti státu
- jsou prostředníkem pro realizaci právních norem
- předpokladem vzniku a trvání je právní norma a právní skutečnosti

- definice a znaky F-P vztahu:
 - Jedním z druhů právních vztahů = musí obsahovat stejné prvky jako právní vztah
 - Charakteristický rys: vznikají a existují v procesu právní regulace finanční činnosti
 - př. placení daní – plátce daně má povinnost vyplnit daňové přiznání a daň zaplatit a stát nebo ÚSC má právo na to, aby tato daň byla odvedena a zaplacená
- jsou jedním z druhů právních vztahů, musí obsahovat všechny 3 základní prvky jako ostatní právní vztahy:
 - Objekt
 - to, čeho se ty práva a povinnosti subjektů týkají
 - tj. peněžní prostředky nebo peněžité plnění
 - přímo (zaplacení daně) X nepřímo (zprostředkovaně – podání daňového přiznání)
 - Subjekty (nikdy NE SUBJEKT)
 - jsou vždycky 2:
 - oprávněný = stát (představovaný svými orgány) – stojí v mocenském postavení (např. správce daně – daňový úřad)
 - povinný = ostatní FO a PO – konkrétně pak záleží na určitém pododvětví
 - Obsah
 - práva a povinnosti stanovené finančně-právní normou
 - přímo nebo zprostředkovaně týkají tvorby, rozdělování a používání peněžní masy nebo jejích částí
- Vznik a existence FP vztahů = právní skutečnost (okruh stanoven ve finančně-právních normách – např. předpokladem vzniku daňové povinnosti je existence důchodu či majetku)
- u každých vztahů musí být nějaký předpoklad jeho vzniku, existence a zániku, tady je tím právní skutečnost
 - u daní je tou skutečností, která zakládá povinnost je příjem
 - skutečností, která mění tento vztah je např. smrt dané osoby

CHARAKTERISTICKÉ RYSY FINANČNĚPRÁVNÍCH VZTAHŮ:

- jsou veřejně-právní vztahy
 - řada z nich má soukromoprávní a smluvní základ ale stále se řadí do veřejnoprávních vztahů
- předmětem těchto vztahů jsou VŽDY peněžní prostředky - přímo či zprostředkovaně
 - přímé: např. dotace, návratná finanční výpomoc
 - nepřímé: např. daňové přiznání, podání přihlášky k registraci
- jedním ze subjektů je stát; subjekty jsou v nerovnoprávním postavení (stát je nadřazený, mezi ostatními subjekty už platí zásada rovnosti)
 - subjekt je zastřešující právní pojem pro články vystupující ve vztahu – ne všechny subjekty mají právní subjektivitu!!!
 - př. ministerstvo financí není subjekt, ale organizační složka státu – je to orgán bez právní subjektivity (zastupuje stát)
- vztahy mají také majetkový aspekt – ta je dán samotnou povahou finanční činnosti státu = majetková újma na straně jedné (zpravidla u povinného subjektu) a zvětšení majetkové podstaty na straně druhé (zpravidla u strany oprávněné, na straně státu)
 - pokud to shrneme, tak jsou to tedy mocensko-majetkové vztahy vyjádřené v peněžní formě
- dělení subjektů je několik (i tehdy v přednášce jich bylo víc), tohle je dělení subjektů na národní úrovni:

4. Finanční orgány v ČR – pojem a charakteristika, výčet a dělení, právní úprava

POJEM

- Na straně oprávněného subjektu finančně-právních vztahů vystupuje vždy stát, ten je zastoupen určitými orgány, tyto orgány obecně nazýváme finanční orgány

DĚLENÍ

1. Státní finanční orgány – orgány státu

a) Ústřední FO:

- **Ministerstvo financí ČR**
- **ČNB**
- (NKÚ)!
 - ♦ Dle Papouškové a jiných není finančním orgánem → nevyvíjí finanční činnost
 - ♦ Kontroluje hospodaření podle státního rozpočtu a se státním majetkem

b) Územní FO:

- S celorepublikovou působností:
 - ♦ **Generální finanční ředitelství** – v Praze, nadřízený Odvolacímu finančnímu ředitelství, podřízeno Ministerstvu financí
 - ♦ **Odvolací finanční ředitelství** – v Brně, nadřízený finančním úřadům
 - ♦ **Specializovaný finanční úřad** – v Praze
 - ♦ **Generální ředitelství cel** – nadřízený celním úřadům
- Ostatní:
 - ♦ **Finanční úřady** – pro každý kraj jeden
 - ♦ **Celní úřady** – pro každý kraj jeden + speciální CÚ Praha-Ruzyně
- Generální finanční ředitelství + Odvolací finanční ředitelství + finanční úřady → označujeme jako **orgány finanční správy**
- Generální ředitelství cel + celní úřady → označujeme jako **orgány celní správy**

2. Místní finanční orgány – orgány ÚSC

- Zastupitelstva obcí a krajů si v rámci samostatné působnosti zřizují **finanční a kontrolní výbory**
- Výkon přenesené působnosti je zajišťován obecními úřady nebo pověřenými obecními úřady a krajskými úřady – mohou si vytvořit **odbory**, které budou na ně přenesenou činnost zajišťovat

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- Pro orgány finanční správy: **zákon o Finanční správě České republiky**
- Pro orgány celní správy: **zákon o Celní správě ČR**
- Pro místní finanční orgány: **zákon o Obcích a zákon o Krajích**
- Ministerstvo financí: **Kompetenční zákon**
- ČNB: **z. o ČNB, Ústava**

5. Dozorové postupy ve finančním právu

- Patří do obecné části finančního práva
- **Právní zakotvení:**
 - V souladu s čl. 2 odst. 2 LZPS „*Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.*“
 - Právní úprava dozoru, dohledu a kontroly:
 - Zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
 - Zák. č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění p. p.
 - Zák. č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění p. p.
 - Zvláštní zákony vztahující se k jednotlivým oblastem – viz dále
- **2 důležité oblasti:**
 - 1. Dohled (případně dozor) nad finančním trhem
 - 2. Finanční kontrola ve veřejné správě

DOZOR, DOHLED A KONTROLA

- nejobecnějším pojmem je dozor
- dozor = záměrná činnost, při které je porovnáván stav nebo činnost reálná se stavem nebo činností dle konkrétních pravidel
 - v širším slova smyslu rozlišujeme: (porovnávám něco, co je s tím, jak to má být)
 - správní (státní) dozor
 - dohled
 - kontrola
 - teoretické vymezení těchto pojmů se liší a obvykle nesedí se skutečností a není používáno správně – nekonzistentnost pojmů
- kontrolní postupy navazují na postupy regulační, žádoucí stav musí být vymezen
- kritéria právní x mimoprávní

SPRÁVNÍ DOZOR NA ÚSEKU FINANČNÍ ČINNOSTI

- je vykonáván vůči subjektům **nepodřízeným** dozorujiícímu orgánu
- vždy souvisí s tvorbou, rozdělováním a používáním peněžní masy nebo jejich částí dozorovanými subjekty
- dodržování zákonnosti (chápáno široce)

- při zjištění nedostatků
 - o prostředky **sankční** (např. pokuty)
 - o **nápravné** prostředky (např. uložení opatření k nápravě závadného stavu)
 - o **jiná opatření** (např. nucené ukončení činnosti dozorovaného subjektu)
- **obsahem dozoru nad dodržováním:**
 - o povinností stanovených zákony které upravují finanční činnost dozorovaných subjektů
 - o povinností stanovených podzákonými předpisy odvozenými od těchto zákonů (viz odrážka první)
 - o povinností a podmínek stanovených pro výkon činnosti stanovených v jejich licenci, povolení či jiném typu oprávnění k jejich finanční činnosti
 - o povinností uložených dozorovaným subjektům pro ně závaznými individuálními právními akty vydanými orgánem st. dozoru

DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM

- **finanční trh** = systém subjektů a vztahů mezi nimi, které umožňují shromažďování, soustředování (akumulaci, agregaci) a rozmísťování (alokaci) dočasně volných peněžních prostředků (tzn. jejich mobilizaci) na základě nabídky a poptávky (= smluvního principu), a to prostřednictvím instrumentů finančního trhu
 - o rozdělení finančního trhu podle instrumentů a jejich splatnosti:
 - a) **peněžní trh** – trh krátkodobých peněz
 - b) **kapitálový trh** – trh dlouhodobých peněz a trh majetkových cenných papírů
- = dozor vykonávaný nestátním subjektem je nazýván právně teoretickým pojmem dohled (namísto termínu státní dozor)
- i přes různé terminologické označení zůstává věcný obsah státního dozoru a dohledu stejný
- případ, kdy je dozor svěřen osobě, která je odlišná od státu
- spojován s oblastí finančních trhů
- odlišnost s právním dozorem hlavně otázkou právní teorie
- tyto subjekty vykonávají dohledovou činnost ve vlastní **samotné působnosti**
- hodnotí se pouze právní hlediska, mimoprávní ne
- **Oblasti dohledu nad finančním trhem:**
 1. Dohled v oblasti bankovníctví, peněžnictví a peněžního trhu
 2. Dohled v oblasti pojišťovnictví
 3. Dohled v oblasti kapitálového trhu, doplňkového penzijního spoření
 4. Doplňkový dohled
- (– V roce 2006 došlo k integraci dohledu nad většinou subjektů finančního trhu do působnosti **České národní banky**, ostatní subjekty zanikly + v některých případech dozor vykonává **Ministerstvo financí**, a to např. u Stavební spořitelny nebo Penzijního fondu)
- **Dohled ČNB zahrnuje:**
 - o kritéria autorizace
 - o dohled nad dodržováním podmínek stanovených udělenými licencemi, povoleními atd.
 - o kontrola dodržování zákonů, přímo použitelných předpisů Evropské unie a vyhlášek České národní banky
 - o získávání informací potřebných pro výkon dohledu
 - o ukládání opatření k nápravě a sankcí
 - o řízení o správních deliktech a přestupcích
- **Opatření k nápravě a sankce:**
 - o uložení opatření k nápravě; výměna osob; tvorba rezerv a opravných položek; snížení nebo zvýšení základního kapitálu; změna licence; mimořádný audit; zákaz nebo omezení provádění operací se spojenými osobami; zvýšení likvidních prostředků; odnětí bankovní licence

KONTROLA – VIZ OTÁZKA Č. 6

- obvykle je takto označována forma dozoru vykonávaná v rámci **vztahů nadřízenosti a podřízenosti**
 - o kontrolovaný musí být **přímo podřízený**
- finanční kontrola je subsystémem kontroly
- finanční kontrola dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole tvoří 3 subsystémy:
 1. **veřejnosprávní kontrola** (odhalování porušování rozpočtové kázně, dodržování zákona o veřejných zakázkách, evidence a vymáhání pohledávek)
 - o 3 fáze – předběžná, průběžná a následná
 2. **finanční kontrola** vykonávaná dle mezinárodních smluv (stanoví-li tak MS, mohou u vykonávat i mezinárodní organizace finanční kontrolu za podmínek, které stanoví smlouva)
 3. **vnitřní kontrolní** systém v orgánech veřejné správy (řídící kontrola, interní audit)
 - o řídící kontrola musí proběhnout vždy, když dochází k příjmu nebo výdaji z veřejného rozpočtu, 3 fáze – předběžná/průběžná/následná
 - o interní audit – nezávislý útvar, případně pověřený zaměstnanec. Předkládají se doporučení ke zdokonalení systému
- při kontrole bývají pozorována **i mimoprávní hlediska** – věcná správnost, účelnost, hospodárnost, efektivita – vždy ale vycházejí z objektivních požadavků právní normy
- Hlavními cíli finanční kontroly je prověřovat
 - o hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy
 - o prověřování dodržování
 - právních předpisů při hospodaření s veřejnými prostředky
 - zajištění veřejných prostředků proti ne hospodárnému, neúčelnému a neefektivnímu nakládání

6. Finanční kontrola ve veřejné správě – právní úprava, charakteristika, druhy

- *Pojem KONTROLA:*
 - Obvykle takto označována forma dozoru vykonávaná v rámci vztahů nadřízenosti a podřízenosti
- *FINANČNÍ KONTROLA*
 - Subsystém kontroly
 - Dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole tvoří 3 subsystémy:
 - Veřejnosprávní kontrola
 - Finanční kontrola vykonávaná dle mezinárodních smluv, jež jsou součástí finanční kontroly
 - Vnitřní kontrolní systém v orgánech veřejné správy – tvoří ho řídící kontrola, kterou realizují vedoucí zaměstnanci, a interní audit, který má za cíl nezávislé přezkoumání
 - **Při kontrole bývají pozorována i mimoprávní hlediska** – věcná správnost, účelnost, hospodárnost, efektivita – vždy ale vycházejí z objektivních požadavků právní normy
- *NEJVYŠŠÍ KONTROLA*
 - Vykonávána specializovanými kontrolními subjekty
 - V ČR NKÚ
 - Nevztahuje se na ni zákon o finanční kontrole!!

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- **Čl. 2 odst. 2 LZPS:** „Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.“
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění p.p.
- **Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole**, ve znění p.p.
- Vyhláška č. 416/2004 SB., kterou se provádí zákon o finanční kontrole
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

- Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

PŘEDMĚT ÚPRAVY

- Zákon o finanční kontrole vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané:
 - Mezi orgány veřejné správy
 - Mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a
 - Uvnitř orgánů veřejné správy
- V tomto zákoně upraven předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly
- Přestupky vyňaty a přeráženy do zákona o odpovědnosti za přestupky
- Zákon se nevztahuje:
 - Na kontrolu vykonávanou NKÚ
 - Přezkoumávání hospodaření ÚSC podle zvláštních právních předpisů

HLAVNÍ CÍLE FINANČNÍ KONTROLY

- Prověřovat hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy
- Prověřovat dodržování:
 - Právních předpisů při hospodaření s veřejnými prostředky
 - Zajištění veřejných prostředků proti nehospodárnému, neúčelnému a neefektivnímu nakládání

VEŘEJNOSPRAVNÍ KONTROLA

- Kontrola hospodaření orgánu veřejné správy
 - Orgán veřejné správy je např. státní fond, státní příspěvková organizace, ÚSC atd. vše v § 2
- Kontrola žadatele a příjemce veřejné finanční podpory
- *Kdo vykonává veřejnosprávní kontrolu?*
 - Ministerstvo financí
 - Správci kapitol státního rozpočtu
 - Řídící orgán a platební agentura
 - ÚSC
- *Zaměření veřejnosprávní kontroly:*
 - Odhalování porušení rozpočtové kázně
 - Odhalování skutečností nasvědčujících spáchání TČ při hospodaření s veřejnými prostředky
 - Dodržování zákona o zadávání veřejných zakázek
 - Dodržování právních předpisů v oblasti účetnictví
 - Evidence a vymáhání pohledávek

FINANČNÍ KONTROLA DLE MEZINÁRODNÍCH SMLUV

- Pokud tak stanoví mezinárodní smlouva, kterou je ČR vázána, mohou vykonávat mezinárodní organizace svými kontrolními orgány nebo určenými zmocněnci finanční kontrolu podle tohoto zákona v rozsahu a za podmínek, které tato smlouva stanoví

VNITŘNÍ KONTROLNÍ SYSTÉM V ORGÁNECH VEŘEJNÉ SPRÁVY

- Vedoucí orgánu veřejné správy je v rámci své odpovědnosti povinen v tomto orgánu zavést a udržovat vnitřní kontrolní systém
- *Řídící kontrola*
 - Vedoucí tohoto orgánu nebo vedoucí zaměstnanec zajišťuje předběžnou, průběžnou i následnou kontrolu všech operací
- *Interní audit:*
 - Zajišťuje ho funkčně nezávislý útvar, případně k tomu zvlášť pověřený zaměstnanec, organizačně oddělený od řídicích výkonných struktur
 - Zejména finanční audity
 - Předkládá vedoucímu orgánu veřejné správy doporučení ke zdokonalování kontrolního systému

- Další povinnosti, které mají vytvořit předpoklady pro efektivní fungování vnitřního kontrolního systému, stanovené zákonem:
 - Povinnost přesně stanovit rozsah pravomocí a odpovědnosti vedoucích a ostatních zaměstnanců při nakládání s veřejnými prostředky, včetně úplného a přesného vymezení povinností ve vztahu k jimi plněným úkolům
 - Zajistit oddělení pravomocí a odpovědností při přípravě, schvalování, provádění a kontrole operací, zejména ke vztahu k výběrovým řízením, uzavíráním smluv, vzniku závazků, platbám a vymáhání pohledávek
 - Zajistit, aby o všech provedených operacích a kontrolách byl proveden záznam a příslušná dokumentace.
 - *Náležitosti vnitřního kontrolního systému:*
 - Vytváří podmínky pro hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy (3E)
 - Je způsobilý včas zajišťovat, vyhodnocovat a minimalizovat provozní finanční, právní a jiná rizika vznikající v souvislosti s plněním schválených záměrů a cílů orgánů veřejné správy
 - Zahrnuje postupy pro včasné předávání informací příslušným úrovním řízení o výskytu závažných nedostatků a o přijímaných a plněných opatření k jejich nápravě
 - *Principy 3E pro nakládání s veřejnými prostředky:*
 - Účelné – dosažené výsledky odpovídají stanovené a prokázané potřebě
 - Hospodárné – zdroje jsou dány k dispozici ve správnou dobu, v dostatečném množství, v přiměřené kvalitě a za co nejvýhodnější cenu
 - Efektivní – je dosažen co nejlepší vztah mezi vynaloženými prostředky a dosaženými výsledky
 - Zákon také stanovuje další povinnosti, které mají vytvořit předpoklady pro efektivní fungování vnitřního kontrolního systému. Pro účely praktické aplikace jsou to zejména tyto:
 - Přesně stanovit rozsah pravomocí a odpovědnosti vedoucích a ostatních zaměstnanců při nakládání s veřejnými prostředky, včetně úplného a přesného vymezení povinností ve vztahu k jimi plněným úkolům
 - Zajistit oddělení pravomocí a odpovědností při přípravě, schvalování, provádění a kontrole operací, zejména ke vztahu k výběrovým řízením, uzavíráním smluv, vzniku závazků, platbám a vymáhání pohledávek
 - Zajistit, aby o všech provedených operacích a kontrolách byl proveden záznam a příslušná dokumentace
 - Rámec vnitřního kontrolního systému vytváří interní předpisy organizace. Kromě směrnice, jež definuje samotný vnitřní kontrolní systém organizace, by měly být zpracovány i další směrnice
- a) **Řídící kontrola**
- **Předběžná** řídicí kontrola – při přípravě operací a jejich schválení, musí proběhnout vždy, když dochází k příjmu nebo výdaji z veřejného rozpočtu (**příkazce operace, správce rozpočtu a hlavní účetní**)
 - **Průběžná** řídicí kontrola – při průběžném sledování uskutečňovaných operací až do jejich konečného vyúčtování a vypořádání
 - **Následná** řídicí kontrola – při následném prověřování operací
 - *Základním mottem řídicí kontroly je zásada čtyř očí a dvou podpisů*
- b) **Interní audit**
- Nemusí být u všech organizací
 - Převážná část doporučení z vykonaných auditů se týkala těchto oblastí:
 - Zadávání veřejných zakázek
 - Interní dokumentace
 - Vedení účetnictví
 - Dotační programy
 - Oceňování majetku
 - Vedení dokumentace k pořizování a evidenci majetku
 - Smluvní vztahy
 - Ostatní činnosti interních auditorů:
 - Útvary interního auditu zajišťovaly také konzultační a poradenskou činnost, podílely se na přípravě vnitřních předpisů a vzdělávání zaměstnanců k problematice vnitřní kontroly.

- Konzultační a poradenská činnost byla zaměřena zejména na oblast majetku, finančního řízení, hospodaření s veřejnými prostředky, účetnictví, dotací a veřejných zakázek

7. Rozpočtové právo – rozpočet jako pojem obecně a jako finančně právní institut, prameny rozpočtového práva, pojmy – rozpočtová soustava, rozpočtový systém, veřejný rozpočet, obsah rozpočtu

OBECNÉ VYMEZENÍ ROZPOČTOVÉHO PRÁVA:

- **ROZPOČTOVÁ POLITIKA**
 - Redistribuce příjmů veřejných rozpočtů a alokace výdajů veřejných rozpočtů, cílem je vyrovnanost veřejného rozpočtu
- **FISKÁLNÍ POLITIKA**
 - Záměrná činnost veřejné moci využívající příjmů a výdajů veřejných rozpočtů k ovlivnění ekonomiky, cílem je ekonomická stabilita a udržitelný hospodářský růst
- **ROZPOČTOVÉ PRÁVO**
 - = Soubor právních norem, které upravují rozpočtové vztahy, rozpočtová práva, rozpočtové pravomoci a rozpočtové povinnosti
 - Jedná se o podobor fiskální části finančního práva
 - **Předmět** – úprava soustavy veřejných rozpočtů, fondovního hospodaření a vztahů vznikajících při tvorbě, rozdělování a používání peněžní masy ve veřejných rozpočtech
 - **Subjekty** – stát, orgány místní samosprávy, zájmové veřejnoprávní korporace, soukromoprávní korporace, FO, PO, speciální orgány státní správy atd.
 - **Obsah** – společenské vztahy, práva a povinnosti a určité skutečnosti a pravidla (rozpočtové vztahy). Obsahem ROZPOČTU jsou příjmy a výdaje.

ČLENĚNÍ ROZPOČTOVÉHO PRÁVA

- **OBECNÁ ČÁST**
 - Vymezení rozpočtového práva, principů rozpočtového práva, předmětu, subjektů a obsahu rozpočtového práva, postavení rozpočtového práva v systému práva, pramenů rozpočtového práva
- **ZVLÁŠTNÍ ČÁST**
 - Rozpočtová soustava, veřejné rozpočty, rozpočtové hospodaření, rozpočtový proces
- **ROZPOČTOVÉ PRÁVO PROCESNÍ**
 - Rozpočtový proces
- **ROZPOČTOVÉ PRÁVO HMOTNÉ**
 - Rozpočtová soustava, veřejné rozpočty atd.

PRAMENY ROZPOČTOVÉHO PRÁVA

- Právní normy, které regulují vztahy, jež jsou předmětem rozpočtového práva
- **Primární obecně závazné normativní akty + příklady**
 - ústavní pořádek ČR
 - čl. 42 Ústavy – pravomoc podávat návrh státního rozpočtu a státního závěrečného účtu
 - čl. 97 - NKÚ, pravomoc kontrolovat plnění státního rozpočtu
 - zákony
 - Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech
 - Zákon o státním rozpočtu
 - Nadnárodní úroveň, mezinárodní smlouvy
 - Smlouva o fungování EU

- obecně závazné vyhlášky obcí a krajů
 - rozpočet
 - místní poplatky
- **Sekundární obecně závazné normativní akty**
 - Nařízení vlády, vyhlášky a opatření ČNB, ministerstev a dalších ústředních orgánů státní správy, nařízení obcí a krajů
 - Podzákonné právní akty
 - Vyhláška Ministerstva financí č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě

POJMY

- **ROZPOČET**
 - Určitý plán, odhad příjmů a výdajů na určenou dobu
 - Vztah příjmů a výdajů pro určité období, jedná se o takový vztah, který vychází z počáteční situace příjmů a výdajů a z cílové vize příjmů a výdajů
- **ROZPOČTOVÝ ROK**
 - Doba, na kterou je rozpočet sestavován
- **VEŘEJNÝ X SOUKROMÝ ROZPOČET**
 - Veřejný = rozpočet veřejnoprávních osob nebo jiných jednotek v souvislosti s výkonem veřejnoprávní činnosti
- **PŘÍJMY**
 - Vyjádření určitého očekávání založeného na ekonomickém odhadu
- **VÝDAJE**
 - Měly by být vynakládány na účely a k cílům, které jsou veřejně prospěšné
- **MANDATORNÍ VÝDAJE**
 - Stanovené zákonem, jejich výši nelze ovlivnit (typicky dávky důchodového pojištění)
- **ROZPOČTOVÁ SKLADBA**
 - Jednotné třídění příjmů, výdajů a financujících položek rozpočtů a peněžních fondů; určuje hlediska, podle kterých se tyto příjmy, výdaje a financující položky třídí, a stanoví jednotky třídění u těchto hledisek
- **FISKÁLNÍ FEDERALISMUS**
 - = vícestupňové uspořádání rozpočtové soustavy
 - Podstatou je přiřazení příjmů a výdajů veřejné moci jednotlivým veřejným rozpočtům a vymezení vazeb těchto rozpočtů v rámci rozpočtové soustavy
 - 4 rozpočtové úrovně
 - Nadnárodní úroveň
 - Státní úroveň
 - Regionální úroveň
 - Obecní úroveň
 - Horizontální X vertikální model
 - Centralizovaný X decentralizovaný X kombinovaný model
- **ROZPOČTOVÁ SOUSTAVA**
 - = souhrn veřejných rozpočtů v daném státě (nadnárodním útvaru)
 - Veřejné rozpočty, které se schvalují a podle nichž se hospodaří
 - Tyto veřejné rozpočty se vzájemně ovlivňují a mají mezi sebou vzájemné vztahy
 - Dělení
 - a) Rozpočet Evropské unie
 - b) Státní rozpočet, rozpočty státních fondů, rozpočet ČNB, rozpočet VZP a ostatních zdravotních pojišťoven, rozpočty státních příspěvkových organizací, rozpočty státních školských PO, rozpočty státních veřejných výzkumných institucí
 - **STÁTNÍ ROZPOČET** – základní článek rozpočtové soustavy, všechny ostatní veřejné rozpočty jsou na něm víceméně závislé, vymezen rozpočtovými pravidly. Představuje finanční vztahy, které zabezpečují financování některých funkcí státu v rozpočtovém roce

- c) Rozpočty obcí, rozpočty dobrovolných svazků obcí, rozpočty krajů, rozpočty místních příspěvkových organizací, rozpočty místních školských PO, rozpočty místních veřejných výzkumných institucí
 - **MÍSTNÍ ROZPOČET** – finanční plán veřejnoprávní osoby nebo jiné jednotky s vymezenou místní působností. Závislý na státním rozpočtu.
- **ROZPOČTOVÝ SYSTÉM**
 - Zahrnuje rozpočtovou soustavu a také vztahy mezi jednotlivými veřejnými rozpočty a subjekty finanční správy

FUNKCE ROZPOČTU

- I. **FISKÁLNÍ**
 - Soustředit dostatek prostředků na zabezpečení plnění stanovených úkolů
- II. **ALOKAČNÍ**
 - Rozdělování a umísťování peněžních prostředků do příslušných hospodářských sfér
- III. **REDISTRIBUČNÍ**
 - Opětovné rozdělení národního důchodu podle potřeb společnosti
- IV. **KONTROLNÍ NEBO STIMULAČNÍ**
 - Pomocí rozpočtu je možné ovlivňovat procesy ve společnosti; nástroj finanční politiky státu

8. Rozpočtové zásady – jejich dělení, výčet a charakteristika

- Společné principy, na kterých spočívá právní úprava veřejných rozpočtů a rozpočtového procesu
- Principy vyvozené teorií na základě praxe
- Plus máme určité principy týkající se rozpočtového hospodaření a rozpočtového procesu na úrovni EU (=> tohle jsou zakotveny v nařízení, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet EU)
- **Principy členíme na:**
 - Principy při sestavování a schvalování veřejných rozpočtů
 - Principy týkající se příjmů a výdajů
 - Principy rozpočtového hospodaření
 - Ostatní principy

PRINCIPY PŘI SESTAVOVÁNÍ A SCHVALOVÁNÍ VEŘEJNÝCH ROZPOČTŮ

- **Ty dělíme na:**
 - **Princip ročních veřejných rozpočtů**
 - Jde o sestavování a schvalování veřejných rozpočtů vždy na rozpočtový rok a omezená časová platnost takovýchto rozpočtů na tento rozpočtový rok
 - Rozpočtový rok → kalendářní rok (jde i kratší nebo delší časové období)
 - Tenhle princip je i obdobně na úrovni EU na každý rozpočtový rok od 1. ledna do 31. prosince (*principle of annuality*)
 - **Princip včasnosti veřejných rozpočtů**
 - Je nutné, aby rozpočet byl schválen a stanoveným způsobem uveřejněn před začátkem příslušného rozpočtového roku
 - Souvisí s tím stanovení pravidel pro období případného **rozpočtového provizoria**
 - Rozpočtové provizorium nastává v případě porušení principu včasnosti veřejných rozpočtů
 - Provizorium může být formální i materiální
 - **Materiální** nastává, jestliže rozpočet není před začátkem příslušného roku schválen; používá se pravidlo využití 1/12 výdajů z minulého roku na jeden měsíc
 - Při **formálním** je rozpočet schválen ale není uveřejněn; používají se pravidla ze sestaveného rozpočtu
 - Používá se to i u rozpočtu EU
 - **Princip reálnosti a pravdivosti veřejných rozpočtů**
 - Veřejné rozpočty by měly vycházet ze zhodnocení ekonomických procesů a obsahovat reálně předpokládané příjmy a výdaje

- Stanovuje se minimální výše příjmů a maximální výše výdajů
- Správně sestavený rozpočet má minimalizovat nutnost provádět v průběhu roku rozpočtové přesuny (rozpočtová opatření)
- **Princip veřejnosti (publicity) veřejných rozpočtů**
 - Rozpočty jsou projednávány veřejně, samotné rozpočty jsou zveřejněny
 - Přijetí je ve formě zákona, který je publikován ve Sbírce zákonů
 - U návrhů místních rozpočtů => zveřejnění přijatého místního rozpočtu i jeho návrhu, a to po stanovenou dobu před jeho projednáváním
 - Zajišťuje transparentnost a možnost kontroly hospodaření ze strany veřejnosti
 - Obdobně se zveřejňují i závěrečné účty
 - I na úrovni EU => zde se to nazývá jako **princip transparentnosti**
 - Vyhlašuje se v Úředním věstníku EU (zde je uveřejněna i konsolidovaná roční účetní závěrka a zpráva o rozpočtovém a finančním řízení)

PRINCIPY TÝKAJÍCÍ SE PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ

- Dělíme na:

- **Princip úplnosti veřejných rozpočtů**
 - Principem bylo zahrnutí všech příjmů a výdajů do 1 rozpočtu – státního rozpočtu
 - **dnes to nejde, protože by to vyloučilo ostatní veřejné rozpočty**
 - podle tohoto principu by všechny příjmy a výdaje související s veřejným sektorem měly být obsaženy ve veřejných rozpočtech
 - existují snahy o narušení principu úplnosti veřejných rozpočtů – účelové zakládání obchodních korporací vlastněných veřejnou mocí, rozšiřování fondového hospodaření, používání mimorozpočtových fondů rozpočtových jednotek
 - v evropské unii se označuje jako **princip jednotnosti** (= to, že rozpočet EU zahrnuje veškeré příjmy a výdaje EU a Evropského společenství pro atomovou energii) a **správnosti** (= to, že žádný příjem ani výdaj nesmí být uskutečněn, pokud není zaznamenán v rozpočtové položce s tím, že výdaje mohou být přiděleny nebo schváleny pouze v rámci schválených položek) **rozpočtu**
- **Princip brutto veřejných rozpočtů (= princip hrubých veřejných rozpočtů)**
 - obsahuje celkové příjmy a celkové výdaje nikoliv pouze příjem nebo výdaj týkající se jednotlivých oblastí
 - Opakem by byl princip netto veřejných rozpočtů
 - v případě použití tohoto principu by se na příjmové straně veřejného rozpočtu uváděly pouze příjmy v jednotlivých oblastech po srážce výdajů a na výdajové straně jen výdaje jednotlivých oblastí po srážce příjmů
 - na úrovni EU tomu odpovídá **princip univerzality**
- **Princip jednotnosti a přehlednosti veřejných rozpočtů**
 - Projevuje se ve shodné klasifikaci příjmu a výdajů ve veřejných rozpočtech
 - jednotné třídění příjmů a výdajů je označováno jako **rozpočtová skladba** – měla by platit pro všechny veřejné rozpočty s výjimkou rozpočtu evropské unie
 - rozpočtová skladba slouží k zabezpečení přehlednosti veřejných rozpočtů prostřednictvím jednotné klasifikace příjmů a výdajů
 - rozpočtová skladba by měla být jasná jednoduchá a srozumitelná
 - v unijním právu označujeme jako **princip specifikace** (= vyjadřuje, jak je EU rozpočet členěn => na hlavy, kapitoly, články a body)
- **Princip přednosti výdajů před příjmy**
 - Vyjadřuje princip, že veřejné rozpočty by měly mít stanoveny cíle a účely na které je potřeba výdajů a k těmto výdajům zajistit odpovídající příjmy
- **Princip neúčelovosti příjmů a účelovosti výdajů veřejných rozpočtů**
 - Velmi významný princip
 - vyjadřuje že příjmy veřejných rozpočtů by neměly být určeny na předem stanovené účely, a naopak výdaje veřejných rozpočtů by měly být použity pouze na předem stanovený účel

- neúčelovost je typická u daní => ale existují tlaky, aby některé daně byly účelové (např. výnos z daně silniční do 1.1.2024¹, nebo výnosy audiovizuálních poplatků)
- tento princip ustupuje u poplatků, protože tato plnění jsou poskytována za protislužbu veřejné moci
- projevuje se i u dotací, nikoliv všeobecných
- Z hlediska unijního práva máme **princip univerzality**
- **princip dlouhodobé vyrovnanosti veřejných rozpočtů**
 - veřejné rozpočty by měly být vyrovnané z dlouhodobého hlediska
 - v některých případech je krátkodobá nevyrovnanost nutná
 - dlouhodobá nestabilita ale může vést k destabilizaci ekonomiky a rozpočtového hospodaření
 - pokud rozpočet není vyrovnaný tak je **schodkový** (deficitní) nebo **přebytkový** (suficitní)
 - přebytky by měly být používány na úhradu schodků z minulých let, aby bylo dosaženo dlouhodobé vyrovnanosti
 - existují ale i veřejné rozpočty, u kterých je princip vyrovnanosti přímo zakotven v právním předpise (tj. vždy musí být sestaven jako vyrovnaný) => např. rozpočty příspěvkových organizací nebo rozpočet EU (tento princip je pak zakotven přímo v SFEU)

PRINCIPY ROZPOČTOVÉHO HOSPODAŘENÍ

- dělíme na:

- **princip efektivnosti a hospodárnosti**
 - prostředky by měly být používány co nejefektivněji
 - je důležité použití **věcné** (použití na stanovený účel) ale i **časové** (použití ve správnou dobu)
 - hospodárnost = zabezpečení funkcí veřejných rozpočtů pomocí co nejmenších příjmů potřebných na uskutečnění určitých cílů
 - efektivnost = účelné vynakládání příjmů na stanovené cíle
 - nemělo by být těmi prostředky plýtváno
 - vynakládání prostředků by mělo být transparentní, jasné a snadno kontrolovatelné
 - proto máme pravidla třeba pro čerpání dotací, zadávání veřejných zakázek...
 - **v EU je o principu řádného finančního řízení**
- **princip časového ohraničení veřejných rozpočtů**
 - úzce souvisí s každoročním sestavováním a schvalováním rozpočtu
 - podstatou je povinnost přijmout příjmy a vynaložit výdaje v daném rozpočtovém roce
 - striktní dodržování tohoto principu vede k tomu, že ten, kdo hospodaří, pak (i třeba nevhodně) vyčerpává prostředky do konce rozpočtového roku, aby na jeho konci nemusely být vráceny => proto dneska trend, kdy se tento princip omazuje/prolamuje, jelikož máme **možnost převodu rozpočtových prostředků do dalšího rozpočtového roku => typické pro fondovní hospodaření**
- **princip omezení přesunů ve veřejných rozpočtech**
 - možnost provádět ve veřejných rozpočtech přesuny prostředků (tzv. **rozpočtové opatření**) pouze výjimečně za daných podmínek
 - 3 základní typy rozpočtových opatření:
 - Přesun prostředků, aniž by docházelo ke zvýšení nebo snížení příjmů a výdajů příslušného veřejného rozpočtu
 - Překročení rozpočtu výdajů (tj. zvýšení výdajů, protože se nám zvýšil i příjem, aniž bychom to předpokládali)
 - Vázání výdajů rozpočtu (tj. snížení výdajů z důvodu nenaplnění předpokládaných příjmů)
 - Pro nepředpokládané rozpočtové výdaje může být tvořena **rozpočtová rezerva**
 - Na úrovni EU princip specifikace

¹ Mám pocit, že říkali na přednášce, že to plynulo do Státního fondu dopravní infrastruktury, ale prý od 1.1.2024 změna a už to tam nebude plynout do toho, takže už by to nemělo být účelové tahle daň (ale tohle zkusím ještě dohledat někde na internetu)

OSTATNÍ PRINCIPY

- **Dělíme na:**
 - o **Princip zjišťování rozpočtových důsledků právních předpisů**
 - Překladatelé právních předpisů mají povinnost vyčíslit předpokládaný dopad těchto právních předpisů na veřejné rozpočty
 - Tohle je obvykle v důvodových zprávách a odůvodněních právních předpisů
 - o **Princip zúčtovací jednotky**
 - Je to princip **výslovně vyjádřen** v případě **rozpočtu EU**
 - Rozpočet musí být sestavován v jedné měně
 - Od roku 1999 se rozpočet EU sestavuje a plní v eurech
 - V ČR logicky je sestavován v Kč

9. Rozpočtový proces – právní úprava, proces schvalování veřejných rozpočtů, rozpočtové provizorium – podstata a zásady

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- Ústavní základy
 - 1. Čl. 42 Ústavy – pravomoc podávat návrh státního rozpočtu
 - 2. Čl. 33 odst. 2 Ústavy – Senát nesmí přijímat zákonná opatření týkající se státního rozpočtu a státního závěrečného účtu
 - 3. Čl. 97 Ústavy – NKÚ, pravomoc kontrolovat plnění státního rozpočtu
 - 4. Čl. 101 odst. 3 Ústavy – hospodaření ÚSC podle vlastního rozpočtu
 - 5. Čl. 11 odst. 5 LZPS – daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona
- Zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech = Velká rozpočtová pravidla
 - 1. Upravuje státní rozpočet
- Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů = Malá rozpočtová pravidla
 - 1. Rozpočty krajů, obcí, dobrovolné svazky atd.
- Zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení výnosů daní
 - 1. Určuje, kam výnos každé daně směřuje
- Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti
- Zákon o státním rozpočtu ČR pro konkrétní rok
- Zákony upravující jednotlivé státní fondy
- Zákon o jednacím řádu PS (schvalování rozpočtu)
- Nadnárodní úroveň
 - 1. Smlouva o fungování EU – obsahuje několik pravidel hospodaření s rozpočtem EU
- Vyhláška ministerstva financí č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě -> rozdělení rozpočtu do jednotlivých kategorií

ZÁSADY UPLATŇOVANÉ V ROZPOČTOVÉM PROCESU

- Každoroční sestavování a schvalování rozpočtu
- Reálnost a pravdivost rozpočtu
- Účelovost
- Úplnost a jednotnost
- Publicita

ZÁSADY UPLATŇOVANÉ PŘI HOSPODAŘENÍ S ROZPOČTOVÝMI PROSTŘEDKY

- Efektivnost a hospodárnost
- Přednost výdajů před příjmy (výdaje jsou k ekonomickému růstu, příjmy by měly stabilizovat ekonomiku)
- Omezení přesunů v rozpočtu
- Stanovení pravidel v případě rozpočtového provizoria

PROCES SCHVALOVÁNÍ VEŘEJNÝCH ROZPOČTŮ (NA ÚROVNI STÁTNÍHO ROZPOČTU)

- Finanční a správní řízení sui generis
- Jde o zákonem stanovená pracovní postup veřejných orgánů platný pro sestavování, schvalování, plnění a kontrolu rozpočtů
- Proces
 1. Příprava na tvorbu rozpočtu
 - Analýza hospodaření státu alespoň za poslední 3 roky
 - Vytvoření 3 dokumentů: rozpočtový výhled (na 3 až 5 let dopředu), střednědobý výhled (sestavuje se na 2 roky bezprostředně navazující na rok, na nějž se sestavuje rozpočet, pokud obsahuje schodek, musí obsahovat i financování tohoto schodku), střednědobý výdajový rámec (celkové rozpracované výdaje státu a fondů na každý rok, na nějž se zpracovává střednědobí výhled)
 2. Sestavování rozpočtu
 - Utřídění a shrnutí požadavků, které předpokládá vláda a správci jednotlivých kapitol
 - Návrh vypracovává Ministerstvo financí -> ten pak předloží vládě
 - Vláda po schválení předkládá PS ve formě návrhu státního rozpočtu (musí předložit nejpozději 3 měsíce před začátkem rozpočtového roku)
 - Koordinátorem a konečným zpracovatelem je Ministerstvo financí
 - Sdělí správcům kapitol hraniční minimální objemy celkových příjmů a hraniční max. objemy výdajů pro jednotlivé rozpočtové kapitoly, na tomto základě vypracují správci kapitol návrh rozpočtu na svůj úsek
 - Návrh SR spolu s návrhem střednědobého výdajového rámce předkládá ministerstvo vládě ke schválení
 - Vláda předkládá po schválení návrhu zákon o SR předsedovi PS, nejpozději však 3 měsíce před začátkem rozpočtového roku
 3. Schvalování rozpočtu
 - Návrh předán předsedovi, je přikázán k projednání rozpočtovému výboru PS, poté předkládám PS
 - 3 čtení
 - 1. čtení – vystoupení zpravodaje rozpočtového výboru PS, následně obecná rozprava
 - Výsledek – návrh do 2. čtení, neschválení návrhu zákona
 - 2. čtení - tzv. rozpočtové expossé Ministra financí, vystoupení zpravodaje, podrobná rozprava (jedná se o konkrétních číslech rozpočtu), provádí se pozměňovací návrhy v rámci základního již schváleného rámce
 - 3. čtení – není rozprava, neschválením návrhu zákona dochází k tzv. rozpočtovému provisoriu (viz dále), nejdříve 48 hodin po skončení druhého čtení, pouze oprava legislativně technických chyb, gramatických chyb, chyb písemných nebo tiskových
 - Výsledkem – rozhodnutí o opakování 2. čtení, schválení, neschválení
 - Schvalován většinou přítomných poslanců (postačí 34 poslanců ke schválení)

4. Zveřejnění rozpočtu
 5. Realizace hospodaření podle rozpočtu
 - Hospodaření účelové
 - Pokud nezbytný přesun rozpočtových prostředků k jinému účelu – rozpočtové opatření (celkem 3, např. povodně, katastrofy apod.)
 6. Kontrola hospodaření s rozpočtem (Otázka č. 12.)
 7. Hodnocení rozpočtového hospodaření (Otázka č. 12.)
- Mezi veřejné rozpočty patří ale i rozpočty např. obce, kraje apod., obecně má rozpočtový proces (všech veřejných rozpočtů) 3 základní etapy:
 1. Sestavení a schválení rozpočtů
 2. Plnění a kontrola rozpočtu
 3. Sestavení a schválení závěrečného účtu

ROZPOČTOVÉ PROVIZORIUM

- Není-li Poslaneckou sněmovnou schválen zákon o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok před prvním dnem rozpočtového roku, hospodáří organizační složka státu v době od prvního dne rozpočtového roku do dne nabytí účinnosti zákona o státním rozpočtu na tento rozpočtový rok podle ukazatelů rozpočtového provizoria (**materiální rozpočtové provizorium**)
- Hospodáří se podle měsíců, nejvyšší možná výše je **1/12 celkových výdajů státního rozpočtu** stanovených posledním schváleným zákonem o státním rozpočtu
- Je-li Poslaneckou sněmovnou schválen zákon o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok před prvním dnem rozpočtového roku, avšak nenabude-li v tento den účinnosti, řídí se rozpočtové hospodaření v období rozpočtového provizoria tímto schváleným zákonem o státním rozpočtu (**formální rozpočtové provizorium**)

10. Státní rozpočet – právní úprava státního rozpočtu, pojem, obsah a jeho charakteristika, pojmy: střednědobý výhled, rozpočtová skladba

POJEM A PRÁVNÍ ÚPRAVA STÁTNÍHO ROZPOČTU

- = **základní článek rozpočtové soustavy** → rozpočtová soustava = soustava veřejných rozpočtů v daném státě X rozpočtový systém = širší než rozpočtová soustava a mezi orgány navzájem
- Pojem rozpočet = **finanční plán státu** (přehled příjmů a výdajů, plán, který stát v podobě institucí/orgánů určí pravidla dle kterých se bude následující rok hospodařit)
- **Všechny ostatní rozpočty jsou na státním rozpočtu závislé** = rozpočty samosprávných celků i centrální např. Rozpočty zdravotních pojišťoven, státních fondů, výjimka rozpočet EU není zde přímé spojení, čl. Státy se skládají na rozpočet a ten se následně schvaluje a hospodáří se s těmi prostředky
- = **základní nástroj krátkodobého finančního plánování státu, základní finanční plán státu, základní článek rozpočtové soustavy ČR**
- Souhrn finančních dokumentů (řadíme zde: zákon o státním rozpočtu, rozpis ukazatelů státního rozpočtu, rozpočty organizačních složek státu, změny)

PRAMENY:

- Ústava – čl. 42 odst. 1
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění p.p. – vychází z Ústavy
- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění p.p. – stanoví pravidla pro hospodaření s majetkem

- Zákon č. 90/1995 Sb., Jednací řád PSP ČR, ve znění p.p. – specifika schvalování státního rozpočtu
- Zákon o státním rozpočtu – schvaluje se každý rok, pro rok 2021 = zákon č. 600/2020 Sb., o státním rozpočtu, ve znění z. Č. 92/2021 Sb. (někdy mohou být i dva – provizorium)
- Vyhláška č. 353/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů, ve znění p.p. Zrušena vyhláškou MF ČR č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě
- Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosu některých daní, ve znění p.p. – které plynou do státního rozpočtu
- Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění p.p. – (snaha o dosažení zdravých a udržitelných veřejných financí) → dle jakých pravidel by měly být sestavovány, jak by s nimi mělo být hospodařeno

DRUHY STÁTNÍHO ROZPOČTU

- **Běžný/Řádný** – současný/typický stav
- **Nouzový** – stát se nachází v situaci po vyhlášení ohrožení státu (nouzový stav)
- **Válečný** – stát ve válečném stavu

TYPY STÁTNÍHO ROZPOČTU DLE ROZDÍLU PODLE PŘÍJMU A VÝDAJŮ

- **Přebytkový** – příjmy vyšší než výdaje
- **Vyrovnaný** – příjmy = výdaje (ideální stav, není úplně možná realizace, může být schválený, ale asi se to nepodaří)
- **Schodkový/Deficitní** – příjmy nižší než výdaje neboli výdaje převyšují příjmy – jsou vyšší, ti co tvoří rozpočet musí určit z čeho rozpočet bude krytý → zvýšení státnímu dluhu, vydávání státního dluhopisu, půjčky)
 - Hraje zde velkou roli hospodářský vývoj daného státu

OBSAH

- Obecně: očekávané příjmy a odhadované výdaje a financující položky:
 - **PŘÍJMY** §6 zákona o rozpočtových pravidlech, jsou očekávané, založené na ekonomickém odhadu, během roku se vypracovávají zprávy o plnění příjmů, aby stát mohl upravovat operace
 - např. Daně, pojistné, správní poplatky, soudní poplatky, penále (pokuty), o výnosy z podílu na clech, o výnosy z cenných papírů, výnosy z majetkové účasti státu,
 - **VÝDAJE** §7 zákona o rozpočtových pravidlech, měly by být vynakládány na účely a k cílům, které jsou veřejně prospěšné
 - např. Výdaje na činnost organizačních jednotek státu, výdaje na soc. zabezpečení, dotace a návratné finanční výpomoci, o výdaje na dávky důchodového pojištění, dávky nemocenského pojištění, dávky státní sociální podpory, ostatní sociální dávky, výdaje na podporu v nezaměstnanosti

DRUHY PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ UPRAVUJÍ ROZPOČTOVÁ PRAVIDLA, JEJICH PLÁNOVANOU VÝŠÍ ZÁKON O STÁTNÍM ROZPOČTU

- **Řádné (pravidelně se opakující = daň z příjmu)**

X

- **Mimořádné (jednorázové, nahodilé = daň z neočekávaných zisků)**

- **Mandatorní výdaje**: tvoří téměř 80 % všech výdajů státního rozpočtu. (to jsou sečtené mandatorní a kvazimandatorní výdaje)

- Ty výdajové položky, které je stát povinen zajišťovat podle zákona a vláda samotná nemůže jejich výši nijak ovlivnit.

- Jsou to především sociální transfery, mezi něž patří výplaty penzí, tzn. Dávky důchodového pojištění, nemocenské dávky a státní sociální podpora.
- Mimo sociálních transferů se dále jedná o platby státu do všeobecného zdravotního pojištění, výdaje na dluhovou službu, výplatu státních příspěvků ke stavebnímu spoření, penzijnímu připojištění atd.
- Další významnou položkou jsou tzv. Quasi mandatorní výdaje, mezi něž patří mzdy pracovníků rozpočtových a příspěvkových organizací.
- **Financujícími položkami** jsou peněžní operace spojené s řízením státního dluhu s výjimkou peněžních operací na účtech řízení likvidity státní pokladny; jsou jimi zejména výnosy z prodeje státních dluhopisů, úvěry přijaté k překonání pokladního schodku státního rozpočtu, krátkodobé i dlouhodobé přijaté úvěry, změna stavu na bankovních účtech, které nejsou vkladovými účty, umořování jistiny státního dluhu, a za účelem řízení likvidity nákup a prodej cenných papírů nebo vklady, které nejsou vázány na určitou lhůtu.
- **Státní finanční aktiva (SFA) a státní finanční pasiva (SFP):**
 - **SFA** = prostředky vytvořené z výsledků rozpočtového hospodaření minulých let a z dalších finančních operací ČR
 - A) peněžní prostředky převedené z výsledků rozpočtového hospodaření minulých let z rozhodnutí Poslanecké sněmovny či vlády, popř. Stanovené zvl. Zákonem;
 - B) majetkové účasti státu v obchodních společnostech a cenné papíry, jejichž majitelem je stát;
 - C) pohledávky státu z poskytnutých úvěrů, návratných finančních výpomocí atd.
 - **SFP** = závazky státu vzniklé ze statem přijatých zahraničních půjček, úvěrů od bank a z vydaných státních dluhopisů, jiné závazky státu.

STŘEDNĚDOBÝ VÝHLED

- (nejen na následující rok, ale i budoucí)
 - = **základní dokument o záměrech a cílech rozpočtové politiky na delší období**
 - Zpracovává se zároveň s návrhem státního rozpočtu
 - **Sestavuje se na nejméně 2 roky bezprostředně následující po roce, na který je předkládán státní rozpočet;** podpora pro sestavování SR (vláda teď zpracovává na rok 2024, ale bere v potaz už i na rok 2025, 2026)
 - Pokud očekává schodek státního rozpočtu, obsahuje i předpokládaný způsob jeho financování
 - Fáze procesu „přijímání“ střednědobého výhledu:
 - 1. Zpracování (MF ČR)
 - 2. Schvalování (vláda současně s návrhem SR)
 - 3. Předložení Poslanecké sněmovně (současně s návrhem zákona o SR)

ROZPOČTOVÁ SKLADBA

- **Rozpočtová skladba = jednotné třídění příjmů, výdajů a financujících položek rozpočtů a peněžních fondů potřebných pro sestavení státního rozpočtu a hodnocení jeho plnění**
- Určuje hlediska, podle kterých se tyto příjmy, výdaje a financující položky třídí, a stanoví jednotky třídění u těchto hledisek
- Právní úprava: vyhláška MF ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění p.p. ZRUŠENA vyhláškou č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě – účinnost od 1. 1. 2022; možnost sledovat např. Tok finančních prostředků a priority ve financování;
- Požadavky na rozpočtovou skladbu:
 - Srozumitelnost
 - Jasná definovanost
 - Kompatibilita s mezinárodními statistickými standardy

- a) **ODPOVĚDNOSTNÍ:** je třídění příjmů a výdajů z hlediska příslušnosti příjmů a výdajů do působnosti ústředního orgánu státní správy nebo organizační složky státu se samostatně projednávaným rozpočtem,
- Kdo bude odpovídat za vynaložení a zaúčtování výdaje – odpovědnost nese např. ministr zemědělství
 - Kapitoly ústředních správních úřadů – ministerstva a ostatní ústřední úřady
 - Kapitoly organizačních složek státu (např. kancelář prezidenta republiky, kancelář ombudsmana aj.)
 - Kapitoly organizačních složek, které mají pro rozpočtové účely postavení ústředního správního úřadu – jen Akademie věd ČR,
 - Fakticky dále existují kapitoly
 - Grantová agentura ČR
 - Ústavní soud
 - PS
 - Senát
 - Zvláštní kapitolou je Všeobecná pokladní správa, Operace státních finančních aktiv, Státní dluh (obsluha a umořování státního dluhu)
- b) **DRUHOVÉ:** je třídění příjmů a výdajů z hlediska druhu právního nebo ekonomického důvodu příjmů, výdajů a přijetí a vydání peněžních prostředků jakožto financujících položek, druhu zcizovaných a pořízovaných hodnot, druhu náhrad a druhu příjemce a poskytovatele transferů,
- Třídění dle druhu věcí a služeb pořízovaných na rozpočtové výdaje a právního důvodu plateb u rozpočtových příjmů (třídí se do tříd, seskupení položek, podseskupení položek a položek)
 - Např. za právní služby stát utratil xy peněz a je jedno, jestli to utratilo minis. zemědělství či místního rozvoje)
- c) **ODVĚTVOVÉ:** je třídění příjmů a výdajů z hlediska činnosti, z níž příjmy plynou a na niž jsou výdaje vynakládány,
- převážně se tak děje u rozpočtu krajů a obcí (do odvětvových tříd)
 - Např. odvětví zdravotnictví, sportu atd.)
- d) **KONSOLIDAČNÍ:** je třídění příjmů a výdajů z hlediska směřování příjmů a výdajů; směřováním se pro tento účel rozumí, zda příjem nebo výdaj plyne, anebo neplyne od jiného rozpočtu nebo k jinému rozpočtu,
- e) **PODKLADOVÉ:** je třídění příjmů a výdajů z hlediska podkladu pro změnu rozpočtu,
- f) **PROSTOROVÉ:** je třídění z hlediska původu příjmů a krytí výdajů těmito příjmy,
- g) **NÁSTROJOVÉ:** je třídění příjmů a výdajů z hlediska původu jejich zdroje,
- h) **DOPLŇKOVÉ:** je třídění výdajů z hlediska jejich příslušnosti ke zvlášť sledovaným celkům,
- i) **PROGRAMOVÉ:** je třídění výdajů z hlediska jejich příslušnosti k programům podle § 12 a 13 rozpočtových pravidel, např. Erasmus
- j) **ÚČELOVÉ:** je třídění výdajů z hlediska účelu rozpočtového přesunu,
- k) **STRUKTURNÍ:** je třídění příjmů a výdajů z hlediska jejich věcné podstaty,
- l) **TRANSFEROVÉ:** je třídění příjmů a výdajů z hlediska účelů transferů a půjčených prostředků.

ROZPOČTOVÉ PROVIZORIUM

- Není-li Poslaneckou sněmovnou schválen zákon o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok před prvním dnem rozpočtového roku, hospodaří organizační složka státu v době od prvního dne rozpočtového roku do dne nabytí účinnosti zákona o státním rozpočtu na tento rozpočtový rok podle ukazatelů rozpočtového provizoria (**materiální rozpočtové provizorium**)
- Hospodaří se podle měsíců, nejvyšší možná výše je **1/12 celkových výdajů státního rozpočtu** stanovených posledním schváleným zákonem o státním rozpočtu
- Je-li Poslaneckou sněmovnou schválen zákon o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok před prvním dnem rozpočtového roku, avšak nenabude-li v tento den účinnosti, řídí se rozpočtové hospodaření v období rozpočtového provizoria tímto schváleným zákonem o státním rozpočtu (**formální rozpočtové provizorium**)

11. Rozpočtová odpovědnost – právní úprava a pravidla. Veřejný/státní dluh, státní finanční aktiva a státní finanční pasiva. Kontrola rozpočtového hospodaření a státní závěrečný účet. Národní rozpočtová rada

ROZPOČTOVÁ ODPOVĚDNOST

- **Z. o pravidlech rozpočtové odpovědnosti**
- Ten, kdo sestavuje a schvaluje veřejné rozpočty, a poté podle nich hospodář, by se měl chovat odpovědně – tedy tak, aby nedocházelo k ne hospodárnostem, a aby bylo rozpočtové hospodaření dlouhodobě vyrovnané
- Pravidla rozpočtové odpovědnosti: obecné pravidlo, zlaté pravidlo, dluhová brzda a snížení nebo pozastavení převodu výnosu daní
 - **Obecné pravidlo** je povinnost chovat se z rozpočtového hlediska odpovědně
 - Jeho smysl je proklamační (má charakter preambule)
 - *Rozpočtové jednotky dbají o zdravé a udržitelné rozpočtové hospodaření*
 - **Zlaté pravidlo** znamená, že veřejné rozpočty mají být vyrovnané nebo přebytkové
 - Obsaženo ve Smlouvě o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské měnové unii
 - Státy mají dodržovat limit schodku pod 0,5 % HDP (pokud by byl ale poměr veřejného dluhu k HDP nižší než 60 %, může limit dosáhnout až 1 % HDP)
 - **Dluhová brzda** znamená, že v případě překročení určitého limitu veřejného dluhu se aktivují opatření, která mají za cíl tento dluh snížit
 - Např. povinnost schválit vyrovnané nebo přebytkové rozpočty; zákaz přijímat právní předpisy zvyšující mandatorní výdaje; povinnost nepřijímat závazky, ze kterých vznikají dluhy
 - Veřejné instituce nemohou překročit dluh 55 % HDP
 - Pokud je dluh sektoru veřejných institucí více než 60 % nominálního hrubého domácího produktu, vláda navrhne opatření vedoucí ke snížení této výše
 - ÚSC nesmí překročit 60 %
 - ◆ *Překročí-li dluh územního samosprávného celku k rozvahovému dni 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 rozpočtové roky, územní samosprávný celek je povinen jej v následujícím kalendářním roce snížit nejméně o 5 % z rozdílu mezi výší svého dluhu a 60 % průměru svých příjmů za poslední 4 rozpočtové roky. Nesníží-li, ministerstvo v následujícím kalendářním roce rozhodne podle zákona o rozpočtovém určení daní o pozastavení převodu jeho podílu na výnosu daní.*
 - ◆ Př: Obec měla průměrné příjmy za poslední 4 roky 10 milionů. Kolik by dluh neměl překročit? → 6 milionů. Obec ale udělala dluh ve výši 7 milionů, takže to překročila. Teď to musí snížit o 50 tisíc, což je 5 % (z rozdílu → 7 mil mínus 6 mil). Za toto porušení se obci pozastaví podíl na výnosu o těch 50 tisíc
 - Určeno **fiskálním paktem** – tváří se jako mezinárodní smlouva, ale je to spjaté s právem EU
 - ◆ Obsahem je rámec pro rozpočtovou kázeň a koordinaci hospodářských politik členských států EU. Smluvní strany musí zavést do vnitrostátního práva pravidlo zhruba vyrovnaných rozpočtů sektoru vládních institucí
 - **Snížení nebo pozastavení převodu výnosu daní** má za cíl donutit rozpočtovou jednotku, jejíž dluh je příliš velký, k odpovědnému rozpočtovému hospodaření a snižování dluhu
- Výbor pro rozpočtové prognózy – pravidelně posuzuje makroekonomické prognózy pro účely predikcí rozpočtového hospodaření

VEŘEJNÝ A STÁTNÍ DLUH

- **Z. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů**
- a) **Státní dluh** = souhrn závazků vlády, které vznikají především schodkovým hospodařením státního rozpočtu

- Současně 3,1 bilionu Kč (za rok 2023)
- Může být:
 - **Zahraniční** – stát má povinnost splácet dlužné částky, platit úroky
 - **Vnitřní** – směřuje vůči domácnostem (FO) a podnikům (PO), nejčastějšími věřiteli jsou však banky a další finanční instituce
- b) **Veřejný dluh** = státní dluh plus závazky územních samospráv, zdravotních pojišťoven, mimorozpočtových fondů a dalších institucí spadajících do soustavy veřejných rozpočtů
 - Vhodným ukazatelem je *poměr dluhu vůči hrubému domácímu produktu* (HDP) – ukazuje, jak je dluh vysoký ve srovnání s velikostí ekonomiky dané země
 - Česko se řadí mezi nejméně zadlužené státy EU

STÁTNÍ FINANČNÍ AKTIVA A PASIVA

- **Z. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů** (rozpočtová pravidla)
 - a) **Státní finanční aktiva:**
 - **Peněžní prostředky** převedené z výsledků rozpočtového hospodaření minulých let na základě rozhodnutí PS a další peněžní prostředky, o kterých tak rozhodla vláda nebo PS
 - **Majetkové účasti státu** v obchodních společnostech a cenné papíry, jejichž majitelem je stát, se kterými není oprávněn hospodařit některý správce kapitoly
 - **Pohledávky státu** z poskytnutých úvěrů, návratných finančních výpomocí
 - Součástí je *zvláštní účet rezervy důchodového pojištění*
 - b) **Státní finanční pasiva:**
 - **Závazky státu** vzniklé ze státem přijatých zahraničních půjček, úvěrů od bank a z vydaných státních dluhopisů
 - Jiné závazky státu
 - Jejich souhrn tvoří státní dluh
- Evidenci státních aktiv a pasiv vede MF, které o nich předkládá přehled vládě, a ta informuje PS
- Vláda předkládá Poslanecké sněmovně zprávu o očekávaném vývoji státních finančních aktiv a pasiv spolu s návrhem zákona o státním rozpočtu

KONTROLA ROZPOČTOVÉHO HOSPODAŘENÍ

- **Z. o finanční kontrole ve veřejné správě**
- Kontrola hospodaření s prostředky státního rozpočtu se provádí na všech úrovních subjektů napojených na státní rozpočet (např.: subjekty hospodařící s dotacemi ze státního rozpočtu, příspěvkové organizace, státní fondy, MF ČR, vláda ČR)
- Ministerstvo financí je ústřední správní úřad pro finanční kontrolu
- Kontrola se provádí formou průběžné nebo následné kontroly
- Vláda hodnotí průběh rozpočtového hospodaření a o výsledcích podává čtvrtletně zprávy PS a na konci pololetí zprávu o vývoji ekonomiky a plnění státního rozpočtu
- Nezávislou kontrolu se státním majetkem provádí NKÚ
- Kontrola se z časového hlediska provádí jako:
 - **Předběžná** kontrola
 - **Průběžná** kontrola
 - **Následná** kontrola

- Z věcného hlediska se provádí jako:
 - **Vnitřní** – zaměřená na nakládání s vlastním majetkem
 - **Vnější** – kontrola hospodaření PO zřízených obcí, krajem, příspěvkových organizací – zde se aplikují ustanovení z. o finanční kontrole
- Kontrola vlastního hospodaření ÚSC:
 - **Finanční výbor** – kontrola hospodaření, nakládání s majetkem, využití dotací
 - **Kontrolní výbor** – kontrola plnění usnesení zastupitelstva a rady a dodržování právních předpisů
 - Najdeme v **z. o obecním a o krajském zřízení**
- Porušení rozpočtové kázně:
 - Podle **z. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů**
 - = Každé neoprávněné použití nebo zadržení peněžních prostředků poskytnutých jako dotace nebo návratná finanční výpomoc z rozpočtu poskytovatele
 - *Neoprávněné použití peněžních prostředků* = takové použití peněžních prostředků, kterým byla porušena povinnost stanovená právním předpisem, přímo použitelným předpisem Evropské unie nebo veřejnoprávní smlouvou
 - *Zadržení peněžních prostředků* = porušení povinnosti vrácení poskytnutých prostředků ve stanoveném termínu
 - FO nebo PO, která porušila rozpočtovou kázeň, je povinna provést odvod do rozpočtu, z něhož jí byly peněžní prostředky poskytnuty
 - *Odvod se neuloží*, pokud jeho celková výše za všechna porušení rozpočtové kázně při použití téže dotace nebo návratné finanční výpomoci nepřesáhne 1 000 Kč
 - Za prodlení s odvodem vzniká povinnost *platit penále*

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÝ ÚČET

- Upraveno v § 29 **z. o rozpočtových pravidlech**
- Shrnutí výsledků rozpočtového hospodaření
- Je to vztah mezi rozpočtovými a skutečně dosaženými příjmy SR a mezi jeho rozpočtovanými a skutečně dosaženými výdaji
- Návrh zpracovává MF v součinnosti se správci kapitol, ÚSC a státními fondy – předkládá jej vládě a ta do 30. dubna roku bezprostředně následujícího po hodnoceném rozpočtovém roce předává PS
- Varianty:
 - Saldo je kladné (hospodaření skončilo přebytkem)
 - Saldo je nulové (vyrovnaný státní rozpočet)
 - Saldo je záporné
- Forma:
 - Forma usnesení poslanecké sněmovny – zveřejní MF ČR v elektronické podobě
 - PS jej bere usnesením na vědomí, na návrh vlády rozhodne pouze o použití přebytku nebo o úhradě schodku
 - Shodné členění jako SR
 - Obsahuje přílohy souhrnné údaje o výsledcích rozpočtového hospodaření ÚSC
 - Souhrnné údaje o výsledcích rozpočtového hospodaření ÚSC, závěrečné účty státních fondů, přehled o státních zárukách a přehled o stavech fondů organizačních složek státu

NÁRODNÍ ROZPOČTOVÁ RADA

- Nezávislý odborný orgán, jehož hlavním posláním je vyhodnocovat, zda stát a další veřejné instituce dodržují pravidla rozpočtové odpovědnosti daná zákonem
- Činnost Národní rozpočtové rady zároveň přispívá k udržitelnosti veřejných financí České republiky a snižuje riziko nadměrného zadlužování státu
- Hodnotí plnění pravidel rozpočtové odpovědnosti
- Zjišťuje výši dluhu a vyhláší ji stejným způsobem, jakým se vyhláší zákony
- Vypracovává a předkládá poslanecké sněmovně zprávu o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí
 - Obsahem zprávy je zhodnocení, jakým způsobem by se v horizontu následujících 50 let pravděpodobně vyvíjely veřejné finance, pokud by bylo zachováno stávající nastavení příjmových a výdajových politik
- Sleduje vývoj hospodaření sektoru veřejných institucí
- Upravena v **z. o pravidlech rozpočtové odpovědnosti**
- Tříčlenná

12. Rozpočty územních samosprávných celků – právní úprava, obsah a jeho charakteristika, vzájemné vztahy mezi rozpočty ÚSC a vztahy ke státnímu rozpočtu

ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY

- Dle čl. 99 Ústavy dělení na:
 - Obce – základní ÚSC
 - Kraje – vyšší ÚSC
- Čl. 101 Ústavy
 - ÚSC jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu
 - Stát může zasahovat do činnosti ÚSC, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- Ústava ČR - hlava VII., čl. 99-105
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní
- Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti
- Zákon o obcích, zákon o krajích, zákon o hlavním městě Praze
- Obecně závazné vyhlášky obcí a krajů

ROZPOČET ÚSC A SVAZKU OBCÍ

- finanční hospodaření ÚSC a svazků obcí se řídí jejich **ročním rozpočtem a střednědobým výhledem rozpočtu**
- Finanční plán, jímž se řídí financování činnosti ÚSC a svazku obcí
- Finanční plán určité veřejnoprávní osoby nebo jiné jednotky s vymezenou místní územní působností
- Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním
- Při zpracování rozpočtu se vychází ze střednědobého výhledu rozpočtu
 - = nástroj pro střednědobé finanční plánování rozvoje hospodářství
 - Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet

- Střednědobý výhled rozpočtu obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů
- U dlouhodobých závazků se uvedou jejich dopady na hospodaření ÚSC nebo svazku obcí po celou dobu trvání závazku
- Vyhlášen na internetových stránkách a na úřední desce nejméně 15 dnů před zahájením jeho projednávání na zasedání zastupitelstva
- Přípomínky písemně ve stanovené lhůtě nebo ústně při jeho projednání na zasedání zastupitelstva
- Po schválení zveřejněn do 30 dnů na internetových stránkách + na úřední desce informace o tom, kde je zveřejněn v elektronické podobě a kde je možné nahlédnout do jeho listinné podoby
- Takto musí být zveřejněn až do zveřejnění nového střednědobého výhledu rozpočtu
- Zpravidla se sestavuje jako vyrovnaný. Může být schválený jako přebytkový, jestliže některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let
- Jako schodkový může být rozpočet schválen pouze v případě, že schodek bude možné uhradit
 - a) Finančními prostředky z minulých let, nebo
 - b) Smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo příjmem z prodeje komunálních dluhopisů ÚSC
- Kladný zůstatek finančních prostředků rozpočtového hospodaření běžného roku se převádí k použití v dalším roce, a to ke krytí rozpočtových výdajů, anebo se převádí do peněžních fondů

ROZPOČTOVÁ SKLADBA

- V rozpočtu ÚSC a v rozpočtu svazku obcí se uplatňuje jednotné třídění příjmů, výdajů a financujících položek rozpočtu
- Rozpočtová skladba určuje hlediska, podle kterých se tyto příjmy, výdaje a finanční položky třídí, a stanoví jednotky třídění u těchto hledisek
- Rozpočtovou skladbu stanoví Ministerstvo financí vyhláškou

PRAVIDLA ROZPOČTOVÉ ODPOVĚDNOSTI ÚSC ??

OBSAH ROZPOČTU (OBCE I KRAJE)

- Příjmy
 - Z vlastního majetku a majetkových práv
 - Z výsledků vlastní činnosti
 - Z hospodářské činnosti PO, pokud jsou podle tohoto nebo jiného zákona příjmem obce, která organizaci řídila nebo založila
 - Příjmy z místních poplatků podle zvláštního zákona
 - Výnosy daní nebo podíly na nich podle zvláštního zákona
 - Dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů
 - Dotace z rozpočtu kraje
 - Přijaté peněžní dary a příspěvky
 - U kraje nejsou příjmy z místních poplatků
- Výdaje
 - Závazky obce/kraje vzniklé ze zákona, smluv, ze spoluprací
 - Výdaje na vlastní činnost
 - Výdaje spojené s výkonem státní správy
 - Výdaje na podporu subjektů provádějící veřejně prospěšné činnosti
 - Běžné X kapitálové
 - U krajů ještě navíc dotace do rozpočtů obcí
- Ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud není uvedeno, že probíhají mimo rozpočet

- Mimo rozpočet se uskutečňují peněžní operace týkající se cizích prostředků (kauce na nájem apod.) a sdružených prostředků (finanční prostředky sdružené na základě smlouvy o společnosti dle OZ, bez právní subjektivity)
- Podnikatelská činnost ÚSC a svazku obcí se sleduje mimo rozpočtové příjmy a výdaje. Její výsledek se promítne do rozpočtu a je součástí závěrečného účtu ÚSC a svazku obcí
- Návrátne zdroje = smluvně zabezpečené půjčky, úvěry, návratné finanční výpomoci nebo příjmy z prodeje komunálních dluhopisů

VZÁJEMNÉ VZTAHY MEZI ROZPOČTY ÚSC A VZTAH KE STÁTNÍMU ROZPOČTU:

- Rozpočtové určení daní,
- Dotace

13. Fondovní hospodaření – právní úprava, pojem fond, druhy fondů, státní fondy – podstata, výčet a charakteristika alespoň 1 státního fondu

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- Obsažena ve zvláštních zákonech, co se týče státních fondů
- Zákon č. 218/200 Sb., o rozpočtových pravidlech
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- Zákon č. 256/2000 Sb., o státním zemědělském intervenčním fondu
- Zákon č. 388/1991 Sb., o státním fondu životního prostředí
- Zákon č. 496/2012 Sb., o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizu)
- Zákon č. 239/1993 Sb., o státním fondu kultury České republiky
- Zákon č. 104/2000 Sb., o státním fondu dopravní infrastruktury
- Zákon č. 211/200 Sb., o státním fondu rozvoje bydlení
- Zákon č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách
- Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
- Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrových družstvech
- Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu
- Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích (energetický zákon)
- Zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství

POJEM FOND

- Účelové financování => souhrn hmotných a finančních prostředků sloužících **určitému účelu**
- Často má právní subjektivitu => cílem je efektivnější zabezpečení správy určitých věcí
- Pojem není legislativně vymezen
- **Veřejný fond** = samostatné, účelům veřejné správy věnované jmění => určité účelové financování (účelem je lepší zabezpečení správy věcí veřejných) (prostředky ze státního rozpočtu vůči státní fondům)
- Slovo fond je odvozeno z latinského *fundus*, což znamená dno, základ, inventář
- Fondy lze charakterizovat jako subjekty sloužící k finančnímu zabezpečení předem určených úkolů, k čemuž využívají zvláště vyčleněných prostředků s cílem zajistit dlouhodobou stabilitu určitých výdajů státu vázaných určenými příjmy

DRUHY FONDŮ

1. **Státní fondy** (Mimorozpočtové fondy zvláštního druhu – pozemkový fond)
2. **Fondy netržní**
 - Veřejné pojistné fondy
 - Příklad: Fond zdravotního pojištění, Fond sociálního zabezpečení
3. **Zajišťovací fondy**
 - Zřizované jako samostatné právnické osoby veřejného práva, které se zapisují do obchodního rejstříku
 - Zdroje pro financování mimořádných, nepředpokládaných a neočekávaných výdajů (např. katastrofy, havárie, krach...)
 - Účelem je vytvářet rezervu prostřednictvím vybíráním povinných příspěvků ukládaných zákonem od PO, které nakládají s peněžními prostředky velkého počtu jiných osob, a které by v případě neschopnosti splácet, mohlo by narušit ekonomickou stabilitu na celostátní úrovni
 - Cílem těchto fondů není dosažení zisku
 - Např.: Vinařský fond, Fond pro řešení krize, Energetický regulační fond...
4. **Instituce vládní podpory podnikatelských aktivit s účastí prostředků ze státního rozpočtu**
 - Např.: Agentura pro podporu podnikání a investic/ CzechInvest, Česká agentura pro podporu obchodu / CzechTrade, Česká exportní banka, a. s., Česká hospodářská komora – z. č. 301/1992 Sb., Česká rozvojová agentura
5. **Fondy ÚSC**
 - ÚSC může zřizovat fondy pro určité účely nebo bez účelové určení
 - Decentralizované finanční fondy
 - a) **Účelové**
 - Jejich zdrojem mohou být přebytky hospodaření z předchozích let
 - Příjmy z běžného roku, které nejsou k využití v témže roce
 - Převody z rozpočtu během roku
 - b) **Neúčelové**
 - Jejich zdrojem mohou být přebytky hospodaření z předchozích let
 - Příjmy z běžného roku, které nejsou k využití v témže roce
 - Převody z rozpočtu během roku
 - nejčastěji zřizované: Fond rezerv a rozvoje, Sociální fond, Fond rozvoje bydlení.
6. **+ Národní fond**
 - zvláštní fond, nejde o státní (není to PO ani státní fond)
 - nejde o konkrétní účel
 - souhrn prostředků, které svěřuje EU pro ČR k realizaci programů...
 - Účelový fond státu bez právní osobnosti
 - účelem je centralizace peněžních prostředků z rozpočtu EU, státního rozpočtu, územních rozpočtů a příp. dalších zdrojů
 - Zakotven v zákoně o rozpočtových pravidlech
 - Představuje NF souhrn finančních prostředků, které jsou svěřeny ČR k realizaci projektů a spolufinancování projektů realizovaných z rozpočtu EU
 - Spravován ministerstvem financí

STÁTNÍ FONDY

- Podstata:
 - Fondy jsou založeny za účelem financování specifických segmentů veřejného sektoru, případně určené oblasti ekonomiky. Prostředky poskytované těmito fondy jsou poskytovány na netržních principech.
 - Možnost vzniku těchto fondů je uvozena v zákoně o rozpočtových pravidlech.
 - Vznik a funkce jednotlivých státních fondů upravují zvláštní zákony, jimiž jsou tyto fondy zřizovány jako právnické osoby zajišťující zvlášť stanovené úkoly a hospodařící s prostředky pro ně určenými.
 - V čele státního fondu stojí obvykle resortní ministr nebo pověřená osoba.

- Z právní úpravy vyplývá, že název státního fondu musí obsahovat slovní spojení „státní fond“
- Státní fondy jsou financovány převážně ze státního rozpočtu, konkrétních rozpočtových zdrojů a majetkových práv (nicméně je třeba si uvědomit, že na dotace ze státního rozpočtu není obvykle právní nárok)
- Hospodaření SF podléhá veřejné kontrole a zůstatky prostředků se převádějí do následujícího rozpočtového roku
 - Pokud mu chybí prostředky, dodá je mu státní rozpočet,
 - nenese odpovědnost za závazky fondu
 - dosáhne-li přebytku, tak se o něj stará samotný fond
- Decentralizované administrativní jednotky podřízené vládě či parlamentu nebo jednotky přímo kontrolované vládou nebo nepřímo kontrolované prostřednictvím zástupců vlády v orgánech fondu
- Povinnost předložit rozpočet PSP ČR
- Způsob získávání vlastních zdrojů určen zákonem
- Způsob kontroly činnosti stanoven zákonem o rozpočtových pravidlech
- Charakteristické znaky:
 - PO, zřizované zákonem, povinnost předložit rozpočet PSP ČR, způsob získávání vlastních zdrojů určen zákonem, způsob kontroly činnosti stanoven zákonem o rozpočtových pravidlech, hospodaří s veřejnými prostředky, uplatňuje se přísná účelovost
- Výčet:
 1. Státní fond životního prostředí České republiky
 2. Státní fond kinematografie
 3. Státní fond kultury České republiky
 4. Státní zemědělský intervenční fond
 5. Státní fond dopravní infrastruktury
 6. Státní fond podpory investic
 - dříve do 1.6.2020 státní fond rozvoje bydlení
 - Změna názvu souvisí s rozšíření působnosti fondu – zahrnuje podporu regionálního rozvoje a některé oblasti cestovního ruchu
 - Nemění se však otázky v oblasti bydlení a dříve uzavřené smlouvy v rámci SF rozvoje bydlení jsou nadále platné
 - **Sídlí v Olomouci**, ostatní SF sídlí v Praze
- Zdroje příjmů:
 - Daně, poplatky, cla, dary...
- Charakteristika Státního fondu kultury České republiky:
 - Státní fond kultury vznikl v roce 1992 na základě **zákona č. 239/1992 Sb., o státním fondu kultury České republiky**, ve znění pozdějších předpisů.
 - Fond je právnickou osobou zapisované do obchodního rejstříku
 - Správcem fondu je ministerstvo kultury
 - V čele fondu je ministr kultury odpovídající za hospodaření s prostředky fondu
 - Zákonem je zřízena Rada Fondu = orgán rozhodující o způsobu a čerpání prostředků Státního fondu
 - 13členný orgán jmenovaný na návrh ministra Poslaneckou sněmovnou, která také rozhoduje o případném odvolání jejích členů.
 - Funkční období: 3 roky
 - Práva a povinnosti rady jsou zpracovány ve statutu Fondu a jednacím řádu rady
 - Rada posuzuje tvorbu a užití zdrojů Fondu, návrh rozpočtu Fondu a také jeho závěrečný účet
 - Rozpočet Fondu vypracovaný správcem fondu se cestou ministerstva financí předkládá vládě do 31. srpna, která je oprávněna jej případně pozměnit
 - Návrh rozpočtu Fondu společně s návrhem státního rozpočtu předkládá vláda ke schválení Poslanecké sněmovně
 - Fond je financován ze zdrojů pocházejících z výnosů majetkové účasti České republiky na podnikání právnických osob v kultuře s

výjimkou filmového průmyslu, úvěry od právnických osob, dary a dědictvími pro Fond, dotacemi ze státního rozpočtu

- Žádost o prostředky z Fondu může podat žadatel, který je právnickou osobou se sídlem nebo fyzickou osobou s trvalým pobytem na území České republiky
- Prostředky fondu se poskytují na konkrétní kulturní projekt, jako je podpora vzniku, realizace a uvádění umělecky hodnotných děl, výstavní a přednášková činnost a propagace české kultury v zahraničí, formou účelové dotace, půjčky nebo návratné finanční výpomoci. Žádost musí být podána písemně správci Fondu
- Opět obdobně jako u většiny státních fondů platí, že finanční prostředky, které nejsou vyčerpány do konce rozpočtového roku, se nevracejí, a mohou tak být využity v následujícím rozpočtovém roce.

14. Organizační složky a příspěvkové organizace státu a územních samosprávných celků – právní úprava, charakteristika, účel zřizování, principy hospodaření s rozpočtovými prostředky, kontrola jejich hospodaření

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- **Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů** – řešení otázky majetkového a finančního postavení organizačních složek a příspěvkových organizací a s nimi také těch zařízení obcí a krajů, která měla dosud pouze povahu zálohované organizace
- **Zákon o kontrole** (kontrolní řád)
- **Zákon o obcích** (obecní zřízení) a **o krajích** (krajské zřízení)
- **Zákon o finanční kontrole ve veřejné správě**
- **Zákon správní řád**

PRINCIPY HOSPODAŘENÍ S ROZPOČTOVÝMI PROSTŘEDKY

- **Zásada úplnosti** – státní rozpočet má obsahovat všechny finanční operace
- **Zásada jednotnosti** – veškeré příjmy a výdaje procházejí centrálním rozpočtem
- **Zásada reálnosti a pravdivosti**
- **Zásada každoročního sestavování a schvalování**
- **Zásada vyrovnanosti** – vyžaduje vyrovnanost rozpočtu alespoň v delším časovém období
- **Zásada publicity**
- **Zásada přehlednosti** – jde o pevné stanovení věcné struktury rozpočtů

1. Organizační složka

CHARAKTERISTIKA

- Organizační složka je určena pro takový typ hospodaření, při němž se neprojevuje aktivita většího počtu pracovníků
- Veškeré své příjmy a výdaje realizuje jako příjmy a výdaje rozpočtu svého zřizovatele
- Nemá žádnou „institucionální“ motivaci na tvorbě příjmů či na úsporách výdajů

- Její zřizovatel má ovšem možnost pracovníky hmotně zainteresovat
- Nevytváří žádné peněžní fondy ze svého finančního hospodaření
- Vzniká rozhodnutím zastupitelstva územního samosprávného celku
- Hospodaří jménem svého zřizovatele a není účetní jednotkou

ÚČEL ZŘIZOVÁNÍ

- Zabezpečování stále většího okruhu veřejných statků pro obyvatelstvo
- Je to výsledkem posilování role jednotlivých stupňů územní samosprávy, kdy zejména v posledních letech se rozšiřuje jak pravomoc, tak i zodpovědnost orgánů územní samosprávy za zabezpečování veřejných potřeb
- Zabezpečování veřejných statků jako projev alokační funkce veřejných financí je tradičně rozhodující funkcí obcí jako základního článku územní samosprávy

KONTROLA JEJICH HOSPODAŘENÍ

- Peněžní průběh svého hospodaření vede v peněžním deníku v plném členění podle rozpočtové skladby
- Údaje z peněžního deníku se převádějí do rozpočtu příjmů a výdajů zřizovatele a v jím stanoveném termínu, nejméně však měsíčně a nejpozději před koncem roku. Nevyčerpanou zálohu je organizační složka povinna vrátit zřizovateli v jím stanoveném termínu, nejpozději před koncem roku
- Zřizovatel kontroluje hospodaření se svěřeným majetkem a s peněžními prostředky organizační složky.

2. Příspěvková organizace

CHARAKTERISTIKA

- Zákony o rozpočtových pravidlech rovněž upravují základní pravidlo, kdy by měl zřizovatel volit typ příspěvkové organizace
- Z pohledu ekonomické teorie příspěvkové organizace by měl zřizovatel zřizovat zejména pro zabezpečování smíšených veřejných statků, které jsou poskytovány uživatelům za uživatelský poplatek (tzn. finanční spoluúčast občana – uživatele statku)
- Proto také PO dosahují ze své činnosti výraznější vlastní příjmy, se kterými hospodaří podle svého vlastního rozpočtu
- Tyto organizace mají tudíž samostatnou právní subjektivitu
- PO se proto zapisuje do obchodního rejstříku na návrh zřizovatele
- Postavení a hospodaření PO je upravováno veřejným právem (proto veřejnoprávní organizace)

ÚČEL ZŘIZOVÁNÍ

- PO územních samosprávných celků se zřizují pro takové činnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu

KONTROLA JEJICH HOSPODAŘENÍ

- Hospodaří s peněžními prostředky získanými vlastní činností a s penězi přijatými z rozpočtu svého zřizovatele
- Dále hospodaří s prostředky svých fondů a s peněžními dary od fyzických a právnických osob včetně peněžních prostředků poskytnutých ze zahraničí
- Uzavírat smlouvy o půjčce anebo o úvěru je organizace oprávněna jen s předchozím souhlasem zřizovatele
- Dle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o finanční kontrole kontrolují územní samosprávné celky (tedy i obce) podle tohoto zákona hospodaření s veřejnými prostředky u příspěvkových organizací ve své působnosti a dle § 27 odst. 11 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů má zřizovatel povinnost provádět kontrolu hospodaření příspěvkové organizace

- Obce jsou tedy povinny vykonávat kontrolu hospodaření u svých zřízených příspěvkových organizací
- Dále je tak nutné určit, který orgán obce je oprávněn rozhodnout o provedení kontroly hospodaření u dané příspěvkové organizace obce
 - Ustanovení § 2 písm. c) zákona o finanční kontrole určuje kontrolním orgánem orgán veřejné správy, který je podle tohoto zákona nebo zvláštního právního předpisu oprávněný finanční kontrolu u kontrolované osoby vykonávat
- Úkoly zřizovatele plní podle § 102 odst. 2 písm. b) zákona o obcích rada obce. Podle § 13 odst. 1 zákona o finanční kontrole se vzájemné vztahy mezi kontrolními orgány a kontrolovanými osobami při výkonu veřejnosprávní kontroly na místě řídí kontrolním řádem, nestanoví-li tento zákon jinak
- Postavení starosty obce jako vedoucího kontrolního orgánu lze také analogicky aplikovat na postavení hejtmána kraje jako vedoucího kontrolního orgánu, tedy rady kraje. Nicméně s tím rozdílem, že hejtmán kraje nestojí v čele krajského úřadu, na rozdíl od starosty u obecního úřadu
 - Z toho vyplývá, že u starosty, který stojí v čele obecního úřadu, lze připustit, (ačkoliv v obcích, kde je tajemník, není starosta pro zaměstnance zařazené do obecního úřadu v pozici zaměstnavatele) jeho oprávnění zadávat úkoly konkrétním zaměstnancům, včetně vydání pověření ke kontrole
 - V čele krajského úřadu ovšem stojí ředitel, z čehož lze dovodit, že hejtmánovi nebylo zákonem svěřeno oprávnění případně úkolovat zaměstnance krajského úřadu, a tudíž v případě kontroly krajských příspěvkových organizací je nutné, aby hejtmán (vedoucí kontrolního orgánu) pověřil vydáváním pověření ke kontrole příspěvkových organizací kraje ředitele krajského úřadu, který má přímou kompetenci vůči zaměstnancům kraje z pozice zaměstnavatele a doplňkově též jako vedoucí orgánu veřejné správy dle zákona o finanční kontrole
 - **Rozpočtový výhled** = pomocný nástroj rozpočtového hospodaření
 - Sestavuje se na 2 roky až 5 let
 - Slouží jako pomůcka pro sestavení následného rozpočtu obce a kraje
 - Střednědobý výhled rozpočtu je nástrojem územního samosprávného celku a svazku obcí sloužícím pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodářství. Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet
 - Rozpočet ÚSC = roční finanční plán, jímž se řídí financování činnosti obce, kraje, dobrovolného svazku obcí a Regionální rady soudržnosti a při jehož zpracování se vychází z rozpočtového výhledu, pokud je tento sestaven.
 - Návrh rozpočtu
 - nutno zveřejnit alespoň po dobu 15 dnů před projednáním zastupitelstvem;
 - možnost uplatnit námitky písemně nebo ústně při jednání zastupitelstva;
 - zákon požaduje VYROVNANÝ rozpočet (ale není zakázáno sestavit přebytkový rozpočet, ale i schodkový, ale je třeba potom uvést financování schodku)
 - Projednání rozpočtu:
 - zastupitelstva obcí a krajů a příslušné orgány dobrovolného svazku obcí a Regionální rady regionu soudržnosti
 - Rozpočtové provizorium – řídí se pravidly u státního rozpočtu hospodaření
 - Zastupitelstvo si určují vlastní pravidla rozpočtových provizorií
 - Rozpis (realizace) rozpočtu
 - členění rozpočtu podle rozpočtové skladby – rozepíše se na jednotlivé subjekty které hospodaří s prostředky ÚSC;
 - subjekty hospodařící s prostředky rozpočtů ÚSC:
 - organizační složky ÚSC
 - příspěvkové organizace aj.
 - změny v rozpočtu
 - lze dělat v rámci rozpočtových opatření
 - Kontrola hospodaření
 - právo i povinnost každého ÚSC je tuto kontrolu provádět;

- průběžná (v rámci rozpočtovaného roku) a následná (po ukončení hospodaření roku) kontrola;
- kontrolní výbor a finanční výbor zastupitelstva obce či kraje podle svých pravomocí dle zákona o finanční kontrole ve veřejné správě;
- Závěrečný účet - § 17
 - hodnocení plnění rozpočtu ÚSC a vyúčtování finančních vztahů ke SR, rozpočtům krajů, obcí, státních fondů, Národního fondu a jiným rozpočtům a k hospodaření jiných osob;
 - nutno zveřejnit po dobu 15 dnů před projednáním v zastupitelstvu – možnost vyjádřit se písemně nebo ústně;
 - schvaluje zastupitelstvo
- Povinnost nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý rok podle zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření ÚSC a dobrovolných svazků obcí, ve znění p.p.
- Rozdíl mezi organizační složkou a příspěvkovou organizací
 - Příspěvková organizace má právní subjektivitu
 - Nejsou ziskové
 - Příspěvkové organizace se zapisují do obchodního rejstříku
 - Příspěvkové organizace – kolem 8.000 zakládaných obcemi
 - Příspěvkové organizace – kolem 2.000 zakládané krajem

15. Pojem poplatků a poplatková soustava v ČR. poplatkové právo – právní úprava, členění a charakteristika jednotlivých skupin poplatků, charakteristika alespoň 2 vybraných místních poplatků

POJEM „POPLATEK“

- Čl. 11 odst.5 LZPS: „*Daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.*“
- Je peněžitou dávkou stanovenou zákonem, návratnou, vybíranou státem nebo jinými veřejnoprávními korporacemi za činnost jejich orgánů
- Je platbou spíše **nepravidelnou** (jednorázovou) a má **ekvivalentní** plnění (návratný – např. zaplatí se poplatek a je zahájeno soudní řízení; ovšem neplatí to stoprocentně, hlavně ne u místních)
- Plyne do **veřejného rozpočtu** na úhradu veřejných nebo obecných potřeb
- Naproti tomu daň – povinná zákonem stanovená neekvivalentní peněžní platba zpravidla FO a PO pravidelně se opakující plynoucí do veřejného rozpočtu na úhradu veřejných nebo obecných potřeb (přesně neví, co dostane, výjimka: před rokem 2024 silniční daň, ale dnes už ani to ne²)

POPLATKOVÁ SOUSTAVA V ČR

- Není upravována jedním zákonem, který by vymezoval všechny druhy poplatků, jež je možné u nás vybírat
- Úprava poplatků je obsažena v několika zákonech, které upravují materii zejména z hlediska toho, co je předmětem zpoplatnění (rozlišení podle objektu)
- Poplatkové povinnosti PO a FO jsou vymezeny v zákonech, které vymezují přímo určitý druh poplatku a jeho náležitosti
- Povinnost platit poplatky je spojena tradičně s činností orgánů soudních

• _____

² Silniční daň už je dnes příjmem státního rozpočtu, nikoli Státního fondu dopravní infrastruktury (§ 14 zákona o dani silniční)

- Jedná-li se o poplatky správní, uplatňuje se ve vztazích PO a FO nejen přímo k orgánům státní správy, ale i k obcím, krajům při výkonu státní správy těmito subjekty
- U obcí se objevuje možnost ukládat kromě správních poplatků i poplatky místní (v řadě zemí se označují jako obecní daně), které jsou spojeny s výkonem samostatné působnosti obce
 - o Obce mohou tyto poplatky zavádět jen v rámci zákonného zmocnění (i druhy místních poplatků musí být stanoveny zákonem)
- Všechny poplatky vybírané na území ČR, je možné ukládat na základě zákona, který takovou povinnost stanoví (čl. 11 odst. 5 Listiny)

POPLATKOVÉ PRÁVO

- Soubor finančně-právních norem regulujících veřejnou finanční činnost související s příjmy veřejných peněžních fondů poplatkového charakteru
- Právní úprava:
 - o Zák. č. 280/2009 Sb., daňový řád – základní právní úprava, upravuje především proces vybírání/vymáhání poplatků od povinných subjektů
 - o Zák. č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích
 - o Zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích
 - o Zák. č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích
 - o LZPS
 - o Zákony vztahující se ke zvláštním dávkám poplatkového charakteru
 - Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích
 - Zákon č. 496/2012 Sb., o audiovizí
 - Zákon č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání
 - o Vyhlášky ministerstev a OZV obcí v rovině místních poplatků (kraje nevydávají vyhlášky ohledně místních poplatků)
- Členění a charakteristika skupiny poplatků:
 - a) **Soudní poplatky**
 - o Účel
 - Příspěvek žadatele na činnost orgánu, protože tato činnost je v zájmu žadatele
 - Důvodem zavedení je též vyhnutí se přílišnému zatěžování orgánů státní správy zbytečnými podáními
 - Z důvodu snazšího přístupu k soudům jsou však určité úkony od poplatku osvobozeny (např. řízení ve věci o svěření dítěte do péče)
 - o Předmět: řízení před soudem, případně úkony prováděné soudem
 - o Poplatníci: obecně navrhovatel (dále účastníci smíru, žalovaný uplatňující svá práva protinávrhem)
 - o Základ a sazba
 - Základem obvykle cena předmětu řízení
 - Sazba procentní, někdy pevná (dle přílohy zákona o soudních poplatcích)
 - o Správce a placení
 - Správcem soud místně příslušný k projednání
 - Jsou příjmem státního rozpočtu
 - Poplatky vymáhá celní úřad
 - Způsob placení
 - Kolkovou známkou, pokud to je poplatek ve výši do 5000 Kč => od 1.1.2024 už jsou kolky zrušené³, takže to půjde klasicky převodem na účet (§ 8 zákona o soudních poplatcích)
 - o Na účet státního rozpočtu u ČNB pro příslušný soud

³ Rok 2024 je pro kolky přechodný (tzn. nebudou do oběhu vydávány nové kolky, ale bude možné koupit ještě ty staré, které už byly vydány do oběhu před rokem 2024), takže se ještě mohou v praxi objevit, ale další rok už to klasicky kolkem zaplatit nepůjde

- Poplatek je splatný vznikem poplatkového povinnosti, při nezaplacení náhradní lhůta a pak se řízení zastaví

b) Správní poplatky

- Účel
 - Příspěvek žadatele na činnost orgánu, protože tato činnost je v zájmu žadatele
 - Důvodem zavedení je také snaha vyhnout se přílišnému zatěžování orgánů státní správy zbytečnými podáními
- Předmět
 - Úkon (správní řízení/ činnosti správního úřadu související s výkonem státní správy)
 - Zpoplatněný úkon = úkon vymezený v položce sazebníku správních poplatků, který je přílohou zákona o správních poplatcích
- Poplatníci: FO nebo PO, která podala žádost/jiný návrh k provedení úkonu správnímu úřadu, nebo osoba, v jejímž zájmu nebo věci byl úkon proveden.
- Sazba: Procentuální/pevná (dle přílohy zákona o správních poplatcích)
- Správce a placení
 - Správcem je správní úřad, který je příslušný k provedení úkonu
 - Poplatky s pevnou sazbou se platí
 - Při přijetí podání
 - Později, ale zároveň před provedením úkonu
 - Procentní poplatky
 - Do 15 dnů ode dne následujícího po doručení platebního výměru o způsob placení v případě organizačních složek státu
 - Jde to na zvláštní účet státního rozpočtu s výjimkou poplatků vyměřovaných a vybíraných orgány územních samosprávních celků, Českou národní bankou, českými zastupitelskými úřady a poplatků vyměřovaných a vybíraných na českých hraničních přechodech (zvláštní účet zřizuje správní úřad se souhlasem Ministerstva financí)
 - Stát => hotově na pokladně/kolkovou známku do 5000 Kč⁴/na účet státního rozpočtu u ČNB
 - ÚSC => určí sám způsob úhrady v souladu s DŘ⁵

c) Místní poplatky

- Tzv. lokální daně (používá se pojem daň, protože místní poplatky naplňují spíše znaky daní než poplatků)
- Zavedení – existuje katalog místních poplatků a každý jednotlivý poplatek si obce stanovuje sama OZV (zákonné zmocnění)
 - Zavádějí se v samostatné působnosti, ale výkon/správu poplatků je v přenesené působnosti
- Teritoriální omezenost poplatku → pouze na území obce, která poplatek zavedla (jsou příjmem té obce, která je zavedla)
- Specifikace obecně závaznou vyhláškou
- (Ne)opakování zákonného textu ve vyhlášce → Ministerstvo nechce, aby obce pouze opisovaly zákon → novelizace vyhlášek
- Spojování více poplatků do jedné vyhlášky
- Spojování více zmocnění do jedné vyhlášky → např. u poplatku ze psů → upraven poplatek, ale také třeba pohyb psů (kde se mohou pohybovat, zákazy atd.)
- Procesní předpis: daňový řád (vylučuje kompletně správní řád, krom nějakých zásad)
- Funkce:
 - **Fiskální** – jeden ze způsobů, jak si obec může zvýšit své příjmy
 - **Regulační** – obec pomocí těchto poplatků se snaží donutit poplatníky k určitému konání/nekonání
 - **Ochranná** – zajištění ochrany nějakého území

⁴ Viz poznámka pod čarou č. 2

⁵ Daňový řád

- Znění od 1.1.2021 – platné a účinné (k roku 2023)
- Obec může zavést tyto místní poplatky (dále jen "poplatky")
 1. poplatek ze psů,
 2. poplatek z pobytu,
 3. poplatek za užívání veřejného prostranství,
 4. poplatek ze vstupného,
 5. poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
 6. poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace,
 7. poplatky za komunální odpad.

d) Ostatní poplatky

- Upraveny ve speciálních zákonech
- Např.:
 - Podle zákona o pozemních komunikacích: elektronické mýtné, časový poplatek
 - Podle zákona o audiovizí: poplatek z kinematografického představení, poplatek z poskytování audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání, poplatek z převzatého televizního vysílání
 - Podle zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů: poplatek za využívání přístupového rozhraní

CHARAKTERISTIKA 2 VYBRANÝCH MÍSTNÍCH POPLATKŮ

- Poplatek ze psů:

- Obec může zavést jinou výši poplatku v jiných částech města za psy
- Poplatník
 - Držitel psa (bez ohledu na vlastnické právo), který má místo pobytu na území ČR, platí se za psy starší 3 měsíců
 - (když bude mít 3 měsíce 5. 6., tak už v tento měsíc bude třeba zaplatit poplatek, tedy už za červen)
 - Poplatek za psy se platí 1x za rok, tento poplatek je ale pravidelný (tím se vymyká povaze poplatků, které by měly být nepravidelné), současně je poplatek za psa neekvivalentní (za placení poplatku může úřad poskytovat plátcům určité benefity, např. pytlíky na výkaly)
 - Poplatek za psy připomíná spíše daň, protože je pravidelný a neekvivalentní
- Osvobození
 - Útulky => problémem ale je, že útulky nejsou vlastníky ani držiteli psů (útulek/jeho zaměstnanci nemají úmysl psy držet, pouze je přechovávají a starají se o ně)
 - Obce si pak můžou osvobodit, koho chtějí (třeba důchodce)
- Sazba: maximální sazba je 1 500,-Kč
 - Pro každého dalšího psa je možné maximální sazbu zvýšit až o 50 % víc, než z prvního psa (pokud je ale částka za prvního psa nižší než 1 500,- Kč, tak poplatek za dalšího psa se zvyšuje o 50 % právě ze stanovené nižší částky)
 - V případě trvání poplatkové povinnosti po dobu kratší než jeden rok se platí poplatek v poměrné výši, která odpovídá počtu i započatých kalendářních měsíců.
- Současně se zaplacením poplatku za psa může úřad přezkoumat, zda je pes naočkovaný dle zákona
- Předmět: pes starší 3 měsíců
- Funkce: fiskální, regulační

- Poplatek za užívání veřejného prostranství:

- Poplatník: FO i PO, které užívají veřejné prostranství způsobem stanoveným zákonem
- Sazba a osvobození
 - Až 10,-Kč/ m² za každý den, lze zvýšit pro prodejní a reklamní akce + různé zábavní akce (cirkusy, kolotoče) až na 100,- Kč/m² za 1 den
- To, co se rozumí zpoplatněným veřejným prostranstvím, musí být uvedeno v OZV.

- Není relevantní, zda je takové prostranství majetkem obce či soukromé osoby, poplatek za užívání jde VŽDY obci – soukromá osoba ale může požadovat za užívání pozemku nájem, ten patří výhradně vlastníkov
 - Pokud je akce pořádaná za charitativním účelem (pokud má být výtěžek určen na charitativní účely), tak se poplatek vůbec neplatí
 - Problémem ale je to, že zákon vůbec neupravuje, o jaký výtěžek se musí jednat, jaká má být jeho výše a jak s ním bude naloženo – možnost podvodu
- Předmět: zvláštní užívání veřejného prostranství
 - Zvláštní užívání je např.: provádění výkopových prací, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí, umístění skládek, vyhrazení trvalého parkovacího místa (vyhrazení trvalého parkovacího místa nemusí platit držitelé ZTP nebo ZTP/P) ...
 - Definice veřejného prostranství v § 34 zákona o obcích: „*Veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.*“
- Pozn. vybírá se jen v případě zvláštních způsobů užívání veřejného prostranství, kdy jednotlivé způsoby stanoví zákon. Obce nemohou zavést další zvláštní způsob, jejich úprava je kogentní

16. Pojem clo a jeho druhy. Celní právo – právní úprava, celně-právní vztah a jeho náležitosti – vymezení a charakteristika

POJEM CLO A JEHO DRUHY

- Clo
 - = dávka vybíraná státem při přechodu zboží přes celní hranici
 - Stát nebo skupina států se používá jako tzv. ochranný prostředek (aby ochránil svůj vnitřní trh před zbožím z okolních zemí)
 - Vybírání cla kontroluje celní správa (celní úřad) té dané země a upravuje ho celní zákon
- Funkce
 - Fiskální – důležitý je zisk
 - Ochranná – cenotvorná složka
 - Regulační
 - Obchodněpolitická – clo je nástroj hospodářské politiky, nástroj obchodního vyjednávání nebo nátlaku

DĚLENÍ CLA:

- Obchodní politické dělení
 - AUTONOMNÍ – clo je stanoveno rozhodnutím státu nezávisle na mezinárodní smlouvě
 - SMLUVNÍ – clo je určeno podle mezinárodní smlouvy (bilaterální a multilaterální)
- Dělení z hlediska pohybu zboží
 - VÝVOZNÍ – platí se za vyvezené zboží. Není příliš běžné, týká se např. vývozu strategických komodit (ropa) a často je uvaleno za fiskálním účelem.
 - DOVOZNÍ – platí se za dovezené zboží
 - TRANZITNÍ – platí se zboží, procházející územím státu
- Dělení z hlediska účelu
 - FISKÁLNÍ – účelem je příjem státního rozpočtu. Jedná se o původní účel použití cel, v současnosti však slouží cla pro fiskální účely pouze okrajově.

- OCHRANŇ – chrání domácí výrobce před konkurencí za zahraničí. Tato cla lze dále dělit:
 - Prohibitivní – clo, které je tak vysoké, že úplně zabráňuje dovozu daného zboží
 - Skleníková – má chránit nově rozvíjející sektor domácího hospodářství (tzv. infant industry) před zahraniční konkurencí. Mělo by být dočasné do doby, než se odvětví etabluje a postupně uvolňované, aby bylo odvětví tlačeno k efektivní výrobě.
 - Antidumpingová (vyrovnávací) – dodatečné clo, které je uvaleno na zboží, jehož cena je nižší než je běžná cena v zemi vývozu (dumping) a je s to poškodit domácí výrobce.
 - Preferenční – snížené clo, které se vztahuje na zboží pocházející ze zemí, kterým bylo uděleno zvýhodnění před ostatními. Toto clo bývá poskytováno v rámci Všeobecného systému preferencí Světové obchodní organizace (WTO)
 - ODVETNÁ (retorzní) – jsou cla uvalená na zboží z jiného státu za jeho obchodní politiku
 - VYROVNÁVAJÍCÍ (kompenzační) – tato cla mají za účel vyrovnat sníženou cenu dováženého zboží, které je zahraniční vládou subvencováno (například zemědělská produkce)
 - VYJEDNÁVAJÍCÍ (negociační) – slouží jako vyjednávací prostředek při obchodně-politických jednáních
- Dělení z hlediska výpočtu
- SPECIFICKÁ – jsou stanovena pevnou částkou za určitou fyzickou jednotku (např. za tunu nebo za kus)
 - VALORICKÁ – stanoví se jako procedurální částka z hodnoty zboží
 - DIFERENCOVANÁ (kombinovaná) – hodnota cla se počítá jako kombinace předešlých zmíněných
- Celní právo = Soubor právních norem, které upravují celněprávní vztahy vznikající v souvislosti s ukládáním, vyměřováním a vybíráním cla z dováženého a vyváženého zboží

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- Evropská legislativa
 - Celní kodex EU – nařízení Parlamentu a Rady č. 952/2013
 - Prováděcí předpisy
 - Nařízení Komise č. 2446/2015, prováděcí nařízení Komise 2447/2015, nařízení Komise v přenesené pravomoci č. 341/2016
 - Společný celní sazebník – vždy tvořen 2 předpisy
- Národní úroveň
 - Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon ČR – upravuje jen oblasti, které neupravuje a neřeší celní kodex
 - Zákon č. 17/2012 Sb., o celní správě ČR
 - Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
 - Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích
 - Vyhláška ministerstva financí 285/2012 o územních pracovištích celních úřadů, které se nenacházejí v jejich sídle
 - Vyhláška č. 245/2016 Sb., k provedení některých ustanovení celního zákona
- Mezinárodní úroveň
 - Všeobecná dohoda o clech a obchodu
 - Úmluva o světové celní organizaci
 - Jednotná úmluva o omamných látkách
 - Úmluva o opatření omezení a zákazu dovozu, vývozu a převodu vlastnictví ke kulturním statkům

CELNĚ-PRÁVNÍ VZTAH A JEHO NÁLEŽITOSTI – VYMEZENÍ A CHARAKTERISTIKA

- Vznik v souvislosti s ukládáním, vyměřováním a vybíráním cla z dováženého a vyváženého zboží
- Prvky celně právního vztahu
 - Subjekt, předmět, základ, sazba a splatnost cla

- Charakteristika prvků
 - Subjekt
 - Nositel povinností v celněprávním vztahu
 - Především osoba, která činí celní prohlášení, nebo jejímž jménem je prohlášení činěno
 - Tzv. deklarant
 - Předmět (objekt)
 - Je určitá hospodářská či právně relevantní skutečnost týkající se zboží v souvislosti s jeho přechodem přes hranici celního území, která zakládá vznik povinnosti zaplatit clo (dává vzniknout celnímu dluhu)
 - Pro celní účely se za zboží považují hmotné věci movité a elektrická energie, jež jsou uvedeny ve společném celním sazebníku
 - Zboží z hlediska celních předpisů pak rozdělujeme na:
 - Zboží Společenství (zboží zcela vyrobené nebo získané výlučně na území Společenství)
 - Zboží, které není zbožím Společenství (jiné zboží)
 - Základ
 - Celní hodnota
 - Širší pojem než fakturovaná cena zboží
 - Skládá se
 - Z fakturované ceny zboží (musí splňovat podmínky - cena na otevřeném trhu vývozce, tedy na ni může dosáhnout každý, nesmí být měněna selektivními výhodami a bonusy a musí jít o cenu konečnou) a
 - Z přímých obchodních nákladů, které vznikají kupujícímu mimo území EU a přímo se vztahují k tomuto zboží, k této zásilce, např. dopravné, poplatky za licence (musí být podmínkou pro vývoz zboží ze země dodavatele; NE licence za rozmnožení), design, pojištění mimo území EU
 - Stanovuje ji celní orgán, dovozce ji pouze navrhuje!!!! - celní orgán buď návrh schválí, nebo stanoví celní hodnotu z moci úřední
 - Sazba
 - V současnosti se nejčastěji využívá sazba valorická
 - Splatnost
 - Lhůtu splatnosti stanovuje celní orgán, nesmí být delší než 10 dnů
 - Pokud ho povinný nezaplatí, celník zboží zabaví, prodá a z výtěžku uhradí celní dluh

17. Měnové právo – právní úprava, pojmy peníze a měna, druhy měny, hotovostní a bezhotovostní platební styk

MĚNOVÉ PRÁVO:

- **Soubor právních pravidel zabývajících se peněžní masou a jejími prvky (penězi), a to zvláště ve formě měny**
- Charakteristika a právní rámec (POZOR! Nejen „standardní právní předpisy“, ale i Vyhlášky ČNB podle ZČNB)
- Klíčové instituty: peníze a měna, měnová jednotka, emise měny, soustava platidel a hotovostní peněžní oběh, platební styk, elektronické peníze, platební systémy.

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- Vnitrostátní
 - Zákon č. 6/1993 Sb., o ČNB – funkce základního měnového zákona
 - Zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti
 - Zákon č. 284/2009 Sb. o platebním styku
 - Zákon č. 229/2002 Sb. o finančním arbitrovi
- Unijní
 - Nařízení Rady z roku 1998 o zavedení eura
 - Nařízení Rady o přeshraničních platbách EU

PENÍZE A MĚNA

- **Peníze**
 - Kategorie ekonomická
 - Zvláštní univerzální druh zboží
 - **Funkce**
 - Obecný denominátor hodnoty (měřítko hodnoty ostatních statků)
 - Všeobecný prostředek směny (oběživo)
 - Všeobecného prostředku plateb a převodů kapitálu (platidlo)
 - Prostředek uchování hodnoty - tzv. funkce pokladu (peníze by měly udržovat hodnotu a přenášet jí v čase)
- **Měna**
 - Kategorie právní
 - Státem stanovený druh peněz (konkrétní soustava peněz zavedena v určitém státě a upravená právním řádem tohoto státu)
 - **Znaky**
 - Stanoveny právním předpisem, funkce jako peníze
 - Určitému druhu peněz musí být přiznán atribut měny právními předpisy, a to prostřednictvím autority státu; stát uznává určitý druh peněz jako měnu na svém území a je připraven jej přijímat v platbách jemu určených
 - Musí plnit funkce všeobecného prostředku směny (oběživa) a plateb (platidla) - musí být vydány ve formě hotovostního oběživa
 - Druhy měn:
 - **Národní měna**
 - Konkrétní druh peněz zavedený a dále upravený vnitřním právem tohoto státu a zaštitěný jeho autoritou (někdy užívány i mezinárodně)
 - **Mezinárodní měna**
 - Odvozují se z právních předpisů mezinárodních institucí nebo organizací, např. bývalá evropská měnová jednotka ECU (označení kvaziměna)
 - **Nadnárodní měna**
 - Nahrazuje národní měny v měnových seskupeních hospodářsky se integrujících států nebo států, které mají příliš slabou ekonomiku, aby si zavedly svoji měnu, např. euro, středoafrický frank
 - **Zúčtovací (clearingová) měna**
 - **Virtuální měna, digitální měna nebo kryptoměna:** de lege lata => ZMĚNA s účinností od 1. 1. 2021!!!
 - § 2 odst. 1 písm. l) AML zákona à ustanovení § 4 odst. 9 AML zákona = **VIRTUÁLNÍ AKTIVA**
 - § 36 odst. 6 písm. d), § 109 odst. 2 písm. d) ZDPH,

HOTOVOSTNÍ A BEZHOTOVOSTNÍ PATEBNÍ STYK

- Hotovostní platební styk
 - Upravuje zákon č. 136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí
 - Stanoví se obecná povinnost přijímání zákonných peněz, čímž tento zákon zajišťuje nucený oběh neplnohodnotných peněz v ČR – což jsou bankovky a mince o ta obecná povinnost přijímat zákonné peníze není absolutní a není bezvýjimečná
 - Stanoví ochranu těchto bankovek a mincí proti padělání
 - Subjekty dělíme do několika kategorií
 - ČNB
 - Úvěrové instituce provádějící pokladní operace
 - Směnárníci
 - Ostatní právnické osoby
 - Ostatní fyzické osoby
 - **Tuzemská bankovka** = bankovka znějící na koruny české
 - **Celá** (nechybí žádná část, nebo které chybí pouze část nebo části okraje na obvodu bankovky)
 - **Celistvá** (tvoří souvislý celek, nejsou natržené, nastřížené, slepované)
 - **Opotřebovaná oběhem** (celá i celistvá a je odřená, zašpiněná, pomačkaná)
 - **Nestandardně poškozená** (ohořelá, zetlelá, poškozená hygienicky závadným materiálem, např. tělní tekutiny, nástražným zařízením proti krádeži, není možné ověřit pravost, skládá se z více než dvou částí, plocha menší nebo rovná polovině bankovky, chybí celý horní nebo spodní okraj)
 - **Běžně poškozená** (jiné než nestandardní)
 - **Tuzemská mince** = mince znějící na koruny české
 - **Stejně jako u bankovek**
 - **Příjem tuzemských bankovek a mincí**
 - Základním pravidlem je povinnost přijímat tuzemské bankovky a mince
 - **Různé subjekty však mohou příjem určitých bankovek a mincí s ohledem na jejich stupeň poškození odmítnout**

- Omezení plateb v hotovosti
 - Zákon č. 254/2004 o omezení plateb v hotovosti
 - Limit 270. 000,- Kč (nad tuto částku je již nutné provádět platbu bezhotovostně), ale je lepší říkat limity v eurech
- Bezhotovostní platební styk: Zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku, ve znění p. p.
 - Modernější forma oběhu peněz
 - Veřejnoprávní úprava
 - **Takové platby, které probíhají prostřednictvím převodů peněžních prostředků bez fyzické potřeby peněz mezi klienty na jejich účtech u bank → platba provedená převodem peněžních**

prostředků na území České republiky nebo do zahraničí prostřednictvím peněžního ústavu v české nebo cizí měně

- Pokud se platby v rámci bezhotovostního platebního styku uskutečňují v rámci jedné banky, pak se jedná o vnitrobankovní platební styk, pokud mezi různými bankami, se jedná o mezibankovní platební styk
- Elektronické peníze
 - Právní úprava – zákon o platebním styku, resp. § 4 z. č. 370/2017 Sb.
 - Elektronickými penězi je peněžní hodnota, která:
 - a) představuje pohledávku vůči tomu, kdo ji vydal,
 - b) je uchovávána elektronicky,
 - c) je vydávána proti přijetí peněžních prostředků za účelem provádění platebních transakcí
 - d) je přijímána jinou osobou než tím, kdo ji vydal.
 - Elektronickými penězi není peněžní hodnota, která může být použita pouze k provedení platby

18. ČNB a její úloha v oblasti měny. Finanční arbitér – pojem a podstata

OBECE O ČNB

- Jde o subjekt finančně právního vztahu, který zařadíme do kategorie: státní + ústřední
- Je to ústřední banka státu nezávislá na výkonné moci
- Právní osoba ze zákona
- Institucionální nezávislost – nepřijímá pokyny zvenčí, ani je nepožaduje
- Funkční nezávislost – sama si určuje užití měnově-politických nástrojů

ÚLOHA ČNB V OBLASTI MĚNY

- Zákon č. 6/1993 Sb., o ČNB + čl. 98 Ústavy
- Působnost ČNB:
 - Určuje měnovou politiku
 - Vydává bankovky, razí mince, určuje vyhláškou ochranné prvky (je to výhradní emitent bankovek a mincí)
 - ČNB dbá na cenovou stabilitu – je to hlavní cíl ČNB
 - Snaží se o mírný růst spotřebitelských cen
 - Snaha o nejnižší míru inflace
 - Předvídatelnost investic
 - Vedení účtů
 - Stanovení úrokových sazeb
 - Činnosti spojené s cennými papíry
 - činnosti v bankovníctví
 - devizové hospodářství
 - dohled nad finančním trhem
 - povinné minimální rezervy
 - činnost mimo ČR – součást evropského systému centrálních bank, podle Smlouvy o fungování EU
- Pokud ČNB dosáhne zisku (ale není to hlavním cílem), podle zákona o ČNB doplní rezervní fond, potom ten přebytečný zisk může jít do státního rozpočtu (ale vždy si to nechává v rezervním fondu)

- Není napojená na veřejné rozpočty – nemůže financovat veřejný sektor a ani nemůže přijmout peníze z něj

FINANČNÍ ARBITR

- Zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi
- Státem zřízený orgán, který poskytuje mimosoudní řešení spotřebitelských sporů na finančním trhu
- Může řešit spory POUZE mezi spotřebiteli a finančními institucemi poskytujícími nebo zprostředkujícími platební služby, elektronické peníze, úvěry, kolektivní investování, investice, životní pojištění, stavební spoření, směnu měn, penzijní produkty
- Řízení musí zahájit spotřebitel na návrh
- Finanční instituce je povinna se řízení před finančním arbitrem účastnit a poskytovat součinnost
 - o Má právo se k návrhu vyjádřit, předložit podklady a vznášet námitky
- Finanční arbitr může spotřebiteli pomoci s podáním návrhu, jeho změnou i odstraněním nedostatků, poskytuje mu předběžné právní posouzení sporu, vysvětluje a zprostředkovává smírné řešení sporu
- Řízení je bezplatné
- Navrhovatel nemusí být právně zastoupen
 - o Pokud je zastoupen, pak nemůže požadovat náhradu nákladů
- Pravomocné rozhodnutí je přezkoumatelné soudem
 - o Pokud není předloženo k přezkumu, tak je závazné a má účinky vykonatelného rozhodnutí
- Pokud se o věci vede řízení před soudem nebo rozhodcem, tak o něm finanční arbitr nemůže rozhodovat
- Funkce
 - o Finančního arbitra jmenuje vláda na návrh ministra financí na funkční období 5 let
 - o Za výkon své funkce tudíž odpovídá vládě
 - o Finančním arbitrem a jeho zástupcem mohou být pouze osoby, které jsou bezúhonné, plně svéprávné, mají dobrou pověst a jejichž zkušenosti dávají záruku, že budou svou funkci řádně zastávat
 - o V současné době je finančním arbitrem paní Mgr. Monika Nedelková
 - o Sídlí v Brně
 - o V případě nepřítomnosti finančního arbitra ho zastupuje zástupce
- Řízení před finančním arbitrem:
 - o Strany: navrhovatel (pouze spotřebitel) + instituce (jejich výčet je v zákoně)
 - o zahájení je vždy na návrh
 - o arbitr usiluje o smírné řešení sporu
 - o Pro podání je na netu speciální formulář
 - o Je potřeba doložit potřebnou smluvní dokumentaci

19. Právo finančního systému – právní úprava, pojem „finanční trh“ a jeho charakteristika, instrumenty finančního trhu – výčet a charakteristika

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- Roztříštěná
- Zák. č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový
- Zák. č. 190/2003 Sb., o dluhopisech
- Zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zák. č. 6/1993 Sb., o ČNB

- Zák. č. 21/1992 Sb., o bankách

POJEM A CHARAKTERISTIKA

- **Finanční systém** = souhrn všech druhů finančních trhů (peněžního, kapitálového a devizového) včetně subjektů a vztahů mezi nimi.
 - Právo fin. systému = zvl. část fin. práva, předmětem je fin. systém, jeho subjekty a vztahy, dohled.
- **Finanční trh:**
 - Je systém institucí a instrumentů, zabezpečující pohyb peněz a kapitálu (nabízeného ve formě cenných papírů) ve všech jeho formách mezi různými ekonomickými subjekty; a to **na základě poptávky a nabídky**.
 - prostředí vzniku fin. vztahů.
- Charakteristika:
 - Vzniká na základě střetu poptávky a nabídky, kde je poptávkou investování a nabídkou spoření
 - Umožňuje redistribuci dostupných peněžních zdrojů na dobrovolném, smluvním principu
- Dělení:
 - 1) **Peněžní trh** = trh krátkodobých peněz, splatnost kratší než jeden rok
 - 2) **Kapitálový trh** = trh dlouhodobých peněz
 - 3) **Trh cenných papírů** = trh majetkových cenných papírů, splatnost delší než 1 rok
 - + dělení na primární a sekundární (nové emise X dříve emitované CP), promptní a termínové (okamžité dodání X v budoucnu)
- Funkce:
 - Transformační, Oceňovací, Zajišťovací, Platební, Alokační (rozmisťování), Akumulační (soustředění peněžních prostředků), Mobilizační (= zapojování do ekonomických procesů)

INSTRUMENTY FINANČNÍHO TRHU – VÝČET A CHARAKTERISTIKA

- Instrumenty finančního trhu
 - Hmotný nebo nehmotný reprezentant určité peněžní hodnoty, která je na finančním trhu nabízena či poptávána
 - Předmět obchodování na finančních trzích (v podobě akcií, dluhopisů, finančních derivátů...)
- Výčet
 - Cenné papíry
 - Listina, do které inkorporováno majetkové právo, které bez této listiny nemůže být vykonáno (a s jejím zánikem zaniká také)
 - Dle § 514 NOZ: „*Cenný papír je listina, se kterou je právo spojeno takovým způsobem, že je po vydání cenného papíru nelze bez této listiny uplatnit ani převést.*“
 - Finanční deriváty
 - Jsou odvozeny od standardních, základních instrumentů finančního trhu (př. akcie, dluhopisy), a to i těch reálných (komodita) - ty se pak označují jako bazické (podkladové) instrumenty
 - Základní druhy (níže uvedené jsou standardizované, mohou být i nestandardizované – odvozené od všeho, co si dokážeme představit - na základě předpovědi počasí se dá udělat derivát na sníh, když máme sjezdovku a nechceme přes zimu prodělat, tak můžeme udělat obchod, kdy se domluvíme, že na 50 cm sněhu zaplatím já jemu, pod 50 zaplatí on mně):
 - Futures – burzovní derivát, rovnost stran

- Forwardy – nejjednodušší, mimoburzovní, na trzích OTC (over the counter market), rovnost stran
- FRA (Forward Rate Agreement) - častá variace forwardu, banky mezi sebou, rovnost stran
- Opce – nerovnost stran
- Swapy – mimoburzovní, na trzích OTC, různé druhy, rovnost stran

ČÁST B – DAŇOVÉ PRÁVO

1. Pojem daň – Daňově-právní vztah – náležitosti daňově-právního vztahu a jejich charakteristika, klasifikace daní

- Pojem „daňové právo“ = **soubor právních předpisů upravujících daně v ČR**

DAŇ = DEFINIČNÍ ZNAKY POJMU DAŇ

- **zákonem stanovené** (LZPS čl. 11 odst. 5) – jiným právním předpisem (jiné právní síly) nemůžeme upravovat základní daňové povinnosti/daně jako takové;
 - **povinné/nedobrovolné** (daňové zákony),
 - **nenávratné** (poplatník neoddrží protiplnění),
 - **neúčelové** (většina se neodvádí na konkrétní účel – krom Státního fondu dopravní infrastruktury a příjemcem silniční daně je přímo tento orgán, tedy tohle slouží přímo na účel),
 - **zpravidla pravidelně se opakující** (krom dan z nabytí nemovitých věcí, která ale byla zrušena),
 - **peněžité** – peněžní plnění,
 - **platí ji osoby** (FO i PO),
 - **plynou do veřejného rozpočtu** (pojem veřejný rozpočet – SR, RÚSC, RSF), ať už do státního, krajského nebo obecního nebo do Státního fondu dopravní infrastruktury,
 - **na úhradu obecných veřejných potřeb** (viz např. rozpočtové kapitoly).
 - (autoři doplňují další znaky daní jako např: že je to zpravidla řádné, pravidelné a plánované peněžní plnění)
 -
- (vyjma silniční daně – ta je účelová – výnos plyne do Státního fondu dopravní infrastruktury)
- X poplatky návratné a účelové (např. zdravotní pojištění)

CHARAKTERISTIKA:

- Není samostatné právní odvětví à pododvětví finančního práva (dále FP) – fiskální část, základní právní úprava = zákon (čl. 11 odst. 5 LZPS – daně a poplatky lze ukládat pouze na základě zákona → zásada zákonnosti ve smyslu konstrukce daní)
- Základní funkce daně je fiskální – financování rozpočtů
- Veřejnoprávní oblast
- Především kogentní charakter
- Nekodifikované právní odvětví (částečná kodifikace v procesní části daňového práva à to v zákoně procesní daňový řád, ale není to bezvýhradně protože i jiné zákony obsahují procesněprávní ustanovení)

- Kam plyne výnos určuje zákon o rozpočtovém určení daní – sdílené daně (výnos sdílí více rozpočtů ÚSC/SR, např. spotřební daně, daň z hazardních her) x výlučné daně (plynou jen do jednoho rozpočtu, např. silniční daň, daň z nemovitých věcí)
- Ústavní, LZPS, Správní právo, Trestní právo, Soukromé právo – OZ, ZOKa další

PODSTATA INSTITUTU DAŇ

- **Podstata** = ekonomická, resp. jde o ekonomicko-politický instrument
 - Daně jsou zásadním příjmem do veřejných rozpočtů, a tak, jak se manipuluje s jednotlivými prvky toho daňového řádu, tak se tím naplňují politické vize
- **Forma** = právní a zákon obsahující základní náležitosti = obsahuje všechny prvky daňově-právního vztahu (viz dále)

DAŇOVÝ SYSTÉM VS. DAŇOVÁ SOUSTAVA

Nevadí když místo daňového systému řekneme daňová soustava, ale naopak je to problém

- **Daňový systém** = daňová soustava + vzájemné vztahy mezi institucemi atp. => širší pojem než daňová soustava
- **Daňová soustava ČR** (užší pojem) = soubor daní zavedených v ČR v úzkém slova smyslu, které jsou upravené právními předpisy v ČR
 - Je součástí pojmu daňový systém

SYSTÉM DAŇOVÉHO PRÁVA

- **Hmotná část:**
- **obecná** (obecné instituty daňového práva – např. prameny daňového práva, systém daňového práva, daňový právní vztah ...) a
- **zvláštní** (= platné a účinné daňově-právní předpisy, zejm. daňové zákony)
- **Procesní část:**
- daňový řád – pojem daní velmi široký (daň, poplatek, clo a další povinné platby) – plus procesní ustanovení v hmotně-právních předpisech a daňový řád je tedy **částečně kodifikovaný**; (např. co se týče poplatků tak sankce u toho mají jinou právní úpravu, než je v daňovém řádu)

DAŇOVĚPRÁVNÍ VZTAH

- = vztah, jehož prostřednictvím se realizuje právo státu na stanovení a výběr daní jako příjmu veřejných rozpočtů pro zabezpečení úhrad veřejných potřeb, vzniká na základě daňové právní normy

Náležitosti daňověprávního vztahu:

- **OBLIGATORNÍ** = subjekt, obsah, objekt, základ daně/výše, sazba, splatnost daně, zdaňovací období
- + **FAKULTATIVNÍ** = sankce, zvýšení/snížení, osvobození, slevy, odčitatelné položky, nezdanitelná část základu daně → pokud jsou v zákoně = povinné)

1. OBLIGATORNÍ

- **Subjekt daňověprávního vztahu**
 - (X subjekty daní – užší pojem)
 - Oprávněný X povinný
 - oprávněný (správce daně, soud, celní orgány...), povinné → subjekty daně, poplatník, plátce, např. ale v zákoně o DPH se můžeme setkat i s jinými subjekty (na svou odpovědnost odvádí, vypočítává a strhává) nikoli ručitel – NE ručitel
- **Obsah**
 - práva a povinnosti subjektů (základní povinností je plnit daňovou povinnost, tedy platit daně, na straně jedné a právo na druhé straně požadovat splnění daňové povinnosti)
 - vyplývá z kogentní normy → daňová povinnost subjektu x právo státu požadovat zaplacení daně
- **Objekt**
 - předmět

- „to“, co se zdaňuje – **důchod** (všechny příjmy), (výnos), **obrat** (skupinka nepřímých daní – DPH, spotřební daně a energetické daně a platí se z obratu, nikoli z příjmu), **majetek** (daň z nemovitých věcí, silniční daň), peněžité plnění – nemusí být v přímé souvislosti se subjektem (např. subjekt nemusí mít ještě zdanitelné plnění u sebe, ale už se musí zaregistrovat k dani)
 - **Základ daně**
 - z čeho se daň vypočítává, veličina v nějaké jednotce, u některých daní je rovnou stanovená výše daně, např. silniční
 - vyjádřena v penězích nebo jinak stanovený předmět daně, tedy ve fyzikálních jednotkách – např. u spotřebních daní jsou ty fyzikální od kusů, přes litry atd.
 - **Sazba daně**
 - měřítko, pomocí kterého se ze základu daně vypočítává daň → pevná nebo poměrná (lineární – měnící se základ + stejná sazba = změněná daň, pro/degresivní – měnící se základ nahoru/dolů + podle toho sazba = zvýšená/snížená daň)
 - a) **pevná sazba** – vždy vyjádřena v Kč (např. tolik a tolik Kč za m² – tohle se používá asi u těch fyzikálních kusů)
 - b) **poměrná (procentní)** – nějaké procento z nějaké částky
 - **Lineární** – př. DPH nebo daň z příjmu FO; znamená to, že je stanoveno stejné procento, které je uplatňováno bez ohledu na to, jaký je ten základ daně
 - **Progresivní** – opak od degresivní (čím víc nám roste základ daně, tím víc se zvyšuje procento z daně)
 - **Degresivní** – reálně neexistuje (základ daně bude rozdělen do několika pásem, např. do 200 000 by se zdaňovalo 40 %, do půl milionu by se příjmy zdaňovaly 30 %, do 10 mil by se zdaňovaly 15 % a jak by se zvyšoval základ daně, tak by se snižovalo procento, což jako reálně samozřejmě neexistuje)
 - **Splatnost** – můžeme chápat ve dvojím smyslu:
 - okamžik povinnosti zaplatit daň, vázáno na zdaňovací období lhůtou/dnem
 - a) **okamžik** – to, v jakém čase to musím nejpozději zaplatit
 - b) **způsob placení** – buď je platíme:
 - **jednorázově** (u daně z nemovitých věcí do 5 000 Kč, tak tady to jde jednorázově)
 - pak proti tomu jsou **zálohy** (tam, kde předem neznáme výslednou výši daně, která se má zaplatit; např. u daně z příjmů FO či PO; tady ale pak provádíme vyúčtování u podání daňového přiznání a pak zjišťujeme, zda jsme zaplatili méně, pak musíme doplatit, pokud víc, tak nám to asi nejspíš budou vracet ty prachy)
 - a **splátky** (tam, kde známe konečnou výši daně; jsou možné u daně z nemovitých věcí buď těm poplatníkům, kteří ji mají vyšší než 5 000 Kč, *anebo ještě někdo ale to jsem neslyšela, zkusím to dohledat*)
 - **Zdaňovací období**
 - období, za kt. se počítá daňový základ, posuzuje se daňová povinnost
 - Nyní v daňovém řádu
 - Máme jich několik a na to pak navazují lhůty pro podání daňového přiznání a pro placení lhůty
 - Jsou vymezeny v měsících (DPH) nebo rokem (např. u daně z příjmu)
2. **FAKULTATIVNÍ** – nemusí tam být, ale pokud tam jsou vymezeny a implementovány, pak se z nich stávají povinné
- Sankce
 - Zvýšení X snížení daně
 - Osvobození od daně – částečné/úplné, osobní/věcné
 - Za splnění podmínek to můžeme uplatnit

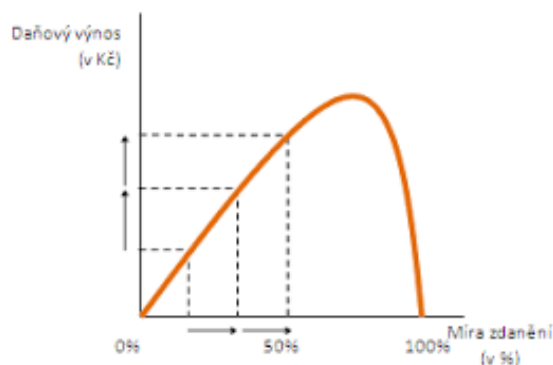
- Pokud to uplatníme tam, kde na to nemáme nárok (neoprávněné snížení daňové povinnosti) – pak by došlo k dovyměření daně a s tím jsou pak spojeny určité sankce
- Nezdanitelná část základu daně
- Odčitatelné položky od základu daně
- Daněproště minimum
- Sleva na dani
 - Většina spojena především s daní z příjmů, ale osvobození je zrovna spojeno s každou daní

KLASIFIKACE DANÍ

- Podle subjektu poplatníka (relevantní pro daň z příjmu)
 - placené FO/PO
 - **placené fyzickými X právnickými osobami** (jediný význam u daně z příjmu, u ostatních daní jsou stejné podmínky pro FO i PO)
- Podle objektu (skutečností, na které upínáme daňovou povinnost)
 - **důchodové** - např. daň z příjmu X (výnosové) X **obratové** - např. DPH, spotřební daň X **majetkové** - např. daň z nemovitých věcí a silniční daň
- Podle okruhu příjmů, které postihují
 - **analytické X syntetické**
 - analytické (postihují druhy příjmů samostatně), syntetické (postihují všechny příjmy celkem, např. současné daň z příjmu)
- Podle dopadu daně
 - **přímé** (poplatník je zároveň ten, na kterého dopadá daň, např. daň z příjmu, silniční, z nemovitých věcí),
 - **nepřímé** (představují přírůstek k ceně zboží, např. DPH, spotřební a energetické daně)
 - **přímé** (přímo dopadají na toho kdo je má platit, tedy na poplatníka; sám si vyplňuje daňové priznání a sám si ji zaplatí)
 - X **nepřímé** (ty, které nepřímě dopadají na poplatníka; např. u spotřební daně, kdy si sednu v hospodě dám si pivo, panáka, pak když budu platit útratu, tak zaplatím nějakou cenu a v tom je zahrnuta daň spotřební, což v tu chvíli fakt neřeším, ale prodejce to zajímá, protože z té částky/z toho obrátu vypočítá a odvede spotřební daň)
- Podle rozpočtového určení výnosu daní
 - **státní X místní X sdílené**
- Podle pravidel vybírání
 - **pravidelné/opakující se X jednorázové**

FUNKCE DANÍ

- a) **Ekonomické** – např. fiskální, alokační
 - b) **Politické**
 - c) **Funkce právní konstrukce daní** – např. únosnosti, právní jistoty, spravedlnosti ...; uplatňuje se při tom, jak je ta daň vtělena do právní předpisu a zásada zákonnosti (daň lze upravit pouze zákonem)
- **Zásada únosnost daňového zatížení:**
- a) **generální** = celého „hospodářství“ a kolik daní vydrží celé daňové hospodářství;
 - b) **osobní** a kolik ta osoba/člověk snese platit ty daně, tzv. „za kolik se ještě vyplatí makat“
 - ➔ **Lafferova křivka** (osobní únosnost končí někde na 50 %) – viz graf:

POVINNÉ PLATBY V ČR

- Daň – poplatek – clo – jiné platby poplatkového charakteru... povinné platby sociálního zabezpečení
- **Poplatek** – návratné a účelové plnění (až na výjimky)
- **Clo** – spojeno s přechodem zboží přes hranice
- Pojetí pojmu **daň** (**neexistuje zákonná definice – pozor! – vymezení v DŘ**):
 - a) **v širokém smyslu** (obsah: daně v úzkém smyslu + poplatky, jiná obdobná peněžitá plnění – clo a veřejná pojistná) a
 - b) **v úzkém smyslu** – viz definice pojmu daň (v daňovém právu se budeme bavit o daních v tomto slova smyslu)

2. Daň z přidané hodnoty – charakteristika daně, předmět daně, zdanitelná plnění, okamžik jejich uskutečnění a místo plnění

CHARAKTERISTIKA DPH

- Nejvýznamnější nepřímá daň
- **Univerzální nepřímá daň** – vztahuje se na všechny podnikatelské aktivity a všechny podnikatelské subjekty
- Daňové přiznání podává za daň jiná osoba než ta, která nese daňové zatížení
- Základ celé daňové soustavy
- à Postihuje spotřebu
- Zatěžuje až konečného spotřebitele v rámci ceny výrobku nebo služby, nicméně se vybírá postupně v jednotlivých fázích výroby a odbytu
- Většinou má více než jednu sazbu
- **Právní úprava** – zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů
 - Účinnost od 1. 5. 2004 (souvise se vstupem do EU)

PRINCIP NEUTRALITY DPH

- Plátce daně má možnost odečíst od výstupů vstupy tak, aby zdanil pouze přidanou hodnotu
- Tímto způsobem zdaňuje pouze tu částku, jež je přidána k jeho nákupní ceně – tedy tzv. **přidanou hodnotu**
- Konečný spotřebitel nese celou daň – ta je součástí ceny za zakoupené zboží a služby

ÚZEMNÍ PŮSOBNOST ZÁKONA O DPH (§ 3 ZDPH)

- Pro účely daně z přidané hodnoty se rozumí
 - a) tuzemskem území České republiky,
 - b) členským státem území členského státu Evropské unie s výjimkou jeho území, na které se nevztahuje Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie,
 - c) jiným členským státem členský stát s výjimkou tuzemska,
 - d) třetí zemí území mimo území Evropské unie,
 - e) územím Evropské unie souhrn území členských států.
- Za území členských států EU se **nepovažuje** např. hora Athos, Kanárské ostrovy, ostrov Helgoland, Normanské ostrovy atd.

PŘEDMĚT DANĚ

- = přidaná hodnota, která vznikla v jednotlivých fázích obratu
- **§ 2 odst. 1 ZDPH**
- Předmětem daně je:
 - a) dodání zboží za úplatu osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, s místem plnění v tuzemsku,

- b) poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, s místem plnění v tuzemsku,
- c) pořízení
 - 1. zboží z jiného členského státu za úplatu s místem plnění v tuzemsku osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, nebo právnickou osobou nepovinnou k dani,
 - 2. nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplatu osobou nepovinnou k dani,
- d) dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku
- **Podmínky** – za úplatu, osobou povinnou k dani; osobou, která jedná jako taková; místo plnění ČR!!
- Zboží:
 - Hmotná věc, s výjimkou peněz a cenných papírů,
 - Právo stavby,
 - Živé zvíře,
 - Lidské tělo a část lidského těla,
 - Plyn, elektřina, teplo a chlad
 - Bankovky a mince české měny při jejich dodání výrobcem České národní banky, nebo při jejich pořízení z jiného členského státu, nebo jejich dovoz Českou národní bankou,
 - Bankovky, státopvky a mince české nebo cizí měny prodávané pro sběratelské účely za ceny vyšší, než je jejich nominální hodnota nebo přepočet jejich nominální hodnoty na českou měnu podle směnného kurzu vyhlášeného Českou národní bankou,
 - Cenné papíry při jejich dodání výrobcem emitentovi v tuzemsku, nebo při jejich pořízení z jiného členského státu nebo jejich dovozu a vývozu jako výrobku
- Plnění:
 - i) Není předmětem daně
 - ii) Je předmětem daně
 - **Zdanitelné plnění**
 - Je předmětem daně + není osvobozené od daně
 - Plnění osvobozené od daně
 - S nárokem na odpočet
 - Bez nároku na odpočet
 - Tímto plnění je tedy dodání zboží (rozumí se tím i převod nemovitosti), poskytnutí služby, pořízení zboží z jiného členského státu EU, zasílání zboží, dodání a pořízení nových dopravních prostředků uvnitř EU a dovoz zboží ze třetích zemí

• **Uskutečnění zdanitelného plnění**

- Představuje vznik povinnosti plátce přiznat daň
- **Rozhodujícím okamžikem v případech**, kdy může docházet k několika právním skutečnostem je to, co nastane dříve

Např. den dodání zboží, den přiklepu ve veřejné dražbě, den doručení listiny o vkladu do KN, den poskytnutí služby, den odečtu z měřicího zařízení, den, kdy u dovozu vzniká povinnost uhradit clo a další

VYNĚTÍ Z PŘEDMĚTU DANĚ?

- Předmětem daně za určitých okolností není pořízení zboží z jiného členského státu
- Např. hodnota pořízeného zboží bez daně nepřekročila v příslušném ani bezprostředně předcházejícím kalendářním roce 326.000, - Kč

MÍSTO PLNĚNÍ

- Je to důležité => je to základní harmonizační prvek v rámci EU (kdyby nebylo jednoznačně určeno, mohlo by dojít k tomu, že nějaké plnění nebude zdaněno vůbec nebo by bylo zdaněno dvakrát)
- Každá situace má trochu odlišná pravidla (musíme vycházet trochu i z logiky věci)

- Při dodání zboží
 - Při dodání plynu, elektřiny, tepla nebo chladu
 - Při prodeji zboží na dálku
 - Při prodeji dovezeného zboží na dálku
- Při poskytnutí služby
 - Při poskytnutí služby osobě povinné k dani, která má sídlo nebo provozovnu ve třetí zemi
 - Při poskytnutí služby vztahující se k nemovité věci
 - Při poskytnutí přepravy osob
 - Při poskytnutí služby v oblasti kultury, umění, sportu, vědy, vzdělávání a zábavy
 - Při poskytnutí stravovací služby
 - Při poskytnutí nájmu dopravního prostředku
 - Atd.
- Při pořízení zboží z jiného členského státu
- Při dovozu zboží

MÍSTO PLNĚNÍ PŘI DODÁNÍ ZBOŽÍ

- Rozlišovací kritérium – zda je součástí odeslání nebo přeprava zboží
 - **Pokud ANO** – místo, kde odeslání nebo přeprava začíná; ve vazbě na prostředníka;
 - Při dodání zboží s instalací nebo montáží – místo, kde je zboží instalováno nebo smontováno
 - **Pokud NE** – místo, kde se zboží nachází v době, kdy se dodání uskutečňuje

MÍSTO PLNĚNÍ PŘI DODÁNÍ PLYNU, ELEKTRINY, TEPLA NEBO CHLADU

- Místem plnění při dodání zboží soustavami nebo sítěmi obchodníkovi je místo, kde má tento obchodník **sídlo** nebo kde má **provozovnu**, které je toto zboží dodáno
- Místo, kde osoba, které je zboží dodáno, toto zboží **spotřebuje**

MÍSTO PLNĚNÍ PŘI PRODEJI ZBOŽÍ NA DÁLKU

- Místem plnění při prodeji zboží na dálku je místo, kde se zboží nachází po ukončení jeho odeslání nebo přepravy
- **ALE!** Pokud celková hodnota plnění nepřekročila 10.000 EUR + za splnění dalších podmínek v § 8 odst. 2 ZDPH, pak – místo, kde se zboží nachází v době, kdy jeho odeslání nebo přeprava začíná

MÍSTO PLNĚNÍ PŘI POSKYTNUTÍ SLUŽBY

- Místem plnění při poskytnutí služby osobě povinné k dani, která jedná jako taková, je **místo, kde má tato osoba sídlo**
 - Pokud je provozovna v jiném místě, než je sídlo, pak je místem plnění **místo, kde je tato provozovna umístěna**
- **Výjimky:**
 - Služby vztahující se k nemovité věci – místo, kde se nemovitost nachází
 - Přeprava – místo, kde se příslušný úsek přepravy uskutečňuje
 - Místo konání akce, pokud se poskytnutá služba v souvislosti s kulturní, sportovní, uměleckou, vědeckou akcí atd.
 - Stravování – místo, kde je tato služba skutečně poskytnuta
 - Místo fyzického přebrání dopravního prostředku při nájmu tohoto prostředku
 - Atd.

MÍSTO PLNĚNÍ PŘI POŘÍZENÍ ZBOŽÍ Z JINÉHO ČLENSKÉHO STÁTU

- Za místo plnění při pořízení zboží z jiného členského státu se považuje **místo, kde se zboží nachází po ukončení jeho odeslání nebo přepravy pořizovateli**

MÍSTO PŘI DOVOZU ZBOŽÍ

- Místem plnění při dovozu zboží je členský stát, na jehož území se zboží nachází v době, kdy vstupuje ze třetí země na území EU
- Situace, kdy dodávám zboží ze státu mimo EU => místem je pak členský stát, na jehož území se zboží nachází v době, kdy vstupuje ze třetí země na území Evropské území (u ČR to neřešíme, páč jsme obklopeni jen členskými státy; ale asi jiné by to bylo, pokud by to bylo dopraveno letecky)

Uskutečnění plnění a povinnost přiznat daň – Daň na výstupu je povinen přiznat ke dni uskutečnění zdanitelného plnění nebo ke dni přijetí úplaty, a to k tomu dni, který nastane dříve pokud zákon nestanoví jinak

Uskutečnění plnění

- Dodání zboží – zdanitelné plnění uskutečněné – dnem dodání
- Dodání nemovité věci – dnem předání do užívání nebo dnem doručení vyznění, ve kterém je uveden den zápisu změny vlastnického práva, a to tím dnem, který nastane dříve
- Poskytnutí služby dnem poskytnutí nebo dnem vystavení daňového dokladu s výjimkou splátkového nebo platebního kalendáře nebo dokladu na přijatou úplatu, a to tím dnem, který nastane dříve
- Ostatní případy (4) - smlouva o dílo – dnem převzetí (4/a), - dnem odečtu z měřicího zařízení (4/b), - dnem zjištění – služby spojené s nájmem (4/c)

3. Daň z přidané hodnoty – subjekty daně – výčet, charakteristika. Registrace k DPH, kdo, kdy a jak? Nespolehlivý plátců daně

- Subjekty DPH -> Představuje osoby povinné přiznat a zaplatit daň
- Subjekty jsou:
 - osoby povinné k dani
 - plátce
 - skupina
 - identifikované osoby
 - osoba registrovaná k dani
 - zahraniční osoba

OSOBY POVINNÉ K DANI

→ PO nebo FO, které samostatně uskutečňují ekonomickou činnost

- Jde i o PO, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání, pokud uskutečňuje ekonomické činnosti
- Není jim člen skupiny a zaměstnanec nebo jiná osoba při uskutečňování ekonomické činnosti vyplývající z pracovněprávního vztahu, služebního poměru nebo jiného obdobného vztahu

- Dále sem nepatří: stát, obce, kraje, organizační složky státu, krajů a obcí, dobrovolné svazky obcí, hlavní město Praha a jeho městské části a právnické osoby založené nebo zřízení zvláštním právním předpisem nebo na základě zvláštního právního předpisu
- Za samostatnou osobu povinnou k dani se považuje hlavní město Praha
- Dále sem patří skupina – skupina spojených osob se sídlem nebo místem podnikání v tuzemsku, která je registrována k dani jako plátce
- Jsou jimi i plátcí a identifikovaná osoba, ale ty musí splnit ještě další podmínky
- Ekonomickou činností se rozumí především soustavná činnost výrobců, obchodníků a osob poskytujících služby a dále i činnosti vykonávané podle zvláštních právních předpisů jako nezávislé činnosti (důlní činnosti, zemědělská výroba, výkon jiných povolání apod.)
 - o jde zejména o činnost spočívající ve využití hmotného a nehmotného majetku za účelem získávání pravidelného příjmu
 - o samostatně uskutečňovanou ekonomickou činností není činnost zaměstnanců nebo jiných osob, kteří mají uzavřenou smlouvu se zaměstnavatelem, na základě níž vznikne mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem pracovněprávní vztah

PLÁTCE DANĚ

- o osoba, která je povinna k této dani v tuzemsku, jejíž obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne 2.000.000 Kč
- Výjimkou jsou osoby, které uskutečňují pouze plnění osvobození od daně bez nároku na odpočet daně
- Osoba povinná k dani za splnění podmínky výše je plátcem od prvního dne druhého měsíce následujícího po měsíci, ve kterém překročila stanovený obrat, nestane-li se podle tohoto zákona plátcem dříve
- Registrace k DPH je povinná (ex offa) nebo dobrovolná (na žádost)
 - o Povinná je pro osoby, jejichž obrat přesahuje za po sobě jdoucích 12 kalendářních měsíců více než 2 mil. Kč
 - Povinnost podat přihlášku k registraci do 15 dnů po skončení kalendářního měsíce, ve kterém překročila stanovený obrat
 - o Dobrovolná je pro osoby, jejichž obrat nepřesáhl tento obrat, ale sami se rozhodli, že budou plátcí daně a sami se zaregistrovali
 - Osoba povinná k dani se sídlem nebo provozovnou v tuzemsku, která uskutečňuje nebo bude uskutečňovat plnění s nárokem na odpočet daně, může podat přihlášku k registraci

OSOBA REGISTROVANÁ K DANI

- Osoba, které bylo přiděleno daňové identifikační číslo pro účely DPH v rámci obchodování mezi členskými státy

IDENTIFIKOVANÁ OSOBA

- Osoba povinná k dani, která není plátcem, nebo právnická osoba nepovinná k dani jsou identifikovanými osobami, pokud v tuzemsku pořízují zboží z jiného členského státu, které je předmětem daně, kromě zboží pořízeného prostřední osobou v rámci zjednodušeného postupu při dodání zboží uvnitř území Evropské unie formou třístranného obchodu, ode dne prvního pořízení tohoto zboží
- Např. český podnikatel, neregistrovaný plátce, pořídil 29. února 2024 z Německa stroj v hodnotě 400.000 Kč. Ke dni 29. 2. 2024 se stal identifikovanou osobou. Podal daňové přiznání za měsíc únor

2024 a na ř. 3 uplatnil daň při pořízení zboží z jiného členského státu. Nemá nárok na odpočet daně, nepodává kontrolní hlášení.

SKUPINA

- skupina spojených osob se sídlem nebo provozovnou v tuzemsku, která je registrována k dani jako plátce podle § 95a
- Skupina se považuje za samostatnou osobu povinnou k dani
- Spojenými osobami se pro účely ZDPH rozumí kapitálově spojené osoby nebo jinak spojené osoby
- Kapitálově spojenými osobami jsou osoby, z nichž se jedna osoba přímo nebo nepřímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech druhé osoby, anebo se jedna osoba přímo nebo nepřímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech více osob, a přitom tento podíl představuje alespoň 40 % základního kapitálu nebo 40 % hlasovacích práv těchto osob
- Jinak spojenými osobami jsou osoby, na jejichž vedení se podílí alespoň jedna shodná osoba
- Za skupinu jedná její zastupující člen

ZAHRANIČNÍ OSOBA

- Osoba povinná k dani, která nemá na území EU sídlo ani provozovnu

NESPOLEHLIVÝ PLÁTCE

- Poruší-li plátce závažným způsobem své povinnosti vztahující se ke správě daně, správce daně rozhodne, že tento plátce je nespolehlivým plátcem
- X nespolehlivá osoba – osoba, která není plátcem, závažným způsobem poruší své povinnosti vztahující se ke správě daně správce daně rozhodne, že tato osoba je nespolehlivou osobou

RUČENÍ § 109

- Daň uvedená na daňovém dokladu nebude úmyslně zaplacená
- Plátce, který uskutečňuje toto zdanitelné plnění nebo obdrží úplatu na takové plnění, se úmyslně dostal nebo dostane do postavení, kdy nemůže daň zaplatit
- Dojde ke zkrácení daně nebo vylákání daňové výhody
- Úplata za plnění je bez ekonomického opodstatnění zcela zjevně odchýlná od obvyklé ceny
- Úplata za plnění poskytnuta zcela nebo zčásti bezhotovostním převodem na účet vedený poskytovatelem platebních služeb mimo tuzemsko
- Poskytnuta zcela nebo zčásti virtuálním aktivem podle právního předpisu upravujícího některá opatření proti legalizaci výnosu z trestné činnosti a financování terorismu
- V okamžiku jeho uskutečnění nebo poskytnutí úplaty na něj o poskytovateli zdanitelného plnění zveřejněna způsobem umožňujícím dálkový přístup skutečnost, že je nespolehlivým plátcem
- Dodání pohonných hmot – povinnost ověřit registraci jako distributora pohonných hmot podle zákona, jinak také ručí

4. Daň z přidané hodnoty – daňové doklady – výčet, běžný daňový doklad a zjednodušený daňový doklad – principy užívání a jejich povinné náležitosti. Základ daně. Sazby daně

1. Daňové doklady

- Daňový doklad (§ 26 ZDPH) = písemnost, která splňuje podmínky stanovené v tomto zákoně
 - Prokazuje se jím uskutečnění zdanitelného plnění
 - Může mít listinnou nebo elektronickou podobu
 - Za správnost údajů na daňovém dokladu a za jeho vystavení ve stanovené lhůtě odpovídá vždy osoba, která plnění uskutečňuje
 - Osoba, která není plátce, nesmí vystavit daňový doklad – nesmí vyčíslit daň

DRUHY DAŇOVÝCH DOKLADŮ

- Podle rozsahu uvedených údajů
 - **Běžný** (v zákoně se pojem běžný nepoužívá, je to myšleno obecně)
 - **Zjednodušený**
- Zvláštní daňové doklady (§ 31-32a ZDPH)
 - **Splátkový kalendář**
 - Obsahuje náležitosti daňového dokladu a tvoří součást nájemní smlouvy nebo je na něj v těchto smlouvách výslovně odkazováno
 - **Platební kalendář**
 - Obsahuje náležitosti daňového dokladu,
 - osoba, pro niž je uskutečňováno zdanitelné plnění, poskytuje úplatu před uskutečněním zdanitelného plnění
 - a je na něm uveden rozpis plateb na předem stanovené období
 - Nemusí obsahovat den uskutečnění plnění nebo den přijetí úplaty
 - **Souhrnný daňový doklad**
 - Lze ho vystavit za více samostatných zdanitelných plnění, která plátce uskutečňuje pro stejnou osobu v rámci kalendářního měsíce,
 - nebo za jedno samostatné zdanitelné plnění a jednu nebo více úplat přijatých v rámci kalendářního měsíce a tyto úplaty se vztahují ke zdanitelnému plnění, které se poskytuje pro jednu osobu
 - Vystavuje se do 15 dnů od konce kalendářního měsíce, ve kterém se uskutečnila první operace opakovaného daňového plnění,
 - nebo od konce měsíce, ve kterém byla přijata první platba
 - **Doklad o použití**
 - Vystavuje se např. v případě plnění, kterým je použití hmotného majetku nebo služby pro účely nesouvisející s uskutečňováním ekonomických činností plátce
 - Neobsahuje označení osoby, pro kterou se plnění uskutečňuje, ani její daňové identifikační číslo
 - **Potvrzení při dražbě a při prodeji mimo dražbu**
 - Obsahuje náležitosti daňového dokladu a
 - sdělení, že se jedná o prodej prostřednictvím osoby určené k uskutečnění prodeje obchodního majetku plátce
- Daňové doklady při dovozu a vývozu zboží (§ 33, § 33a ZDPH)
 - **Doklad při dovozu zboží**
 - Dokladem je rozhodnutí celní správy
 - **Doklad při vývozu zboží**

(BĚŽNÝ) DAŇOVÝ DOKLAD (§ 26 AN. ZDPH)

- Vystavení daňového dokladu podléhá pravidlům:
 - a) Členského státu, ve kterém je místo plnění
 - b) Členského státu, ve kterém má osoba povinná k dani, která plnění uskutečňuje, sídlo nebo provozovnu, je-li plnění uskutečněno prostřednictvím této provozovny, pokud je místo plnění
 - v členském státě odlišném od členského státu, ve kterém má osoba povinná k dani, která plnění uskutečňuje, sídlo nebo provozovnu
 - ve třetí zemi
 - c) Členského státu, ve kterém je osoba povinná k dani, která plnění uskutečňuje, registrovaná k dani ve zvláštním režimu jednoho správního místa
- Plátce má povinnost vystavit doklad, pokud:
 - dodává zboží nebo poskytuje službu osobě povinné k dani nebo právnické osobě nepovinné k dani (s výjimkou plnění osvobozených od daně bez nároku na odpočet daně),
 - prodává zboží na dálku do tuzemska s místem plnění v tuzemsku,
 - dodává zboží do jiného členského státu, na které se vztahuje osvobození od daně s nárokem na odpočet daně
- Osoba povinná k dani je povinna vystavit daňový doklad, pokud:
 - uskutečňuje plnění pro osobu povinnou k dani nebo právnickou osobu nepovinnou k dani, je-li místo plnění v členském státě, ve kterém nemá osoba povinná k dani, sídlo nebo ve kterém nemá umístěnu provozovnu,
 - poskytuje služby nebo dodání zboží s instalací nebo montáží pro osobu povinnou k dani nebo právnickou osobu nepovinnou k dani, je-li místo plnění ve třetí zemi
- Plátce je povinen vystavit daňový doklad **nejpozději do 15 dnů** ode dne uskutečnění daňového plnění
- Osoba povinná k dani je povinna uchovávat DD nejméně po dobu 10 let od konce zdaňovacího období, a to bez ohledu na formu DD (e-doklady, papír) (§ 35 ZDPH)
 - Osoba povinná k dani se sídlem nebo provozovnou v ČR je povinna uchovat DD v ČR, ledaže je zde možnost nepřetržitého dálkového přístupu k dokladu
 - Pokud mají být DD archivovány v zahraničí, plátce musí tuto skutečnost oznámit správci daně
- U DD musí být zajištěna **věrohodnost** jeho původu, **neporušenost** jeho obsahu a jeho čitelnost
- Náležitosti:
 - a) označení osoby, která uskutečňuje plnění,
 - b) daňové identifikační číslo osoby, která uskutečňuje plnění,
 - c) označení osoby, pro kterou se plnění uskutečňuje,
 - d) daňové identifikační číslo osoby, pro kterou se plnění uskutečňuje,
 - e) evidenční číslo daňového dokladu,
 - f) rozsah a předmět plnění,
 - g) den vystavení daňového dokladu
 - h) jednotkovou cenu bez daně a slevu, není-li obsažena v jednotkové ceně,
 - i) základ daně,
 - j) sazbu daně,
 - k) výši daně
- Údaje o dani se uvádějí v **české měně**
 - Pokud je DD vystaven v cizím jazyce, je povinen plátce zajistit na výzvu správce daně překlad do češtiny
 - Může být vystaven na cizí měnu, ale základ daně a DPH musí být vyčísleno v české měně
 - Pro přepočtení cizí měny na českou měnu se použije kurz platný pro osobu provádějící přepočtení ke dni vzniku povinnosti přiznat daň

ZJEDNODUŠENÝ DAŇOVÝ DOKLAD (§ 30, § 30A ZDPH)

- Daňový doklad lze vystavit jako zjednodušený daňový doklad, pokud **celková částka za plnění** na daňovém dokladu **není vyšší než 10.000 Kč**
 - Jde např. o účtenky v obchodě, paragony (ten běžný se vystavuje v podobě faktur)
 - Může se vztahovat na platby v hotovosti i kartou
- Daňový doklad nelze vystavit jako zjednodušený daňový doklad v případě:
 - dodání zboží do jiného členského státu, na které se vztahuje osvobození od daně s nárokem na odpočet daně,
 - prodeje zboží na dálku nebo prodeje dovezeného zboží na dálku do tuzemska s místem plnění v tuzemsku,
 - uskutečnění plnění, u něhož je povinna přiznat daň osoba, pro kterou se plnění uskutečňuje, nebo
 - prodeje zboží, které je předmětem spotřební daně z tabákových výrobků, za jiné než pevné ceny pro konečného spotřebitele
- Náležitosti:
 - a) označení osoby, která plnění uskutečňuje (prodávající)
 - b) DIČ osoby, která plnění uskutečňuje
 - c) evidenční číslo daňového dokladu
 - d) rozsah a předmět plnění
 - e) den vystavení daňového dokladu
 - f) datum uskutečnění zdanitelného plnění nebo datum přijetí úplaty, a to ten den, který nastane dříve, **pokud není shodné** s datem vystavení
 - g) sazbu daně
 - h) cenu celkem včetně DPH

2. Základ daně

- § 36 an. ZDPH
- = **Vše, co jako úplatu obdržel nebo má obdržet plátcе za uskutečněné zdanitelné plnění, včetně částky na úhradu spotřební daně od osoby, pro kterou je zdanitelné plnění uskutečňováno, nebo od osoby třetí, snížené o daň za toto zdanitelné plnění**
 - = Součet toho, co jsem obdržela za úplatu a do tohoto základu se počítají i jiné daně, poplatky atd...
- Základem daně v případě přijetí úplaty před uskutečněním zdanitelného plnění je částka přijaté úplaty snížená o daň
- Základ daně zahrnuje:
 - Jiné daně, poplatky nebo jiná obdobná peněžitá plnění
 - např. ekologické daně
 - Vedlejší výdaje, které jsou účtovány osobě, pro kterou je uskutečňováno zdanitelné plnění, při jeho uskutečnění
 - např. balné, přepravné, pojištění, skladné, manipulační poplatky, poplatky za jeřáb (např. když je zásilka moc těžká)
 - Při poskytnutí služby i materiál přímo související s poskytovanou službou
 - Při poskytnutí stavebních a montážních prací spojených s výstavbou, změnou dokončené stavby, nebo v souvislosti s opravou stavby, konstrukce, materiál, stroje a zařízení, které se do stavby jako její součást montážními a stavebními pracemi zabudují nebo zamontují
- Když je základ špatně, musí být opraven
 - I když se zvyšuje, i když se snižuje

- V případě, že je fakturováno v cizí měně, tak v případě opravy se použije kurz Kč, který byl platný v době toho plnění
 - Ne ten, který je platný ke dni plnění
- Plátce buď vystaví opravný daňový doklad, nebo provede opravu základu daně v evidenci pro účely daně z přidané hodnoty
- Ve všech zemích EU se základ tvoří stejnou metodou

3. Sazba daně

- § 47 an. ZDPH
- Poměrná neboli procentuální
- Dvě sazby:
 - **Základní sazba daně ve výši 21 %**
 - U zboží a služeb se uplatňuje základní sazba daně, pokud zákon nestanoví jinak
 - **Snížená sazba daně ve výši 12 %**
 - Najdeme v příloze 2 a 3 zákona
 - Např.: pozemní hromadná doprava osob a jejich zavazadel, ubytovací služby, vstupy do divadel, koncerty, muzea, kina, botanické zahrady, sportovní události, pohřební služby; potraviny, pitná voda, noviny, kontaktní čočky, brýlové čočky i obroučky, ortopedické pomůcky, teploměry, ...
- Zda je zdanitelné plnění z hlediska sazby daně správně zařazeno do základní nebo snížené sazby daně se určí v **závazném posouzení**, které na žádost osoby vydá Generální finanční ředitelství
- Sazby byly před r. 2024 tři – základní a dvě snížené
 - Ze snížené sazby daně (první či druhé) byly do základní sazby přeřazeny:
 - Sběr a přeprava komunálního odpadu
 - Letecká hromadná pravidelná doprava cestujících a jejich zavazadel
 - Opravy obuvi a kožených výrobků
 - Opravy a úpravy oděvů a textilních výrobků
 - Opravy jízdních kol
 - Kadeřnické a holičské služby
 - Řezané květiny
 - Palivové dřevo
 - Letáky a prospekty
 - Dovoz uměleckých děl, sběratelských předmětů a starožitností uvedených v příloze č. 4

5. Daň z přidané hodnoty – osvobození od daně, odpočet daně, vrácení daně, prodej zboží za ceny bez daně

- Vstupy = nákupy, moje výdaje
- Výstupy = prodeje, příjmy

OSVOBOZENÍ OD DANĚ

- Věcné a osobní
- Taková plnění, která DPH za zákonem stanovených podmínek nepodléhají a tvoří součást zdanitelného obrátu, rozhodného pro registraci jako plátce => osvobozená plnění jsou taková plnění, u kterých plátce není povinen z nich odvádět daň

- Rozlišujeme 2 skupiny osvobození:

a) Osvobození od daně bez nároku na odpočet daně

- o ztrácí nárok na odpočet daně na vstupu u přijatých zdanitelných plnění vztahujících se k těmto osvobozeným plněním
- o Obecně se jedná o zdanitelná plnění, u kterých vyčíslit daňovou povinnost by bylo velmi složité
- o Jejich výčet je v § 51, následující § přesně definují, co se pod konkrétním zdanitelných plněním osvobozeným od daně bez nároku na odpočet myslí (§ 52 až 62)
- o Při splnění podmínek stanovených v § 52 až 62 jsou od daně bez nároku na odpočet daně osvobozena tato plnění:
 - základní poštovní služby a dodání poštovních známek (§ 52)
 - rozhlasové a televizní vysílání (§ 53)
 - finanční činnosti (§ 54) – finanční činnosti se zde myslí např. převod cenných papírů, poskytování úvěrů, obstarávání inkasa, směnárenská činnost atd.
 - penzijní činnosti (§ 54a) – poskytování doplňkového penzijního spoření nebo penzijního připojištění nebo jejich zprostředkování
 - pojišťovací činnosti (§ 55)
 - dodání nemovité věci (§ 56) – je osvobozen to dodání pozemku, který tvoří funkční celek se stavbou pevně spojenou se zemí a není stavebním pozemkem
 - nájem nemovité věci (§ 56a)
 - výchova a vzdělávání (§ 57)
 - zdravotní služby a dodání zdravotního zboží (§ 58)
 - sociální pomoc (§ 59)
 - provozování hazardních her (§ 60)
 - ostatní plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně (§ 61)
 - dodání zboží, které bylo použito pro plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně, a zboží, u něhož nemá plátce nárok na odpočet daně (§ 62).
- o U plnění, která jsou osvobozena od daně bez nároku na odpočet daně, vzniká povinnost přiznat uskutečnění tohoto plnění ke dni jeho uskutečnění nebo ke dni přijetí úplaty, a to k tomu dni, který nastane dříve. Plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně je plátce povinen uvést do daňového přiznání za zdaňovací období, ve kterém vznikla povinnost přiznat toto plnění. Při stanovení hodnoty plnění osvobozených od daně podle odstavce 1 se postupuje podle § 36. Při opravě hodnoty plnění osvobozených od daně podle odstavce 1 se postupuje podle § 42.

b) Osvobození od daně s nárokem na odpočet daně – je možné uplatňovat daň na vstupu

- dodání zboží do jiného členského státu (§ 64)
- pořízení zboží z jiného členského státu (§ 65)
- vývoz zboží (§ 66) – vývoz = výstup zboží z území Evropské unie na území třetí země.
- poskytnutí služby do třetí země (§ 67)
- osvobození ve zvláštních případech (§ 68)
- přeprava a služby přímo vázané na dovoz a vývoz zboží (§ 69)
- přeprava osob (§ 70)
- dovoz zboží (§ 71)
- dovoz zboží v osobních zavazadlech cestujícího nebo člena posádky letadla a dovoz pohonných hmot cestujícím (§ 71a až 71f)
- dovoz zboží, které je přepraveno ze třetí země, a ukončení odeslání nebo přepravy tohoto zboží je v jiném členském státě a dodání tohoto zboží do jiného členského státu je osvobozeno od daně (§ 71g)

- dodání zboží provozovateli elektronického rozhraní (§ 71h)
 - dodání knihy a poskytnutí obdobné služby (§ 71i)
- vznik povinnosti přiznat daň: ke dni jeho uskutečnění, pokud zákon nestanoví jinak
- Osvobození osobní:
 - Vztahuje se na subjekty (§ 4 odst. 1 písm. m) – osoba povinná k dani se sídlem nebo provozovnou v jiném členském státě, která je v tomto státě osobou s obdobným postavením jako v tuzemsku osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, která není plátcem)

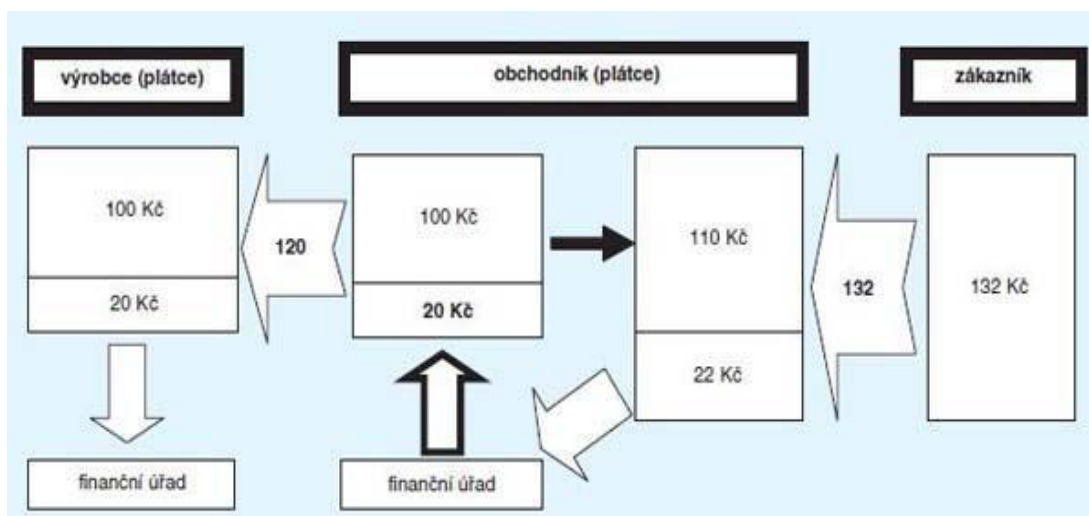
ODPOČET DANĚ

- Plátce je oprávněn (může, ale nemusí) k odpočtu daně na vstupu u přijatého zdanitelného plnění, které v rámci svých ekonomických činností použije pro účely uskutečňování například:
 - Zdanitelných plnění dodání zboží nebo poskytnutí služby s místem plnění v tuzemsku
 - Plnění osvobozených od daně s nárokem na odpočet daně s místem plnění v tuzemsku. (§ 72 odst. 1)
 - Plnění s místem plnění mimo tuzemsko, pokud by měl nárok na odpočet daně, jestliže by se uskutečnila s místem plnění v tuzemsku
 - Tzv. daň u vstupu: u přijatého zdanitelného plnění se jím rozumí daň uplatněná například
 - Na zboží, které plátcí bylo nebo má být dodáno, nemovitost, která mu byla nebo má být převedena, anebo službu, která mu byla nebo má být poskytnuta
 - Např. koupím obilí, jehož cena je včetně DPH. Upeču chléb, a aby nedošlo ke dvojitému zdanění DPH (u vstupu v ceně obilí, u výstupu v ceně chleba), mám nárok na odpočet
 - Na zboží, které bylo plátcem pořízeno z jiného členského státu anebo dovezeno ze třetí země
- **Vznik nároku** – nárok na odpočet daně vzniká plátcí okamžikem, kdy nastaly skutečnosti zakládající povinnost tuto daň přiznat, uplatňuje se skrze daňové přiznání
 - Uplatnění nároku na odpočet v závislosti na účelu využití přijatého zdanitelného plnění
- Vymezení, kdy nelze odpočet uplatnit – u přidaného zdanitelného plnění použitého pro reprezentaci, které nelze podle zákona o dani z příjmu použít na výdaje
- Vždy buď **plná** (pokud je zdanitelné plnění použito výhradně pro uskutečňování plnění v souvislosti s ekonomickými činnostmi uvedené v § 72 odst. 1) nebo **částečná**
- Podmínky uplatnění:
 - Základní podmínkou je daňový doklad → osoba, která jej chce uplatnit, skoro vždy dokládá daňový doklad
 - Může je uplatnit nejdříve za zdaňovací období, ve kterém jsou splněny podmínky pro odpočet
 - Nárok nelze uplatnit pro uplynutí 3 let = prekluzivní lhůta, počíná běžet 1. dnem měsícem následujícím po zdaňovacím období, kdy nárok na odpočet vznikl
- Rozlišujeme způsob výpočtu daně v poměrné výši a v krácené výši
 - V poměrné výši plátce zdanitelné plnění použije jak v rámci svých ekonomických činností, tak pro účely s nimi nesouvisejícími, v daném případě má nárok na odpočet daně pouze v poměrné výši odpovídající rozsahu použití pro své ekonomické činnosti
 - Např. auto – z 60 % jezdím v rámci své ekonomické činnosti, ze 40 % používám k soukromým účelům
 - V krácené výši
 - Případy kdy např. plátce daně provede opravu fasády na budově, kterou má v obchodním majetku a kterou používá výhradně pro ekonomickou činnost. Tuto budovu však v rámci svých ekonomických činností využívá jak pro svou vlastní podnikatelskou činnost, kde má vlastní provozovnu, tak i pro plnění, která jsou osvobozena od daně, jelikož se jedná z části o pronájem podle § 56 ZDPH neplátcí daně. Krátí se pomocí koeficientu

- Běžný režim uplatňování DPH

- o Výrobce (plátce DPH) prodává určité zboží za cenu 100 Kč, k níž musí připočíst 20 Kč (správně má být 21 ale nechci vrtat do obrázku) DPH, protože zboží podléhá základní sazbě daně. Obchodník (také plátce DPH) toto zboží dále prodává zákazníkovi (neplátce) za cenu 110 Kč, kterou opět musí navýšit o odpovídající DPH na výstupu ve výši 20 % ze 110 Kč,

tedy o 22 Kč

- Obchodník má výnos 110 Kč a po odečtení nákladů na koupi zboží jeho zisk činí 10 Kč. Zákazník (neplátce DPH), oběť nepřímé daně, zaplatil 132 Kč, z čehož 100 Kč připadá na výnos výrobce, 10 Kč na zisk obchodníka a 22 Kč je daň. Všimněme si, že stát zde vydělal na DPH = +20 Kč – 20 Kč + 22 Kč = 22 Kč
- V uvedeném příkladu bylo u obchodníka dosaženo cíle DPH – zatížení 20% daní pouze jeho přidané hodnoty alias zisku 10 Kč – zavedením možnosti odpočtu daně. Což je 20 Kč od finančního úřadu k plátcí (tučná dutá šipka). Bez odpočtu daně by se u obchodníka prakticky jednalo o daň z obrátu 20 % ze 110 Kč = 22 Kč, která by pochopitelně značně diskriminovala zapojení obchodníků (prostředníků, subdodavatelů apod.)
- Podle § 4 odst. 1 písm. i) ZDPH se odpočtem daně rozumí daň na vstupu – což je daň obsažená v částce za přijaté zdanitelné plnění, daň při dovozu nebo pořízení zboží z jiného státu EU atd. - popř. krácená dle § 76

VRÁCENÍ DANĚ

- Osobám neregistrovaným k dani např. diplomatům, v rámci zahraniční pomoci, ozbrojeným silám NATO
- Pokud plátce DPH zaplatí DPH v jiném státě EU, ve kterém nemá sídlo ani provozovnu, může si požádat o vrácení této daně, pokud přijaté plnění použije pro účely svého podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti.
- Pouze v případě specifikovaných zákonem
 - o Osobám požívajícím diplomatických výsad a imunit
 - o Mezinárodní organizaci se sídlem mimo tuzemsko
 - o V rámci zahraniční pomoci
 - o Plátcům v jiných členských zemích
 - o Osobám registrovaným k dani v jiném členském státě
 - o Zahraničním osobám povinným k dani
 - o Fyzickým osobám ze třetích zemí při vývozu zboží
 - o Osobám se zdravotním postižením
 - o Ozbrojeným silám cizích států
 - o Osoba žádající o vrácení daně je pro účely vrácení daně daňovým subjektem. Vznikne-li v důsledku vyměření nároku na vrácení daně vratitelný přeplatek, vrátí jej správce daně daňovému subjektu bez žádosti do 30 dnů od tohoto vyměření

- Nárok na vrácení daně se uplatňuje podáním:
 - o Daňového přiznání k uplatnění nároku na vrácení daně (nelze elektronicky) (tohle se vztahuje na všechny osoby krom subjektu EU) NEBO
 - o žádosti o vrácení daně (tohle se vztahuje jen na subjekt EU)

PRODEJ ZBOŽÍ ZA CENY BEZ DANĚ

- Zboží lze prodávat fyzické osobě při jejím bezprostředním výstupu z území Evropské unie za ceny bez daně pouze
 - o Na základě pravomocného povolení k prodeji za ceny bez daně
 - o V části tranzitního prostoru mezinárodního letiště vymezené v povolení k prodeji za ceny bez daně nebo na palubě letadla během letu (písm. b)) a
 - o Po ověření, že její cílová stanice je ve třetí zemi nebo na třetím území
- Klasický prodej v Duty free obchodech
- V případě povolení k prodeji za ceny bez daně je **místně příslušným správcem daně celní úřad místně příslušný mezinárodnímu letišti**
- U zboží, které bylo dodáno plátcem v tuzemsku a bylo umístěno do prostor uvedených v odstavci 1 písm. b), může držitel povolení k prodeji za ceny bez daně uplatnit nárok na odpočet daně za podmínek stanovených tímto zákonem.
- Na povolení k prodeji za ceny bez daně se použijí ustanovení zákona o spotřebních daních upravující povolení k prodeji za ceny bez spotřební daně obdobně.
- Toto ustanovení vymezuje podmínky, za kterých mohou v tranzitních prostorách mezinárodního letiště fungovat tzv. duty free shopy. Tyto podmínky může využít pouze kupující, který je fyzickou osobou bezprostředně opouštějící území EU, na palubách letadel letících do místa určení, které je mimo území EU. Pro účely tohoto ustanovení není podstatné, zda kupující fyzická osoba je občanem některého členského státu či zde má bydliště. Zboží lze prodávat bez daně na základě povolení celního úřadu.

6. Daň z přidané hodnoty – správce daně, zdaňovací období, daňové přiznání, splatnost daně

- **Správce daně** = místně příslušný **finanční úřad** nebo **Specializovaný finanční úřad**
 - o Určuje se podle bydliště nebo sídla
 - o Specializovaný FÚ je pro spešl subjekty (např. banky)
- **2 režimy:** (uplatňování DPH v tuzemsku / v souvislosti s dovozem nebo vývozem zboží)
 - o Celní úřad – místně příslušný (Dovoz zboží – celní zákon)
 - povolení k prodeji za cenu bez DPH (bez daně), při dovozu zboží
 - o Finanční úřad (Tuzemský režim)
 - pro režim DPH v tuzemsku, FÚ pro hl. m. Prahu vrácení daně osobám z jiného členského státu a zahraničním osobám

ZDAŇOVACÍ OBDOBÍ

- **Kalendářní měsíc** – základní pro všechny plátce a identifikované osoby
- Plátce se může rozhodnout, že jeho zdaňovacím obdobím pro příslušný kalendářní rok je **kalendářní čtvrtletí**, pokud
 - o jeho obrat za bezprostředně předcházející kalendářní rok nepřesáhl 10 000 000 Kč (pro plátce s obratem do 10 milionů),
 - o není nespolehlivým plátcem,
 - o není skupinou a

- změnu zdaňovacího období oznámí správci daně do konce měsíce ledna příslušného kalendářního roku. (může si tedy dobrovolně zvolit do konce ledna roku, v němž už chtějí danit čtvrtletně)
- Speciálně pro zdaňovací období v insolvenční

DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ

- povinnost podat: plátce, identifikovaná osoba
- + osoba, která není plátcem, ale vznikla jí povinnost přiznat daň a to do 25 dnů po skončení kal. měsíce, v němž vystavila doklad nebo plátce deklaroval osvobození → Daňové přiznání se podává do 25 dnů po uplynutí zdaňovacího období (§ 136 odst. 4 daňového řádu) → Je-li zdaňovací období kratší než 1 rok, podává se daňové přiznání do 25 dnů po uplynutí zdaňovacího období
- Plátce podává, i když mu nevznikla povinnost přiznat daň (podává i kontrolní hlášení)
- Identifikovaná osoba, jen za ty měsíce, v nichž vznikla povinnost přiznat
- Obligatorní elektronická forma DP pro plátce a ident. osobu
- U dovozu zboží – celní prohlášení, u kterého je lhůta pro placení celního dluhu 10 dnů od sdělení výše daně CÚ → nemá zdaňovací období

SPLATNOST DANĚ

- § 135 odst.3 DŘ – Daňového řádu
- „*Daň je splatná v poslední den lhůty stanovené pro podání řádného daňového tvrzení*“
- vlastní daň je splatná ve lhůtě pro podání daňového přiznání, s výjimkou daně vyměřované v souvislosti s dovozem zboží, u kterého je splatnost daně stanovena celními předpisy
- Splatnost – navázána na podávání daňového přiznání (25. den) → Daň je splatná v poslední den lhůty stanovené pro podání řádného daňového tvrzení

7. Spotřební daň – právní úprava, charakteristika a jejich výčet, předmět daní, pojem daňové území, vznik daňové povinnosti a povinnosti daně přiznat a zaplatit

OBEZNĚ O SPOTŘEBNÍCH DANÍCH

- **Nepřímá daň** = osoba plátce (= ten, co odvádí daň) a poplatníka (= ten, jehož majetek/ekonomická aktivita je postižená touto daní) je odlišná
- Akcízy = daň selektivní (na vybrané výrobky)
- Patří historicky k nejstarším daním
- V českých zemích mají původ ve státních monopolech (např. monopol tabákových výrobků)
- Hlavní účel – fiskální (zajištění příjmů veřejných rozpočtů)
- Dochází také k navýšení základu daně u DPH
 - Mohli bychom hovořit o nějakém dvojím zdanění, ale je to tak, že jeden produkt je zdaněn dvěma různými daněmi (x kdežto dvojí zdanění znamená že jeden produkt je zdaněn dvakrát toutéž daní) => je to tak proto, že účelem je regulace spotřeby specifických výrobků (škodlivých pro zdraví nebo pro životní prostředí)
- Vybrané výrobky jsou zdaňovány ve státě spotřeby
 - Otázka, kdy vlastně se ten vybraný výrobek dostává na území státu? Něco v souvislosti s daňovými sklady, ale to si řekneme později
- Prameny právní úpravy:
 - Evropská úroveň:
 - Vyšší míra harmonizace než u přímých daní
 - Směrnice Rady 2008/118/ES o obecné úpravě spotřebních daní – energetické produkty a elektřina, alkohol a alkoholické nápoje, tabákové výrobky
 - Směrnice Rady 2011/64/EU o struktuře a sazbách spotřebních daní a tabákových výrobků – obecné zásady harmonizace, struktury a sazeb spotřebních daní, kterou členské státy uvalují na tabákové výrobky

- Národní úroveň:
 - Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů
 - Doplňuje pravidla o daních obecně

VÝČET SPOTŘEBNÍCH DANÍ

- 1) Daň z minerálních olejů
 - Benzín, nafta, vazelína s obsahem minerálních olejů,...
 - EU přidělila těmto olejům číselné kódy – kombinované nomenklatury
- 2) Daň z lihu
- 3) Daň z piva
- 4) Daň z vína a meziproductů
- 5) Daň z zahříváných tabákových výrobků
- 6) Daň z ostatních tabákových výrobků
- 7) Daň z výrobků souvisejících s tabákovými výrobky
- 8) Daň ze surového tabáku

Dále je třeba znát ekologické daně, ty však nejsou ve výčtu zákona o spotřebních daních a nelze říci, že je to spotřební daň. Jsou upraveny zákonem o stabilizaci veřejných rozpočtů.

- Ekologické daně (energetické)
 - 1) Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů
 - 2) Daň z pevných paliv
 - 3) Daň z elektřiny

PŘEDMĚT DANÍ

- § 7 zákona o spotřebních daních
- Předmětem daně jsou vybrané výrobky na daňovém území Evropské unie vyrobené nebo na daňové území Evropské unie dovezené
- Minerální oleje, líh, pivo a víno a meziproducty (burčák), tabákové výrobky, tabák surový a zahříváný

DAŇOVÉ ÚZEMÍ

- Upraveno v § 2 zákona
- Daňové území ČR
 - 1) Území České republiky
- Daňové území Evropské unie
 - 1) Území všech členských států EU
 - 2) + Monacké knížectví (považováno za území Francie), ostrov Man (VB), San Marino (Itálie). Jungholz a Mittelberg (Německo), výsostná území Spojeného království Akrotiri a Dhekelia (Kypr)
- Třetí země
 - 1) Území mimo daňové území EU
 - 2) Také území, za jejichž zahraniční vztahy odpovídá členský stát, území Kanárských ostrovů, Alandských ostrovů, britských Normanských ostrovů a francouzská území uvedená v čl. 349 SFEU
 - 3) Také území ostrova Helgoland, území Büsingen, Ceuta, Melilla, Livigno, Campione d'Italia a italské vnitrozemské vody jezera Lugano

VZNIK DAŇOVÉ POVINNOSTI

- Daňová povinnost vzniká výrobou vybraných výrobků na daňovém území EU, neoprávněným vstupem nebo dovozem vybraných výrobků na daňové území EU
- § 8

VZNIK POVINNOSTI DAŇ PŘIZNAT A ZAPLATIT

- Povinnost daň ve stanovené lhůtě přiznat a zaplatit vzniká okamžikem uvedení vybraných výrobků do volného daňového oběhu na daném území ČR
- Dovoz vybraných výrobků na daňové území ČR
 - 1) dnem vzniku celního dluhu
 - pokud vybrané výrobky nebyly uvedeny do režimu podmíněného osvobození od daně
 - 2) nepodléhají-li vybrané výrobky clu
 - má se za to, že celní dluh vznikl, jsou-li splněny ostatní podmínky pro jeho vznik, které stanoví celní předpisy
- Povinnost daň přiznat a zaplatit vzniká také
 - a) U vybraných výrobků dopravovaných v režimu podmíněného osvobození od daně okamžikem jejich ztráty nebo znehodnocení s výjimkou nepředvídatelné ztráty nebo znehodnocení
 - b) U vybraných výrobků osvobozených od daně okamžikem jejich použití pro jiné účely, než na které se osvobození od daně vztahuje
 - c) U vybraných výrobků, u nichž byla vrácena daň, okamžikem jejich použití pro jiné účely, než na které se vrácení daně vztahuje
 - d) Dnem zúčtování ztráty nebo znehodnocení vybraných výrobků
 - e) Dnem nabytí vybraných výrobků nebo dnem jejich prodeje plátcí uvedenými v § 4 odst. 1 písm. F) nebo dnem zjištění, že plátce vybrané výrobky po nějakou dobu držel, nebo že je drží a to tím dnem, který nastal dříve
 - f) Okamžikem porušení režimu podmíněného osvobození od daně během dopravy vybraných výrobků v tomto režimu (§ 28)
 - g) Dnem přijetí vybraných výrobků, které byly uvedeny do volného daňového oběhu v jiném členském státě a které jsou určeny pro podnikání na daňovém území ČR nebo k plnění úkolů veřejnoprávního subjektu na daňovém území ČR nebo ukončení dopravy na daňovém území ČR, pokud tyto výrobky byly přijaty plátcem uvedeným v § 4 odst. 1 písm. e) v jiném členském státě a jsou dopravovány na daňové území ČR
 - h) Dnem zániku nebo zrušení povolení k provozování daňového skladu nebo povolení k přijímání a užívání vybraných výrobků osvobozených od daně
 - i) Dnem přijetí vybraných výrobků uvedených do volného daňového oběhu v jiném členském státě, které byly zaslány osobě, která nepodniká ani nevykonává jinou samostatnou hospodářskou činnost, na daňovém území ČR
 - j) Dnem použití vybraných výrobků pro vlastní spotřebu
- Povinnost daň přiznat a zaplatit vzniká také dnem pozbytí nebo dnem propachtování obchodního závodu nebo jeho části tvořící samostatnou organizační složku, ke kterým náleží nezdaněné vybrané výrobky nacházející se mimo režim podmíněného osvobození od daně

8. Spotřební daně – osvobození od daní, uplatnění nároku na osvobození od daní, podmíněné osvobození od daní, daňový sklad, způsoby zajištění daní

OSVOBOZENÍ OD DANÍ

- § 3 odst. 1 písm. e) – osvobozením se rozumí uvedení vybraných výrobků do volného daňového oběhu, aniž vznikne povinnost přiznat, vyměřit a zaplatit daň
- **§ 11 osvobození od daně:**
 - o Od daně jsou osvobozeny vybrané výrobky:
 - Dovezené, pokud se na ně vztahuje osvobození příležitostného dovozu zboží v osobních zavazadlech cestujícího, ... (*cabin bag* třeba)
 - Nakoupené bez daně za stavu ohrožení státu a válečného stavu (pokud tak nařídí vláda)
 - Dopravené z území jiného členského státu na daňové území České republiky pro ozbrojené síly jiného členského státu, které se podílejí na obranném úsilí vynakládaném na provádění činnosti Evropské unie v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky
 - Dovezené nebo dopravené z území jiného členského státu na daňové území ČR pro ozbrojené síly států, které jsou členy NATO
 - Dopravené z území jiného čl. státu osobám uvedeným v § 15 odst. 1 (osoby požívající výsad a imunit)
 - Dovezené ze třetích zemí, pokud jsou tyto vybrané výrobky v rámci omezení a za podmínek stanovených MS s těmito zeměmi osvobozeny od DPH
 - Dovezené mezinárodními organizacemi nebo jejich členy
 - o pokud PO nebo FO nakoupila zdaněné vybrané výrobky a použila je pro účely, na které se vztahuje osvobození od daně – pohlíží se pro tyto účely tohoto zákona na tyto vybrané výrobky, jako by byly pořízeny za ceny bez daně
 - o vybrané výrobky osvobozené od daně lze přijímat a užívat bez povolení k přijímání a užívání vybraných výrobků osvobozených od daně

UPLATNĚNÍ NÁROKU NA OSVOBOZENÍ OD DANÍ § 12

- Nutno uplatnit písemně u **plátce** nebo **uživatele**
 - o Uplatnění nároku včetně odkazu na příslušné ustanovení zákona, podle něhož je nárok uplatňován
 - o Nejpozději před jejich vydáním – jinak nárok na vydání vybraných výrobků bez daně nevznikne
- Dovoz vybraných výrobků – nárok na osvobození uplatňuje uživatel
 - o Musí být současně i deklarantem
 - o Uplatňuje se v celním prohlášení, nímž navrhuje propuštění vybraných výrobků do celního režimu volného oběhu nebo celního režimu konečného užití
- Nárok na vydání vybraného výrobku za ceny bez daně uživatel prokazuje předložením povolení k přijímání a užívání vybraných výrobků osvobozených od daně – pokud nelze vybrané výrobky osvobozené od daně přijímat a užívat bez tohoto povolení
 - o Neučiní-li tak – má se za to, že nárok na osvobození vybraných výrobků od daně nebyl uplatněn
- Uživatel je povinen bezodkladně umístit přijatý vybraný výrobek osvobozený od daně v místě, které je uvedeno v povolení k přijímání a užívání vybraných výrobků osvobozených od daně

PODMÍNĚNÉ OSVOBOZENÍ OD DANÍ

- § 3 odst. 1 písm. d) – podmíněným osvobozením od daně se rozumí odklad povinnosti přiznat, vyměřit a zaplatit daň do dne uvedení vybraných výrobků, na něž se nevztahuje zvláštní celní režim nebo dočasné uskladnění, do volného daňového oběhu

- Ideální stav je takový, že vyrobím výrobek (vypálím alkohol) a ve chvíli kdy to vypálím, tak bych to měl zdanit, ale tím, že lihovar je daňový sklad, tak to odložím na pozdější dobu (na dobu, kdy se to dostane do volného daňového oběhu, tedy kdy to odejde z objektu daňového skladu nebo tu daň musí zaplatit v okamžiku, kdy přijde týpek o povolení k provozování daňového skladu; v opačném případě mu to bude zabaveno)
- § 19: Nárok státu vzniká, ale povinnost daň přiznat, vyměřit a zaplatit je odložena až do uvedení výrobků do režimu volného daňového oběhu
- 3 formy:
 1. **Umístění zboží v daňovém skladu**
 2. **Doprava zboží za podmínek stanovených zákonem a podmínek, které stanoví celní orgány (doprava vždy probíhá mezi daňovými sklady)**
 - přemístění mezi daňovými sklady v ČR nebo z ČR do daňového skladu v jiném členském státě (§ 24 a § 25)
 - musí být prováděna s průvodním dokladem potvrzeným CÚ
 - CÚ musí vědět odkud, kam, kdy – má právo stanovit trasu
 - CÚ si může vyžádat, že zásilku bude doprovázet
 - I zde daň musí být zajištěna
 3. **Doprava pro vývoz do zahraničí mimo daňové území EU**
 - Doprovázeno buď průvodním dokladem či celním dokladem
 - Místem příjetí je výstupní pohraniční CÚ

DAŇOVÝ SKLAD § 19 Odst. 2

- § 8 Daňová povinnost obecně vzniká výrobou vybraných výrobků na daňovém území Evropské unie nebo dovozem anebo neoprávněným vstupem vybraných výrobků na daňové území Evropské unie.
- Nějaký objekt, který je oplocený tak, aby se do něj nedalo dostat
- Prostorově ohraničené místo na daňovém území České republiky, ve kterém provozovatel daňového skladu za podmínek stanovených zákonem vybrané výrobky vyrábí, zpracovává, skladuje, přijímá nebo odesílá, pokud zákon nestanoví jinak, přičemž hranice takového místa nesmějí být přerušeny s výjimkou případu, kdy tímto místem prochází veřejná komunikace; správce daně může stanovit, že určité objekty a plochy tohoto místa nejsou jeho součástí
- V daňovém skladu jsou vybrané výrobky v režimu podmíněného osvobození včetně jejich přepravy mezi daňovými sklady (viz odstavec o podmíněném osvobození od daní)
- Např. lihovar, pivovar atd.
- **Provozovatel daňového skladu** – právnická nebo fyzická osoba, které bylo uděleno povolení k provozování daňového skladu
 - Lze jej provozovat **pouze** na základě **pravomocného** povolení k provozování daňového skladu => celní úřad to kontroluje tak, že buď tam ten celník je přímo u té výroby, anebo jsou napojení kamerami na celní správu ČR
- Povolení k provozování daňového skladu:
 - Vydává správce daně (zde celní úřad) na žádost
 - Náležitosti žádosti stanoveny zákonem (mimo jiné výpis z obchodního rejstříku, výpis z evidence Rejstříku trestů vztahující se k osobě provozovatele nebo členům statutárního orgánu ne starší, doklad o nedoplatech evidovaných v ČR celními nebo finančními úřady, to vše ne starší než 30 kalendářních dnů...)
 - Podmínky:
 - Spolehlivost (bezúhonná a v posledních 3 letech neporušila závažným způsobem daňové, celní nebo účetní předpisy)
 - Bezdlužnost
 - Ekonomická stabilita (hodnocení ukazatelů rentability, likvidity, finanční stability, aktivity a produktivity práce atd.)
 - Oprávnění provozovat živnost umožňující výkon činnosti související s povolením
 - Skutečnost, že navrhovatel není v likvidaci nebo v úpadku
 - + k tomu samozřejmě musím mít prostory, kde to budu provozovat

- Celní úřad rozhodne o návrhu na vydání povolení do 60 kalendářních dní od zahájení řízení (max. do 90, když jde o složitý případ a žadatelé je prodloužení sděleno).
- Součástí povolení je i rozhodnutí o zajištění daně, neboť spotřební daň musí být zajištěna => je to podmínka pro vydání povolení (zajištění se pro každý daňový sklad poskytuje samostatně)
- Zrušení povolení:
 - a) **na žádost**
 - b) **z moci úřední**
 - pokud provozovatel daňového skladu po dobu 3 po sobě jdoucích kalendářních měsíců bez vážných nebo objektivních důvodů neprovozuje daňový sklad
 - pokud kdykoli v průběhu provozu nebude mít splněnou byť jednu podmínku, tak mu povolení z moci úřední odeberou nebo neuposlechnutím výzvy celních orgánů k navýšení zajištění daně
 - v těchto dvou případech může ta osoba podat nový návrh na povolení k provozování daňového skladu, nejdříve však po uplynutí 2 let od zrušení původního povolení
- Za daňový sklad se považuje: dle zákona
 - a) Podnik na výrobu vybraných výrobků, ve kterém provozovatel daňového skladu za podmínek stanovených tímto zákonem vybrané výrobky vyrábí, zpracovává, skladuje, přijímá nebo odesílá
 - b) Sklad vybraných výrobků, ve kterém provozovatel daňového skladu za podmínek stanovených tímto zákonem vybrané výrobky skladuje, zpracovává, přijímá nebo odesílá, pokud tento zákon nestanoví jinak
- Je mu přiděleno evidenční číslo správcem daně

ZPŮSOBY ZAJIŠTĚNÍ DANÍ

- Správce daně použije zajištění daně na úhradu daně, pokud daň není zaplacená v zákonné lhůtě její splatnosti
- Způsoby zajištění jsou podle daňového řádu
- Ve výši stanovené rozhodnutím správce daně
- Může být poskytnuto:
 - a) **Složením nebo převodem finančních prostředků na depozitní účet** pro zajištění daně zřízený správcem daně, přičemž složiteli nevzniká nárok na úrok ze složené částky
 - b) **Finanční zárukou**, kterou přijal správce daně
 - c) **Ručením**, pokud osobu ručitele povolí správce daně
 - ručitel v záruční listině musí prohlásit, že s dlužníkem splní zaručenou výši daně a jejího příslušenství do výše uvedené v záruční listině
 - Ručitel může i bez udání důvodů své ručení vypovědět (účinky výpovědi až 16. dnem po doručení výpovědi správci daně => v tomto mezidobí normálně odpovídá/ručí za všechny nedoplatky které vzniknou v tomto mezidobí)
- Provozovatel daňového skladu může požádat o snížení výše zajištění daně nebo o upuštění od zajištění daně (pokud je zde dlouhodobá finanční stabilita, provozovatel plní řádně a včas své povinnosti atd.)
 - Rozhodnutí o snížení/upuštění se vydává nejdéle na 1 rok s tím, že pak o to může žádat znovu, nejpozději do 3 měsíců před uplynutím doby, na kterou bylo stávající rozhodnutí vydáno

9. Spotřební daně – subjekty daní, základ daně, sazby, vrácení daně, prodej zboží za ceny bez daně

Kdo je subjektem spotřebních daní v obecné rovině? Kdo je správcem spotřebních daní?

- A. plátcem daně je **Fyzická nebo právnická osoba, která je provozovatelem daňového skladu, oprávněným příjemcem, oprávněným odesílatelem nebo výrobcem**, jíž vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit v souvislosti s uvedením vybraných výrobků do volného daňového oběhu (§ 4/1))

- B. správcem (říkáme orgány celní správy!) je celní úřad příslušný podle místa pobytu nebo sídla daňového subjektu. U tabákových výrobků je to výhradně Celní úřad pro Středočeský kraj.
- Proč celníci, a ne finanční úřady? – finanční úřady nemají ozbrojené síly, kdežto celníci ano

DAŇ Z MINERÁLNÍCH OLEJŮ

- Předmět daně:
 - Minerální oleje – např. motorový benzin, střední a těžké plynové oleje, směsi olejů atd. (dle celní nomenklatury)
- Základ daně:
 - Množství minerálních olejů vyjádřené v 1000 litrech při teplotě 15 °C (ta teplota tady je kvůli roztaživosti materiálu, kdyby to bylo třeba na 30 tak by tam bylo třeba 1500 litrů => výrobci by měli tendenci to vyvážit v téměř zmraženém skupenství)
- Sazba daně (pro zajímavost):

Kód nomenklatury	Text	Sazba daně
2710	motorové benziny, ostatní benziny a letecké pohonné hmoty benzinového typu podle § 45 odst. 1 písm. a) s obsahem olova do 0,013 g/l včetně	12840 Kč/1000 l
	motorové benziny, ostatní benziny a letecké pohonné hmoty benzinového typu podle § 45 odst. 1 písm. a) s obsahem olova nad 0,013 g/l	13710 Kč/1000 l
	střední oleje a těžké plynové oleje podle § 45 odst. 1 písm. b)	9950 Kč/1000 l
	těžké topné oleje podle § 45 odst. 1 písm. c)	472 Kč/t
	odpadní oleje podle § 45 odst. 1 písm. d)	660 Kč/1000 l
2711	zkapalněné ropné plyny podle § 45 odst. 1 písm. e)	3933 Kč/t
	zkapalněné ropné plyny podle § 45 odst. 1 písm. f)	0 Kč/t
	zkapalněné ropné plyny podle § 45 odst. 1 písm. g)	1290 Kč/t

- Osvobození od daně (§ 49):
 - Od daně jsou osvobozeny minerální oleje používané pro jiné účely, než je pohon motorů nebo výroba tepla
 - Od daně jsou osvobozeny ostatní benziny, pokud jsou používány za účelem výroby výrobků, které nejsou předmětem daně
 - Atd.
- Zajištění daně:
 - Celkové zajištění daně za jeden daňový sklad činí nejvýše 1 500 000 000 Kč (správce daně může ale říct, že to bude nižší), jestliže provozovatel daňového skladu poskytne zajištění daně složením nebo převodem peněžních prostředků na depozitní účet pro zajištění daně zřízený správcem daně nebo finanční zárukou, kterou přijal správce daně.
 - Většinou na tu realizaci potřebujeme nějakého investora

DAŇ Z LIHU

- Předmět daně:
 - Předmětem daně je líh (etanol)⁴⁷⁾ včetně neodděleného lihu vzniklého kvašením, obsažený v jakýchkoli výrobcích, nejde-li o výrobky uvedené pod kódy nomenklatury, pokud celkový obsah lihu v těchto výrobcích činí více než 1,2 % objemových etanolu.
 - Předmětem daně je i líh podle odstavce 1 včetně neodděleného lihu vzniklého kvašením, obsažený ve výrobcích uvedených pod kódy nomenklatury, pokud celkový obsah lihu v těchto výrobcích činí více než 22 % objemových etanolu.
 - **X denaturovaný líh** = líh, který je nějakým způsobem uměle znehodnocen (smíchán s nějakou substancí, která ten líh znehodnotí) => nelze to pak užívat; má to většinou nějakou barvu, ať se to pozná
- Základ daně:
 - Základem daně pro účely tohoto zákona je množství lihu vyjádřené v hektolitrech etanolu při teplotě 20 °C zaokrouhlené na dvě desetinná místa

- Osvobození od daně:
 - např. obecně denaturovaný, přiboudlina a líh ve výrobcích, pokud jsou tyto výrobky vyrobeny z lihu denaturovaného podle zvláštního právního předpisu
- Zajištění daně:
 - Nejvýše 50.000.000 Kč
- Sazba daně (pro zajímavost):

Kód nomenklatury	Text	Sazba daně
2207	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2207	35 500 Kč/hl etanolu
2208	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2208 s výjimkou ovocných destilátů z pěstitelského pálení v množství do 30 l etanolu pro jednoho pěstitele za jedno výrobní období podle zákona o lihu	35 500 Kč/hl etanolu
	líh obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení v množství do 30 l etanolu pro jednoho pěstitele za jedno výrobní období podle zákona o lihu ⁴⁹⁾	17 800 Kč/hl etanolu
ostatní	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod ostatními kódy	35 500 Kč/hl etanolu

DAŇ Z PIVA

- Plátcem **není fyzická osoba**, která spolu s osobami tvořícími s ní společně hospodařící domácnost vyrobí v zařízení pro domácí výrobu piva, pro vlastní spotřebu, pro spotřebu členů její společně hospodařící domácnosti, osob jí blízkých nebo jejích hostů, pivo v celkovém množství nepřesahujícím 2.000 l za kalendářní rok, za podmínky, že nedojde k jeho prodeji => prostě když si doma uvařím pivo a nebude toho víc jak 2.000 litrů, tak nebudu daň platit
 - ALE! Měli bychom to oznámit
- Malý nezávislý pivovar – výroba do 200.000 hl ročně
- Předmět daně:
 - výrobek uvedený pod kódem nomenklatury obsahující více než 0,5 % objemových alkoholu, nebo
 - směsi výrobku uvedeného v písmenu a) s nealkoholickými nápoji uvedené pod kódem nomenklatury obsahující více než 0,5 % objemových alkoholu.
- Základ daně:
 - Množství piva v hektolitrech
- Zajištění daně:
 - Možnost, nikoli povinnost
 - Nejvýše 80.000.000 Kč
- Osvobozená od daně z piva:
 - Reakce na to, že ty produkty mají i jiné využití než se ožrat
 - Od daně je osvobozeno pivo
 - pro výrobu octa uvedeného pod kódem nomenklatury 2209,
 - pro výrobu a přípravu léčiv,
 - pro výrobu přísad při výrobě potravin a nápojů, jejichž obsah alkoholu nepřesahuje 1,2 % objemových, nebo
 - pro výrobu potravinářských výrobků, pokud obsah alkoholu v nich nepřekročí 8,5 litru alkoholu ve 100 kg výrobku u čokoládových výrobků nebo 5 litrů alkoholu ve 100 kg výrobku u ostatních výrobků.

- Sazba daně (pro zajímavost):

Kód nomenklatury	Sazba daně v Kč/hl za každé celé hmotnostní procento extraktu původní mladiny					
	Základní sazba	Snížené sazby pro malé nezávislé pivovary				
		Velikostní skupina podle výroby v hl ročně				
		do 10 000 včetně	nad 10 000 do 50 000 včetně	nad 50 000 do 100 000 včetně	nad 100 000 do 150 000 včetně	nad 150 000 do 200 000 včetně
2203, 2206	32,00 Kč	16,00 Kč	19,20 Kč	22,40 Kč	25,60 Kč	28,80 Kč

DAŇ Z VÍNA A MEZIPRODUKTŮ

- Předmět daně:
 - vína a meziprodukty uvedené pod kódy nomenklatury 2204, 2205, 2206, které obsahují více než 1,2 % objemových alkoholu, nejvýše však 22 % objemových alkoholu
 - Šumivé víno
 - Tiché víno
 - Fermentovaný nápoj
 - Meziprodukty – všechny výrobky, které jsou uvedené pod kódy nomenklatury 2204, 2205 a 2206, jejichž skutečný obsah alkoholu přesahuje 1,2 % objemových, ale nepřesahuje 22 % objemových, které nejsou šumivým ani tichým vínem nebo nepodléhají dani z piva
- Základ daně:
 - Množství vyjádřené v hektolitrech
- Sazba:
 - Šumivá vína – 2.340 Kč/hl
 - Tichá vína – 0 Kč/hl
 - Meziprodukty – 2.340 Kč
- Malý výrobce vína – vyrábí výhradně tiché víno do 1.000 hl za vinařský rok a není to v daňovém skladu

DAŇ Z TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ

- Předmět daně:
 - cigarety, doutníky, cigarillos a tabák ke kouření
- Základ daně (ZD):
 - **Pro procentní část daně** – cena pro konečného spotřebitele (hodnotový ZD)
 - **Pro pevnou část daně** – množství vyjádřené v kusech (valorický ZD)
 - Cigarillos – množství vyjádřené v kusech
 - Tabák ke kouření – množství vyjádřené v kilogramech
- Cena pro konečného spotřebitele – cena, která je stanovena cenovým rozhodnutím podle zákona o cenách

	Procentní část	Sazba daně	
		Pevná část	Minimální
cigarety	30 %	2,17 Kč/kus	celkem nejméně však 4,22 Kč/kus
doutníky, cigarillos		2,52 Kč/kus	
tabák ke kouření (základní sazba)		3300 Kč/kg	
tabák ke kouření (snížená sazba pro tabák do vodní dýmky)		594 Kč/kg	

- Sazba daně (pro zajímavost):
 - Tabákový provazec v délce do 80 mm včetně se považuje za 1 kus cigarety

- Tabákový provazec delší než 80 mm, ne však delší než 110 mm, se považuje za 2 kusy cigaret. Tabákový provazec delší než 110 mm, ne však delší než 140 mm, se považuje za 3 kusy cigaret. Každých dalších, i započatých, 30 mm tabákového provazce se považuje za další 1 kus cigarety
- Máme minimální částku daně, kterou musíme odvést (viz tabulka) à specifikum u tabákových výrobků
- Tabákové výrobky vyrobené na daňovém území České republiky, na daňové území České republiky dovezené nebo na daňové území České republiky dopravené z jiného členského státu musí být značeny tabákovou nálepkou

DAŇ ZE ZAHŘÍVANÝCH TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ

- = **tabákový výrobek**,
 - a. který obsahuje tabák,
 - b. jehož zahříváním prostřednictvím zahřívacího zařízení nebo obdobným způsobem se uvolňují emise určené k vdechování
 - c. není předmětem daně z tabákových výrobků
 - d. který není jako náplň do elektronické cigarety předmětem daně z výrobků souvisejících s tabákovými výrobky
- Zahříváním tabákovým výrobkem se pro účely spotřebních daní rozumí také výrobek, který obsahuje zcela nebo částečně i jiné látky než tabák a který splňuje podmínky uvedené výše
- Předmět daně:
 - Náplň obsažená v zahříváním tabákovém výrobku
- Základ daně:
 - množství tabáku obsaženého v zahříváním tabákových výrobcích v jednotkovém balení určeném pro přímou spotřebu vyjádřené v gramech zaokrouhlené na 1 desetinné místo
- Sazba daně:
 - 3,45 Kč/g
- Zákon o konsolidacích říká, že se to bude všechno postupně zvedat každý rok po dobu následujících tří let

DAŇ Z OSTATNÍCH TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ

- Výrobek obsahující tabák určený k lidské spotřebě,
 - jehož prostřednictvím lze jednoduchou nepřemyslovou manipulací vstřebat nikotin do lidského organismu nebo který takové vstřebání umožňuje a
 - který není předmětem daně z tabákových výrobků ani daně ze zahříváním tabákových výrobků
- Předmět daně:
 - Ostatní tabákový výrobek
- Základ daně:
 - Množství výrobku v jednotkovém balení v gramech
- Sazba daně:
 - 0,4 Kč/g
- Za množství ostatních tabákových výrobků pro osobní spotřebu se považuje takové množství ostatních tabákových výrobků, které nepřesahuje 500 g

DAŇ Z VÝROBKŮ SOUVISEJÍCÍCH S TABÁKOVÝMI VÝROBKÝ

- náplň do elektronické cigarety – obsahující i neobsahující nikotin
- nikotinový sáček – neobsahuje tabák, obsahuje nikotin, je nabízen v sáčcích
- ostatní nikotinový výrobek – neobsahuje tabák, obsahuje nikotin, není náplní do e-cigaret ani nikotinovým sáčkem
- Předmět daně:
 - výrobek související s tabákovými výrobky
- Základ daně:
 - náplň (mililitry), nikotinový sáček a ostatní (gramy)

- Sazba:
 - 2,5 Kč/ml, 0,4 Kč/g

DAŇ ZE SUROVÉHO TABÁKU

- Plátcem daně je osoba,
 - a. která použila surový tabák pro jiný účel než pro výrobu tabákových výrobků, dodání surového tabáku pro výrobu tabákových výrobků, nebo dodání do jiného členského státu nebo třetí země, nebo
 - b. u které byl zjištěn surový tabák, u kterého neprokázala původ surového tabáku, účel použití surového tabáku, nebo identifikaci osoby, které byl nebo má být surový tabák dodán.
- Předmět daně:
 - surový tabák
- Základ daně:
 - množství surového tabáku v kg
- Sazba daně:
 - stejná jako sazba spotřební daně z tabáku ke kouření

Jak je koncipována sazba spotřebních daní? Nejprve odpovězte v teoretickém slova smyslu a poté uveďte konkrétní sazby u všech spotřebních daní.

- Pevná – vyjádřena v korunách. Pouze u cigaret je procentní a pevná část sazby daně!!!
- Např. u piva: základní sazba na hl piva
- Alkohol není líh, líh je pouze část roztoku

10. Spotřební daně – správce daně, registrace, daňové přiznání, zdaňovací období, splatnost daně

SPRÁVCE DANĚ

- Celní úřad příslušný podle místa pobytu nebo sídla daňového subjektu
- Dle **z. o celní správě České republiky**, kde máme dvě úrovně celní správy:
 - **Generální ředitelství cel** – ten je jeden
 - **Celní úřady** – v rámci jednotlivých krajů + máme Celní úřad Ruzyně (prý by se měl jejich počet snižovat)
- Proč celníci, a ne finanční úřady? – finanční úřady nemají ozbrojené síly, kdežto celníci ano

REGISTRACE

- Povinnost se registrovat jako plátce nejpozději do dne vzniku první povinnosti daň přiznat a zaplatit (§ 4 odst. 2)
- Musí se registrovat ke každé dani samostatně

DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ

- Písemně i **elektronicky** (ale fakticky jen elektronicky, protože plátcí jsou podnikatelé)
- Daňové přiznání se podává **do 25 dnů** po skončení zdaňovacího období
- Nepodává se u tabákových výrobků – DP představuje **objednávka nálepek**

ZDAŇOVACÍ OBDOBÍ

- **Kalendářní měsíc**
- ZO není u tabákových výrobků – zaplacením nálepek je daň zaplacená

SPLATNOST DANĚ

- **Do 40. dne** po skočení zdaňovacího období
- Výjimky:
 - Daň z lihu do 55 dnů po skončení ZO

11. Spotřební daň z tabákových výrobků – předmět, základ, daňové přiznání, správce spotřební daně z tabákových výrobků, splatnost daně

PŘEDMĚT

- tabákové výrobky = cigarety, doutníky, cigarillos, tabák ke kouření

ZÁKLAD DANĚ

- liší se dle druhu výrobku, cigarety:
 - **Pro procentní část daně** – cena pro konečného spotřebitele (hodnotový ZD)
 - **Pro pevnou část daně** – množství vyjádřené v kusech (valorický ZD)
 - Cigarillos – množství vyjádřené v kusech
 - Tabák ke kouření – množství vyjádřené v kilogramech
 - Cena pro konečného spotřebitele = cena, která je stanovena cenovým rozhodnutím podle zákona o cenách na jednotkové balení určené k přímé spotřebě
- Tabákové výrobky vyrobené na daňovém území České republiky, na daňové území České republiky dovezené nebo na daňové území České republiky dopravené z jiného členského státu musí být značeny tabákovou nálepkou

DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ

- vznik povinnosti daň přiznat a zaplatit vzniká také dnem porušení zákazu prodeje cigaret konečnému spotřebiteli za cenu vyšší, než je cena pro konečného spotřebitele uvedená na tabákové nálepce, **je základem daně rozdíl mezi základem daně z vyšší ceny pro konečného spotřebitele a základem daně z ceny pro konečného spotřebitele uvedené na tabákové nálepce**
- Daňovým přiznáním je objednávka kolků = objednávka tabákových nálepek plní funkci daňového přiznání, s výjimkou výrobků, u nichž vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit uvedením výrobků do volného oběhu při porušení režimu podmíněného osvobození
 - daň je zaplacená použitím tabákové nálepky (= umístění tabákové nálepky na jednotkovém balení tzn. na krabce)
 - – v okamžiku, kdy vzniká povinnost daň přiznat a zaplatit

SPRÁVCE SPOTŘEBNÍ DANĚ

- celní úřad příslušný podle místa pobytu/sídla daňového subjektu
- Výběr spotřební daně má na starosti Celní správa – **celní úřady**
- Celní orgány jsou správci daně → Finanční úřad není!

SPLATNOST DANĚ

- tabákové nálepky musí být použity v okamžiku, kdy vzniká povinnost daň přiznat a zaplatit
→ daň je zaplacená použitím tabákové nálepky v tom okamžiku

ZNAČENÍ TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ

- Tabákové výrobky vyrobené na daňovém území ČR, na daňové území ČR dovezené nebo na daňové území ČR přemístěné z jiného členského státu EU, musí být označeny tabákovou nálepkou, pokud nejsou dopravovány v režimu podmíněného osvobození od daně s následným umístěním v daňovém skladu, nebo jsou určeny pro vývoz nebo jsou v režimu podmíněného osvobození od daně dopravovány do jiného členského státu.
- Tabákovou nálepkou nemusí být značeny tabákové výrobky, které jsou dovezeny na daňové území ČR nebo jsou dopraveny z jiného členského státu EU na daňové území ČR pro osobní spotřebu
- **Označení tabákových výrobků tabákovými nálepkami jsou oprávněny kontrolovat v ČR celní úřady, územní finanční orgány, Česká obchodní inspekce, Státní zemědělská a potravinářská inspekce a obecní živnostenské úřady.**
- Kontrolují, zda nejsou na prodej tyto výrobky za ceny vyšší, než jsou uvedeny na nálepkách (tedy za cenu určenou pro konečného spotřebitele)
 - Prodej cigaret za vyšší cenu – nelze, je to daňový podvod
 - Prodej cigaret za nižší cenu – lze se souhlasem celních orgánů (např. konkurz, likvidace)
 - Ale nevede to ke snížení nároku na zaplacení daně
- Tabákové výrobky nemohou být výhrou v tombolách, sázkách a jiných podobných hrách

NĚCO NAVÍC:

SAZBA DANĚ Z TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ (PRO ZAJÍMAVOST):

- Tabákový provazec v délce do 80 mm včetně se považuje za 1 kus cigarety
- Tabákový provazec delší než 80 mm, ne však delší než 110 mm, se považuje za 2 kusy cigaret. Tabákový provazec delší než 110 mm, ne však delší než 140 mm, se považuje za 3 kusy cigaret. Každých dalších, i započatých, 30 mm tabákového provazce se považuje za další 1 kus cigarety
- Máme minimální částku daně, kterou musíme odvést (viz tabulka) → specifikum u tabákových výrobků

DANĚ ZE ZAHŘÍVANÝCH TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ

- = **tabákový výrobek**,
 - a) který obsahuje tabák,
 - b) jehož zahříváním prostřednictvím zahřívacího zařízení nebo obdobným způsobem se uvolňují emise určené k vdechování
 - c) není předmětem daně z tabákových výrobků
 - d) který není jako náplň do elektronické cigarety předmětem daně z výrobků souvisejících s tabákovými výrobky
- Zahříváním tabákovým výrobkem se pro účely spotřebních daní rozumí také výrobek, který obsahuje zcela nebo částečně i jiné látky než tabák a který splňuje podmínky uvedené výše
- Předmět daně:
 - Náplň obsažená v zahříváním tabákovém výrobku

- Základ daně:
 - o množství tabáku obsaženého v zahřívaných tabákových výrobcích v jednotkovém balení určeném pro přímou spotřebu vyjádřené v gramech zaokrouhlené na 1 desetinné místo
- Sazba daně:
 - o 3,45 Kč/g
- Zákon o konsolidacích říká, že se to bude všechno postupně zvedat každý rok po dobu následujících tří let

DAŇ Z OSTATNÍCH TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ

- Výrobek obsahující tabák určený k lidské spotřebě,
 - o jehož prostřednictvím lze jednoduchou neprůmyslovou manipulací vstřebat nikotin do lidského organismu nebo který takové vstřebání umožňuje a
 - o který není předmětem daně z tabákových výrobků ani daně ze zahřívaných tabákových výrobků
- Předmět daně:
 - o Ostatní tabákový výrobek
- Základ daně:
 - o Množství výrobku v jednotkovém balení v gramech
- Sazba daně:
 - o 0,4 Kč/g
- Za množství ostatních tabákových výrobků pro osobní spotřebu se považuje takové množství ostatních tabákových výrobků, které nepřesahuje 500 g

DAŇ Z VÝROBKŮ SOUVISEJÍCÍCH S TABÁKOVÝMI VÝROBKY

- náplň do elektronické cigarety – obsahující i neobsahující nikotin
- nikotinový sáček – neobsahuje tabák, obsahuje nikotin, je nabízen v sáčcích
- ostatní nikotinový výrobek – neobsahuje tabák, obsahuje nikotin, není náplní do e-cigaret ani nikotinovým sáčkem
- Předmět daně:
 - o výrobek související s tabákovými výrobky
- Základ daně:
 - o náplň (mililitry), nikotinový sáček a ostatní (gramy)
- Sazba:
 - o 2,5 Kč/ml, 0,4 Kč/g

	Procentní část	Sazba daně Pevná část	Minimální
cigarety	30 %	2,17 Kč/kus	celkem nejméně však 4,22 Kč/kus
doutníky, cigarillos		2,52 Kč/kus	
tabák ke kouření (základní sazba)		3300 Kč/kg	
tabák ke kouření (snížená sazba pro tabák do vodní dýmky)		594 Kč/kg	

DAŇ ZE SUROVÉHO TABÁKU

- Plátcem daně je osoba,
 - a) která použila surový tabák pro jiný účel než pro výrobu tabákových výrobků, dodání surového tabáku pro výrobu tabákových výrobků, nebo dodání do jiného členského státu nebo třetí země, nebo
 - b) u které byl zjištěn surový tabák, u kterého neprokázala původ surového tabáku, účel použití surového tabáku, nebo identifikaci osoby, které byl nebo má být surový tabák dodán.

- Předmět daně:
 - surový tabák
- Základ daně:
 - množství surového tabáku v kg
- Sazba daně:
 - stejná jako sazba spotřební daně z tabáku ke kouření

12. Energetické daně – právní úprava, charakteristika a jejich výčet, předmět daní, pojem daňové území, vznik daňové povinnosti a povinnosti daň přiznat a zaplatit

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- Směrnice Rady 2003/96/ES, kterou se mění struktura rámcových předpisů Evropské unie o zdanění energetických produktů a elektřiny
- Směrnice Rady 2008/118/ES o obecné úpravě spotřebních daní – energetické produkty a elektřina, alkohol a alkoholické nápoje, tabákové výrobky

CHARAKTERISTIKA ENERGETICKÝCH DANÍ

- Typický je negativní vliv na ŽP => účelem je ochrana ŽP
- Povinná, neekvivalentní, důchodová
- Daňové území pro energetické daně: území ČR
- nepřímá daň společně s DPH, spotřební daní, selektivní
- energetické (známé i pod pojmem ekologické) daně mají vyjadřovat náklady společnosti na odstraňování znečištění životního prostředí
- Povinná, zákonem předem sazbou stanovená dávka, jejímž základem je fyzická jednotka, která má prokazatelný určitý negativní vliv na životní prostředí a kterou se víceméně pravidelně na nenávratném principu bez ekvivalentního protiplnění odčerpává část nominálního důchodu ekonomického subjektu ve prospěch veřejného peněžního fondu (Radvan)

VÝČET ENERGETICKÝCH DANÍ

1. Daň ze zemního plynu

- Předmětem daně:
 - plyn určený k použití, nabízený k prodeji nebo používaný pro pohon motorů nebo pro jiné účely, určený k použití, nabízený k prodeji nebo používaný pro výrobu tepla bez ohledu na způsob spotřeby tepla
- Plátce daně:
 - Dodavatel
 - provozovatel distribuční soustavy, provozovatel přepravní soustavy a provozovatel podzemního zásobníku plynu
 - FO nebo PO, která použila plyn zdaněný nižší sazbou daně k účelu, kterému odpovídá vyšší sazba daně, nebo která použila plyn osvobozený od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje, nebo která spotřebovala nezdaněný plyn, s výjimkou plynu osvobozeného od daně
 - Plátce daně podá návrh na registraci k dani u správce daně nejpozději v den vzniku povinnosti daň přiznat a zaplatit.

- Tuto povinnost nemá dodavatel a výrobce plynu, kterému nevznikla povinnost daň přiznat a zaplatit.
- Zdaňovací období: kalendářní měsíc
- Základ daně:
 - Množství plynu v MWh spalného tepla
- Osvobození od daně:
 - plyn sloužící k výrobě tepla v domácnostech a domovních kotelnách, k výrobě elektřiny, v metalurgických procesech atd.
- Vznik povinnosti daň přiznat a zaplatit:
 - vzniká dnem dodání plynu konečnému spotřebiteli na daňovém území = i dodání plynu do prostor čerpací stanice, která dodává plyn pro pohon motorů.
 - spotřebou plynu provozovatelem distribuce, nebo
 - spotřebou plynu s nižší sazbou, osvobozeného, nebo nezdaněného
 - X tato povinnost nevzniká, pokud FO/PO dodá zdaněný/osvobozený plyn jiné FO nebo PO
 - Plátce daně podá návrh na registraci k dani u správce daně nejpozději v den vzniku povinnosti daň přiznat a zaplatit.
 - Postavení plátce daně bez povinnosti se registrovat má dodavatel a výrobce plynu, kterému nevznikla povinnost daň přiznat a zaplatit.

2. Daň z pevných paliv

- Předmět daně:
 - černé uhlí, brikety, hnědé uhlí, hnědouhelné brikety, koks, polokoks, rašelina, ostatní uhlovodíky dle čísel nomenklatury
- Základ daně:
 - množství pevných paliv v GJ spalného tepla
- Sazba: 8,5 Kč/GJ
- Zdaňovací období: kalendářní měsíc
- Osvobození od daně:
 - pevná paliva sloužící k výrobě elektřiny atd.
- Plátce daně:
 - dodavatel, FO/PO, která použila pevná paliva osvobozená od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje, nebo spotřebovala nezdaněná pevná paliva (krom těch osvobozených),
 - plátce musí být vždy registrován, nejpozději v den vzniku povinnosti daň přiznat a zaplatit
 - Plátce daně podá návrh na registraci k dani u správce daně nejpozději v den vzniku povinnosti daň přiznat a zaplatit.
 - Toto postavení nemá dodavatel, kterému nevznikla povinnost daň přiznat a zaplatit
- Povinnost daň přiznat a zaplatit:
 - Vzniká dnem dodáním pevných paliv konečnému spotřebiteli na daňovém území, dnem spotřeby osvobozených od daně pro jiné účely, než na které se osvobození vztahuje nebo dnem spotřeby nezdaněných paliv (krom těch osvobozených od daně)
 - Tato povinnost nevzniká, pokud FO nebo PO, která nabyla zdaněná pevná paliva nebo pevná paliva osvobozená od daně, dodá taková pevná paliva jiné fyzické nebo právnické osobě

3. Daň z elektřiny

- Předmět daně:
 - elektřina pod kódem nomenklatury
- Základ daně:
 - množství elektřiny v MWh,
- Sazba: 28,30 Kč/MWh
- Zdaňovací období: kalendářní měsíc

- Osvobození od daně:
 - o ekologicky šetrná výroba (elektrárna sluneční, větrná, vodní...), elektřina vyrobená a zároveň i spotřebovaná v dopravních prostředcích, a elektřina využívaná k mineralogickým postupům
- Plátce daně:
 - o dodavatel, který na daňovém území dodal elektřinu konečnému spotřebiteli,
 - o provozovatel distribuční soustavy a provozovatel přenosové soustavy
 - o FO nebo PO, která použila elektřinu osvobozenou od daně podle § 8 odst. 2 k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje, nebo která spotřebovala nezdaněnou elektřinu (krom elektřiny osvobozené)
 - o podá návrh na registraci k dani u správce daně nejpozději v den vzniku povinnosti daň přiznat a zaplatit
 - tuto povinnost nemá dodavatel, kterému nevznikla povinnost daň přiznat a zaplatit
- Povinnost daň přiznat a zaplatit:
 - o vzniká dodáním elektřiny konečnému spotřebiteli, spotřebou osvobozené elektřiny k jiným než osvobozeným účelům nebo spotřebou nezdaněné elektřiny (krom elektřiny osvobozené)
 - o Nevzniká, pokud FO/PO nabyla zdaněnou/osvobozenou elektřinu a dodá ji jiné FO nebo PO
- Zdaňovací období: kalendářní měsíc

DAŇOVÉ ÚZEMÍ

- území, kde stát vykonává svou pravomoc v oblasti té které daně
- § 2 zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů: daňovým územím území České republiky,
- Pro posouzení, zda jde o dodání na daňovém území ČR, bude podstatné, o jaké energetické produkty jde.
- U elektřiny a plynu dodaného prostřednictvím plynárenského zařízení by mělo být dodání každému subjektu, který je držitelem licence na obchod s elektřinou nebo plynem, považováno za dodání na daňovém území ČR.
- V případě pevných paliv a zemního plynu dodávaného jinak, než prostřednictvím plynárenského zařízení by mělo být zkoumáno, od kdy může nabyvatel s energetickými produkty disponovat (např. kdo a jak zajišťuje dopravu). Dodání na státní hranici subjektu, který není v ČR registrován, je možno vzhledem ke všem okolnostem považovat za dodání mimo daňové území ČR.

13. Daň z příjmů FO – právní úprava, charakteristika daně, poplatníci daně, vč. Poplatníka v paušálním režimu, správce daně, daňové přiznání – typy a lhůty pro podání – placení daně

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
 - o Upravuje daň z příjmů FO a PO (§ 1 ZDP) - tzv. skupinová právní norma (upravuje 2 různé daně)
 - o Systematika zákona
 - Část první – daň z příjmů FO (§§ 2 - 16b ZDP)
 - Část druhá – daň z příjmů PO (§§ 17 - 21a ZDP)
 - Část třetí – společná ustanovení (§§ 21b - 38f ZDP)
 - Část čtvrtá – zvláštní ustanovení pro vybírání daně z příjmů (§§ 38g - 38ze ZDP)
 - Část pátá – registrace (§§ 39 - 39b ZDP)
 - Část šestá – pravomoci vlády a Ministerstva financí (§§ 39p a 39q ZDP)
 - Část sedmá – přechodná a závěrečná ustanovení (§§ 40 - 42 ZDP)
- Pokyny a sdělení od Ministerstva Financí

- Doplňující právní předpisy – zákon č. 593/1992 Sb. o rezervách při zjištění daně z příjmu atd.
- Právní předpisy EU (harmonizační snahy v této oblasti)
 - o Směrnice č. 2003/49 o společném systému zdanění úroků a společných poplatků
 - o Směrnice č. 2003/48 o zdanění příjmů z úspor v podobě úrokových plateb
 - o Směrnice č. 77/799 o vzájemné pomoci mezi orgány členských států v oblasti přímých daní o předpisy s mezinárodní účinností
- Mezinárodní smlouvy ČR o zamezení dvojího zdanění v oboru daně z příjmu a majetku

CHARAKTERISTIKA DANĚ

- Daně z příjmů mají skupinovou právní úpravu – pod jedním zákonem máme zakotveny obě daně (daň z příjmu FO i PO) + společná ustanovení pro obě daně, jde o progresivní zdanění
- Přímá daň, je nejvýnosnější
 - o Zdaňuje se příjem, výnosy, výsledek výdělečné činnosti...při jejich vzniku
 - o Poplatník a plátce je tentýž subjekt
- Daň důchodového typu
 - o Zdaňují se jednotlivé výnosy, které v souhrnu tvoří důchod, který se zdaňuje jako celek (zejména platí pro daň z příjmů FO).
- Příjmy ze závislé činnosti (vyjma příjmů ze zahraničí), se zdaňují vždy u zdroje, a to formou měsíční zálohy na daň či daní vybíranou srážkou podle zvláštní sazby daně
 - o Zálohu na daň či daň vypočítá zaměstnavatel a v termínu podle zákona o daních z příjmů ji odvede

POPLATNÍCI DANĚ

- Fyzické osoby – daňoví rezidenti / nerezidenti
- 1. Daňoví rezidenti
 - o FO, které mají na území ČR bydliště, nebo se zde obvykle zdržují (tzn. alespoň 183 dnů ve zdaňovacím období (kalendářní rok), těch 183 dnů nemusí být vcelku, dani podléhají veškeré příjmy ze zdrojů na území ČR i zahraničí
 - o Tyto osoby mají neomezenou = *úplnou daňovou povinnost* – zdaňují se jim i příjmy plynoucí ze zdrojů ČR, tak i ze zahraničí.
- 2. Daňoví nerezidenti
 - o Nemají na území ČR bydliště ani se zde obvykle nezdržují nebo ti, o kterých tak stanoví mezinárodní smlouva, dani podléhají pouze příjmy ze zdrojů na území ČR. Mezi daň. nerezidenty řadíme i ty, kteří se na území ČR zdržují pouze za účelem studia nebo léčení, i to v případě, že se v ČR zdržují více než 183 dnů za kalendářní rok. Nesplňují podmínky daňových rezidentů.

POPLATNÍK V PAUŠÁLNÍM REŽIMU

- Musí splňovat zákone stanovené podmínky
- Poplatníkem v paušálním režimu je od prvního dne rozhodného zdaňovacího období poplatník daně z příjmů fyzických osob, který
 - a) k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období
 1. je OSVČ podle zákona upravujícího důchodové pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující důchodové pojištění,
 2. je OSVČ podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující veřejné zdravotní pojištění a která není vyňata z povinnosti platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění z důvodu dlouhodobého pobytu v cizině,

3. není plátcem DPH a nemá registrační povinnost k DPH, s výjimkou registrační povinnosti identifikované osoby,
 4. není společníkem veřejné obchodní společnosti ani komplementářem komanditní společnosti a
 5. není dlužníkem, vůči němuž bylo zahájeno insolvenční řízení,
- b) ve zdaňovacím období bezprostředně předcházejícím rozhodnému zdaňovacímu období nepřesáhl rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu,
 - c) k prvnímu dni rozhodného zdaňovacího období nevykonává činnost, ze které plynou příjmy ze závislé činnosti, s výjimkou příjmů, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně, a
 - d) podá správci daně oznámení o vstupu do paušálního režimu a nejpozději v poslední den lhůty pro podání oznámení o vstupu do paušálního režimu učinil oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení a oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění; tato lhůta je zachována, je-li nejpozději v poslední den této lhůty učiněno podání obsahující údaje požadované v příslušném oznámení správci daně společně s oznámením o vstupu do paušálního režimu nebo živnostenskému úřadu společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi.
- Máme 3 pásma paušálního režimu (jsou rozlišeny podle výše příjmu)
 - Poplatník přestává být poplatníkem v paušálním režimu uplynutím
 - a) zdaňovacího období, ve kterém
 1. přesáhl rozhodné příjmy pro zvolené pásmo paušálního režimu, ledaže je jeho daň rovna paušální dani,
 2. se stane plátcem DPH nebo mu vznikne registrační povinnost k dani z přidané hodnoty, s výjimkou registrační povinnosti identifikované osoby,
 3. se stane společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti, nebo
 4. nabylo účinnosti rozhodnutí o úpadku poplatníka a insolvenční řízení nebylo skončeno,
 - b) zdaňovacího období, které poplatník uvede v oznámení o dobrovolném vystoupení z paušálního režimu,
 - c) kalendářního měsíce, ve kterém přestane být
 1. OSVČ podle zákona upravujícího důchodové pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující důchodové pojištění, nebo
 2. OSVČ podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, na kterou se vztahují právní předpisy upravující veřejné zdravotní pojištění,
 - d) kalendářního měsíce bezprostředně předcházejícího kalendářnímu měsíci, od kterého poplatník není povinen platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění z důvodu dlouhodobého pobytu v cizině, nebo
 - e) kalendářního měsíce, ve kterém se poplatník stane daňovým nerezidentem a přestane na území České republiky vykonávat činnost, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti

SPRÁVA DANĚ

- 2 právní předpisy pro správu daně
 - o Speciální úprava v zákoně o daních z příjmů (ZDP)
 - o Obecná úprava v daňovém řádu (DŘ)
- Věcná příslušnost
 - o Orgán finanční správy ČR -> Finanční úřad
- Místní příslušnost
 - a) Podle místa trvalého pobytu FO v ČR nebo hlášená adresa pobytu u cizince
 - b) Není-li, pak podle místa, kde se osoba převážně zdržuje
 - c) Není-li možné zjistit, pak Finanční úřad pro hlavní město Prahu 1

PŘEDMĚT DANĚ

- Předmětem daně jsou (§3 odst. 1):
 - o příjmy ze závislé činnosti - §6
 - o příjmy ze samostatné činnosti - §7
 - o příjmy z kapitálového majetku - §8
 - o příjmy z nájmu - §9
 - o ostatní příjmy - §10
- Příjmem se rozumí příjem peněžní i nepeněžní (pravidla pro oceňování v ZDPř) dosažený i směnou (vymezení v judikatuře)
- V poslední době se řeší příjmy z virtuálních měn – řeší se to podle konkrétní situace, ale obecně je příjmem vše, co způsobuje obohacení na straně poplatníka
- Máme i NEGATIVNÍ vymezení předmětu, tzn. že předmětem daně nejsou:
 - o příjmy získané
 - nabytím akcií nebo podílových listů podle zákona upravujícího podmínky převodu majetku státu na jiné osoby,
 - vydáním podle právních předpisů upravujících restituci majetku,
 - o úvěry nebo zápůjčky s výjimkou
 - příjmu, který věřitel nabyl z vrácené zápůjčky nebo úvěru úplatným postoupením pohledávky vzniklé na základě této zápůjčky nebo úvěru, a to ve výši rovnající se rozdílu mezi příjmem plynoucím z vrácení zápůjčky nebo úvěru a cenou, za kterou byla pohledávka postoupena,
 - příjmu plynoucího poplatníkovi, který vede daňovou evidenci, z eskontního úvěru ze směnky, kterou je hrazena pohledávka,
 - o příjmy z rozšíření rozsahu nebo vypořádání SJM,
 - o příjem plynoucí poplatníkovi uvedenému v § 2 odst. 2, který vypomáhá s domácími pracemi v zahraničí, nebo poplatníkovi uvedenému v § 2 odst. 3, který vypomáhá s domácími pracemi v České republice, a to za stravu a ubytování, jde-li o příjem k uspokojování základních sociálních, kulturních nebo vzdělávacích potřeb (au-pair)

DAŇOVÉ PŘÍZNÁNÍ

- je povinen podat každý, jehož roční příjmy, které jsou předmětem daně, přesáhly od 1.1.2023 50.000 Kč (dříve 15.000 Kč); nebo ztráta
- podává se do tří měsíců po skončení zdaňovacího období (daňový poradce – do čtyř měsíců elektronicky, šesti měsíců po skončení zdaňovacího období – daňový poradce)
- v daň. příznání si daň sám vypočte, uvede případné výjimky, osvobození, zvýhodnění, slevy, odpočty a vyčíslí jejich výši
- není povinen podat poplatník, který má příjmy ze závislé činnosti pouze od jednoho anebo postupně od více plátců, podepsal u těchto plátců tzv. prohlášení k dani a nemá jiné příjmy vyšší než 20.000 Kč (do roku 2022 - 6.000,-Kč)
- + Oznámení o osvobozených příjmech - § 38v
 - o Povinnost podat má i ten, kdo vykazuje daňovou ztrátu

Některé instituty spojené s příjmy ze závislé činnosti a funkčními požitky

PROHLÁŠENÍ K DANI § 38K Odst. 4

- podpis do 30 dnů po nástupu do zaměstnání, poté vždy do 15. 2.
- pro uplatnění slev na dani
- pro daňové zvýhodnění na děti
- vždy lze podepsat jen u jednoho zaměstnavatele

ROČNÍ ZÚČTOVÁNÍ § 38CH

- jeden nebo postupně několik zaměstnavatelů
- poplatník nemá další příjmy nad od 1.1.2023 20.000 Kč (do roku 2022 - 6 000 Kč)
- písemná žádost zaměstnavateli do 15. února

- provede jej poslední plátcce daně
- poplatník musí dodat doklady od všech předchozích plátců daně a další doklady k uplatnění slev a nezdanitelných částek
- jen v případě, že sám nepodá daňové přiznání
- některé slevy a zvýhodnění lze uplatnit každý měsíc
 - o lze to promítnout do záloh -> tzn. že zaměstnavatel to promítne do záloh (ten měsíc už dostanu víc peněz, protože z výplaty mi strhne už nižší zálohu)

LHŮTY PRO PODÁNÍ DP

- Viz DŘ § 136
- Obecně 3 měsíce PO skončení zdaňovacího období (POZOR! Není to do 31. března, ale je to do 1.4., protože je tam to PO, ale může se to posunout v důsledku svátků, víkendu atd.)
 - o V tomhle případě se podání dělá papírovou formou
- Prodlužuje se na:
 - o 4 měsíce PO skončení zdaňovacího období, pokud daňové přiznání nebylo podáno do třech měsíců a následně bylo podáno elektronicky
 - o 6 měsíců PO skončení zdaňovacího období – tady je to v případech, kdy to zpracovává daňový poradce

14. Daň z příjmů fyzických osob – předmět daně a jeho charakteristika, osvobození od daně

PŘEDMĚT DANĚ A JEHO CHARAKTERISTIKA

- Příjmy v **peněžní i nepeněžní** formě
 - o Příjmu dosáhneme i směnou (údajně to vychází z judikatury)
 - o V poslední době se řešily příjmy z virtuálních měn (viz judikatura, např. Č. J. Afs 52/2001-46) – řeší se to podle konkrétní situace, ale obecně příjmem je vše, co způsobuje obohacení na straně poplatníka
 - o Nepeněžní příjem se pro účely daně z příjmů fyzických osob oceňuje
 - a) podle právního předpisu upravujícího oceňování majetku, nebo
 - b) jako pětinasobek hodnoty ročního plnění, pokud příjem spočívá v jiném majetkovém prospěchu, jehož obsahem je opakující se plnění
 - na dobu neurčitou, dobu života člověka nebo dobu delší než 5 let
- Předmět daně máme vymezen **pozitivně i negativně**
- Příjmem se rozumí příjem peněžní i nepeněžní dosažený i směnou
- Pozitivní vymezení rozděleno do 5 skupin (v daňovém přiznání je musím rozdělit):
 - 1. Příjmy ze závislé činnosti**
 - plnění v podobě
 - příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce,
 - funkčního požitku,
 - příjmy za práci
 - člena družstva,
 - společníka společnosti s ručením omezeným,
 - komanditisty komanditní společnosti,
 - odměny
 - člena orgánu právnické osoby,
 - orgánu právnické osoby,
 - likvidátora,

- d) příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem činnosti, ze které plynou příjmy podle písmen a) až c), bez ohledu na to, zda plynou od plátce, u kterého poplatník vykonává činnost, ze které plyne příjem ze závislé činnosti, nebo od plátce, u kterého poplatník tuto činnost nevykonává.
- Poplatník s příjmy ze závislé činnosti je dále označen jako "zaměstnanec", plátce příjmu jako "zaměstnavatel".

2. Příjmy ze samostatné činnosti

- Příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství
- Příjmy z živnosti (= činnosti, které jsou upraveny živnostenským zákonem)
- Příjmy z jiného podnikání než u výše uvedeného (vykazují znaky živnosti, ale je tam speciální právní úprava → např. advokáti, notáři...),
- Podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku.
- Příjmy znalců, tlumočnicků, správce konkurzní podstaty
- Podíly společníků VOS a komplementářů KS na zisku
- Příjmy podle § 7/2 – autorská, průmyslová práva...
- Příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku,
- Příjem z výkonu nezávislého povolání.
- Daň stanovená paušální částkou – podmínky v §7a
- Daňová evidence – možnost vedení daňové evidence podle zákona o daních z příjmů, jednodušší než účetnictví

3. Příjmy z kapitálového majetku

- Podíly na zisku (dividendy) – AS a družstva
- Podíly na zisku tichého společníka
- Úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách
- Výnosy skladových listů
- Plnění ze soukromého životního pojištění
- Úroky a výnosy z úvěru a půjček
- Úroky a výnosy z držby směn
- Příjmy z prodeje předkupního práva na cenné papíry

4. Příjmy z nájmu

- Příjmy z nájmu nemovitých věcí (včetně bytů)
- Příjmy z nájmu části nemovitostí
- Příjmy z nájmu movitých věcí
 - NE – nájem příležitostný (náhodně provedený) - Takový příjem bude spadat do ostatních příjmů
- Abychom to mohli zdánit, tak k tomu musíme mít smlouvu/nějaký doklad (dneska se moc nevyplatí pronajímat bez smlouvy z mnoha důvodů); v té smlouvě je pak vhodné odlišit náklady a skutečný nájem/příjem, protože se zdaňuje pouze ten čistý příjem

5. Ostatní příjmy (když to nezdaním v těch prvních čtyřech skupinkách, tak to zdaním tady většinou; většinou jednorázový charakter)

- Příjmy z příležitostných činností
- Příjmy z příležitostné zemědělské výroby, která není podnikatelská (tzv. zemědělský nadbytek)
- Příjmy z převodu účasti na společnosti (např. SRO prodá svůj podíl KS)
- Příjmy ze zdaněných práv z průmyslového vlastnictví
- Příležitostného nájmu movitých věcí
- Příjmy z převodu nemovité věci
- Příjmy z výživného a důchody
- Příjmy z hazardních her
- Ceny z veřejných soutěží (reklamních, sportovních...)

- Bezúplatný příjem (darování)
 - 1. od příbuzného v linii přímé a v linii vedlejší, pokud jde o sourozence, strýce, tetu, synovce nebo neteř, manžela, manžela dítěte, dítěte manžela, rodiče manžela nebo manžela rodičů,
 - 2. od osoby, se kterou poplatník žil nejméně po dobu jednoho roku před získáním bezúplatného příjmu ve společně hospodařící domácnosti a z tohoto důvodu pečoval o domácnost nebo byl na tuto osobu odkázán výživou,
 - 3. obmyšleného z majetku, který byl do svěřenského fondu vyčleněn nebo který zvýšil majetek tohoto fondu osobou uvedenou v bodě 1 nebo 2,
 - 4. nabyté příležitostně, pokud jejich hodnota nedosahuje 15000 Kč.
- Tzv. **syntetické zdanění** = v rámci jedné daně je zdaňováno více typů příjmů
- Příjmem se rozumí peněžní i nepeněžní příjem, a to dosažený i směnou
- Negativní vymezení – předmětem daně není:
 - Příjmy získané nabytím akcií, podílových listů
 - Příjmy získané vydáním majetku v restituci
 - Úvěry, zápůjčky (až na výjimky)
 - Příjmy z rozšíření rozsahu nebo vypořádání SJM
 - Příjem plynoucí z titulu spravedlivého zadostiučinění přiznaného ESLP
 - Příjmy au-pair
 - Příjem z vypořádání spoluvlastnictví rozdělením věci podle velikosti spoluvlastnických podílů
 - Příjem z výměny pozemků při pozemkových úpravách
 - Majetkový prospěch
 - 1. vydlužitele při bezúročné zápůjčce,
 - 2. vypůjčitele při výpůjčce,
 - 3. výprosníka při výprose.

OSVOBOZENÍ OD DANĚ

- Příjmy osvobozené se nezahrnují do základu daně
- Osvobození od daně z příjmů fyzických osob jsou uvedena v § 4, § 4a, § 6 odst. 9 a § 10 odst. 3 ZDP
- Příjmy osvobozené se do daňového přiznání neuvádí a z tohoto titulu se daňové přiznání nepodává
- Osvobozené příjmy, které se nejčastěji vyskytují (zdroj: financnisprava.cz):
 - **Dary – bezúplatné příjmy**
 - Od 1. ledna 2014 (jelikož došlo ke zrušení daně dědické a darovací)
 - V důsledku inkorporace právní úpravy daně dědické a darovací do zákona o daních z příjmů, bylo nezbytné upravit osvobození bezúplatných příjmů. Ustanovení § 4a z velké části navazuje na právní úpravu osvobození v zrušeném zákoně č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.
 - Zjednodušeně řečeno od „osoby blízké“
 - Od příbuzného v linii přímé (otec – syn – děda) a v linii vedlejší, pokud jde o sourozence, strýce, tetu, synovce nebo neteř, manžela, manžela dítěte, dítě manžela, rodiče manžela nebo manžela rodičů,
 - Od osoby, se kterou poplatník žil nejméně po dobu jednoho roku bezprostředně před získáním bezúplatného příjmu ve společně hospodařící domácnosti a z tohoto důvodu pečoval o domácnost nebo byl na tuto osobu odkázán výživou,
 - **Dědictví** – příjmy z nabytí dědictví nebo odkazu
 - **Výhry z loterií, sázek a podobných her** provozovaných na základě povolení vydaného podle zvláštních předpisů nebo na základě obdobných předpisů vydaných v členském státě EU

- **Nemovitosti, byty**
 - Příjem z prodeje rodinného domu a souvisejícího pozemku, nebo jednotky (resp. příjem z převodu nemovitých věcí), která nezahrnuje nebytový prostor jiný než garáž, sklep nebo komoru, a souvisejícího pozemku, pokud v něm prodávající měl bydliště nejméně **po dobu 2 let bezprostředně před prodejem**
 - Příjem z prodeje nemovitých věcí neosvobozený podle předchozího odstavce, přesáhne-li doba mezi nabytím vlastnického práva k těmto nemovitým věcem a jejich prodejem dobu 10 let
 - **Příjem z prodeje hmotné movité věci s výjimkou příjmu z prodeje**
 - Cenného papíru
 - Motorového vozidla, letadla nebo lodě, nepřesahuje-li doba mezi jejich nabytím a prodejem dobu 1 roku
 - Movité věci, která je nebo v období 5 let před prodejem byla zahrnuta do obchodního majetku
 - **Restituce** – příjem v podobě náhrady přijaté v souvislosti s nápravou některých majetkových křivd
 - **Důchody** – příjem získaný ve formě dávky nebo služby z nemocenského pojištění, důchodového pojištění
 - jde-li však o příjem ve formě pravidelně vypláceného důchodu nebo penze, je od daně osvobozena z úhrnu takových příjmů nejvýše částka ve výši 36násobku minimální mzdy, která je platná k 1. lednu kalendářního roku, za zdaňovací období, do níž se však nezahrnuje výše příplatku nebo příspěvku k důchodu podle jiných právních předpisů,
 - **Dávka pro osobu se zdravotním postižením**, dávka pomoci v hmotné nouzi, sociální služba, dávka státní sociální podpory, dávka pěstounské péče
 - **Plnění z vyživovací povinnosti**
 - **Příjem v podobě stipendia ze státního rozpočtu**
- pozn.: nový tzv. **stravenkový paušál** od r. 2021
- § 6.9.b) ZDP – jedná se o příjem zaměstnance **osvobozený od daně**: – hodnota stravování poskytovaného jako nepeněžní plnění ke spotřebě **na pracovišti** nebo hodnota stravování poskytovaného jako nepeněžní plnění v rámci **závodního stravování** zajišťovaného prostřednictvím jiných subjektů, nebo **stravenkový paušál** = peněžitý příspěvek poskytovaný zaměstnavatelem zaměstnanci na stravování za jednu směnu podle zákoníku práce do výše 70 % horní hranice stravného, které lze poskytnout zaměstnancům odměňovaným platem při pracovní cestě trvající 5 až 12 hodin

15. Daň z příjmů fyzických osob – dílčí základ daně, základ daně, nezdanitelné části základu daně, sazba daně, slevy na dani – výčet

- Tyto pojmy vymezuje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

ZÁKLAD DANĚ

- Jedná se o veličinu vyjádřenou v penězích i jinak stanovený předmět, z něhož se daň určuje - tzv. kvantifikovaný předmět daně
- Ze základu daně se poté vypočítává finální výše daně
- Pokud má poplatník více druhů příjmů, tak základem daně je poté součet těchto základů (tzv. dílčích základů daně), zjištěných podle jednotlivých druhů příjmů

- Základ daně u FO:
 - Jedná se o částku, o kterou příjmy poplatníka v daném zdaňovacím období přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud není stanoveno jinak
 - Od dosažených příjmů tedy odečteme výdaje, a to různě podle toho, o jaký druh příjmu se jedná. U některých příjmů lze uplatnit výdaje v prokázané výši nebo PAUŠÁLNÍMI částkami, které jsou stanoveny zákonem
- Kdy je možné uplatnit paušální výdaje?
 - a) U příjmů ze samostatné činnosti: **80 %** z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů ze živnostenského podnikání řemeslného. Nejvýše lze uplatnit výdaje do částky **1.600.000 Kč**
 - b) **60 %** z příjmů ze živnostenského podnikání. Nejvýše lze uplatnit výdaje do částky **1.200.000 Kč**
 - c) **30 %** z příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku. Nejvýše lze uplatnit výdaje do částky **600.000 Kč**.
 - d) **40 %** z jiných příjmů ze samostatné činnosti, s výjimkou příjmů z podílu společníka v.o.s. a komplementáře komanditní společnosti na zisku a dále s výjimkou příjmů autora za příspěvek do novin, časopisu... (podrobněji § 7 odst. 7 písm. d) ve spojení s § 6). Nejvýše lze uplatnit výdaje do částky **800.000 Kč**
- Takto vypočtený základ daně se poté snižuje o tzv. nezdanitelné části základu daně, upravené v § 15, a o položky odčitatelné od základu daně v § 34

DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ

- Jedná se o situaci, kdy má poplatník více druhů příjmů, tak u každého tohoto příjmu se samostatně vypočítá základ daně, kterému se říká dílčí
- Tyto dílčí základy daně se poté sečtou a z tohoto součtu nám vzejde základ daně

NEZDANITELNÉ ČÁSTI ZÁKLADU DANĚ

- Jedná se o typický nástroj u daně z příjmů FO
- Bylo dotčeno konsolidačním balíčkem vlády
- Jedná se o hodnoty, které lze odečíst od základu daně
- Všechny tyto částky jsou vyjmenovány v § 15
- Příklady:
 - Jedná se například o hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého obcím, krajům, organizačním složkám státu..., a to na financování např. vědy a vzdělání, kultury, školství atd. dále zde můžeme uvést např. odběry krve, orgány žijícího dárce atd.
 - Jeden odběr krve je oceněn na 3 000 Kč, hodnota odběru orgánu žijícího dárce na 20 000 Kč a hodnota odběru krvetvorných buněk se oceňuje 20 000 Kč.
 - Dále lze odečíst např. částku, která se rovná úrokům zaplaceným ve zdaňovacím období z úvěru ze stavebního spoření, z hypo úvěru...
 - *příspěvek na penzijní pojištění se státním příspěvkem* – maximálně lze odečíst **24 000 Kč** za kalendářní rok přesahující zákonný limit (1 000 Kč/měsíc)
 - *pojistné na soukromé životní pojištění* – max lze odečíst **24 000 Kč** za kalendářní rok
 - *od 1.1.2024:* dále lze odečíst i pojištění dlouhodobé péče a dlouhodobé investiční produkty
 - ! od 2024 zrušeno: členské příspěvky, úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání
- Vždy musíme uvádět účel
- Limity:
 - Úhrnná hodnota bezúplatných plnění ve zdaňovacím období přesáhne 2 % ze základu daně anebo činí alespoň 1 000 Kč.
 - V úhrnu lze odečíst maximálně 15 % ze základu daně, za covidu (roky 2020 a 2021) to bylo až 30 %.

POLOŽKY ODCÍTELNÉ OD ZÁKLADU DANĚ

- Tyto se společně uvádí i pro PO
- Příklady:
 - Pravomocně uznaná daňová ztráta, která vznikla v minulých letech
 - 100 % výdajů, které poplatník vynaložil při realizaci projektů výzkumu a vývoje (např. návrhy technologií)
- Zde je velice důležité dodržet podmínky stanovené zákonem! Kontrolují to správci daně.

SAZBA DANĚ

- Od roku 2008 je sazba daně u daně z příjmů FO lineární, předtím byla klouzavě progresivní
- = jedná se o měřítko, pomocí něhož se ze základu vypočítá daň
- V teoretické rovině rozlišujeme pevnou sazbu a **poměrnou** (procentní) sazbu, která se dále rozlišuje na **lineární**, progresivní a degresivní
 - **Pevná sazba** = je vždy vyjádřena v korunách.
 - **Poměrná sazba** = jedná se o určité % z nějaké částky
 - **Lineární** – znamená to, že je stanoveno stejné %, které je uplatňováno bez ohledu na to, jaký je základ daně
 - Progresivní – čím více roste základ daně, tím se zvyšuje % daně
 - Degresivní – čím více roste základ daně, tím se snižuje % z daně, reálně neexistuje
- Změny od roku 2024 konsolidačním balíčkem!
- Sazba daně činí
 - a) **15 %** pro část základu daně do **36násobku** průměrné mzdy (předtím to byl 48násobek)
 - b) **23 %** pro část základu daně přesahující **36násobek** průměrné mzdy (dříve 48násobek)
- Jak daň vypočteme?
 1. Potřebujeme znát hrubou mzdu – doložíme potvrzením o zdanitelných příjmech od zaměstnavatele
 2. Výdaje – odečte se již zaplacená daň (povinná platba). U závislé činnosti nelze uplatnit jiné výdaje.
 3. Porovnáme příjmy a výdaje -> budeme buď v plusovém základu daně (pravděpodobně), na nule nebo v mínusu
 4. Ze základu daně odečteme nezdanitelné části základu daně (pozor! Pro toto uplatnění musíme splnit zákonné podmínky)
 5. Dále vynásobíme základ daně sazbou
 6. Z toho vyjde daň
 7. Uplatníme slevy na dani a dostaneme se na konečnou výši daně
 8. Z té ještě odečteme to, co bylo sraženo (zaplacené na zálohách) a poté zjistíme, jestli nám vychází plus nebo minus – jestli na dani budeme něco doplácet nebo dostaneme něco zpět od správce daně

SLEVY NA DANI

- Uplatňujeme až z té vypočtené daně
- § 35ba
- Výčet:
 - Základní sleva - 30 840 Kč – na tuto slevu má nárok každý v PLNÉ výši, bez ohledu na to, po jakou dobu danou činnost vykonává
 - Sleva na manžela - 24 840 Kč – žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti, pokud nemá vlastní příjem přesahující na zdaňovací období 68 000 Kč + nově (!) musí pečovat o dítě do 3 let ve společně hospodařící domácnosti
 - Základní sleva na invalidu - 2 520 Kč – pokud poplatník pobírá invalidní důchod pro invaliditu 1. a 2. stupně
 - Rozšířená sleva na invalidu - 5 040 Kč – pokud poplatník pobírá invalidní důchod pro invaliditu 3. stupně
 - Sleva na držitele průkazu ZTP/P - 16 140 Kč – pokud je poplatník držitelem tohoto průkazu
 - Daňové zvýhodnění na vyživované dítě – čím více dětí, tím větší zvýhodnění, ale od 4. dítěte už to je stejné

- Sleva, pokud zaměstnávám zdravotně postiženou osobu
- !! 2024 zrušena sleva na studenta a školovné!!

16. Daň z příjmů právnických osob – právní úprava, charakteristika daně, poplatníci daně, předmět daně, osvobození od daně

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- **Zákon o daních z příjmů** – část druhá
- Obecný předpis – daňový řád (obecný předpis) a zákon o daních z příjmu (dílčí procesní specifiky)
- Doplnující předpisy: např. zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů
- Dále tento zákon upřesňuje pokyny a sdělení ministerstva financí, které však nejsou obecně závazné (slouží k doplnění a upřesnění informací)
- Na úrovni EU jsou harmonizační snahy v této oblasti, ne příliš výrazné, protože ekonomické podmínky v konkrétních státech se liší, existují však harmonizační směrnice

CHARAKTERISTIKA DANĚ

- Jedná se o daň přímou, důchodového typu
- Jedná se o daň sdílenou – výnos se dělí mezi státní rozpočet a rozpočty ÚSC (podle zákona o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní))
- Daň pravidelně se opakující
- Daňová sazba je poměrná, lineární a diferencovaná podle subjektů
- 2. nejvýnosnější daň (po DPH), za rok 2023 cca 13 % státního rozpočtu

POPLATNÍCI DANĚ (§ 17 ZDPŘ)

- Poplatníky jsou právnické osoby:
 1. **Právnická osoba**
 - Má právní subjektivitu
 2. **Organizační složka státu**
 - Právní subjektivitu nemá (ani mít nemusí), ale vůči správci daně vystupuje samostatně, má tedy jakousi quasi daňově-právní subjektivitu danou zákonem. Totéž platí i pro další poplatníky níže
 3. **Podílový fond** podle zákona upravujícího investiční společnosti a investiční fondy
 4. **Podfond akciové společnosti** s proměnným základním kapitálem podle zákona upravujícího investiční společnosti a investiční fondy
 5. **Fond penzijní společnosti**, kterým se pro účely tohoto zákona rozumí fond obhospodařovaný penzijní společností podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření
 6. **Svěřenecký fond** podle občanského zákoníku
 7. **Jednotka**, která je podle právního řádu státu, podle kterého je založena nebo zřízena, poplatníkem
 8. **Fond ve správě Garančního systému finančního trhu** podle zákona upravujícího ozdravné postupy a řešení krize na finančním trhu

9. Od 1.1.2014 také **veřejně prospěšný poplatník** (§ 17a ZDPř)

- V souladu se svým zakladatelským právním jednáním, statutem, stanovami, zákonem neb rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním
- Veřejně prospěšným poplatníkem není:
 - ♦ Obchodní korporace
 - ♦ Česká televize, Český rozhlas a Česká tisková kancelář
 - ♦ Profesní komora nebo poplatník založený za účelem ochrany a hájení podnikatelských zájmů svých členů, u nichž nejsou členské příspěvky osvobozeny od daně, s výjimkou organizace zaměstnavatelů
 - ♦ Zdravotní pojišťovna
 - ♦ Společenství vlastníků jednotek
 - ♦ Rodinná fundace = nadace, která
 - a) dle svého zakladatelského jednání slouží k podpoře osob blízkých zakladateli nebo
 - b) jejíž činnost směřuje k podpoře osob blízkých zakladateli

10. od 1.1.2015 také **základní investiční fond** (§ 17b ZDPř)

- Základním investičním fondem se rozumí:
 1. **Investiční fond** podle zákona upravujícího investiční společnosti a investiční fondy, jehož akcie jsou přijaty k obchodování na evropském regulovaném trhu
 2. **Podílový fond** podle zákona upravujícího investiční společnosti a investiční fondy
 3. **Investiční fond a podfond akciové společnosti** s proměnným základním kapitálem podle zákona upravujícího investiční společnosti a investiční fondy investující v souladu se svým statutem více než 90 % hodnoty svého majetku do 1. investičních cenných papírů, nástrojů peněžního trhu, atd.

11. Poplatník **daně z neočekávaných zisků** (§ 17c ZDPř)

- Poplatníci jsou daňovými rezidenty nebo daňovými nerezidenty
 - **Daňoví rezidenti** (§ 17 odst. 3 ZDPř)
 - Pokud mají na území České republiky své sídlo nebo místo svého vedení (= adresa místa, ze kterého je poplatník řízen = sídlo)
 - Úplná daňová povinnost – daňoví rezidenti mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdroje na území České republiky, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí
 - **Daňoví nerezidenti** (§ 17 odst. 4 ZDPř)
 - Pokud nemají na území České republiky své sídlo nebo to o nich stanoví mezinárodní smlouvy
 - Částečná daňová povinnost – daňoví nerezidenti mají daňovou povinnost, která se vztahuje pouze na příjmy ze zdrojů na území České republiky

PŘEDMĚT DANĚ

- **Příjmy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem** (§ 18 ZDPř)
- Negativní vymezení:
 - Příjmy získané nabytím akcií podle zákona upravujícího podmínky převodu majetku státu na jiné osoby,
 - Příjmy z vlastní činnosti Správy úložišť radioaktivních odpadů s výjimkou příjmů podléhajících zvláštní sazbě daně vybírané srážkou

- Příjmy plynoucí z titulu spravedlivého zadostiučinění přiznaného ESLP nebo přiměřeného zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu podle zákona upravujícího odpovědnost za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem
- Příjmy zdravotní pojišťovny plynoucí ve formě pojistného, pokuty, penále, přírážky k pojistnému, ...
- Příjmy společenství vlastníků jednotek z dotací, příspěvků na správu domu, úhrad za plnění spojená s užíváním bytu, ...
- **Předmět spojený s veřejně prospěšným poplatníkem (§ 18a ZDPř):**
 - Vždycky příjmy z reklamy, z členského příspěvku, příjmy v podobě úroků, příjmy z nájemného mimo nájem státního majetku
 - Negativní výčet:
 - Příjmy z podnikatelské činnosti (pokud převažují výdaje)
 - Dotace a příspěvky z veřejných rozpočtů
 - Podpora od Vinařského fondu
 - Výnosy z daní a poplatků, ...
- **Předmět daně u osobních obchodních společností (§ 18b ZDPř):**
 - U veřejné obchodní společnosti jsou předmětem daně pouze příjmy, z nichž je daň vybírána zvláštní sazbou daně
 - to neplatí pro účely stanovení základu daně z příjmů fyzických nebo právnických osob společníka veřejné obchodní společnosti

OSVOBOZENÍ AD DANĚ

- Velké množství položek
- Od daně jsou osvobozeny např. (§ 19 ZDPř)
 - Členský příspěvek, pokud je přímo stanoven zakladatelskou listinou nebo statuty u
 - zájmových sdružení právnických osob, u kterých členství není nutnou podmínkou k provozování předmětu podnikání nebo výkonu činnosti,
 - spolku, který není organizací zaměstnavatelů,
 - odborové organizace,
 - politické strany nebo hnutí, nebo
 - profesní komory s nepovinným členstvím
 - Výnosy kostelních sbírek, příjmy za církevní úkony
 - Příjem z nájemného družstevního bytu
 - Příjmy státních fondů stanovené zvláštními předpisy
 - Příjem ČNB
 - Příjmy Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a. s., plynoucí z prodeje cenných papírů v jeho majetku
 - Příjmy Státního ústavu pro kontrolu léčiv
 - atd.
- **Osvobození bezúplatných příjmů (§ 19b ZDPř):**
 - Příjmy z nabytí odkazu nebo dědictví
 - Příjmy z rozhodnutí pozemkového úřadu o pozemkových úpravách
 - Příjmy v podobě majetkového prospěchu, pokud v úhrnu příjmy z tohoto majetkového prospěchu od téže osoby nepřesáhnou ve zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, částku 100.000 Kč u:
 - u vydlužitele při bezúročné zápůjčce
 - u vypůjčitele při výpůjčce

- u výprosníka při výprose
- Příjmy z nabytí majetku zdravotními pojišťovnami pro fondy veřejného zdravotního pojištění
- Příjmy členského státu EU nebo státu tvořícího EHP
- Příjmy veřejně prospěšného poplatníka se sídlem na území České republiky, pokud jsou nebo budou využity pro účely vymezené zákonem
- Příjmy plynoucí do veřejné sbírky, na humanitární nebo charitativní účel
- Příjmy přijaté z veřejné sbírky
 - *Osvobození bezúplatných příjmů se na poslední 3 odrážky použije jen tehdy, pokud veřejně prospěšný poplatník toto osvobození uplatní*

17. Daň z příjmů právnických osob – základ daně, položky odčitatelné od základu daně a položky snižující základ daně, sazba, zdaňovací období, daňové přiznání, splatnost daně, správce daně

- „v jaké výši“ zdaňujeme předmět daně
- **Obecné vymezení** (§ 20 odst. 1)
 - příjmy snížené o výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

ZÁKLAD DANĚ

- §23 = **rozdíl, o který příjmy** (jen ty, co jsou předmětem a nejsou osvobozené) **převyšují výdaje (náklady) v souvislosti s daným zdaň. obdobím** → vychází se z výsledku hospodaření, rozdíl se upraví podle tohoto zákona.
- Faktická podoba základu daně: **zisk (výnos), nulový základ daně, daňová ztráta**
- **Nejsou zde paušály** – jsou zde jen výdaje prokazatelně vynaložené, pro evidenci PO jedou podle zákona o účetnictví – účtují podvojnými zápisy
- Typy základů daně: **srovnávaný** (§20bb), **srovnávací** (§20bc)
- **Základ daně pro VPP**
 - v rámci hlavní činnosti: k základu daně se vztahují i další daňová zvýhodnění **X** v rámci doplňkové činnosti
- U poplatníků, kde základ daně nějaký je máme možnost snížit daně buď o položky odčitatelné (§ 34) a ještě o položky snižující základ daně (§ 20 – týkají se jen PO)
 - Daňová ztráta v tom roce, kdy k ní došlo nebo pak dva roky po (to jsem moc nepochytila, dohledat)
 - Zákon obsahuje hodně striktní podmínky, za kterých je možno to uplatnit
- **Výdaje** – na dosažení, zajištění a udržení příjmů
 - Skutečně vynaložené v souvislosti se získáním příjmů za to zdaň. období
 - Důkazní břemeno nese DS-> třeba vést evidenci – účetnictví
 - Příjmy → výdaje → zisk, podléhá zdanění
 - Příjmy = výdaje → nulový ZD
 - Příjmy ← výdaje → daňová ztráta – pro následující zdaň. období je položkou odčitatelnou od ZD
- **Položky odčitatelné od základu daně § 34**
 - Daňová ztráta (pravomocně uznaná daňová ztráta či její část z minulých let),
 - Odpočet na podporu výzkumu a vývoje,
 - Odpočet na podporu odborného vzdělávání
 - Odpočet na podporu pořízení majetku na odborné vzdělávání
 - Odpočet na podporu výdajů vynaložených na žáka nebo studenta

- **Položky snižující základ daně §20 odst.7 a 8**
 - o 30% odpočet pro VPP – zásadní výhoda pro VPP, striktní pravidla, VPP, který dosahuje základu daně si ho může snížit o 30 % bez ohledu na to, jakou činnost vykonává, jak vysoký základ daně je, s tím, že minimální hranice je 300 000 Kč, pokud je částka nižší než 300 000 Kč, ale nikdy nemohou jít do mínusu
 - o Někdo má základ daně 200 000 Kč, tak uplatní jen těch 200 000, vynuluje se
 - o Má základ daně 450 000 Kč, můžu minimálně 300 000, takže to uplatním
 - o Maximálně lze základ daně snížit o 1 000 000 Kč – někdo 5 mil základ daně, tak může snížit maximálně o 1 mil (i když 30 % z 5 mil by bylo víc)
 - o Podmínky, za co tu úsporu utratit v následujících letech
- **Poskytnuté dary:**
 - o Položka snižující základ daně
 - o Limitovány: nejméně 2 000 Kč, max 10 % ze základu daně – toto nemohou uplatnit VPP – nadace nemůže dát jiné nadaci dar
 - o Komu lze darovat – stejné jako u FO, najdeme v zákoně, darovací smlouva musí být pro daňové účely účelově určena
 - o hodnota poskytnutých bezúplatných plnění – nejméně 2 000 Kč, max. 10 % ze základu daně sníženého podle § 34 (nemohou uplatnit VPP)

SAZBA DANĚ

- § 21
- = **21 %** od roku 2024 (do roku 2023 = 19 %)
- poměrná lineární, diferencovaná podle subjektů
 - o 5 % – základní investiční fond
 - o 0 % – fond penzijní společnosti nebo instituce penzijního pojištění s výjimkou penzijní společnosti nebo obdobné společnosti obhospodařující fondy obdobné fondům penzijního pojištění.
 - o 15 % – samostatný základ podle § 20b zaokrouhlený na celé tisícikoruny dolů

VÝPOČET DANĚ

ZDAŇOVACÍ OBDOBÍ

- **4 TYPY: §21a**
 - o Složitější než u FO

4 možnosti zdaňovacího období:

- a) **kalendářní rok**
 - o 12 po sobě jdoucích měsíců
 - o 1.1. – 31.12.
 - o Klasický způsob

b) hospodářský rok

- 12 po sobě jdoucích m
- První den jiného měsíce než leden, lze si to zvolit – nabízí se to u škol (AR začíná v září, záleží na zvážení PO)
- Klasický způsob

c) období v případě přeměn

- Kratší než 12 po sobě jdoucích KM
- Lze zvolit jen přechodně

d) účetní období

- Období delší než 12 po sobě delších kalendářních měsíců
- Lze to zvolit jen přechodně

SPRÁVCE DANĚ

- = místně příslušný FÚ → U vybraných subjektů specializovaný FÚ
 - Kdo ji vybírá
 - **Správce daně** (§ 10 odst. 1 písm. a) ZFS)
 - orgány Finanční správy České republiky = FÚ podle sídla a místa vedení PO

DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ

- **§ 136 DŘ – datová schránka!!!**
 - = daně vyměřované za zdaňovací období, které činí nejméně 12 měsíců, se podává nejpozději do 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Lhůta se prodlužuje na
 - a) 4 měsíce** po uplynutí zdaňovacího období, pokud daňové přiznání nebylo podáno nejpozději do 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období a následně bylo daňové přiznání podáno elektronicky, nebo
 - b) 6 měsíců** po uplynutí zdaňovacího období, pokud
 1. daňový subjekt má zákonem uloženou povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nebo
 2. daňové přiznání nebylo podáno nejpozději do 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období a následně daňové přiznání podal poradce.
- Lhůty pro DP – z daňového řádu § 136 (napsáno lidsky):
 - PO musí ze zákona mít datovku a podávat ji skrze ni (vyplývá z judikatury)
 - Obecně 3 lhůty
 - 3m po skončení zdaňovacího období – tiskopisy, nepatří pro PO
 - 4m po skončení zdaňovacího období – elektronicky (datovkou)
 - 6m po skončení zdaňovacího období – PO které musejí mít účetní závěrku ověřenou auditorem (klasicky akciovka nebo nadace)

SPLATNOST

- ve lhůtě pro podání daňového přiznání (§ 135 daňového řádu)
- zálohově (§ 38a)
- poslední den lhůty stanovené pro podání DP

ROZPOČTOVÉ URČENÍ DANĚ

- sdílená daň – podle zákona o rozpočtovém určení daní
 - Veřejný rozpočet – její výnos se dělí mezi státní, krajský a obecní
- členění výnosu pro účely rozpočtového určení
- veřejné rozpočty:
 - státní rozpočet
 - rozpočty obcí
 - rozpočty krajů

SLEVY NA DANI

- Zaměstnávání zdravotně postižených (§ 35)
 - a) 18.000 Kč na zaměstnance se zdravotním postižením,
 - b) 60.000 Kč na zaměstnance s těžším zdravotním postižením
- Příslib investiční pobídky (§ 35a a 35b)

18. Daň z příjmů – výdaje, daňové odpisy majetku – podmínky pro odpisování

- Tato otázka se týká všech PO a vybraných FO

VÝDAJE § 23 ZDPŘ⁶

- = Náklady vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů
- Po zjištění základu daně se odečtou ve výši prokázané poplatníkem
- Nelze uplatnit výdaje, které již byly při předchozím zdaňovacím období ve výdajích na dosažení, zajištění a udržení příjmů uplatněny. Pokud poplatník účtuje v souladu se zvláštním právním předpisem některé účetní operace kompenzovaně, posuzují se náklady, jejichž uznatelnost je limitována výší příjmů s nimi souvisejících, obdobně jako by byly účtovány odděleně náklady a výnosy
- Patří mezi ně (= daňové výdaje; § 24) např.:
 - o Odpisy (zejména) hmotného majetku
 - o Zůstatková hodnota hmotného majetku (pěstitelské celky, trvalé porosty, zvířata)
 - o Pojistné na sociální zabezpečení
 - o Výdaje na pracovní cesty
 - o Výdaje na zabezpečení požární ochrany...
 - o Pozn.: uplatní se jen ty, které jsou jen ve věcné a časové souvislosti s těmi příjmy (jen v období, ve kterém se pohybují ty příjmy)
 - Některé jsou uznatelné – ty, které souvisejí s předmětem činnosti a výkonem činnosti až na nějaké výjimky (např. výdaje na reprezentaci). Např. vybavení AK lze uznat. Otázkou zůstává např. oděv jako pracovní oblečení. Uplatnitelné jsou propagační předměty (je tam limit, teď už nelze víno od 2024, takže spíš propisky, trička a tyhle sračky)
 - Neuznatelné – pečlivé zkoumání zákona
- Nelze uznat (= nedaňové výdaje; § 25 odst. 1):
 - o Velké množství položek: náklady na pořízení majetku
 - o Výdaje na zvýšení kapitálu,
 - o Samotné pojistné,
 - o Penále, úroky a pokuty
 - o Daně,
 - o Výdaje na reprezentaci atd.
 - o Odměny členů orgánů právnických osob,
 - o Výdaje na osobní potřebu poplatníka,

⁶ Zákon o daních z příjmů

- Poplatníkovi vzniká z uplatnění daňových výdajů daňová úspora → daňová úspora z daňových odpisů plyne ze skutečnosti, že daňové odpisy majetku jsou výdaji (náklady) poplatníka vynaloženými na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, a pro zjištění základu daně se od tohoto základu odečtou (§ 24 odst. 2 ZDPř) a základ, ze kterého se počítá daň se tak sníží
- Např. u dražších věcí se odepisuje několik let po sobě (př. koupě hotelu)
- Jedná se o daňově učiněné výdaje

DAŇOVÉ ODPISY NA MAJETKU (PODMÍNKY PRO ODPISOVÁNÍ)

- Odpisy (obecně):
 - jsou jedním z výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů
 - Odpisy = je to typický výdaj daňově uznatelný, který se vyskytuje jak u FO, které podnikají, nebo které mají příjem z nájmu, tak u PO
 - už se odpisuje pouze hmotný majetek (odpis nehmotného majetku zrušen k 2021)
 - odpisování je zahrnování odpisů z hmotného majetku evidovaného v majetku poplatníka, který se vztahuje k zajištění zdanitelného příjmu, do výdajů k zajištění tohoto příjmu
 - odpisy není povinen poplatník uplatnit
 - odpisování lze i přerušit
 - Když my jako FO podnikající/PO si koupíme např. počítač a bude to mít vstupní cenu vyšší než 80 000 Kč, tak podle zákona o daních z příjmu se jedná o hmotný movitý majetek; když to mám pod 80 000 Kč, tak to nemusím odepisovat, můžu fakultativně (obligatorně až nad 80 000 Kč)
- Základní pojmy:
 - hmotný majetek (§ 26) – limit 80 000 Kč
 - majetek vyloučený z odpisování (§ 27): např. movitá kulturní památka, bezúplatně převedený majetek podle smlouvy o finančním leasingu, pokud výdaje (náklady) související s jeho pořízením nepřevyší 80 000 Kč...
 - odpisovatel (§ 28)
 - odpisovatelem se stává poplatník – koupíme si auto na firmu, odpisuje firma. Platí pro PO i FO. Odpisovatel rozhoduje o tom, jakým způsobem se majetek bude odpisovat
 - oprávnění odpisovat má pouze jeden poplatník
 - touto osobu je např.: poplatník, který má k hmotnému majetku vlastnické právo, podílový fond, jehož součástí je hmotný majetek, státní příspěvková organizace, státní podnik nebo jiná státní organizace příslušná hospodařit nebo s právem hospodařit s majetkem státu...
 - ceny (§ 29)
 - vstupní cena = většinou kupní cena (nebo třeba vlastní náklady, pokud jsem to vyrobila)
 - zůstatková cena

- Odpisové skupiny:

ODPISOVÁ SKUPINA	MINIMÁLNÍ DOBA ODPISOVÁNÍ
1	3 roky
2	5 let
3	10 let
4	20 let
5	30 let
6	50 et

- Musíme zjistit, do jaké odpisové skupiny zařadíme to koupené auto – příloha č. 1 zákona o dani z příjmů – význam: vidíme, kolik let ten majetek můžeme odpisovat (auto lze odpisovat 5 let)

- Když víme skupinu, je třeba se rozhodnout, jakým způsobem budeme odpisovat – je třeba analyzovat situaci, protože zákon obsahuje vzorečky
 - o buď **rovnoměrně** (kromě prvního roku odepisují stejnou částku) nebo **zrychleným** odpisem (koeficient najdu v zákoně; neznamená to, že to odepíšu za kratší čas → bude se to pořád řídit podle té odpisové skupiny; rozdíl je ve výši odpisu pro ty jednotlivé roky, tedy v té částce odpisu pro jednotlivé roky a ve způsobu výpočtu, který vede k těm konkrétním částkám)
- druhy odpisování:
 - a) Rovnoměrné** – (vstupní cena x roční odpisová sazba) děleno 100
 - o Vstupní cena – koupě
 - o Roční odpisová sazba – stanoveno v zákoně, jinak pro první a další roky
 - o První rok bude odpis jiný než roky následující
 - b) Zrychlené**
 - o Vzorec pro první rok: vstupní cena děleno koeficient (zjistíme ze zákona)
 - o Vzorec pro další roky: (2 x zůstatková cena) děleno (koeficient – počet let po které bylo odepisováno)
 - Zůstatková cena se bude měnit – půjde dolů
 - Počet let – půjde nahoru
 - o U zrychlených odpisů je první rok odpis nějaký, druhý rok je nejvyšší a poté se odpisy snižují
- rovnoměrné odpisování ze vstupní ceny:

$$\frac{\text{vstupní cena} \times \text{roční odpisová sazba}}{100}$$

- zrychlené odpisování ze VC – 1. rok:

$$\frac{\text{vstupní cena}}{\text{koeficient}}$$

- zrychlené odpisování ze VC – další roky:

$$\frac{2 \times \text{zůstatková cena}}{\text{Koeficient} - \text{počet let, po které bylo odepisováno}}$$

19. Mimořádná daň z neočekávaných zisků – právní úprava, podstata a charakteristika

- Není samostatnou daní, je součástí daně z příjmů PO, je tak i systematicky zařazena do právní úpravy daně z příjmů (PO)
- Je zajímavá svou konstrukcí a tím proč byla zařazena do právního řádu
- Možná zde bude jen 3 roky (2023-2025), ale we will see, zákonodárce je zmrd

CHARAKTERISTIKA

- Neočekávaný zisk = jakoby nezasloužený, neovlivní to to, co dělá poplatník, ale ovlivňují to nějaké vnější vlivy
- Tzv. windfall tax – zdanění určité skupiny daňových poplatníků nebo celého odvětví v důsledku geopolitických změn, válek, přírodních katastrof atd.
- Podkategorie daně z příjmů právnických osob
- Vychází z evropské legislativy – nařízení Rady (EU) 2022/1854 ze dne 6. října 2022 o intervenci v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energie – umožnilo členským státům zavést tento typ daně -> Reakce na doporučení Národní ekonomické rady vlády

- Platí od 1.1.2023 po dobu 3 let – daň nelze určovat zpětně (zákaz retroaktivity), tudíž nešlo postihnout příjmy poplatníků vzniklé v 2022, avšak tyto příjmy byly extrémně vysoké – takže problémek
- Očekávaný výnos cca 85 mld. Kč v roce 2023, reálný výnos 39,1 mld. Kč v roce 2023, jelikož klesla cena energií, a tím klesly výnosy státu
 - X odvod z nadměrných příjmů pro výrobce elektřiny (energetický regulační úřad), ten byl jen pro rok 2023, výnos asi 18 mld.
 - Díky tomu, že ČR vyrábí elektřinu, tak vyskočily neočekávané zisky zejména ČEZu, ale i s inflací a se zvyšováním úrokových sazeb rostly např. příjmy bank
- Podstatou je odčerpání zdrojů od subjektů, které díky současné situaci generují vysoké dodatečné zisky, a její výnos poté alokovat pro účely zmírnění dopadů skokového nárůstu cen energetických produktů a ve svém důsledku všech produktů, protože cena energie se promítá do cen ostatních produktů, a to pak zvyšuje inflaci
- Dle navrhovatelů neočekávané zisky představují nezasloužený, nestandardní nebo nespravedlivý zisk, který nevzniká z důvodu inovací či poskytování kvalitnějších služeb zákazníkům, ale např. v důsledku rychlého růstu úrokových sazeb nebo cen energií

ZÁKLADNÍ POŽADAVKY PRO VYUŽITÍ WINDFALL TAX

- V souvislosti s externím šokem došlo k významnému nárůstu zisku ve srovnání s minulostí – stanovila se nějaká hranice (2 mld. Kč), vše nad se začalo zdaňovat mimořádnou sazbou daně
- Je nízká pravděpodobnost přesunu daňového břemene na konečného spotřebitele – cílem státu není zavést novou daň, která poskytne obyvatele
- Není ze strany státu poptávka po automatickém růstu investiční aktivity sektoru
- Základem daně pouze dodatečný zisk

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- Součást zákona o daních z příjmů (novela č. 366/2022 Sb.)
- § 17c – poplatník daně z neočekávaných zisků
- § 20ba – základ daně z neočekávaných zisků
- § 20bb – srovnávaný základ daně
- § 20bc – srovnávací základ daně
- § 20bd – průměr upravených srovnávacích základů daně
- § 20be – závazné posouzení toho, zda je poplatník součástí skupiny podniků s neočekávanými zisky
- § 21 odst. 5 – sazba daně z neočekávaných zisků
- § 38aa – zálohy na daň z neočekávaných zisků
- § 38ab – zálohy na daň z neočekávaných zisků před stanovením daně z neočekávaných zisků

POPLATNÍK

- Pouze poplatníci daně z příjmů právnických osob za splnění následujících podmínek:
 - Rozhodné příjmy pro daň z neočekávaných zisků ve výši alespoň 50.000.000 Kč (v daném zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, která alespoň částečně spadají do období uplatnění daně z neočekávaných zisků)
 - Výše rozhodných příjmů za první účetní období skončené od 1.1.2021
 - 2.000.000.000 Kč pro poplatníky, kteří nejsou bankou
 - 6.000.000.000 Kč pro banky
- Skupina podniků = skupina podniků podle zákona upravujícího mezinárodní spolupráci při správě daní bez zahrnutí bank, pokud úhrn rozhodných příjmů pro daň z neočekávaných zisků poplatníků, kteří jsou součástí této skupiny, za první vykazované účetní období skončené od 1. ledna 2021 dosáhl alespoň 2000000000 Kč
- V případě skupiny podniků (kromě bank) se jako rozhodný příjem počítá úhrn rozhodných příjmů poplatníků, kteří jsou součástí skupiny

ROZHODNÉ ČINNOSTI

- Klíčové kritérium společně s výší příjmů
 - a. 05.10 – Těžba a úprava černého uhlí,
 - b. 06 – Těžba ropy a zemního plynu,
 - c. 19.1 – Výroba koksárenských produktů,
 - d. 19.2 – Výroba rafinovaných ropných produktů,
 - e. 35.1 – Výroba, přenos a rozvod elektřiny s výjimkou kombinované výroby elektřiny a tepla v poměru vyrobené elektřiny a dodávky užitečného tepla menším než 4,4,
 - f. 35.2 – Výroba plynu; rozvod plynů paliv prostřednictvím sítí,
 - g. 46.71.2 – Velkoobchod s kapalnými palivy a příbuznými výrobky,
 - h. 46.71.3 – Velkoobchod s plynými palivy a příbuznými výrobky,
 - i. 49.50.1 – Potrubní doprava ropovodem,
 - j. 49.50.2 – Potrubní doprava plynovodem a
 - k. 64 – Finanční zprostředkování, kromě pojišťovnictví a penzijního financování s výjimkou činností uvedených v klasifikaci NACE pod kódem 64.11 - Centrální bankovníctví, jde-li o poplatníka, který je bankou.

PŘÍJMY Z ROZHODNÝCH ČINNOSTÍ

- a. roční úhrn čistého obrátu podle zákona upravujícího účetnictví z těchto činností u poplatníka, který není bankou, nebo
 - b. roční čistý úrokový výnosy u poplatníka, který je bankou.
- Platí i pro právní nástupce společnosti.

ZÁKLAD DANĚ

- rozdíl mezi srovnávaným základem daně a průměrem upravených srovnávacích základů daně – máme průměr, který vytvoříme za několik posledních let, a pokud nám tam vyskočí mimořádný příjem, pak to tam vyskočí a zjistíme, že ten rozdíl je základem daně (:D)
- Pokud je rozdíl záporný, základ daně z neočekávaných zisků je nulový
- Základ daně z neočekávaných zisků se určuje za zdaňovací období nebo období, za které se podává daňové přiznání, která alespoň částečně spadají do období uplatnění daně z neočekávaných zisků
- Srovnávaný základ daně:
 - zdaňovací období se nemusí nutně pokrývat s kalendářním rokem! Musí se to zohlednit při výpočtu!
 - Základ daně před uplatněním položek snižujících základ daně a položek odčitatelných od základu daně nebo daňová ztráta
 - Nezahrnují se příjmy ze zdrojů v zahraničí, které podle mezinárodní smlouvy mohou být zdaněny v zahraničí, a s nimi související výdaje
 - Do srovnávaného základu daně poplatníka, který je komanditní společností, se nezahrnuje také jeho část připadající na komplementáře
 - Pokud zdaňovací období spadá do období pro uplatnění daně z neočekávaných zisků jen částečně, použije se poměrná část základu daně
 - základ daně před uplatněním položek snižujících základ daně a položek odčitatelných od základu daně nebo daňová ztráta za zdaňovací období nebo období, za které se podává daňové přiznání, započatá od 1. ledna 2018 a skončená do 31. prosince 2021
 - Nezahrnují se příjmy ze zdrojů v zahraničí, které podle mezinárodní smlouvy mohou být zdaněny v zahraničí, a s nimi související výdaje
 - Rovněž srovnávací základ daně právního předchůdce poplatníka
 - Upravený srovnávací základ = srovnávací základ daně zvýšený o absolutní hodnotu 20 % z tohoto základu
 - Průměr upravených srovnávacích základů se vypočítá jako aritmetický průměr
 - V rámci jedné skupiny lze průměry upravených srovnávacích základů v daném období o shodnou částku u jednoho poplatníka zvýšit a u druhého poplatníka snížit, a t o n a základě oznámení poplatníka

- Závazné posouzení toho, zda je poplatník součástí skupiny podniků s neočekávanými zisky
 - Na žádost poplatníka
 - Vydává Specializovaný finanční úřad
 - Institut podle § 132 a 133 daňového řádu
 - = dát právní jistotu daňovým poplatníkům, kteří mají pochybnosti, zda-li jsou ještě součástí skupiny podniků s neočekávanými zisky (ale platí to i pro jiné daně v jiných případech i guess)
 - Toto posouzení je pak závazné – správce daně nemůže rozporovat

SAZBA A SPRÁVCE DANĚ

- 60 % – celkem velká část těch zisků, ale musíme si uvědomit ten kontext (2022, 2023 vyskočily zisky úplně šíleně nahoru)
- Vezmu sazbu a základ, vypočítám daň a odvedu
- Zákonodárce stanovil povinnost platit zálohy – stanovovaly se podle roku 2022 a byly tedy velice vysoké
- Daň z neočekávaných zisků se vypočte jako součin základu daně z neočekávaných zisků zaokrouhleného na celé tisíce Kč dolů a sazby daně pro tento základ daně
- Na daň z neočekávaných zisků nelze uplatnit slevu na dani
- Daň z neočekávaných zisků se nezahrnuje do daňové povinnosti použití metody zápočtu
- Daň se nesčítá s obecnou daní z příjmů, ale stanoví se samostatně
- Platí se na samostatný osobní daňový účet, odděluje se od daně z příjmů
- Správcem daně je Specializovaný finanční úřad
- Samostatná daň z příjmů právnických osob, netvoří daňové příjmy rozpočtů územních samosprávních celků (speciální ustanovení vůči zákonu o rozpočtovém určení daní)
 - plyne přímo do státního rozpočtu
- Rozpočtové určení daní zde určuje pravidla, do jakých veřejných rozpočtů plynou ty daně (máme státní, obcí, krajů, státních fondů, veřejných zdravotních pojišťoven atd.) a jsou pravidla pro rozdělování těch výnosů

ZÁLOHY

- Fiktivní daň z neočekávaných zisků za rok 2022
- Podle této fiktivní daně budou stanoveny zálohy na rok 2023
- V roce 2024 se již vychází z poslední známé daňové povinnosti

20. Daň z nemovitých věcí / daň z pozemků – charakteristika daně, poplatník daně, předmět daně, osvobození, základ daně, sazba daně, možná úprava sazeb, správce daně

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- **Zákon o dani z nemovitých věcí**
 - Před 1. 1. 2014 - označen jako zákon o dani z nemovitostí
- Změny od 1.1. 2024:
 - Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů – 40 bodů změn
 - Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona
 - Sazby daně z pozemků i ze staveb a jednotek se od 1. ledna 2024 zvýšily o cca 80%

CHARAKTERISTIKA DANĚ

- Daň majetkového typu
- Přímá daň
- Skládá se z **daně z pozemků** a **daně ze staveb a jednotek**
 - *Výslovným uvedením jednotek se respektuje jejich specifická právní úprava podle nového občanského zákoníku*
- Rozpočtové určení daně – výnos daně je příjmem rozpočtu obce, na jejímž území se nemovitost nachází

POPLATNÍCI DANĚ

A. Poplatníkem **daně z pozemků** jsou následující subjekty (§ 3 ZDNLV):

1. Vlastník pozemku
2. U pozemků
 - a) ve vlastnictví České republiky:
 - ♦ Organizační složka státu, státní příspěvková organizace, státní fond, státní podnik nebo jiná státní organizace, které jsou příslušné hospodařit nebo mají právo hospodařit s majetkem státu,
 - ♦ Právní osoba, která má právo užívat tento pozemek na základě výpůjčky vzniklé podle zákona upravujícího některé užívací vztahy k majetku České republiky
 - b) ve svěřenském fondu, tento fond,
 - c) v podílovém fondu, tento fond,
 - d) ve fondu obhospodařovaném penzijní společností, tento fond,
 - e) zatížený právem stavby, stavebník
3. Nájemce nebo pachtýř u pronajatého nebo propachtovaného pozemku:
 - a) který je evidovaný zjednodušeným způsobem v KN,
 - b) se kterým je příslušná hospodařit Správa státních hmotných rezerv, nebo
 - c) který je převeden na ministerstvo financí rozhodnutím o privatizaci
4. Skutečný uživatel, pokud:
 - a) vlastník pozemku není znám, nebo
 - b) s pozemkem je příslušný hospodařit Státní pozemkový úřad nebo Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
 - *Příklad: Pan Trnka má od roku 2019 pronajatý pozemek od Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových. Dosud poplatníkem daně z pozemků z titulu pronájmu tohoto pozemku nebyl. Má povinnost podat daňové přiznání na zdaňovací období roku 2024? Ano, pan Trnka se z důvodu změny právní úpravy stává poplatníkem daně z pozemků, neboť na základě nájemní smlouvy s Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových je uživatelem pozemku, a proto má povinnost ve lhůtě do 31. 1. 2024 podat daňové přiznání k dani z nemovitých věcí na zdaňovací období roku 2024.*

B. Poplatníkem **daně ze staveb a jednotek** je (§ 8 ZDNLV):

- Stejně jako u pozemků
 1. Vlastník zdanitelné stavby nebo zdanitelné jednotky
 2. Stejný (ve vlastnictví ČR, fondy), není zde e)
 3. Stejný (nájemce, pachtýř), není zde a)
 4. Stejný (uživatel)

PŘEDMĚT DANĚ

A. Předmět **daně z pozemků** (§ 2 ZDNL)

- Pozitivní vymezení:
 - Předmětem daně z pozemků jsou **pozemky na území České republiky evidované v katastru nemovitostí**
- Negativní vymezení:
 - a) Pozemky zastavěné zdanitelnými stavbami v rozsahu zastavěné plochy těchto staveb,
 - b) Lesní pozemky, na nichž se nacházejí lesy ochranné a lesy zvláštního určení,
 - c) Vodní plochy,
 - ◆ *Dosud byly předmětem daně pouze rybníky sloužící intenzivnímu a průmyslovému chovu ryb, ostatní vodní plochy byly z předmětu daně vyjmuty. Nově nebudou předmětem daně žádné vodní plochy, tedy ani rybníky sloužící k intenzivnímu a průmyslovému chovu ryb. Hlavním důvodem je zjednodušení správy daně s ohledem na nejasnou definici pro „rybník sloužící intenzivnímu a průmyslovému chovu ryb“. Poplatníci, kterých se uvedená změna týká, nemají v důsledku této změny povinnost na zdaňovací období roku 2024 podat daňové přiznání k dani z nemovitých věcí. V případě, že vlastní pouze rybník k intenzivnímu a průmyslovému chovu ryb, přestávají být na zdaňovací období roku 2024 poplatníci daně*
 - d) Pozemky určené pro obranu české republiky,
 - e) Pozemky v rozsahu odpovídajícím výši spoluvlastnických podílů na nich, které jsou součástí zdanitelných jednotek v budově bytového domu, a jiné pozemky ve spoluvlastnictví vlastníků zdanitelných jednotek v budově bytového domu užívané společně s těmito jednotkami, a to v rozsahu odpovídajícím výši spoluvlastnických podílů těchto spoluvlastníků na nich
- Na pozemek, který je součástí jednotky, se pro účely daně z nemovitých věcí hledí jako na nemovitou věc, jejímž vlastníkem je ten, kdo vlastní jednotku

B. Předmět **daně ze staveb a jednotek** (§ 7 ZDNL)

- Pozitivní vymezení:
 - 1. Zdanitelná stavba, kterou se rozumí dokončená či užívaná
 - a) budova, kterou se rozumí budova dle katastrálního zákona, nebo
 - b) inženýrská stavba uvedená v příloze k tomuto zákonu
 - ◆ Nachází-li se na území České republiky
 - 2. Zdanitelná jednotka, kterou se rozumí jednotka dokončená či užívaná
 - ◆ Nachází-li se na území České republiky
 - Vztahuje se i na část budovy nebo inženýrské stavby uvedené v příloze k tomuto zákonu nebo součást jednotky, je-li dokončená nebo užívaná
- Negativní vymezení:
 - Zdanitelná stavba, v níž jsou zdanitelné jednotky
- Na zdanitelnou stavbu, která není samostatnou nemovitou věcí, se hledí jako na nemovitou věc, jejímž vlastníkem je ten, kdo vlastní věc, jejíž je tato stavba součástí

OSVOBOZENÍ OD DANĚ

A. Osvobození od **daně z pozemků** (§ 4 ZDNL):

- Druhy osvobození podle formy nároku:
 - a) Poplatník osvobození **nemusí nárokovat** v daňovém přiznání
 - ◆ Např. pozemky ve vlastnictví České republiky,

- ◆ Pozemky ve vlastnictví té obce, na jejímž k.ú. se nachází,
- ◆ Pozemky ve vlastnictví kraje, které se nachází v jeho územním obvodu,
- ◆ Pozemky, na nichž jsou zřízeny veřejná a neveřejná pohřebiště
- b) Osvobození, které je **nutno nárokovat** v daňovém přiznání
 - ◆ Např. pozemky tvořící jeden funkční celek s budovou nebo jednotkou sloužící k vykonávání náboženských obřadů registrovaných církví,
 - ◆ Pozemky ve vlastnictví veřejných výzkumných institucí
- Druhy osvobození z časového hlediska:
 - a) **Trvalé**
 - ◆ Bez časového omezení
 - b) **Dočasné**
 - ◆ Vázané na podmínku času
 - ◆ Např. pozemky vrácené zemědělské nebo lesní výrobě (zem. 5 let, lesní pozemky 25 let počínaje rokem následujícím po rekultivaci)
- K 1.1.2024 se ruší: osvobození pozemků, zdanitelných staveb a zdanitelných jednotek sloužících výlučně:
 - a) k úpravě odpadů pro jejich další využití podle právních předpisů upravujících odpady,
 - b) k asanaci a rekultivaci skládek odpadů podle právních předpisů upravujících odpady,
 - c) pro třídění a sběr odpadů,
 - d) pro tepelné, biologické, chemické nebo fyzikální zneškodňování odpadů,
 - e) pro povolenou skládku podle zákona o odpadech (nevzniká povinnost podat daňové přiznání)

B. Osvobození od **daně ze staveb a jednotek** (§ 9 ZDNL):

- Obdobná osvobození jako u daně z pozemků
- Druhy osvobození dle formy nároku:
 - Osvobození ze zákona **bez nutnosti nárokování**
 - ◆ Např. zdanitelné stavby či jednotky ve vlastnictví ČR,
 - ◆ ve vlastnictví obce, v jejímž k. ú. se nachází,
 - ◆ ve vlastnictví kraje, kt. se nachází v jeho územním obvodu
 - Osvobození **s nutností uplatnění nároku** v daňovém přiznání
 - ◆ Např. zdanitelné stavby či jednotky ve vlastnictví veřejných VŠ, veřejných výzkumných institucí
- Druhy osvobození z časového hlediska:
 - **Trvalé**
 - **Dočasné**

ZÁKLAD DANĚ

A. Základ **daně z pozemků** (§ 5 ZDNL):

- Základ a sazba daně nejsou pro zdaňované pozemky jednotné
- Pozemky můžeme členit v tomto ohledu do 3 skupin:
 1. Pozemky zemědělské
 - ◆ Základem daně u zemědělského pozemku je **cena pozemku** zjištěná násobením skutečné výměry pozemku v m² průměrnou cenou pozemku stanovenou na 1 m² ve vyhlášce vydané na základě zmocnění v § 17 tohoto zákona

2. Lesní pozemky

- ♦ Základem daně u lesního pozemku je **cena pozemku** zjištěná podle platných cenových předpisů k 1. lednu zdaňovacího období **nebo součin skutečné výměry** pozemku v m2 a **částky 3,80 Kč**

3. Ostatní plochy a pozemky

- ♦ Základem daně u ostatní plochy, zastavěné plochy a nádvoří, stavebního pozemku a zpevněné plochy pozemku je **skutečná výměra pozemku** v m2 zjištěná k 1. lednu zdaňovacího období

B. Základ daně ze staveb a jednotek (§ 10 ZDNL):

- U zdanitelné stavby – **výměra zastavěné plochy** v m2 dle stavu k 1. lednu zdaňovacího období
 - **Zastavěnou plochou** se rozumí zastavěná plocha stavby dle stavebního zákona odpovídající nadzemní části zdanitelné stavby
- U jednotky – upravená podlahová plocha, kterou je **výměra podlahové plochy** zdanitelné jednotky v m2 dle stavu k 1. lednu zdaňovacího období vynásobená
 - Koeficientem 1,22, je-li
 - tato zdanitelná jednotka v budově bytového domu **a**
 - její součástí podíl na pozemku či je-li její vlastník spoluvlastníkem jiného pozemku ve spoluvlastnictví vlastníků takových zdanitelných jednotek užívaného společně s těmito jednotkami, **nebo**,
 - Koeficientem 1,20 v ostatních případech
 - **Podlahovou plochou** zdanitelné jednotky se rozumí podlahová plocha:
 - a) evidovaná v katastru nemovitostí, bez ohledu na to, zda odpovídá skutečnému stavu,
 - b) uvedená v prohlášení vlastníka, bez ohledu na to, zda odpovídá skutečnému stavu, pokud podlahová plocha není v katastru nemovitostí u zdanitelné jednotky evidována,
 - c) odpovídající skutečnému stavu zdanitelné jednotky, pokud podlahová plocha není v katastru nemovitostí u zdanitelné jednotky evidována ani není uvedena v prohlášení vlastníka.
 - Nezahrnuje podlahovou plochu společných částí nemovité věci v rozsahu podílu na nich, který je zahrnut v jednotce
 - Rozhodující je podlahová plocha evidovaná v katastru nemovitostí, neboť od 1. 1. 2024 má být tento údaj evidován v katastru nemovitostí
 - ♦ V případě, že u dané jednotky nebude podlahová plocha v katastru nemovitostí evidována, bude se pro daňové účely vycházet z prohlášení vlastníka o vymezení jednotek či jiné listiny, podle které se jednotky zapisují do katastru nemovitostí. V případě, že nebude žádná listina existovat, bude se vycházet ze skutečné podlahové plochy jednotky

SAZBA DANĚ

A. Sazba daně z pozemků (§ 6 ZDNL):

- Sazba daně činí u pozemků zařazených ve skupině:
 - a) Vybraných zemědělských pozemků 1,35 %
 - ♦ Pozemky orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad nebo ovocných sadů
 - b) Trvalých travních porostů 0,45 %
 - c) Lesních pozemků 0,45 %
- Sazba daně činí za každý 1 m2 u pozemků zařazených ve skupině:
 - a) Zemědělských zpevněných ploch pozemku 1,80 Kč
 - ♦ Zpevněné plochy pozemku užívané k podnikání pro zemědělskou prvovýrobu, lesní hospodářství nebo vodní hospodářství nebo

- b) Ostatních zpevněných ploch pozemku 9,00 Kč
- c) Stavebních pozemků 3,50 Kč
- d) Nevyužitelných ostatních ploch 0,08 Kč
- e) Jiných ploch 0,35 Kč
- f) Vybraných ostatních ploch 0,35 Kč
- g) Zastavěných ploch a nádvorí 0,35 Kč
- Sazba daně u stavebních pozemků se násobí koeficientem podle počtu obyvatel (koeficient od 1 do 4,5)
 - Obec může pomocí OZV tento koeficient upravit – zvýšit o jednu kategorii nebo snížit o 1-3 kategorie, koeficient 4,5 pro Prahu se může zvýšit na koeficient 5

B. Sazba **daně ze staveb a jednotek** (§ 11 ZDNL):

- Diferencování dle jednotlivých druhů staveb – sazba daně činí za každý 1 m² u:
 - a) Budovy obytného domu 3,50 Kč,
 - b) Jiné budovy zařazené ve skupině obytných budov než budovy obytného domu, a to z výměry přesahující 16 m² zastavěné plochy, 3,50 Kč,
 - c) Budovy pro rodinnou rekreaci zařazené ve skupině rekreačních budov 11,00 Kč (zdaňují se podle zápisu v KN),
 - d) Jiné budovy zařazené ve skupině rekreačních budov než budovy pro rodinnou rekreaci 3,50 Kč,
 - e) Zdanitelné stavby a zdanitelné jednotky, které jsou zařazeny ve skupině garáží, 14,50 Kč (garáže se zdaňují podle zápisu v KN),
 - f) Zdanitelné stavby a zdanitelné jednotky pro podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním nebo vodním hospodářství 3,50 Kč,
 - g) Zdanitelné stavby a zdanitelné jednotky pro podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice nebo ostatní zemědělské výrobě 18,00 Kč,
 - h) Zdanitelné stavby a zdanitelné jednotky pro ostatní druhy podnikání 18,00 Kč,
 - i) Zdanitelné stavby zařazené ve skupině ostatních zdanitelných staveb 11,00 Kč,
 - j) Zdanitelné jednotky zařazené ve skupině ostatních zdanitelných jednotek 3,50 Kč
- Výše uvedené sazby jsou sazbami základními – tyto sazby se zákonem stanoveným způsobem **zvýšují o každé další nadzemní podlaží** – od 1.1.2024 navýšení částky na 1,40
 - Za nadzemní podlaží pro výpočet sazby daně se považuje takové nadzemní podlaží, které přesahuje:
 - ◆ 2/3 zastavěné plochy zdanitelné stavby podle § 11 odst. 1 písm. a) až e) a i)
 - ◆ 1/3 zastavěné plochy zdanitelné stavby podle § 11 odst. 1 písm. f) až h)
- Výše uvedené základní sazby daně u budov obytného domu a u ostatní jednotky, popř. zvýšené dle počtu nadzemních podlaží, se násobí koeficientem stanoveným v zákoně dle počtu obyvatel
 - Obec může obecně závaznou vyhláškou tento koeficient upravit
 - U některých zdanitelných staveb a jednotek (§ 11 odst. 1 písm. c) až h)) se základní sazba daně může vynásobit koeficientem 1,5, pokud tak obec stanoví obecně závaznou vyhláškou
- *Příklad: Pan Novák vlastní zdanitelnou stavbu v katastru nemovitostí evidovanou se způsobem využití stavby garáž, kterou dosud přiznává jako příslušenství k obytnému domu (v daňovém přiznání označeno jako „I“). Má povinnost podat daňové přiznání na zdaňovací období roku 2024? Ano, má povinnost podat daňové přiznání k dani z nemovitých věcí na zdaňovací období roku 2024. V daném případě je počínaje rokem 2024 nezbytné vycházet ze zápisu uvedeného v katastru nemovitostí, a to bez ohledu na skutečné užívání stavby evidované v katastru nemovitostí jako garáž. Pan Novák má povinnost ve lhůtě do 31. 1. 2024 podat daňové přiznání a zdanitelnou stavbu uvést v daňovém přiznání se sazbou daně pro garáž (v daňovém přiznání označeno jako „L“)*

MOŽNÁ ÚPRAVA STAVEB – ZVÝŠENÍ DANĚ (§ 11A ZDNOV)

1. Daň se za **budovu obytného domu** s nebytovým prostorem užívaným k podnikání, s výjimkou nebytového prostoru, který je osvobozenou částí budovy nebo který je užíván k podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním nebo vodním hospodářství, nebo s místností využívanou k podnikání v oboru ubytování, s výjimkou místnosti, která je osvobozenou částí budovy, **zvyšuje o součin**
 - **výměry podlahové plochy** tohoto nebytového prostoru v m² a 3,50 Kč
2. Daň se za **zdanitelnou jednotku**, která zahrnuje i nebytový prostor užívaný k podnikání s výjimkou nebytového prostoru, který je osvobozenou částí zdanitelné jednotky, nebo je užíván k podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním nebo vodním hospodářství, nebo která zahrnuje místnost využívanou k podnikání v oboru ubytování, s výjimkou místnosti, která je osvobozenou částí budovy, **zvyšuje o součin**
 - **upravené podlahové plochy** tohoto nebytového prostoru a
 - **kladného rozdílu mezi**
 - Sazbou daně příslušnou pro zdanitelnou jednotku, jejíž převážující část podlahové plochy je užívána pro podnikání, a
 - Sazbou daně příslušnou pro tuto zdanitelnou jednotku
- Místností se podle § 13 písm. k) zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů, rozumí „prostorově uzavřená část stavby, vymezená podlahou, stropem nebo konstrukcí střechy a pevnými stěnami,“
- *Příklad: Pan Opršálek vlastní rodinný dům, ve kterém má dva apartmány (které ale nejsou dle katastru nemovitostí vymezeny jako jednotky), ve kterých poskytuje ubytování a s ním spojené služby turistům. Jelikož převážující část podlahové plochy rodinného domu je užívána pro jeho trvalé bydlení, na zdaňovací období roku 2023 přiznával rodinný dům se sazbou daně pro bydlení (v daňovém přiznání označeno jako „H“). Má pan Opršálek povinnost podat daňové přiznání na zdaňovací období roku 2024? Ano, pan Opršálek má povinnost podat ve lhůtě do 31. 1. 2024 daňové přiznání k dani z nemovitých věcí na zdaňovací období roku 2024, ve kterém uvede rodinný dům včetně zvýšení daně za příslušné m² místností, kterými jsou tvořeny předmětné dva apartmány využívané k podnikání v oboru ubytování.*
- *Příklad: Pan Mrázek vlastní bytový dům (který není dle katastru nemovitostí rozdělen na jednotky), přičemž v přízemí domu se nachází obchod s potravinami. Jelikož převážující část podlahové plochy bytového domu je užívána pro bydlení, na zdaňovací období roku 2023 pan Mrázek přiznával bytový dům se sazbou daně pro bydlení (v daňovém přiznání označeno jako „H“) a uplatňoval zvýšení daně za nebytový prostor sloužící 9 k podnikání. Má pan Mrázek povinnost podat daňové přiznání na zdaňovací období roku 2024? Ne, panu Mrázekovi nevzniká povinnost podat daňové přiznání k dani z nemovitých věcí na zdaňovací období roku 2024. Na základě přechodných ustanovení zákona o dani z nemovitých věcí správce daně provede změnu zvýšení daně z moci úřední. Správce daně tedy celou daň přepočítá z moci úřední, stanoví její novou výši hromadným předpisným seznamem a panu Mrázekovi pouze sdělí její výši k úhradě*

SPRÁVCE DANĚ

- Daňové přiznání je poplatník povinen podat příslušnému správci daně **do 31. ledna zdaňovacího období**
- Poplatníci, kteří jsou **spoluvlastníky** nemovité věci, nebo u nichž nelze určit podíl na nemovité věci, jsou povinni **plnit daňovou povinnost společně a nerozdílně**
 - Pokud je ve lhůtě do 31. ledna zdaňovacího období podáno daňové přiznání alespoň jedním z poplatníků, kteří jsou spoluvlastníky, za jeho spoluvlastnický podíl na nemovité věci, má povinnost podat daňové přiznání každý spoluvlastník za svůj podíl na nemovité věci samostatně → každý spoluvlastník přiznává a platí daň ve výši svého podílu
 - Nelze uplatnit u pozemku evidovaného v katastru nemovitostí zjednodušeným způsobem (= pozemky, jejichž hranice nejsou v terénu patrné, neboť jsou z dřívějších dob sloučené do většího půdního celku. Tato evidence se týká zemědělských a lesních pozemků. Dokud nedojde k jejich zobrazení v katastrální mapě, evidují se zjednodušeným způsobem na základě grafické a písemné dokumentace dřívějších pozemkových evidencí)
 - Pokud některý ze spoluvlastníků daňové přiznání nepodá, správce daně mu stanoví daň z moci úřední, bez předchozí výzvy k podání daňového přiznání

- Pokud daňové přiznání nepodá žádný z poplatníků majících vlastnická nebo jiná práva k téže nemovité věci a nezvolí-li si společného zmocněnce ani na výzvu správce daně, správce daně jim stanoví daň z moci úřední ve výši odpovídající jejich podílu na nemovité věci bez předchozí výzvy k podání daňového přiznání.
- Pokud ten, kdo byl poplatníkem daně z nemovitých věcí, ztratil postavení poplatníka (v průběhu zdaňovacího období se změnila vlastnická nebo jiná práva) ke všem nemovitým věcem v územním obvodu téhož správce daně, které u něho podléhaly dani z nemovitých věcí, nebo tyto nemovité věci zanikly, je povinen oznámit tuto skutečnost správci daně nejpozději do 31. ledna následujícího zdaňovacího období
 - Dojde-li ke změně ostatních údajů uvedených v daňovém přiznání, je poplatník povinen tyto změny oznámit správci daně do 30 dnů ode dne, kdy nastaly

21. Daň z nemovitých věcí/daň ze staveb a jednotek – charakteristika daně, poplatník daně, předmět daně, osvobození, základ daně, možná úprava sazeb, správce daně

CHARAKTERISTIKA DANĚ Z NEMOVITÝCH VĚCÍ

- Daň majetkového typu
- Přímá daň
- Skládá se z **daně z pozemků** a **daně ze staveb a jednotek**
- Rozpočtové určení daně – výnos daně příjmem rozpočtů obcí (příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází)
 - *Správce daně* à místní příslušnost podle místa, kde se nachází nemovitost (správní obvod finančních úřadů)
- Daň z nemovitých věcí je tvořena daní z pozemků a daní ze staveb a jednotek. Výslovným uvedením jednotek se respektuje jejich specifická právní úprava podle nového občanského zákoníku

PŘEDMĚT DANĚ ZE STAVEB A JEDNOTEK § 74

- Předmětem daně ze staveb a jednotek je, nachází-li se na území České republiky,
 - **a) Zdanitelná stavba**, kterou se pro účely daně z nemovitých věcí rozumí dokončená nebo užívaná
 - 1. budova, kterou se pro účely daně z nemovitých věcí rozumí budova podle katastrálního zákona,
 - 2. inženýrská stavba uvedená v příloze k tomuto zákonu,
 - **b) Zdanitelná jednotka**, kterou se pro účely daně z nemovitých věcí rozumí **jednotka dokončená nebo užívaná**. (v daňovém přiznání se uvádí jako byt nebo nebytové jednotky členěné podle využití)
 - Tj. byty a nebytové prostory
- Negativní vymezení:
 - Předmětem daně ze staveb a jednotek **není** zdanitelná stavba, v níž jsou zdanitelné jednotky
 - Když jsou vymezeny jednotky v KN, tak se daní jednotky a nedaní se i budova

POPLATNÍCI DANĚ § 8

- **vlastník**
- Existují výjimky...viz § 8 zákona o dani z nemovitých věcí
 - Např. nájemce nebo pachtýř, svěřenecký fond, investiční fond
 - **Uživatel** je poplatníkem daně ze staveb a jednotek u zdanitelné jednotky, která zahrnuje nebytový prostor jiný než sklep nebo komoru, nebo zdanitelné stavby, s výjimkou budovy obytného domu, pokud
 - a) vlastník zdanitelné stavby nebo zdanitelné jednotky není znám, nebo

- b) je se zdanitelnou stavbou nebo zdanitelnou jednotkou příslušný hospodařit Státní pozemkový úřad nebo Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových.

OSVOBOZENÍ OD DANĚ § 9

- Rozdělení na druhy osvobození podle formy nároku a z časového hlediska stejné jako u daně z pozemků. U daní ze staveb platí obdobná osvobození jako u daně z pozemků.
- Osvobození ze zákona bez nutnosti nárokování:
 - Např. zdanitelné stavby nebo jednotky ve vlastnictví ČR; stavby, ve vlastnictví té obce, na jejímž k.ú. se nachází; ve vlastnictví kraje, které se nachází v jeho územním obvodu
- Osvobození s nutností uplatnění nároku v daň přiznání:
 - Např. zdanitelné stavby nebo jednotky ve vlastnictví veřejných vysokých škol, veřejných výzkumných institucí

ZÁKLAD A SAZBA DANĚ § 10, § 11

- Základem daně ze staveb a jednotek **u zdanitelné stavby** je výměra zastavěné plochy v m² podle stavu k 1. lednu zdaňovacího období.
 - (Zastavěnou plochou se pro účely daně z nemovitých věcí rozumí zastavěná plocha stavby podle stavebního zákona odpovídající nadzemní části zdanitelné stavby.)
 - **§ 11 odst. 2:** Sazba daně za 1 m² zastavěné plochy se **zvyšuje o 1,40 Kč** za každé další nadzemní podlaží...
- Základem daně ze staveb a jednotek **u jednotky** je upravená podlahová plocha, kterou je výměra podlahové plochy zdanitelné jednotky v m² podle stavu k 1. lednu zdaňovacího období vynásobená
 - a) **koeficientem 1,22**, je-li
 - 1. tato zdanitelná jednotka v budově bytového domu **a**
 - 2. její součástí podíl na pozemku nebo je-li její vlastník spoluvlastníkem jiného pozemku ve spoluvlastnictví vlastníků takových zdanitelných jednotek užívaného společně s těmito jednotkami, nebo,
 - b) koeficientem **1,20** v ostatních případech.
- **Podlahová plocha – odst. 4**
 - a) evidovaná v katastru nemovitostí, bez ohledu na to, zda odpovídá skutečnému stavu,
 - b) uvedená v prohlášení vlastníka, bez ohledu na to, zda odpovídá skutečnému stavu, pokud podlahová plocha není v katastru nemovitostí u zdanitelné jednotky evidována,
 - c) odpovídající skutečnému stavu zdanitelné jednotky, pokud podlahová plocha není v katastru nemovitostí u zdanitelné jednotky evidována ani není uvedena v prohlášení vlastníka.
- Sazby daně – diferencovány podle jednotlivých druhů staveb
 - **a)** budovy obytného domu zařazené ve skupině obytných budov 3,50 Kč,
 - **b)** jiné budovy zařazené ve skupině obytných budov než budovy obytného domu, a to z výměry přesahující 16 m² zastavěné plochy, 3,50 Kč,
 - **c) budovy pro rodinnou rekreaci** zařazené ve skupině rekreačních budov 11,00 Kč, **(zdaňují se podle zápisu v KN)**
 - **d)** jiné budovy zařazené ve skupině rekreačních budov než budovy pro rodinnou rekreaci 3,50 Kč,
 - **e)** zdanitelné stavby a zdanitelné jednotky, které jsou zařazeny ve **skupině garáží**, 14,50 Kč, **(garáže se zdaňují podle zápisu v KN)**
 - **f)** zdanitelné stavby a zdanitelné jednotky, které jsou zařazeny ve skupině zdanitelných staveb a zdanitelných jednotek pro podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním nebo vodním hospodářství, 3,50 Kč,
 - **g)** zdanitelné stavby a zdanitelné jednotky, které jsou zařazeny ve skupině zdanitelných staveb a zdanitelných jednotek pro podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice nebo ostatní zemědělské výrobě, 18,00 Kč,

- **h)** zdanitelné stavby a zdanitelné jednotky, které jsou zařazeny ve skupině zdanitelných staveb a zdanitelných jednotek pro ostatní druhy podnikání, 18,00 Kč,
- **i)** zdanitelné stavby zařazené ve skupině ostatních zdanitelných staveb 11,00 Kč,
- **j)** zdanitelné jednotky zařazené ve skupině ostatních zdanitelných jednotek 3,50 Kč.
- Výše uvedené stavby jsou sazbami základními – tyto sazby se zákonem stanoveným způsobem zvyšují o každé další nadzemní podlaží (**navýšení částky na 1,40 od 1. 1. 2024**)
- Odst. 4: Výše uvedené základní sazby daně u (písm. a), b), j) **budov obytného domu a u ostatní jednotky**, popř. zvýšené podle počtu nadzemních podlaží, se násobí koeficientem stanoveným v zákoně dle počtu obyvatel, obec může OZV tento koeficient upravit.
- U některých zdanitelných staveb a **jednotek** (§ 11 písm. c) - h) se základní sazba daně může vynásobit **koeficientem 1,5**, pokud tak obec stanoví v OZV

ZVÝŠENÍ DANĚ § 11A

- **(1)** Zvýšení daně ze staveb a jednotek za budovu obytného domu s nebytovým prostorem užívaným k podnikání, s výjimkou nebytového prostoru, který je osvobozenou částí budovy nebo který je užíván k podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním nebo vodním hospodářství, nebo s místností využívanou k podnikání v oboru ubytování, s výjimkou místnosti, která je osvobozenou částí budovy, činí součin
 - **a)** výměry podlahové plochy tohoto nebytového prostoru nebo této místnosti v m² a
 - **b)** 3,50 Kč.
- **(2)** Zvýšení daně ze staveb a jednotek za zdanitelnou jednotku, která zahrnuje i nebytový prostor užívaný k podnikání s výjimkou nebytového prostoru, který je osvobozenou částí zdanitelné jednotky, nebo je užíván k podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním nebo vodním hospodářství, nebo která zahrnuje místnost využívanou k podnikání v oboru ubytování, s výjimkou místnosti, která je osvobozenou částí budovy, činí součin
 - **a)** upravené podlahové plochy tohoto nebytového prostoru nebo této místnosti a
 - **b)** kladného rozdílu mezi
 - 1. sazbou daně příslušnou pro zdanitelnou jednotku, jejíž převažující část podlahové plochy je užívána pro podnikání, a
 - 2. sazbou daně příslušnou pro tuto zdanitelnou jednotku

Společná ustanovení

ZDAŇOVACÍ OBDOBÍ

- **Kalendářní rok**
- Ke změnám, které nastanou v průběhu zdaňovacího období se nepřihlíží
- Nevybírá se za předcházející zdaňovací období, ale za zdaňovací období **dopředu**
- Rozhodný den je 1. leden!

MÍSTNÍ KOEFICIENT § 12

- **(1)** Obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit jeden místní koeficient ve výši v rozmezí **0,5 až 5,0 pro všechny nemovité věci** s výjimkou pozemku zařazeného ve skupině vybraných zemědělských pozemků, trvalých travních porostů nebo nevyužitelných ostatních ploch nacházející se na území
 - **a)** celé obce, nebo
 - **b)** jednotlivé části obce.
- **(2)** Obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit místní koeficient ve výši v rozmezí **0,5 až 1,5** pro všechny pozemky nacházející se na území celé obce zařazené ve **skupině vybraných zemědělských pozemků, trvalých travních porostů nebo nevyužitelných ostatních ploch nacházející se na území celé obce**. Pro každou takovou skupinu může obec zavést pouze jeden místní koeficient. Neuvede-li obec v obecně závazné vyhlášce skupinu, pro kterou je tento místní koeficient zaveden, hledí se na něj, jako by zaveden nebyl.
- **(3)** Místní koeficienty podle odstavců 1 a 2 se stanoví s přesností na jedno desetinné místo.
- **(4)** Místní koeficient pro nemovitou věc, pro kterou obec nestanoví místní koeficient, činí 1,0.

INFLAČNÍ KOEFICIENT § 11F

- Od zdaňovacího období roku 2024 se zavádí inflační koeficient, kterým se násobí výsledná daň z pozemků a výsledná daň ze staveb a jednotek. **Pro zemědělské pozemky je inflační koeficient vždy 1,0, protože při stanovení základu daně u těchto pozemků se již inflace zohledňuje.** Změnu inflačního koeficientu bude vyhlášovat Ministerstvo financí formou sdělení zveřejněného ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv do 30. 6. kalendářního roku bezprostředně předcházejícího zdaňovacímu období. Meziročně může dojít ke zvýšení inflačního koeficientu maximálně o 20 % (tj. o jednu pětinu).

DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ

- Na tiskopisech MF ČR, elektronicky u majitelů datových schránek
- Jakmile bylo daňové přiznání poprvé podáno správcí daně, pak se v následujících letech daň. přiznání **nepodává**, pokud nedošlo ke změně okolností rozhodných pro vyměření daně
- Od r. 2013 – nová pravidla pro určování místní příslušnosti při podávání daň. přiznání v souvislosti se změnou organizace finanční správy
- **Zjednodušení podání žádosti o zasílání údajů na e-mail** – poplatník může požádat o zasílání údajů pro placení daně na e-mail formou zaslání podepsané a naskenované žádosti na e-mail správce daně

VYMĚŘENÍ DANĚ A SPLATNOST

- Daň z nemovitých věcí se vyměřuje na zdaňovací období **dopředu**, a to dle stavu k 1. lednu zdaňovacího období
- Daňové přiznání se **podává do 31. ledna** zdaňovacího období
- Daň z nemovitostí je splatná v následujících termínech:
 - Ve dvou stejných splátkách u poplatníků provozujících zem. výrobu a chov ryb, a to nejpozději do 31. srpna a 30. listopadu
 - Ve dvou stejných splátkách u ostatních poplatníků, a to nejpozději do 31. května a 30. listopadu
- Nepřesáhne-li roční daň z nemovitostí částku 5.000, - Kč, je splatná najednou, a to do 31.5. zdaňovacího období.
- **Celková daň z nemovitých věcí v rámci jednoho finančního úřadu se neplatí, pokud činí méně než 50 Kč. (dle předchozí úpravy bylo 30Kč)**

22. Daň za hazardních her – právní úprava, subjekt daně, předmět daně, základ daně, zdaňovací období, daňové přiznání a splatnost daně

PRÁVNÍ ÚPRAVA:

- Od 1.1.2017
- Přímá daň
- Specifický předmět zdanění – provozování hazardních her
- Zákon č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her + zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách
- Hazardní hry prošly velkou změnou, od 1.1.2024 se více specifikuje okruh, co je hazardní hra
- Tato daň je významným příjmem rozpočtů, protože rozpočtové určení se dělí mezi rozpočty obcí a rozpočty státní

SUBJEKT DANĚ (POPLATNÍK)

Poplatníkem daně z hazardních her

FO i PO

- **držitel základního povolení** podle zákona upravujícího hazardní hry nebo ten, kdo provozuje hazardní hru, k jejímuž provozování je takového povolení potřeba, nebo

- **ohlašovatel hazardní hry** nebo ten, kdo provozuje hazardní hru, k jejímuž provozování je potřeba ohlášení.
Zároveň i ten, kdo provozuje tu hru, aniž by měl povolení! To stejné i u ohlášení

PŘEDMĚT DANĚ

- **Provozování hazardní hry na území České republiky pro účastníka hazardní hry, pokud**
 - je k provozování této hry **potřeba základní povolení** podle zákona upravujícího hazardní hry, nebo
 - **tato hra má být** podle zákona upravujícího hazardní hry **ohlášena**.
- + hazardní hry provozované **dálkovým přístupem prostřednictvím internetu**, pro tyto účely se za místo, kde se ta hra hraje, považuje území ČR a podléhá zdanění
- Provozování hazardní hry se **rozumí vykonávání činností spočívajících v uskutečňování hazardní hry se záměrem dosažení zisku, zejména příjem sázek a vkladů do hazardní hry, výplata výhry, další činnosti organizačního, finančního a technického charakteru související s uvedením hazardní hry do provozu a se zajištěním vlastního provozu, jakož i činnosti potřebné pro ukončení a vypořádání hazardní hry**
 - § 5 zákona č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách)
 - Jedná se tedy o provozovatele
- Charakteristický rys hazardní hry – **za vklad který zaplatím nemám garantováno žádné protiplnění**
- Hazardní hra podléhající povolení – loterie, kursová sázka, totalizátorová hra, bingo, technická hra, živá hra.
 - Tyto je většinou možné provozovat online i naživo.
- Hazardní hra podléhající **ohlášení** – tombola, u níž výše jistiny činí více než 200.000 Kč (jakoby pořizovací částka těch cen v tombole), turnaj malého rozsahu

ZÁKLAD DANĚ

- Základem dílčí daně z okamžité loterie, jiné než okamžité loterie, jiné loterie, kursové sázky, živé kursové sázky, totalizátorové hry, binga, technické hry, živé hry provozované dálkovým přístupem prostřednictvím internetu, tomboly a turnaje malého rozsahu, je **součet dílčích základů daně, které tvoří částka, o kterou úhrn přijatých vkladů převyšuje součet úhrnu vyplacených výher a úhrnu vrácených vkladů**, za zákonem stanovených podmínek
- + základ dílčí daně z ostatních živých her
- Nepeněžitě vklady a výhry – podle zákona upravujícího oceňování majetku

SAZBA (V PŘÍLOZE ZÁKONA)

- 35 % pro dílčí základ daně z loterií a z technických her provozovaných bez potřebného základního povolení nebo ohlášení
- **od 1.1.2024 sazba 30 %** (předtím 23 %) pro dílčí základ daně z kursových sázek, totalizátorových her, bing, živých her, tombol a turnajů malého rozsahu
- Sazby jsou uvedeny v příloze k zákonu o dani z hazardních her
- Dílčí daň se vypočte jako součin dílčího základu daně zaokrouhleného na celé stokoruny nahoru a sazby pro tento dílčí základ daně
- Minimální dílčí daň z technických her činí součin součtu herních pozic jednotlivých povolených koncových zařízení uvedených v povolení k umístění herního prostoru a částky 13.400 Kč

ZDAŇOVACÍ OBDOBÍ

- kalendářní čtvrtletí

DAŇOVÉ PŘIZNÁNÍ A SPLATNOST DANĚ

- Držitel povolení/ohlášení musí podávat
 - daň tvrzená poplatníkem v daňovém přiznání se považuje za vyměřenou dnem uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání, a to ve výši v něm tvrzené
- DP se podává nejpozději do 25 dnů po uplynutí lhůty pro podání, nelze prodloužit
- Daň je splatná v poslední den lhůty stanovené pro podání přiznání.

ROZPOČTOVÉ URČENÍ DANĚ

- Ostatní technické hry:
 - 55 % příjem státního rozpočtu
 - 45 % příjem rozpočtu obcí
- Ostatní hazardní hry:
 - 35 % příjem státního rozpočtu
 - 65 % příjem rozpočtu obcí

ČÁST C – SPRÁVA DANÍ

1. Správa daní – pojem a obsah, právní úprava, pojem veřejný rozpočet a daň z hlediska DŘ

PRÁVNÍ ÚPRAVA

- zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (inkorporoval do sebe velké množství judikatury)
- Upravuje práva a povinnosti daňových subjektů a třetích osob
- Účinnost od 1.1.201
- **§ 4 DŘ:**
 - Nastoluje, jak daňový řád funguje v kontextu jiných zákonů => DŘ jako *lex generalis*
 - Daňový řád nebo jeho jednotlivá ustanovení se použijí tehdy, neupravuje-li jiný zákon správu daní jinak
 - (jsou z toho výjimky např. u daňové exekuce je obecným předpisem občanský soudní řád) => např. u daňové exekuce je DŘ *lex specialis* a OSŘ *lex generalis*

PŘEDMĚT SPRÁVY DANÍ

Správa daní – je postup, jehož cílem je **správné** zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady. (§1 odst. 2)

- Odlišit od daňového řízení (správa daní je širší pojem)
- Zjistit kolik se má zaplatit a zajistit, že bude zapláceno
- předmět správy daní: jsou daně, které jsou příjmem veřejného rozpočtu, nebo snížením příjmu veřejného rozpočtu (dále jen „vratka“)
- Základem pro postup je řádné daňové tvrzení:
 - a) řádné daňové tvrzení: daňové přiznání, hlášení nebo vyúčtování
 - b) dodatečné daňové tvrzení: dodatečné daňové přiznání, následné hlášení nebo dodatečné vyúčtování

- **Pozitivní vymezení DŘ** – upravuje postup správců daní, práva a povinnosti daňových subjektů a třetích osob, které jim vznikají při správě daní. (DŘ upravuje 2 okruhy situací)
- **Předmět správy daní** – jsou daně, které jsou příjmem veřejného rozpočtu, nebo snížením příjmu veřejného rozpočtu (dále jen „vratka“).
- **Veřejný rozpočet** – je jím mimo jiné i **rozpočet ÚSC**
- **Daní** se pro účely tohoto zákona rozumí peněžité plnění, které zákon označuje jako daň, clo nebo poplatek; je příjmem veřejného rozpočtu
 - Daňový odpočet, daňová ztráta nebo jiný způsob zdanění (např. daňový bonus) a příslušenství daně (úroky, penále, pokuty, náklady řízení atd.) – spadá taky pod daň
 - Dělená správa

VZNIK DAŇOVÉ POVINNOSTI

- Daňová povinnost vzniká okamžikem, kdy nastaly skutečnosti, které jsou podle zákona předmětem daně, nebo skutečnosti tuto povinnost zakládající
- Daň. Povinnost je tak povinnost uhradit v určené lhůtě číselně konkrétně vyjádřenou daň. Daňové povinnosti odpovídá právo státu na inkaso takto vymezené daně.

POJEM VEŘEJNÝ ROZPOČET A DAŇ

- **Veřejný rozpočet je**
 - a) **Státní rozpočet**, státní finanční aktiva nebo rezervní fond organizační složky státu,
 - b) **Rozpočet územního samosprávného celku**,
 - c) **Rozpočet státního fondu** nebo **Národní fond**,
 - d) **Rozpočet Evropské unie**, nebo
 - e) **Rozpočet, o němž to stanoví zákon**
- **Daň ve smyslu Daňového řádu**
 - a) Peněžité plnění, které **zákon označuje jako daň, clo nebo poplatek**, (tj. daň v širším slova smyslu)
 - b) Peněžité plnění, pokud **zákon stanoví, že se při jeho správě postupuje podle DŘ**
 - c) Peněžité plnění v rámci dělené správy
- A dále též
 - d) **Daňový odpočet, daňová ztráta nebo jiný způsob zdanění a příslušenství daně (úroky, penále, pokuty a náklady řízení)**
 - daňový odpočet = upravená suma daní na vstupu za zdaňovací období

2. Správa daní – pojem správce daně – výčet, pravomoc a působnost, úřední osoba

- Osoby lze dělit na **oprávněné** (správce a úřední osoby) a **povinné** (daňový subjekt a třetí osoby)
 - Osoby oprávněné jsou upraveny v § 10 – 12 DŘ

POJEM „SPRÁVCE DANĚ“

- Je jím každý správní orgán, popřípadě i jiný státní orgán v rozsahu, v jakém mu je svěřena působnost v oblasti výkonu správy daní – a tím se myslí daní v širším slova smyslu, tedy i cel a poplatků
- Orgán veřejné moci, kterému byla zákonem svěřena působnost v oblasti správy daní, přičemž se tím rozumí daně, ale i poplatky, cla atd. tzn. v praxi finanční správa, celní orgány, obecní úřady v případě místních poplatků atd.
- **Rozumí se jím:**
 - Orgán moci výkonné
 - Orgán územního samosprávného celku

- Jiný orgán
- Právnícká nebo fyzická osoba, pokud vykonává působnost v oblasti veřejné správy
- Především orgány **finanční správy a celní správy**
- Celní správa spravuje spotřební a energetické daně a DPH (dovoz), většinu finanční správa, obce místní poplatky

PRAVOMOC A PŮSOBNOST

- Působnost:
 - V oblasti veřejné správy – konkrétně ve správě daní
- Pravomoc:
 - a) Vede daňová řízení a jiná řízení dle daňového zákona
 - Nejen daňové řízení sem patří, ale i např. registrační řízení (registrace k dani: DPH, DPFO, DPPO)
 - b) Provádí vyhledávací činnost
 - c) Kontrola plnění povinností osob zúčastněných na správě daní
 - d) Vyzývá ke splnění povinností
 - e) Zabezpečuje placení daní
 - Vykonává svoji pravomoc prostřednictvím **úřední osoby**
- Správce daně pro účely správy daní může zřídit a vést registry a evidence daňových subjektů a jejich daňových povinností
- Místní příslušnost (není to v nadpisu této otázky, ale přijde mi to celkem vhodné to tady zmínit asi):
 - Je to důležité proto, abychom věděli, se kterým FÚ se budu bavit, komu budu posílat to daňové přiznání...
 - **Fyzické osoby:**
 - jejím místem pobytu; pro účely správy daní se místem pobytu fyzické osoby rozumí adresa místa trvalého pobytu občana České republiky
 - adresa hlášeného místa pobytu cizince
 - nelze-li takto místo pobytu fyzické osoby určit, rozumí se jím místo na území České republiky, kde se fyzická osoba převážně zdržuje
 - **Právnícké osoby:**
 - Adresa zapsaná v obchodním rejstříku (bez ohledu na to, zda tam skutečně sídlí; pokud tam nesídlí, tak můžou požádat, aby to doručovali jinam), a pokud se do rejstříku nezapíše, tak
 - adresa skutečného sídla, pokud se do žádného rejstříku nezapíše
 - **Výjimky z místní příslušnosti:**
 - Je-li předmětem daně nemovitá věc, je ke správě daní místně příslušný správce daně, v jehož obvodu územní působnosti se nemovitá věc nachází.
 - U poplatků, jejichž předmětem je zpoplatnění úkonu, je místně příslušným správcem daně orgán veřejné moci, který je příslušný k provedení tohoto úkonu.
 - **Změna místní příslušnosti:**
 - **Dožádání (§ 17)**
 - o provedení úkonu lze požádat jiného věcně příslušného správce, nebo podřízený orgán (typicky výslech svědka
 - požádaný správce daně provede požádané úkony, bezodkladně, nebo sdělí důvody, pro které dožádání vyhovět nemůže.
 - Jen mezi orgány stejného stupně nebo nadřízený vůči podřízenému
 - Místní příslušnost se nemění trvale, jen ten úkon se provede jinde, ale celá ta věc zůstává u toho původního orgánu
 - spory mezi správcem daně o provedení požádaných úkonů rozhoduje ten správce daně, který je nejbližší společně nadřízen
 - **Delegace (§ 18)**
 - Na žádost daňového subjektu nebo z podnětu správce daně může nejbližší společně nadřízený správce daně delegovat místní příslušnost k výkonu

správy daní na jiného věcně příslušného správce daně, jestliže je to účelné nebo jsou-li pro výkon správy daní potřebné mimořádné odborné znalosti

- Trvalá změna místní příslušnosti na základě žádosti
- **Atrakce (§ 19) – výjimečně**
 - Převzetí věci nadřízeným orgánem
 - Důvody – nutnost mimořádných odborných znalostí, nečinnost správce daně, rozhodnutí ve věci bude mít dopad i do řízení s jinými daňovými subjekty
 - Trvalá změna místní příslušnosti

ÚŘEDNÍ OSOBA

- Správce daně vykonává svou pravomoc prostřednictvím úředních osob
 - Zaměstnanec / osoba oprávněná zákonem (nebo na základě zákona), která se bezprostředně podílí na výkonu pravomoci správce daně
- Prokazuje oprávnění služebním průkazem / či jiným způsobem
- Informace o úřední osobě na požádání správce daně
 - Úřední osoba na požádání osoby zúčastněné na správě daní sdělí své jméno, služební nebo obdobné označení, a ve kterém organizačním útvaru správce daně je zařazena
- Podjatost úřední osoby:
 - Úřední osobu je možnost **vyloučit pro podjatost** (§ 77 DR)
 - a) je předmětem řízení nebo jiného postupu právo nebo povinnosti její nebo osoby jí blízké
 - b) se v téže věci na řízení nebo jiném postupu podílela na jiném stupni, nebo
 - c) její poměr k osobě zúčastněné na správě daní nebo k předmětu daně vzbuzuje jiné pochybnosti o její nepodjatosti
 - Osoba zúčastněná na správě daní je oprávněna namítat podjatost úřední osoby, jakmile se o ní dozví.
 - O námitce se rozhodne rozhodnutím, které se doručuje jak úřední osobě, tak tomu, kdo námitku uplatnil. Proti rozhodnutí **nelze uplatnit opravné prostředky**.
 - Oprávnění namítat podjatost → jakmile se o ní účastník dozví
 - Úřední osoba → neprodleně oznámit úřední osobě stojící v čele správce daně okolnosti nasvědčující podjatosti

3. Správa daní – osoby zúčastněné na správě daní a jejich charakteristika, zastupování. Odborný konzultant

OSOBY ZÚČASTNĚNÉ NA SPRÁVĚ DANÍ

- = daňový subjekt a třetí osoby
- **Daňový subjekt** = osoba, kterou za DS označuje zákon + poplatník + plátce daně
- **Třetí osoby** = osoby jiné než DS, které mají práva a povinnosti při správě daní
 - Jejich práva a povinnosti jsou správou daní dotčena
 - Např. svědek, znalec, doručovatel, tlumočník, ten, kdo podal vysvětlení...
- (pozn.: osoby ustanovené podle zákona, které plní povinnosti stanovené daňovým subjektům, zejména osoba spravující pozůstalost, svěřenský správce a insolvenční správce, mají stejná práva a povinnosti jako daňový subjekt)

ZASTUPOVÁNÍ

- Procesní způsobilost:
 - FO jedná v rozsahu **svéprávnosti**
 - Za PO nebo podnikající FO jedná statutární orgán nebo ten, kdo prokáže, že je oprávněn jednat (např. zaměstnanec jako pověřená osoba)
 - V téže věci jménem PO současně jedná jen jedna FO
- **Zástupcem** osoby zúčastněné na správě daní může být (§ 25 DŘ):
 - a) **Zákonný zástupce** fyzické osoby nebo **opatrovník** (na základě zákona)
 - b) **Ustanovený zástupce** (moc se to nepoužívá)
 - Důvody pro ustanovení zástupce jsou taxativně vymezeny v § 26 odst. 1 DŘ. Jde o obdobu ustanovení opatrovníka ve správním řízení
 - Zástupcem ustanoví správce daně toho, u koho je osoba, jíž se zástupce ustanovuje, v péči, anebo jinou vhodnou osobu
 - Zástupce se ustanovuje **rozhodnutím**, nutný **předchozí souhlas předpokládaného zástupce**
 - Nelze-li takto ustanovit zástupce, navrhne jej ze seznamu daňových poradců Komora daňových poradců na vyžádání správce daně, a to do 30 dnů od vyžádání; předchozí souhlas se u zástupce navrženého Komorou daňových poradců nevyžaduje
 - Zástupce musí mít shodné zájmy jako zastoupený
 - Zánik zastoupení – zaniká, jestliže ustanovený zástupce přestane být plně svéprávným nebo se stane nezpůsobilým k zastupování ztrátou profesního oprávnění
 - Zrušení zastoupení správcem daně – vlastní podnět, návrh zástupce nebo zastoupeného, forma rozhodnutí, proti němuž nelze podat odvolání
 - c) **Zmocněnec** (velice časté)
 - Jedná na základě **plné moci** (náležitosti dle NOZ)
 - Plná moc je vůči správci daně účinná od okamžiku jejího uplatnění u tohoto správce daně
 - Zmocnitel je povinen **přesně vymežit rozsah zmocnění** tak, aby bylo zřejmé, k jakým úkonům, řízením nebo jiným postupům se plná moc vztahuje => kdysi za staré úpravy, pokud nebylo jasné, na co se to vztahuje, tak se mělo za to, že to je generální => tohle už ale dneska nejde
 - Při současném jednání zmocněnce a zmocnitele má přednost jednání zmocnitele
 - V téže věci jeden zmocněnec
 - Pouze advokáti a daňový poradce si mohou zvolit ještě svého zmocněnce (např. koncipienta tam pošlou); nikdo jiný tohle udělat nemůže
 - Pokud si zmocnitel zvolí někoho jiného, tak ta nová plná moc ruší tu starou (o tom se zmocněnec ani nemusí dozvědět)
 - d) **Společný zmocněnec nebo společný zástupce**
 - Zastupování zástupcem nevylučuje, aby správce daně v případech, kdy je osobní účast zastoupeného nezbytná, jednal se zastoupeným přímo, nebo aby ho vyzval k vykonání některých úkonů. Zastoupený je povinen výzvě správce daně vyhovět. O tomto jednání nebo výzvě správce daně bezodkladně vyrozumí zástupce

ODBOBNÝ KONZULTANT

- Osoba zúčastněná na správě daní si může k jednání přibrat odborného konzultanta
- Nejedná se o zástupce (*protože zastupování je založeno na tom, že zástupce jedná jménem zastoupeného a jsou tam přímé důsledky pro zastoupeného*)
- Nemusí to být odborník
- *De facto si vezmu nějakého Frantu z horní dolní s sebou bez plné moci, aby mi tam poradil, co a jak (ale musím ho označit jako odborného konzultanta) => jeho jednání nemá žádné účinky*

- Nemá žádná procesní práva s výjimkou spoluúčasti
- Lze jej vyslechnout jako svědka
- Lze mu uložit pořádkovou pokutu (§ 247) nebo jej vyloučit z dalšího jednání (rozhodnutím) při maření jednání
- Např. účetní, daňový poradce

4. Správa daní – Základní zásady správy daní – výčet a charakteristika alespoň 5ti z nich

- Mimo zásad v daňovém řádu se použijí i zásady ve správním řádu, a to i když daňový řád říká, že se správní řád nepoužije (platí pro ty zásady, které jsou ve SŘ a nejsou v DŘ) – zásada ochrany dobré víry např.
- **1. Zásada zákonnosti, § 5 odst. 1:**
 - Správce daně postupuje při správě daní v souladu se zákony a jinými právními předpisy (dále jen „právní předpis“). Zákonem se pro účely tohoto zákona rozumí též mezinárodní smlouva, které je součástí právní řádu
 - Elementární zásada
- **2. Zásada zákazu zneužití správního uvážení, § 5 odst. 2:**
 - Správce daně uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena
- **3. Zásada ochrany práv a právem chráněných zájmů, § 5 odst. 3:**
 - Správce daně šetří práva a právem chráněné zájmy daňových subjektů a třetích osob v souladu s právními předpisy a používá při vyžadování plnění jejich povinností jen takové prostředky, které je nejméně zatěžují a ještě umožňují dosáhnout cíle správy daní
- **4. Zásada rovnosti, § 6 odst. 1:**
 - Osoby zúčastněné na správě daní mají rovná procesní práva a povinnosti
 - Procesněprávní rovnost, tj. ne rovnost mezi správcem daně a subjektem daně, ale zacházet se všemi adresáty stejně
- **5. Zásada součinnosti (spolupráce), § 6 odst. 2:**
 - Osoby zúčastněné na správě daní a správce daně vzájemně spolupracují
- **6. Zásada práva na slyšení ve své věci a poučovací, § 6 odst. 3:**
 - Správce daně umožní osobám zúčastněným na správě daní uplatňovat jejich práva a v souvislosti se svým úkonem jim poskytne přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu potřebné nebo stanoví-li tak zákon

- **7. Zásada vstřícnosti a slušnosti, § 6 odst. 4:**
 - Správce daně podle možnosti vychází osobám zúčastněným na správě daní vstřícně. Úřední osoby jsou povinny vyvarovat se při správě daní nezdvořilosti.
 - Možnost dle § 261 DŘ podat stížnost na chování úřední osoby
- **8. Zásada rychlosti řízení, § 7 odst. 1:**
 - Správce daně postupuje bez zbytečných průtahů
- **9. Zásada hospodárnosti § 7 odst. 2:**
 - Správce daní postupuje tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady. Z důvodu hospodárnosti může konat správce daně úkony pro různá řízení společně. Ze spisu, popřípadě z rozhodnutí vydaného na základě těchto úkonů, musí být zřejmé, ke které povinnosti a s jakým výsledkem byly úkony učiněny.
- **10. Zásada volného hodnocení důkazů, § 8 odst. 1:**
 - Správce daně při dokazování hodnotí důkazy podle své úvahy. Správce daně posuzuje každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti, přitom přihlíží ke všemu, co při správě daní vyšlo najevo
- **11. Zásada legitimního očekávání, § 8 odst. 2:**
 - Správce daně dbá na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly
 - V Brně se nachází centrální orgán, který shromažďuje informace o vyřízených odvoláních, tj. aby kraje věděly, jak rozhodly kraje jiné
- **12. Zásada materiální pravdy, § 8 odst. 3:**
 - Správce daně vychází ze skutečného obsahu právního jednání nebo jiné skutečnosti rozhodné pro správu daní
- **13. Zásada neveřejnosti řízení a povinnosti mlčenlivosti, § 9 odst. 1:**
 - Správa daní je neveřejná. Osoby zúčastněné na správě daní a úřední osoby jsou povinny za podmínek stanovených tímto nebo jiným zákonem zachovávat mlčenlivost o všem, co se v souvislosti se správou daní dozvěděly.
- **14. Zásada oficiality a vyhledávací, § 9 odst. 2:**
 - Správce daně soustavně zjišťuje předpoklady pro vznik nebo trvání povinností osob zúčastněných na správě daní a činí nezbytné úkony, aby tyto povinnosti byly splněny.
 -
- **15. Zásada zmocnění ke shromažďování osobních údajů, § 9 odst. 3:**
 - Správce daně může shromažďovat osobní údaje a jiné údaje, jsou-li potřebné pro správu daní, a to jen v rozsahu, který je nezbytný pro dosažení cíle správy daní.

- **16. Zásada zákazu zneužití práv, § 8 odst. 4**

- Při správě daní se nepřihlíží k právnímu jednání a jiným skutečnostem rozhodným pro správu daní, jejich převažujícím účelem je získání daňové výhody v rozporu se smyslem a účelem daňového právního předpisu

5. Správa daní – úřední jazyk, doručování a dokumentace ve správě daní – výčet a charakteristika

ÚŘEDNÍ JAZYK

- Máme jenom 1 jednací jazyk - český jazyk
- Písemnosti vyhotovené v jiném jazyce musí být předloženy v **originálním znění**, současně v **překladu** do českého jazyka, pokud správce daně neprohlásí, že takový překlad nevyžaduje nebo, pokud správce daně prohlásí, že požaduje úředně ověřený překlad, musí být předložen ten
 - Takové prohlášení může správce daně učinit na své úřední desce i pro neurčitý počet písemností v budoucnu
- Každý, kdo neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na **tlumočníka** zapsaného v seznamu tlumočnicků, kterého si obstará na **své náklady**
 - Pokud by to byl ale občan ČR, který přísluší k národnostní menšině, která tradičně a dlouhodobě žije na území ČR - mají právo jednat v jazyce své národnostní menšiny
 - Jinak mají právo na tlumočníka - toho hradí správce daně
- Osoba neslyšící – správce daně ustanoví na své náklady tlumočníka znakové řeči
 - Neslyšící, který neovládá znakovou řeč – správce daně ustanoví prostředníka (s ním se dorozumívá pomocí artikulace)

DOKUMENTACE

- **Protokol**
 - Nutné pořídit z každého osobního jednání s osobou zúčastněnou při správě daní
 - Zejm. u ústních jednání (ne ale ve všech případech, musí s tím být vysloven souhlas – jde třeba o telefonické hovory),
 - Sepisuje jej správce daně
 - Podle původní úpravy tam bylo napsáno, že to je veřejnou listinou, dneska to má stále statut veřejné listiny (presumuje se správnost této listiny) => dnes se to dovozuje z komentářové literatury
 - Protokol obsahuje (v zákoně je to stanoveno demonstrativně):
 - Předmět jednání
 - Místo jednání
 - Časový údaj o začátku a skončení jednání
 - Vylíčení průběhu jednání
 - Vyjádření správce daně k uplatněným návrhům nebo výhradám
- **Úřední záznam**
 - Skutečnosti, které nejsou zaprotokolovány (poznámky, informace a skutečnosti z jiných řízení)
 - Je to interní písemnost
 - Jde o neveřejnou listinu

- Úřední záznam podepíše úřední osoba, která ho vyhotovila, s uvedením časového údaje, kdy došlo k jeho vyhotovení. To neplatí, je-li úřední záznam vyhotoven úřední osobou elektronicky způsobem umožňujícím její identifikaci a zjištění změny obsahu úředního záznamu.
-
- **Spis**
 - Součástí jsou písemnosti týkající se práv a povinností daňového subjektu, tyto písemnosti jsou:
 - Písemnosti obsahující podání
 - Písemná vyhotovení rozhodnutí
 - Protokoly
 - Úřední záznamy
 - Součástí jsou i obrazové a zvukové záznamy
 - Člení se na:
 - Části podle jednotlivých daňových řízení
 - Část týkající se vymáhání daní
 - Část týkající se dalších povinností při správě daní, o nichž se vede řízení
 - Část vyhledávací
 - Část týkající se řízení o pořádkových pokutách
 - Je možné do něj nahlédnout s výjimkou části vyhledávací (jde o informace správce, které má pro případ, kdy osoba neplní daňové povinnosti a je třeba to nějak vymoci)
 - Lze podat stížnost, příp. žalobu na zpřístupnění spisu, pokud máme za to, že tam je něco neprávem schováno
- Daňová informační schránka
 - Záleží na technickém vybavení správce
 - Daňový subjekt může prostřednictvím:
 - Získávat informace shromažďované ve spise
 - Získávat vybrané informace o svých právech a povinnostech
 - Činit podání s využitím vybraných informací, které o něm správce daně zpracovává
 - Správce zde zveřejňuje jednotlivé údaje

DORUČOVÁNÍ

- Pokud jsou v doručování vady, tak to nemá význam, pokud se doručovaná písemnost dostane až k adresátovi (opouští se formalismus)
- Primárně se doručuje (pokud nejde primárně, tak po tom sekundárně)
 - Při ústním jednání nebo jiném úkonu
 - Doručuje příslušná úřední osoba
 - Podmínkou je přítomnost adresáta
 - Elektronicky (datovou schránkou – pokud má osoba zřízenou DS, tak ta je vždycky jako první možnost)
- Sekundárně se doručuje
 - Provozovatelem poštovních služeb
 - Úřední osobou pověřenou doručováním
 - Jiným orgánem, o němž to stanoví zákon
- Ve zvláštních případech se doručuje
 - Veřejnou vyhláškou
 - Použije se v případě:
 - Osobě neznámého pobytu nebo sídla

- Osobě, která není známa
 - Velký nebo neurčitý počet adresátů
- Vyvěšení na min. 15 dnů na úřední desce.
- Nutnost vyznačení dne vyvěšení a dne sejmutí.
- Hromadným předpisným seznamem (HPS)
 - Musí být zpřístupněn nejmeně po dobu 30 dní
 - Za den doručení se považuje třicátý den po jeho zpřístupnění
- Doručování do vlastních rukou, pokud:
 - Den doručení je rozhodný pro počátek běhu lhůty
 - Stanoví tak zákon
 - Určí tak správce daně
- Doručování FO:
 - Na adresu jejího pobytu (trvalý pobyt nebo místo kde se převážně zdržuje)
 - Zvolená adresa v ČR (správce daně je třeba požádat)
- PO nebo podnikající FO:
 - Na adresu sídla
 - (Není-li fyzická osoba jako podnikatel zapsána ve veřejném rejstříku, doručuje se jí na adresu jejího místa pobytu)
 - Zvolená adresa v ČR
- Uložení písemnosti – u správce daně nebo provozovatele poštovních služeb. Ukládá se na 10 dnů, poučení vložit do schránky nebo na jiné vhodné místo, při nevyzvednutí platí fikce doručení dle §47 odst. 2DŘ. Možnost vhození do schránky (pokud to nevyloučil správce daně a je-li zásilku kam vhodit)
- Prokázání doručení:
 - Důkazní břemeno prokázání doručení nebo aplikace fikce doručení leží na správci daně
 - Prokázání doručení dle způsobu doručování:
 - Při jednání – podpis protokolu nebo úředním záznamem o odmítnutí podpisu protokolu
 - Elektronicky – prostřednictvím systému datových schránek
 - Veřejnou vyhláškou – podepsaná kopie písemnosti nebo uplynutím doby pro vyvěšení
 - Zásilkou – doručenkou, je-li řádně vyplněna je veřejnou listinou, prokázaným odepřením převzetí písemnosti

6. Správa daní – zahájení řízení, dokazování, zastavení řízení, náklady řízení

ZAHÁJENÍ

- **Řízení je zahájeno dnem**
 - Kdy příslušnému správci daně **došlo 1. podání ve věci učiněné osobou zúčastněnou na správě daní,**
 - nebo
 - Kdy **správce daně osobě zúčastněné na správě daní oznámil zahájení řízení** (správce daně učinil vůči osobě zúčastněné na správě daní první úkon ve věci) - § 91 DŘ
 - Projevuje se tady **zásada dispoziční, zásada oficiality**
- Nesplní-li daňový subjekt svou povinnost učinit podání zahajující řízení, zahájí správce daně toto řízení z moci úřední, jakmile **zjistí skutečnosti zakládající tuto povinnost**

DOKAZOVÁNÍ:

- Dokazování provádí příslušný správce daně nebo jím dožádaný správce daně.
- Správce daně dbá, aby skutečnosti rozhodné pro správné zjištění a stanovení daně byly zjištěny co nejdříve, a není v tom vázán jen návrhy daňových subjektů.
- Daňový subjekt prokazuje všechny skutečnosti, které je povinen uvádět v řádném daňovém tvrzení, dodatečném daňovém tvrzení a dalších podáních.
- Pokud to vyžaduje průběh řízení, může správce daně vyzvat daňový subjekt k prokázání skutečností potřebných pro správné stanovení daně, a to za předpokladu, že potřebné informace nelze získat z vlastní úřední evidence.
- Správce daně prokazuje
 - a) oznámení vlastních písemností,
 - b) skutečnosti rozhodné pro užití právní domněnky nebo právní fikce,
 - c) skutečnosti vyvracející věrohodnost, průkaznost, správnost či úplnost povinných evidencí, účetních záznamů, jakož i jiných záznamů, listin a dalších důkazních prostředků uplatněných daňovým subjektem,
 - d) skutečnosti rozhodné pro posouzení skutečného obsahu právního jednání nebo jiné skutečnosti,
 - e) skutečnosti rozhodné pro uplatnění následku za porušení povinnosti při správě daní.
 - f) skutečnosti rozhodné pro posouzení účelu právního jednání a jiných skutečností rozhodných pro správu daní, jejichž převažujícím účelem je získání daňové výhody v rozporu se smyslem a účelem daňového právního předpisu
- Navrhuje-li v řízení účast třetí osoby daňový subjekt, je povinen současně s návrhem sdělit správci daně potřebné údaje o této třetí osobě a informaci o tom, které skutečnosti hodlá účastí této třetí osoby prokázat nebo vysvětlit, popřípadě jiný důvod účasti. Není-li návrhu vyhověno, správce daně o tom vyrozumí daňový subjekt s uvedením důvodu
- Správce daně po provedeném dokazování určí, které skutečnosti považuje za prokázané a které nikoliv a na základě kterých důkazních prostředků; o hodnocení důkazů sepíše úřední záznam, pokud se toto hodnocení neuvádí v jiné písemnosti založené ve spise.

DŮKAZNÍ PROSTŘEDKY:

- Správce daně po provedeném dokazování určí, které skutečnosti považuje za prokázané a které nikoliv a na základě kterých důkazních prostředků; o hodnocení důkazů sepíše úřední záznam, pokud se toto hodnocení neuvádí v jiné písemnosti založené ve spise.

DŮKAZNÍ PROSTŘEDKY:

- Jako důkazních prostředků lze užít všech podkladů, jimiž lze zjistit skutečný stav věci a ověřit skutečnosti rozhodné pro správné zjištění a stanovení daně a které nejsou získány v rozporu s právním předpisem, a to i těch, které byly získány před zahájením řízení.
 - Demonstrativní výčet – zejména tvrzení daňového subjektu, listiny, znalecké posudky, svědecké výpovědi a ohledání věci.
 - Správce daně má právo využít podklady předané mu jiným orgánem veřejné moci – např. podklady jiného správního úřadu nebo pocházející z trestního řízení
- Konkrétněji k jednotlivým druhům dokazování odkazují na DŘ - § 94 a násl.

POMŮCKY:

- Nesplní-li daňový subjekt při dokazování jím uváděných skutečností některou ze svých zákonných povinností, a v důsledku toho nelze daň stanovit na základě dokazování, správce daně stanoví daň podle pomůcek, které má k dispozici nebo které si obstará, a to i bez součinnosti s daňovým subjektem. Uplatnění tohoto postupu při stanovení daně se uvede ve výroku rozhodnutí.
- Stanoví-li správce daně daň podle pomůcek, přihlédne také ke zjištěným okolnostem, z nichž vyplývají výhody pro daňový subjekt, i když jím nebyly uplatněny.
- Pomůckami jsou zejména
 - a) důkazní prostředky, které nebyly správcem daně zpochybněny,
 - b) podaná vysvětlení,
 - c) porovnání srovnatelných daňových subjektů a jejich daňových povinností,
 - d) vlastní poznatky správce daně získané při správě daní.
- Stanovení daně pomůckami je krajním způsobem stanovení daně v případě, kdy nelze z nějakého důvodu určit daň dokazováním. Aby správce daně mohl přejít na pomůcky, musí vždy existovat porušení zákonem stanovené povinnosti na straně daňového subjektu. Přitom toto nesplnění povinnosti musí být v příčinné souvislosti s tím, že daň nelze stanovit dokazováním. Správce daně stanoví daň pomůckami i bez součinnosti s daňovým subjektem. Při pomůckách správce daně de facto odhaduje výši celkové daň. Povinnosti, a to zpravidla na základě výsledků hospodářské činnosti daň. Subjektu v minulosti. Není přípustné kombinovat dokazování a pomůcky.

ZASTAVENÍ ŘÍZENÍ

- Jeden ze způsobů, jak je ukončeno zahájené řízení
- Nejčastěji se řízení ukončuje vydáním rozhodnutí
- Další formy ukončení - např. odložení věci
- Zastavit může i daňový subjekt - vezme zpět svůj návrh, kterým řízení zahajoval
- **Správce daně rozhodnutím řízení zastaví, jestliže**
 - a) osoba zúčastněná na správě daní vzala své podání, kterým se zahajuje řízení, zpět, pokud zákon zpětvzetí nevyklučuje,
 - b) jde o zjevně právně nepřipustné podání,
 - c) ten, o jehož právech a povinnostech má být rozhodnuto, zanikl bez právního nástupce,
 - d) bylo učiněno podání ve věci, o níž již bylo pravomocně rozhodnuto, nejde-li o rozhodnutí prozatímní nebo předběžné povahy,
 - e) nelze v řízení pokračovat z důvodů, které stanoví zákon, nebo
 - f) řízení se stalo bezpředmětným.

Týká-li se některý z důvodů zastavení řízení jen části jeho předmětu, zastaví se řízení jen v této části.

(3) Dojde-li k zastavení řízení podle odstavce 1 písm. c), správce daně rozhodnutí nedoručuje a nelze vůči němu uplatnit opravné prostředky; to neplatí, pokud je ve věci více příjemců rozhodnutí. Za den doručení rozhodnutí se považuje den založení do spisu

NÁKLADY ŘÍZENÍ

- Obecné pravidlo je, že náklady řízení vzniklé při správě daní nese správce daně (výjimkou jsou náklady vzniklé při exekučním řízení, které nese dlužník)
- Pro správu daní také mohou vznikat náklady OZNŘ – obecným pravidlem je, že tyto osoby si nesou náklady vzniklé v souvislosti se správou daní samy

- Výjimka: pokud se na výzvu správce daně zúčastní řízení třetí osoba, náleží jí náhrada účelně vynaložených hotových výdajů a ušlého výdělku, nestanoví-li jiný právní předpis jinak; to platí i pro náklady vzniklé při vyhledávací činnosti.
- Nárok na náhradu může třetí osoba uplatnit u správce daně, na jehož výzvu se řízení zúčastnila, spolu s doklady prokazujícími uplatňované nároky do 8 dnů ode dne účasti, jinak tento nárok zaniká.
- O uplatněných nárocích rozhodne správce daně do 15 dnů ode dne jejich uplatnění a do 15 dnů od vydání tohoto rozhodnutí poukáže ve prospěch oprávněných úhradu přiznaného nároku. Proti tomuto rozhodnutí se lze odvolat do 15 dnů ode dne jeho doručení.

7. Správa daní – rozhodnutí – základní náležitosti rozhodnutí, právní moc a vykonatelnost rozhodnutí, nicotnost rozhodnutí

- Správce daně ukládá povinnosti nebo přiznává práva anebo prohlašuje práva a povinnosti stanovené zákonem rozhodnutím

NÁLEŽITOSTI

- označení správce daně, který rozhodnutí vydal,
 - číslo jednací, popřípadě číslo platebního výměru,
 - označení příjemce rozhodnutí,
 - výrok s uvedením právního předpisu, podle něhož bylo rozhodováno, a jde-li o platební povinnost, také částku a číslo účtu příslušného poskytovatele platebních služeb, na který má být částka uhrazena,
 - lhůtu k plnění, je-li nutné ji stanovit,
 - poučení, zda je možné proti rozhodnutí podat odvolání, v jaké lhůtě je tak možno učinit, u kterého správce daně se odvolání podává, spolu s upozorněním na případné vyloučení odkladného účinku,
 - podpis úřední osoby s uvedením jména a pracovního zařazení a otisk úředního razítka; tuto náležitost lze nahradit uznávaným elektronickým podpisem úřední osoby,
 - datum, kdy bylo rozhodnutí podepsáno.
- **rozhodnutí obsahuje odůvodnění, nestanoví-li zákon jinak** (z odůvodnění musí být patrné, proč správce daně rozhodl, jak rozhodl. Dále vypořádání se s úkony učiněnými daň. subjektem např. návrhy, námitkami)

PRÁVNÍ MOC A VYKONATELNOST

- Rozhodnutí, které je účinné a proti kterému se nelze odvolat, je v **právní moci**
- Rozhodnutí, které je účinné, je **vykonatelné**, jestliže se proti němu nelze odvolat, nebo jestliže odvolání nemá odkladný účinek, a uplynula-li lhůta k plnění, pokud byla stanovena
- Na žádost příjemce rozhodnutí vyznačí správce daně na vyhotovení rozhodnutí doložku právní moci, popřípadě vykonatelnosti
- Rozhodnutí je účinné, došlo-li k jeho oznámení příjemci
- Ukládá-li pravomocné rozhodnutí povinnost, je tato povinnost vykonatelná uplynutím lhůty plnění

NICOTNOST ROZHODNUTÍ

- Nicotné je rozhodnutí, pokud
 - správce daně nebyl k jeho vydání vůbec věcně příslušný,
 - trpí vadami, jež je činí zjevně vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, nebo
 - je vydáno na základě jiného nicotného rozhodnutí vydaného správcem daně.

- Rozhodnutí o prohlášení nicotnosti se doručí všem příjemcům rozhodnutí, jehož nicotnost se prohlašuje, a nelze se proti němu odvolat. Současně správce daně prohlásí za nicotná všechna navazující rozhodnutí, která vydal, nebo která byla vydána jemu podřízeným správcem daně
- Nicotný je správní akt, který trpí natolik intenzivními vadami, že jej vůbec za rozhodnutí nelze považovat
- Nicotnost rozhodnutí zjišťuje a prohlašuje z moci úřední, a to kdykoliv, správce daně nejbližše nadřízený správci daně, který rozhodnutí vydal
- Rozhodnutí je vydané okamžikem, kdy byl učiněn úkon k jeho doručení; rozhodnutí, které se nedoručuje, je vydané okamžikem, kdy bylo podepsáno úřední osobou
- Příjemcem rozhodnutí je ten, komu je rozhodnutím ukládána povinnost nebo přiznáváno právo anebo prohlášeno právo nebo povinnost stanovená zákonem
- Přiznat stejné právo nebo uložit stejnou povinnost lze ze stejného důvodu témuž příjemci rozhodnutí pouze jednou
- Rozhodnutí se oznamuje všem jeho příjemcům. Vůči příjemci je rozhodnutí účinné okamžikem jeho oznámení
- Oznámením rozhodnutí se pro účely tohoto zákona rozumí doručení rozhodnutí nebo jiný zaprotokolovaný způsob seznámení příjemce s obsahem rozhodnutí

DALŠÍ VĚCI, KTERÝ BY MOHLY BÝT DŮLEŽITÝ, ALE NEJSOU ÚPLNĚ SOUČÁSTÍ OTÁZKY

- Rozhodnutí je vydané okamžikem, kdy byl učiněn úkon k jeho doručení; rozhodnutí, které se nedoručuje, je vydané okamžikem, kdy bylo podepsáno úřední osobou
- Příjemcem rozhodnutí je ten, komu je rozhodnutím ukládána povinnost nebo přiznáváno právo anebo prohlášeno právo nebo povinnost stanovená zákonem
- Přiznat stejné právo nebo uložit stejnou povinnost lze ze stejného důvodu témuž příjemci rozhodnutí pouze jednou
- Rozhodnutí se oznamuje všem jeho příjemcům. Vůči příjemci je rozhodnutí účinné okamžikem jeho oznámení
- Oznámením rozhodnutí se pro účely tohoto zákona rozumí doručení rozhodnutí nebo jiný zaprotokolovaný způsob seznámení příjemce s obsahem rozhodnutí

8. Správa daní – řízení a další postupy při správě daní – výčet a základní charakteristika

ŘÍZENÍ A DALŠÍ POSTUPY § 70 AN. DŘ

- Postup → proces upravený zákonem, kdy se nevydává rozhodnutí
- Řízení → postup (proces) upravený zákonem, kdy cílem je vydání rozhodnutí
- Postupy při správě daní lze dělit na:
 1. Řízení
 2. Další postupy

ŘÍZENÍ:

1. Registrační řízení

- Registrace SD⁷ umožňuje přehled o klíčových údajích, ze kterých je nutné při stanovení daně i zajištění jejího placení vycházet

⁷ Správce daně

2. Řízení o závazném posouzení

- SD vydá daňovému subjektu na jeho žádost rozhodnutí o závazném posouzení daňových důsledků, které pro něj vyplynou z daňově rozhodných skutečností již nastalých nebo očekávaných, a to v případech, kdy tak stanoví zákon.
- Proti rozhodnutí o závazném posouzení nelze uplatnit opravné prostředky.
- Rozhodnutí o závazném posouzení je účinné vůči správci daně, který v dané věci rozhoduje

3. Daňové řízení

- Skládá se podle okolností z dílčích řízení, ve kterých jsou vydávána jednotlivá rozhodnutí. Dílčí řízení jsou:

a) nalézací

1. vyměřovací, jehož účelem je stanovení daně,
2. doměřovací, které je vedeno za účelem stanovení změny poslední známé daně,
3. o řádném opravném prostředku proti rozhodnutí vydanému v řízení podle bodů 1 a 2,

b) při placení daní

1. o posečkání daně a rozložení její úhrady na splátky,
2. o zajištění daně,
3. exekuční,
4. o řádném opravném prostředku proti rozhodnutí vydanému v řízení podle bodů 1 až 3,

c) o mimořádných opravných a dozorcích prostředcích proti jednotlivým rozhodnutím vydaným v rámci daňového řízení.

- Další řízení:

- a) Řízení o vyloučení úřední osoby
- b) Řízení o delegaci
- c) Řízení o ustanovení zástupce
- d) Řízení o navracení lhůty v předešlý stav
- e) Řízení o prodloužení lhůty
- f) Řízení o vyloučení neúčinnosti doručení

DALŠÍ POSTUPY:

1. Formalizované

- Daňová kontrola
- Postup k odstranění pochybností

2. Neformalizované

- Vyhledávací činnost
- Dokazování
- Dožádání
- Doručování
- Vedení spisu
- Evidence daní
- Vybírání daní
- Protokolace

PODÁNÍ § 70

- Úkon osoby **zúčastněné** (= daňové subjekty a třetí osoby) na správě daní směřující vůči správci daně
- Posuzuje se vždy podle skutečného obsahu, bez ohledu na to, jak je označeno = projev zásady materiální pravdy
- Musí z něj být patrné, kdo jej činí, čeho se týká a co navrhuje
- Ne každý úkon vůči správci daně je nutně podání např. platba je úkonem vůči správci daně, ale není podáním

- Způsob učinění podání:
 - a) **Kvalifikované způsoby**
 - Písemně (v listinné podobě nebo elektronicky), anebo ústně do protokolu; elektronicky lze podání učinit pouze datovou zprávou (pokud to datovkou pošlu bez elektronického podpisu, je to vada, kterou lze zhojit => do 5 dnů ode dne, kdy správci dojde takové podání, musí být potvrzeno nebo opakováno způsobem uvedeným výše → tuto lhůtu nelze prodloužit ani navrátit v předešlý stav
 - a) podepsanou způsobem, se kterým jiný právní předpis spojuje účinky vlastnoručního podpisu,
 - b) s ověřenou identitou podatele způsobem, kterým se lze přihlásit do jeho datové schránky,
 - c) s využitím přístupu se zaručenou identitou, nebo
 - d) prostřednictvím daňové informační schránky.
 - Podání učiněné v listinné podobě nebo ústně do protokolu musí být podepsána osobou, která podání činí.
 - b) **Nekvalifikované způsoby**
 - Např. běžný email, fax – je nutné zopakovat kvalifikovanou formou, a to do 5 dnů ode dne, kdy takové podání dojde správci daně, jinak se má za to, že toto podání nebylo podáno (je to zákonná lhůta – nejde ji prodloužit nebo navrátit v předešlý stav)
- Řízení je zahájeno dnem, kdy příslušnému SD došlo první podání ve věci učiněné osobou zúčastněnou na správě daní, nebo dnem, kdy správce daně osobě zúčastněné na správě daní oznámil zahájení řízení
- SD se musí zabývat všemi podáními, které mu došly (tedy i např. nepodepsanými podáními apod.)
- Některá podání lze podat jen na tiskopise vydaném Ministerstvem financí
 - Přihláška k registraci
 - Oznámení o změně registračních údajů
 - Řádné daňové tvrzení
 - Dodatečné daňové tvrzení
- Podání činíme u příslušného správce (věcně i místně příslušného)
- Podání, kterým je zahájeno řízení, může ten, kdo jej učinil, změnit nebo vzít zpět do doby, než je správcem daně vydáno rozhodnutí ve věci
 - Zpětvzetí podání je však nepřípustné u podání, k němuž je osoba zúčastněná na správě daní povinna buď přímo ze zákona, nebo na výzvu správce daně
- Vady podání § 74 DŘ:
 - Druhy vad:
 - a) Vady, pro které není způsobilé k projednání,
 - b) Vady, pro které nemůže mít předpokládané účinky pro správu daní,
 - ➔ SD vyzve toho, kdo podání učinil, aby označené vady odstranil podle jeho pokynu a ve lhůtě, kterou stanoví
 - Výzva obsahuje poučení o následcích spojených s neodstraněním označených vad
 - Budou-li vady podání odstraněny ve stanovené lhůtě, hledí se na podání, **jako by bylo učiněno řádně a včas**
 - Nebudou-li vady podání odstraněny, stává se podání uplynutím stanovené lhůty neúčinným
 - O tom pořídí správce daně úřední záznam a vyrozumí podatele
 - Pokud vada podání spočívá pouze v tom, že podání bylo učiněno jinak než elektronicky, ačkoliv mělo být učiněno elektronicky, hledí se na něj jako na podání bez vady → to platí pouze pro podání, u nichž tuto skutečnost správce daně předem zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup.
- Postoupení:
 - Není-li správce daně, vůči němuž bylo učiněno podání nebo připsána platba, příslušný vést v dané věci řízení, podání nebo platbu neprodleně postoupí příslušnému správci daně a uvědomí o tom podatele

POSTUPY PŘI SPRÁVĚ DANÍ

- Vyhledávací činnost:

- SD vyhledává důkazní prostředky a daňové subjekty a zjišťuje plnění jejich povinností při správě daní před zahájením řízení i v jeho průběhu => projev **zásady officiality** (umožnění unesení důkazního břemene ze strany SD)
- SD ji provádí i bez součinnosti s daňovým subjektem
- V jejím rámci SD:
 - Ověřuje úplnost evidence či registrace daňových subjektů
 - Zjišťuje údaje týkající se příjmů, majetkových poměrů a dalších skutečností rozhodných pro správné zjištění, stanovení a placení daně
 - Shromažďuje a zpracovává informace a využívá informační systémy v rozsahu podle § 9 odst. 3
 - Opatřuje nezbytná vysvětlení
 - Provádí místní šetření

- Vysvětlení:

- Je to jedna ze součástí vyhledávací činnosti
- Vysvětlení se na rozdíl od svědecké výpovědi koná zejména mimo daňové řízení
- Slouží to pro nějakou předběžnou informaci (daňový subjekt se nemůže vysvětlení zúčastnit)
- Dává se to do **vyhledávací části spisu** (do toho „utajení“)
- SD opatřuje nezbytná vysvětlení k prověření skutečností rozhodných pro naplnění cíle správy daní, pokud tyto skutečnosti nelze prověřit jiným úředním postupem
- Každý je povinen podat SD vysvětlení
 - Ale je možnost odepření vysvětlení
- Podané vysvětlení nelze použít jako důkazní prostředek
 - Vysvětlující nemá povinnost vypovídat pravdu a nic nezamlčet
- O podaném vysvětlení SD daně podle povahy vysvětlení **protokol** nebo **úřední záznam**

- Místní šetření § 80 DŘ:

- Může provádět SD
- Nejde udělat bez součinnosti
- Taková obhlídka na místě nebo mapování terénu
- 3 účely:
 - Vyhledávají se daňové subjekty
 - Zjišťuje se, zda subjekt plní svoje povinnosti (rámcové prověření účetnictví) => pokud najdou malé nedostatky, tak může požádat o podání dodatečného daňového přiznání, pokud velké nedostatky, tak se zahájí daňová kontrola
 - Vyhledávání důkazních prostředků
- SD má široká oprávnění (totéž má i u daňové kontroly)
 - Např. právo vstupu do prostor sloužících k podnikání, právo na výpisky, právo vypůjčit si doklady na 30 dnů, právo zajistit věci, které mohou posloužit jako důkazy)
- Účel: poskytnutí SD prvotní informace potřebné k dosažení cíle správy daní, aniž by však do práv daňového subjektu muselo být zasahováno tak citelným způsobem jako u daňové kontroly => menší formálnost, kratší lhůta oproti daňové kontrole
- SD může k tomu přizvat osobu, jejíž přítomnost je podle povahy věci potřebná
- O průběhu místního šetření sepíše SD podle povahy šetření **protokol** nebo **úřední záznam**
- **Práva SD:**
 - Právo na přístup na pozemky, do každé provozní budovy, ..., k účetním záznamům nebo jiným informacím, ..., v rozsahu **nezbytně nutném** pro dosažení cíle správy daní. Taktéž do obydlí, které daňový subjekt užívá současně pro podnikání, je-li to nezbytné a nelze-li rozhodné skutečnosti zjistit jiným způsobem.
 - Může provést nebo si vyžádat z účetních záznamů nebo jiných informací výpis nebo kopii, a to i na technických nosičích dat.

- SD může pořizovat obrazový nebo zvukový záznam o skutečnostech dokumentujících průběh úkonu (musí o tom uvědomit osoby, které se tohoto úkonu účastní)
 - SD může zajistit věci, které mohou sloužit jako důkazní prostředek, je-li důvodná obava, že by později nebylo možné příslušný důkazní prostředek provést vůbec nebo jen s velkými obtížemi
 - Daňový subjekt a další přítomné osoby jsou **povinny poskytnout** úřední osobě, která provádí místní šetření, všechny přiměřené prostředky a **potřebnou součinnost** k účinnému provedení místního šetření + jsou povinny zapůjčit správci daně jím vyžádané doklady a další věci nezbytné pro správu daní i mimo své prostory
 - **V rámci místního šetření není možno doměřit daň !!!**
- Daňová kontrola:
- Nejzásadnější zásah do práv daňového subjektu
 - Jsou zaměřené většinou na DPH
 - Předmět: daňové povinnosti, tvrzení daňového subjektu nebo jiné okolnosti rozhodné pro správné zjištění a stanovení daně vztahující se k jednomu konkrétnímu daňovému řízení
 - SD předmět daňové kontroly prověřuje ve vymezeném rozsahu
 - Rozsah DK⁸ lze v jejím průběhu rozšířit nebo zúžit postupem pro její zahájení
 - Provádí se
 - a) u daňového subjektu nebo
 - b) na místě, kde je to vzhledem k účelu kontroly nejvhodnější
 - DK lze provádět společně pro více daňových řízení týkajících se jednoho daňového subjektu
 - SD může DK zahájit i pro další daňová řízení rozšířením DK probíhající k jinému daňovému řízení
 - Daňový subjekt je povinen umožnit SD zahájení a provedení DK
 - Zahájení daňové kontroly § 87 DŘ:
 - **Prvním úkonem** SD vůči daňovému subjektu, při kterém je vymezen předmět a rozsah daňové kontroly a při kterém správce daně začne zjišťovat daňové povinnosti nebo prověřovat tvrzení daňového subjektu nebo jiné okolnosti rozhodné pro správné zjištění a stanovení daně => tedy **doručením oznámení o zahájení daňové kontroly, ve kterém je vymezen předmět a rozsah daňové kontroly**
 - 2 důsledky zahájení DK:
 - Nelze už pak podat dodatečné daňové přiznání
 - Obnovuje se tříletá prekluzivní lhůta podle § 148 pro stanovení daně => lhůta začne běžet znovu. Pokud by se tak nestalo, tak by u kontrol zahájených po třech letech nebylo po jejich konci možno vyměřit daň čili by nebylo možné vůbec daň doměřit kontroly a vlastně celého daňového řízení (aby to nebylo čistě formální, ale aby taky něco dělali, když už to zahájí)
 - Pokud dojde v průběhu DK ke změně místní příslušnosti, může daňovou kontrolu dokončit SD, který ji zahájil
 - Neumožní-li daňový subjekt SD zahájit DK, může k tomu být SD vyzván
 - Může být nahodilá i opakovaná
 - **Práva daňového subjektu, u něž je DK prováděna:**
 - být přítomen jednání se svými zaměstnanci nebo dalšími osobami, které vykonávají jeho činnosti,
 - předkládat v průběhu DK důkazní prostředky nebo navrhopat provedení důkazních prostředků, které on sám nemá k dispozici,
 - vyvracet pochybnosti vyjádřené SD.
 - **Povinnosti daňového subjektu, u něž je DK prováděna:**
 - zajistit vhodné místo a podmínky k provádění daňové kontroly,
 - poskytnout nezbytné informace o vlastní organizační struktuře, o pracovní náplni jednotlivých útvarů, o oprávněních jednotlivých zaměstnanců nebo jiných osob

⁸ Daňová kontrola

zajišťujících jeho činnost a o uložení účetních záznamů a jiných informací; to neplatí pro nepodnikající fyzické osoby,

- předložit důkazní prostředky prokazující jeho tvrzení,
- umožnit jednání s kterýmkoliv svým zaměstnancem nebo jinou osobou, která vykonává jeho činnosti,
- nezatajovat důkazní prostředky, které má k dispozici, nebo o nichž je mu známo, kde se nacházejí.

- Postup k odstranění pochybností (kdysi „vytýkácí řízení“):

- Pro postup k DK nepotřebuje mít SD důvod k jejímu zahájení, ale odstranění pochybností musí být vždy odůvodněno a musí nám ten důvod být i sdělen (musí mít **konkrétní pochybnosti o správnosti, průkaznosti nebo úplnosti** podaného řádného nebo dodatečného daňového tvrzení) => SD vyzve k odstranění
 - Výzva: uvedení pochybností SD způsobem, který umožní daňovému subjektu, aby se k nim vyjádřil, neúplné údaje doplnil, nejasnosti vysvětlil, nepravdivé údaje opravil nebo pravdivost údajů prokázal a předložil důkazní prostředky tak, aby došlo k odstranění těchto pochybností
 - + stanovení lhůty k odstranění pochybností: **ne kratší než 15 dnů**
 - + ho poučí o následcích spojených s neodstraněním pochybností nebo nedodržením stanovené lhůty
- O průběhu sepiše SD podle povahy odpovědi **protokol** nebo **úřední záznam**, (uvede v něm vyjádření nebo důkazní prostředky, na jejichž základě považuje pochybnosti za zcela nebo zčásti odstraněné, a případné důvody přetrvávajících pochybností)
- Pokud neodstraní pochybnosti a výše daně nebyla prokázána dostatečně věrohodně, sdělí SD daňovému subjektu výsledek postupu k odstranění pochybností
 - Daňový subjekt je oprávněn do 15 dnů ode dne, kdy byl seznámen s dosavadním výsledkem postupu k odstranění pochybností, podat návrh na pokračování v dokazování spolu s návrhem na provedení dalších důkazních prostředků
- Pokud SD shledá důvody k pokračování v dokazování, zahájí v rozsahu těchto důvodů daňovou kontrolu
 - Neshledá-li správce daně důvody k pokračování v dokazování, vydá do 15 dnů ode dne, kdy daňový subjekt podal návrh na pokračování v dokazování, rozhodnutí o stanovení daně
- Neposkytne-li daňový subjekt potřebnou součinnost k odstranění pochybností, může správce daně stanovit daň podle **pomůcek**

9. Správa daní – Opravné prostředky – podstata, výčet a charakteristika alespoň 2 prostředků

• OPRAVNÝ X DOZORČÍ PROSTŘEDEK

- Přezkoumání rozhodnutí vydaných správcem daně se uskutečňuje na základě opravných a dozorčích prostředků → prostředky pro přezkoumání rozhodnutí ve správě daní

OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

- Na základě podnětu příjemce rozhodnutí (dispoziční), řádné, mimořádné, souží k přezkoumání rozhodnutí ve správě daní – nikoli zákonnost, ale právní posouzení
- Prostředek ochrany proti nesprávnému nebo nezákonnému rozhodnutí při správě daní, ke kterému je aktivně legitimován příjemce rozhodnutí

- Jedná se o podání příjemců rozhodnutí, jimiž má být dosaženo zrušení nebo změny napadeného rozhodnutí
- Řádné
 - **Rozklad**
 - Směřuje proti rozhodnutí ústředního správního orgánu/úřední osoby v čele, nevylučuje-li povaha věci – obdobně ustanovení o odvolání
 - **Odvolání**
 - Příjemce, směřuje proti rozhodnutí SD x odůvodnění/výzvě, podává se u toho SD, jehož rozhodnutí se napadá → postoupí nadřízenému se spisem a svým stanoviskem BZO, podává se do 30 dnů od doručení, nemá odkladný účinek (až na výjimky), lze se vzdát práva na odvolání
 - **Odvolací orgán**
 - Nadřízený SD (odvolací finanční ředitelství v Brně), provádí dokazování
 - → změna/zrušení/zamítnutí + potvrzení
 - Obsahuje např:
 - Označení SD, který rozhodnutí vydal, odvolatele, identifikace rozhodnutí, odvolací důvody, označení důkazů, návrh na změnu nebo zrušení
- Mimořádné
 - návrh na povolení obnovy řízení

DOZORČÍ PROSTŘEDEK

- Prostředek ochrany proti nesprávnému nebo nezákonnému rozhodnutí při správě daní iniciovaný z moci úřední (zásada oficiality)
- **Nařízení obnovy řízení** – pouze proti pravomocnému rozhodnutí
- **Přezkum rozhodnutí** – i proti nepravomocnému rozhodnutí

ODVOLÁNÍ

- Proti nepravomocnému rozhodnutí správce daně
- Zásada dvojinstančnosti (devolutivní účinek)
- Obecně nemá suspenzivní účinek
- Obecná lhůta 30 dnů ode dne doručení rozhodnutí → i před doručením rozhodnutí
 - V případě chybějícího, neúplného nebo nesprávného poučení lze odvolání podat do 30 dnů ode dne doručení opravného rozhodnutí, bylo-li vydáno, nejpozději však do 3 měsíců ode dne doručení rozhodnutí, proti němuž odvolání směřuje
- Odvolání je nepřípustné, směřuje-li jenom proti odůvodnění rozhodnutí
- Proti rozhodnutí označenému jako výzva, kterým správce daně vyzývá příjemce rozhodnutí k uplatnění práva nebo splnění povinností, se nelze samostatně odvolat, pokud zákon nestanoví jinak
- Je-li v poučení připuštěno odvolání i tehdy, kdy je zákon nepřipouští, a je-li podáno odvolání, řízení o odvolání se zastaví
- Je-li v poučení chybně přiznán odvolání odkladný účinek tehdy, kdy jej zákon nepřiznává, má včas podané odvolání odkladný účinek
- Vzdání se práva na odvolání
 - Do uplynutí odvolací lhůty
 - Dnem vzdání se práva na odvolání nabývá rozhodnutí právní moci
 - Je-li v řízení více příjemců rozhodnutí a všichni se vzdali práva podat odvolání, nabývá rozhodnutí právní moci dnem, kdy tak učinil poslední z nich
- Do doby, než je rozhodnutí o odvolání vydáno, může odvolatel odvolání měnit, doplňovat nebo vzít zpět

- Musí obsahovat zákonem stanovené náležitosti:
 - a) Označení správce daně, který napadené rozhodnutí vydal
 - b) Označení odvolatele
 - c) Číslo jednací, popř. číslo platebního výměru nebo jinou jednoznačnou identifikaci rozhodnutí, proti němuž odvolání směřuje
 - d) Uvedení důvodů, v nichž jsou spatřovány nesprávnosti nebo nezákonnosti napadeného rozhodnutí
 - e) Označení důkazních prostředků k tvrzením o skutkovém stavu, která jsou vedena v odvolání
 - f) Návrh na změnu nebo zrušení rozhodnutí
- Obsahuje-li vady
 - Správce daně vyzve odvolatele k doplnění podání s poučením, v jakém směru musí být doplněno a stanoví přiměřenou lhůtu, která nesmí být kratší než 15 dnů
 - Pokud nedojde o odstranění vad, řízení je zastaveno
 - Odstraní-li odvolatel vady, platí, že odvolání bylo podáno řádně a včas
- Správce daně, jehož rozhodnutí je odvoláním napadeno
 - Rozhodne o odvolání sám v rámci **tzv. autoremedury**
 - 1) Jestliže mu v plném rozsahu sám vyhoví
 - 2) Pokud mu vyhoví pouze částečně a ve zbytku zamítne
 - 3) Zamítne a zastaví odvolací řízení, pokud je odvolání podáno po lhůtě, nebo je nepřípustné
 -
 - Odvolání zamítne a zastaví odvolací řízení → podané odvolání je nepřípustné či bylo podáno po lhůtě
- Správce daně druhého stupně
 - Jestliže správce daně, jehož rozhodnutí je odvoláním napadeno o odvolání nerozhodne sám, postoupí jej s příslušnou částí spisu a se svým stanoviskem bez zbytečného odkladu odvolacímu orgánu
 - Odvolacím orgánem je správce daně nejbližší nadřízený správci daně, který napadené rozhodnutí vydal
 - Princip úplné apelace
 - Odvolací orgán
 - Napadené rozhodnutí změní,
 - Napadené rozhodnutí zruší a zastaví řízení, nebo
 - Odvolání zamítne a napadené rozhodnutí potvrdí
 -
 - V odůvodnění rozhodnutí o odvolání musí být vypořádány všechny důvody, v nichž odvolatel spatřuje nesprávnosti nebo nezákonnosti napadeného rozhodnutí
 - Proti rozhodnutí odvolacího orgánu se nelze dále odvolat

ROZKLAD

- Proti rozhodnutí, které vydal ústřední správní orgán nebo úřední osoba stojící v čele
- Rozhoduje úřední osoba stojící v čele ústředního správního orgánu na základě návrhu jí upravené komise
- Použijí se obdobně ustanovení o odvolání, nevylučuje-li to povaha věci

- Rozhodnutí úřední osoby stojící v čele ústředního správního orgánu o opravném či dozorčím prostředku, až na výjimky, nelze přezkoumat opravnými či dozorčími prostředky

OBNOVA ŘÍZENÍ

- **První fáze → řízení o povolení nebo nařízení obnovy řízení**
 - Správce daně rozhodne, zda povolí či nikoliv (nebo nařídí ex offo)
 - Návrh se podává u správce daně prvního stupně
 - Subjektivní x objektivní lhůta
 - Subjektivní – do 6 měsíců ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o důvodech obnovy řízení
 - Objektivní
 - Nalézací řízení – pokud neuplynula lhůta pro stanovení daně
 - Při placení daní – pokud neuplynula lhůta pro placení daně
 - V ostatních případech do 3 let od právní moci ukončujícího řízení
 - Důvody
 - a) Vyšly najevo nové skutečnosti nebo důkazy, které nemohly být bez zavinění příjemce rozhodnutí nebo správce daně uplatněny v řízení již dříve a mohly mít podstatný vliv na výrok rozhodnutí,
 - b) Rozhodnutí bylo učiněno na základě padělaného nebo pozměněného dokladu anebo dokladu obsahujícího nepravdivé údaje, křivé výpovědi svědka nebo nepravdivého znaleckého posudku,
 - c) Rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem, nebo
 - d) Rozhodnutí záviselo na posouzení předběžné otázky a příslušný orgán veřejné moci o ní dodatečně rozhodl jinak způsobem, který má vliv na toto rozhodnutí a jemu předcházející řízení.
 - Nalézací řízení nelze obnovit z důvodů, za kterých lze podat dodatečné přiznání nebo dodatečné vyúčtování
 - Obnovu řízení povolí nebo nařídí správce daně, který ve věci rozhodl v posledním stupni
 - Neshledá-li důvod povolení obnovy, návrh zamítne
 - Povolení nebo nařízení obnovy řízení ve věci, ve které rozhodovala v posledním stupni osoba stojící v čele ústředního správního orgánu → povolí nebo nařídí obnovu řízení anebo návrh zamítne tato úřední osoba na základě návrhu jí ustanovené komise
 - Správce daně v odůvodnění rozhodnutí vymezí důvody, na základě kterých se obnova řízení povoluje nebo nařizuje
- **Druhá fáze → obnovené řízení**
 - Zahájení: rozhodnutí o povolení (na návrh) nebo nařízení (z moci úřední) obnovy řízení
 - Provede správce daně, který ve věci rozhodoval v prvním stupni
 - Povolení nebo nařízení obnovy řízení má vůči původnímu rozhodnutí odkladný účinek až do oznámení rozhodnutí odkladný účinek až do oznámení rozhodnutí ve věci vydaného v obnoveném řízení, ale nevznikají úroky
 - Novým rozhodnutím ve věci se původní rozhodnutí ruší **lze podat odvolání proti rozhodnutí vydaném v řízení o obnově řízení**

10. Správa daní – dozorčí prostředky – jejich podstata, výčet a charakteristika

- Opravný X dozorčí prostředek
 - Přezkoumání rozhodnutí vydaných správcem daně se uskutečňuje na základě opravných a dozorčích prostředků
 - Opravný prostředek
 - Prostředek ochrany proti nesprávnému nebo nezákonnému rozhodnutí při správě daní, ke kterému je aktivně legitimován příjemce rozhodnutí
 - Jedná se o podání příjemců rozhodnutí, jimiž má být dosaženo zrušení nebo změny napadeného rozhodnutí
 - Řádný – směřuje proti nepravomocnému rozhodnutí (odvolání, rozklad)
 - Mimořádný – směřuje proti pravomocnému rozhodnutí (návrh na povolení obnovy řízení)
 - Dozorčí prostředek
 - Prostředek ochrany proti nesprávnému nebo nezákonnému rozhodnutí při správě daní iniciovaný z moci úřední
 - Nařízení obnovy řízení – pouze proti pravomocnému rozhodnutí
 - Přezkum rozhodnutí – i proti nepravomocnému rozhodnutí

OBNOVA ŘÍZENÍ

- Jediný mimořádný opravný prostředek
- Řízení už je ukončené pravomocným rozhodnutím
- První fáze → řízení o povolení nebo nařízení obnovy řízení
 - Správce daně rozhodne, zda povolí či nikoliv (nebo nařídí ex offio)
 - Návrh se podává u správce daně prvního stupně
 - Subjektivní x objektivní lhůta
 - Subjektivní – do 6 měsíců ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o důvodech obnovy řízení
 - Objektivní
 - Nálezací řízení – pokud neuplynula lhůta pro stanovení daně
 - Při placení daní – pokud neuplynula lhůta pro placení daně
 - V ostatních případech do 3 let od právní moci ukončujícího řízení
 - Důvody
 - a) Vyšly najevo nové skutečnosti nebo důkazy, které nemohly být bez zavinění příjemce rozhodnutí nebo správce daně uplatněny v řízení již dříve a mohly mít podstatný vliv na výrok rozhodnutí,
 - b) Rozhodnutí bylo učiněno na základě padělaného nebo pozměněného dokladu anebo dokladu obsahujícího nepravdivé údaje, křivé výpovědi svědka nebo nepravdivého znaleckého posudku,
 - c) Rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem, nebo
 - d) Rozhodnutí záviselo na posouzení předběžné otázky a příslušný orgán veřejné moci o ní dodatečně rozhodl jinak způsobem, který má vliv na toto rozhodnutí a jemu předcházející řízení.
 - Výše uvedené důvody, za kterých lze přistoupit k obnově řízení jsou společné jak pro návrh obnovy řízení (mimořádný opravný prostředek), tak pro nařízení obnovy řízení (dozorčí prostředek)
 - Nálezací řízení nelze obnovit z důvodů, za kterých lze podat dodatečné přiznání nebo dodatečné vyúčtování

- Obnovu řízení povolí nebo nařídí správce daně, který ve věci rozhodl v posledním stupni
 - Neshledá-li důvod povolení obnovy, návrh zamítne
 - Povolení nebo nařízení obnovy řízení ve věci, ve které rozhodovala v posledním stupni osoba stojící v čele ústředního správního orgánu → povolí nebo nařídí obnovu řízení anebo návrh zamítne tato úřední osoba na základě návrhu jí ustanovené komise
 - Správce daně v odůvodnění rozhodnutí vymezí důvody, na základě kterých se obnova řízení povoluje nebo nařizuje
- Druhá fáze → obnovené řízení
 - Zahájeno rozhodnutím o povolení nebo nařízení obnovy řízení
 - Příslušný je správce daně rozhodující v prvním stupni
 - Výsledkem je nové rozhodnutí rušící původní (tzn., že se lze proti němu znovu odvolat)

PŘEZKUMNÉ ŘÍZENÍ

- Zahajuje se výhradně moci úřední → nařídí ho správce daně, pokud dojde k závěru, že rozhodnutí je v rozporu s právním předpisem
- Důvodem je nezákonnost rozhodnutí
 - Nejen obsah, ale i celé řízení, a to podle stavu v době rozhodování
 - K vadám řízení, o nichž nelze mít důvodně za to, že mohly mít vliv na soulad napadeného rozhodnutí s právními předpisy, se nepřihlíží
- Lze podat podnět k zahájení přezkumného řízení → ten však sám o sobě nevede k zahájení řízení
 - Podnět k nařízení přezkoumání rozhodnutí podá u správce daně, který rozhodl v řízení v posledním stupni, kterýkoli správce daně, jakmile zjistí, že pro nařízení přezkoumání rozhodnutí jsou dány zákonné podmínky
 - Podnět může podat kterákoli osoba zúčastněná na správě daní
 - Pokud o to osoba, která podala podnět, požádá, sdělí jí správce daně, zda shledal podnět důvodným či nikoliv
- Přezkoumání rozhodnutí nařídí správce daně nejbližší nadřízený správci daně, který ve věci rozhodl v posledním stupni
 - Jde-li o nařízení přezkoumání rozhodnutí ústředního správního orgánu nebo úřední osoby stojící v čele ústředního správního orgánu, nařídí přezkoumání rozhodnutí úřední osoba stojící v čele ústředního správního orgánu na základě návrhu jí ustanovené komise
- Přezkumné řízení provede správce daně rozhodující v posledním stupni
- Řízení zahájeno vydáním rozhodnutí o nařízení přezkoumání rozhodnutí
- Přezkoumat nelze rozhodnutí v rozsahu, v jakém bylo přezkoumáno soudem ve správním soudnictví
- Objektivní lhůta pro nařízení
 - Přezkum rozhodnutí o stanovení daně – pokud neuplynula lhůta pro stanovení daně
 - Přezkum rozhodnutí vydaného v řízení při placení daně – pokud neuplynula lhůta pro placení daně
 - Přezkum jiného rozhodnutí – do 3 let ode dne právní moci tohoto rozhodnutí
- Správce daně je při řízení vázán důvody, pro které bylo nařízeno, a právním názorem, vyjádřeným v rozhodnutí o nařízení přezkoumání rozhodnutí
 - Ve stejném rozsahu může řízení doplňovat a odstraňovat jeho vady
- Výsledkem
 - Zrušení původního rozhodnutí
 - Změna původního rozhodnutí
 - Zastavení přezkumného řízení

11. Správa daní – registrační řízení a řízení o závazném posouzení – právní úprava, pojem a charakteristika

- = zvláštní řízení při správě daní
- Řízení, která nepatří mezi daňová řízení
- Obě tato řízení mají vliv na budoucí stanovení daně správcem daně

REGISTRAČNÍ ŘÍZENÍ

- Specifické řízení, které se uplatní při správě daní
- Registrační povinnost vzniká daňovému subjektu, kterému vznikne povinnost podat přihlášku k registraci k jednotlivé dani.
- Registrací dochází k získání přehledu o daňových subjektech, u nichž se očekává, že budou podávat daňová tvrzení
- Registrace správci daně umožňuje přehled o klíčových údajích, ze kterých je nutné při stanovení daně i zajištění jejího placení vycházet
- Registrační povinnost stíhá užší skupinu subjektů než povinnost daňová → nestíhá všechny subjekty povinné k dani
- Okruh osob povinných k registraci určují zvláštní zákony
- Lhůty pro registraci stanovují zvláštní zákony
- Registrační povinnost vzniká daňovému subjektu, kterému vznikne povinnost podat přihlášku k registraci k jednotlivé dani
- Obligatorní řízení, ale pouze u některých daní k některým daním je třeba se registrovat, k některým není
- V přihlášce k registraci je daňový subjekt povinen uvést předepsané údaje potřebné pro správu daní
- Oznamovací povinnost registrovaných daňových subjektů
 - Změnu údajů, které je daňový subjekt povinen uvádět při registraci nutno nahlásit do 15 dnů ode dne, kdy nastala - popř. požádat o zrušení registrace, jsou-li pro to dány důvody
 - Oznamovací povinnost lze splnit pouze prostřednictvím oznámení o změně registračních údajů
 - Oznamovací povinnost se nevztahuje na údaje, jejichž změnu může správce daně automatizovaným způsobem zjistit z rejstříků či evidencí, do nichž má zřízen automatický přístup
- Postup k odstranění pochybností v registračním řízení
 - Správce daně prověří údaje uvedené daňovým subjektem v přihlášce k registraci nebo v oznámení o změně registračních údajů → v případě pochybností o jejich správnosti nebo úplnosti
 - Vyzve daňový subjekt, aby údaje vysvětlil, doložil, popř. doplnil nebo změnil a zároveň
 - Stanoví lhůtu, v níž je daňový subjekt povinen tak učinit
 - Vyhoví-li daňový subjekt výzvě ve stanovené lhůtě → na přihlášku k registraci nebo na oznámení o změně registračních údajů se hledí, jako by bylo podáno bez vady v den původního podání
 - Je-li výzvě vyhověno až po uplynutí lhůty → přihláška k registraci nebo oznámení o změně registračních údajů se považuje za podané tímto dnem

- Registrace probíhá rozhodnutím
 - Lhůta pro rozhodnutí - 30 dnů ode dne podání přihlášky, popř. ode dne odstranění jejích vad
 - Ve zvlášť složitých případech může tuto lhůtu prodloužit nejbližší nadřízený správce daně
 - Rozhodnutí se neodůvodňuje – pokud správce daně rozhodne zcela v souladu s přihláškou k registraci nebo s oznámením o změně registračních údajů
 - Správce daně podle povahy věci rozhodne z moci úřední o registraci, nebo o zrušení registrace, pokud je to důvodné a pokud daňový subjekt
 - Nepodá přihlášku k registraci,
 - Nepodá oznámení o změně registračních údajů, nebo
 - Nevyhoví výzvě k odstranění pochybností v registračních údajích
 - Změnu registračních údajů provede správce daně na základě oznámení o změně registračních údajů nebo na základě vlastního zjištění pouze formou úředního záznamu
- Správce daně přidělí DIČ (= daňové identifikační číslo)
 - Daňovému subjektu, který není dosud registrován k žádné dani
 - Daňové identifikační číslo je daňový subjekt povinen uvádět ve všech případech, které se týkají daně, ke které byl pod tímto daňovým identifikačním číslem registrován, při styku se správcem daně a dále v případech stanovených zákonem
 - DIČ obsahuje
 - Kód „CZ“
 - Kmenovou část - tu tvoří kmenový identifikátor, nebo vlastní identifikátor správce daně
- Pokuta za nesplnění registrační povinnosti až 500.000 Kč

ŘÍZENÍ O ZÁVAZNÉM POSOUZENÍ

- Tzv. editační povinnost správce daně
- = zvláštní typ řízení podle DŘ
- Správce daně má povinnost na žádost daňového subjektu vydat rozhodnutí o závazném posouzení daňových důsledků, které pro daňový subjekt plynou z daňových skutečností ať už nastalých či očekávaných, a to v zákonem stanovených případech (ZDPř, ZDPH – určení sazby daně u zdanitelného plnění)
- Slovíčko „závazný“ znamená, že závazné bude rozhodnutí pro správce daně rozhodující o daňové povinnosti daňového subjektu, a ne pro žádající daňový subjekt. Rozhodnutí tedy plní především funkci týkající se jistoty daňového subjektu, jak bude správcem daně rozhodnuto.
- Nejedná se o rozhodnutí v pravém slova smyslu, neboť proti němu nelze podat opravný prostředek, nejde o zásah do majetkové sféry daňového subjektu
- Formální požadavky na žádost jsou specifikovány v jednotlivých zákonech upravujících případy, kdy lze využít řízení o závazném posouzení.
- Nutno uhradit správní poplatek dle zákona o správních poplatcích, který činí 10.000 Kč (nutno uhradit v plné výši)

12. Správa daní – daňové řízení a jeho etapy; daňové tvrzení a dodatečné daňové tvrzení, lhůty pro podávání daňového přiznání

ETAPY DAŇOVÉHO ŘÍZENÍ

1. Nálezací řízení
 - a) Řízení vyměřovací
 - b) Řízení doměřovací
 - c) Řízení o řádném opravném prostředku (proti rozhodnutí vydanému v nálezacím řízení)
2. Řízení při placení daní
 - a) Řízení o posečkání daně a rozložení její úhrady na splátky
 - b) Řízení o zajištění daně
 - c) Řízení exekucí
 - d) Řízení o řádném opravném prostředku (proti rozhodnutí vydanému v řízení při placení daní)
3. Řízení o mimořádných a **dozorcích prostředcích**

DAŇOVÉ TVRZENÍ

- Daňovým tvrzením je
 - a) řádne daňové tvrzení, a to daňové **přiznání, hlášení nebo vyúčtování**
 - Nacházíme se ve vyměřovacím řízení
 - b) dodatečné daňové tvrzení, a to **dodatečné daňové přiznání, následné hlášení nebo dodatečné vyúčtování**
 - Nacházíme se v doměřovacím řízení
- **Řádné daňové tvrzení** je povinen podat každý daňový subjekt, kterému to zákon ukládá, nebo pokud ho k tomu vyzval správce daně (§ 135 an. DŘ)
 - Daňový subjekt v ŘDT sám vyčíslí daň
 - **Hlášení** se podává do 20 dnů po uplynutí měsíce, v němž vznikla plátcí daně povinnost, která je předmětem hlášení
 - **Vyúčtování** se podává do 3 měsíců po uplynutí kalendářního roku
- **Dodatečné daňové přiznání** nebo **dodatečné vyúčtování** podá daňový subjekt, pokud zjistí, že daň má být vyšší než poslední známá daň (§ 141 an. DŘ)
 - DDP nebo DV musí podat do konce měsíce následujícího po měsíci, ve kterém to zjistil
 - Daňový subjekt uvede rozdíl oproti poslední známé dani a den jeho zjištění
- **Následné hlášení** podá plátcé daně k již podanému hlášení, pokud zjistí, že dosud ohlášené údaje nebyly správné
 - Plátcé daně vyznačí změny a rozdíly oproti již podanému hlášení a uvede původní den splatnosti opravovaných částek
 - NS se podává do uplynutí lhůty pro podání vyúčtování (nebo do doby, než správce daně pravomocně stanoví plátcí daně za určitá období)

LHŮTY K PODÁNÍ DAŇOVÉHO PŘIZNÁNÍ

- U daní vyměřovaných za zdaňovací období, které činí **nejméně 12 měsíců**, se DP podává **nejpozději do 3 měsíců po uplynutí** zdaňovacího období
 - Tuto lhůtu lze prodloužit na:
 - a) **4 měsíce po uplynutí** zdaňovacího období, pokud DP nebylo podáno ve lhůtě 3 měsíců, a **následně bylo podáno elektronicky, nebo**
 - b) **6 měsíců po uplynutí** zdaňovacího období, **pokud**
 - a) daňový subjekt má zákonem **uloženou povinnost mít účetní závěrku** ověřenou auditorem, nebo
 - b) DP nebylo podáno ve lhůtě a **následně jej podal poradce**
- U daní vyměřovaných na zdaňovací období, které činí **12 měsíců**, se podává **nejpozději do konce prvního měsíce**, jímž začíná běh zdaňovacího období
- Pokud zdaňovací období **kratší než 1 rok**, podává se daňové přiznání **do 25 dnů po uplynutí** zdaňovacího období
 - Tuto lhůtu nelze prodloužit

13. Správa daní – placení daní (nedoplatek, přeplatek, lhůta pro placení daní, námitka)

- Evidence daní – osobní daňový účet odděleně za každý druh daně:
 - Evidují vznik, stanovení, splnění, popřípadě jiný zánik daňovou povinností a z toho vznikající přeplatky, nedoplatky a příp. převody
 - Účet má kreditní stranu (platba a (z)vratky (hihi)) a debetní stranu (předpisy a odpisy)
 - Možnost vzájemného převodu (přeplatky, exe aj.)
- Pořadí úhrady daně z osobního daňového účtu:
 1. Nedoplatek na dani / splatná daň
 2. Nedoplatek na příslušenství daně
 3. Vymáhaný nedoplatek daně
 4. Vymáhaný nedoplatek přísl. Daně

NEDOPLATEK § 153 DŘ

- Částka daně, která není uhrazena a uplynula splatnost, nedoplatkem je rovněž neuhrazené příslušenství daně, u kterého již uplynul den splatnosti, popř. též neuhrazená částka zajištěné daně → chová se jako daňový dluh a na straně státní rozpočtu je to splatná daňová pohledávka
- Správce daně může upozornit o výši + následcích a dá lhůtu
- Po uplynutí lhůty pro placení daně nedoplatek zaniká, do té doby měl být vymožen, prekluzivní lhůta

PŘEPLATEK § 154 DŘ

- Částka, o kterou úhrn plateb a vrátek na kreditní straně osobního daňového účtu převyšuje úhrn předpisů a odpisů na debetní straně osobního daňového účtu = mám zaplacen více, než mám mít
- Je vytvořen tím, co skutečně přebíhá v rámci povinností, které jsem měl zaplatit a skutečně provedenými platbami
- Použití na úhradu nedoplateků v jiném daňovém účtu (jiné dani) => musí se *ex offa* zkontrolovat u jiných daní, jestli tam nemám nedoplatek (pokud ano, pak *ex offa* přesune podle aktuálního stavu nedoplatku) => prostě pokud mám někde přeplatek a někde nedoplatek, tak se ten přeplatek přesune na nedoplatek podle pravidel obsažených v § 152 DŘ
 - Rovněž platba na dosud neuhrazenou daň

- Vratitelný přeplatek:
 - o Jakmile jsou uhrazeny všechny nedoplatky, stává se z přeplatku vratitelný přeplatek. Minimální vratitelný přeplatek je 200 Kč
 - o Žádost daňového subjektu o vrácení
 - Správce daně vrátí přeplatek na žádost daňového subjektu, nebo pokud tak stanoví zákon
 - Správce daně vrátí přeplatek na žádost daňového subjektu do 30 dnů ode dne obdržení žádosti o vrácení vratitelného přeplatku
- Základní nástroje, na žádost:
 - o vrácení vratitelného přeplatku, žádá se o všechny vratitelné přeplatky
 - o možnost využít vratitelného přeplatku na úhradu jinému správci daně nebo i možnost uhradit zálohy, jež jsou v budoucnu
 - o možnost využít vratitelného přeplatku na převod na jiné daňové účty
- Postup a lhůta pro vrácení vratitelného přeplatku:
 - o Je to na žádost daňového subjektu (není to automaticky) s tím, že přímo žádám o konkrétní částku z konkrétní daně, nebo prostě obecně zažádám o přeplatky obecně
 - o Vrácení bezhotovostním převodem na účet, který je určen daňovým subjektem (prostě musím v té žádosti uvést i číslo účtu); nebo poštovním poukazem (není to možné u PO ani u podnikající FO); nebo vyplacení hotovosti v úřadu (ale nesmí to přesahovat 1.000 Kč)
 - o Lhůta = je stanovena vůči finanční správě a činí 30 dní
 - o Pokud přeplatek nečiní ani 200 Kč, tak se to nevrací hned a čeká se, než se to navýší aspoň na těch 200 Kč

LHŮTA PRO ZAPLACENÍ DANÍ § 160 DŘ

- Základní lhůta
- Daň nelze vybrat a vymáhat po uplynutí lhůty pro placení daně, která činí **6 let**
- Lhůta pro placení daně začne běžet dnem splatnosti daně
- Byl-li před uplynutím lhůty pro placení daně správcem daně učiněn úkon podle § 160 odst. 3, běží lhůta pro placení daně znovu ode dne, v němž byl tento úkon učiněn, tj. stačí správci daně učinit jakýkoliv úkon
- Lhůta pro placení daně končí nejpozději uplynutím **20 let** od jejího počátku (při zajištění zástavním právem **30 let**)
 - o Je to tak z toho důvodu, že ta 6letá lhůta se může některými úkony přetrhnout a běžet znovu, tak ať to neběží donekonečna

NÁMITKA § 159 DŘ

- Není to opravný prostředek, ale brojíme tak proti úkonu správce daně při placení daní – nepřipouští-li zákon odvolání
 - o Ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy se o úkonu dozvěděla
 - o U správce daně, který provedl úkon
 - o Ten také rozhodne, a to
 - Buď vyhoví v plném rozsahu – pak napadený úkon zruší
 - Nebo vyhoví částečně – pak úkon změní nebo zjedná nápravu jiným způsobem
 - Neuzná-li – námitku zamítne a proti tomu není žádný opravný prostředek
- Většinou se to využívá v situaci, kdy jde o to, na co byla použita zaplacená částka použita a my s tím nesouhlasíme nebo nesouhlasíme s pořadím úhrady podle § 152 DŘ

14. Správa daní – způsob placení daně, den platby, způsoby zajištění daní (zástavní právo, ručení, zajištění daně ručením nebo bankovní zárukou, zálohy)

- §§ 163 – 165 daňového řádu
- Daň se platí příslušnému správci daně v české měně.
- Je nutné označit, na kterou daň je platba určena (povinnost na daňovém subjektu) → správce daně ji na tuto daň přijme
- Daň lze platit:
 - 1) **Bezhotovostně** → rozhodný den (den platby) zaplacení daně je den připsání na účet správce daně
 - 2) **V hotovosti** – poštou, úřední osobě, šekem, daňovému exekutorovi (platba při daňové exekuci), oprávněné úřední osobě (jde-li o platbu pořádkové pokuty) → den, kdy úřední osoba převzala (den platby)
 - 3) **Kolkovými známkami** - např. soudní poplatky jsou taky chápány jako daň do 5000 Kč → kolkové známky vydává M financí (náležitosti = podobu, hodnoty, způsoby použití a zacházení s nimi stanoví M vyhláškou)
 - 4) Přepлатkem na jiné dani
- Vrácení platby tomu, kdo ji za daňový subjekt uhradil, není přípustné.
- Správce daně vrátí pouze platbu, která byla učiněna zjevným omylem (na žádost).

DEN PLATBY

- § 166 daňového řádu
- za den platby se považuje:
 - a) u platby, která byla prováděna **poskytovatelem platebních služeb** nebo **provozovatelem poštovních služeb**, den, kdy byla připsána na účet správce daně,
 - b) u platby prováděné v **hotovosti** u správce daně den, kdy úřední osoba platbu převzala, nebo
 - c) u platby prováděné **bezhotovostním** převodem, k němuž je dán platební příkaz prostřednictvím platební karty nebo obdobného platebního prostředku, den, kdy ten, kdo daň platí, předal platební příkaz správci daně.

ZAJIŠTĚNÍ DANÍ

- **Odůvodněná obava** nedobytnosti u dosud nestanovené daně / stanovené daně, u které dosud neuplynula splatnost → správce daně na ně zaklekně → vydá **zajišťovací příkaz** → stanoví povinnost úhrady daně částky daňovému subjektu.
- **Hrozí-li nebezpečí z prodlení**, je zajišťovací příkaz vykonatelný okamžikem oznámení daňovému subjektu.
- U daně, která nebyla dosud stanovena, stanoví výši zajišťované částky správce daně **podle vlastních pomůcek**.
- **Není-li nebezpečí z prodlení**, správce daně uloží daňovému subjektu, aby do 3 pracovních dnů tuto částku daně zajistil ve prospěch správce daně **složením jistoty na jeho depozitní účet**

○ Druhy

a) Zástavní právo (§ 170 DŘ)

- správce daně může rozhodnutím zřídit na majetku daňového subjektu, k zajištění neuhrazené daně (dle podmínek zřízení zástavního práva v NOZ)
- Vzniká
 - Doručením rozhodnutí daňovému subjektu nebo ručiteli
 - Doručení rozhodnutí o zřízení ZP katastru nemovitostí
- Výkon – obdobně dle NOZ a ustanovení o daňové exekuci

b) Ručení (§ 171 DŘ)

- neuhrazená daň daňového subjektu (navzdory výzvám a vymáhání) → ručitel, který má ze zákona povinnost ručení (typicky u DPH) → správce daně mu dá výzvu a zároveň ho vyzve k úhradě nedoplatku
- Zanikne-li daňový subjekt bez právního nástupce, povinnost ručitele uhradit nedoplatek tím není dotčena.
 - Příkladem ručitele je příjemce zdanitelného plnění u nespolehlivého plátce DPH
 - Ručitel se může proti výzvě odvolat – odkladný účinek
 - Po výzvě má ručitel procesní postavení jako daňový subjekt (práva + povinnosti)
 - Správce daně dá ručiteli potvrzení o úhradě nedoplatku
- Pozn: kromě zákonného ručení může i třetí osoba sama nabídnout ručení za splnění daňové povinnosti daňového subjektu – správce daně může rozhodnutím přijmout

c) Zajištění daně ručením nebo finanční zárukou (§ 173 DŘ)

- Správce daně může rozhodnout **o přijetí ručení** třetí osoby odlišné od daňového subjektu k zajištění jím neuhrazené daně, a to na základě písemného prohlášení ručitele s úředně ověřeným podpisem.
- Správce daně může rozhodnout **o přijetí finanční záruky** k zajištění dosud neuhrazené daně, a to na základě předloženého písemného prohlášení výstavce v záruční listině o tom, že na výzvu správce daně uhradí zajištěnou částku. Nejde-li o bankovní záruku, musí být záruční listina opatřena úředně ověřeným podpisem.

d) Záloha (§ 174 DŘ)

- Je prostředek na zaplacení
- Povinnost záloh tam kde to stanoví zákon (typicky daň z příjmů) → zákon stanoví výši záloh a lhůtu k jejich placení
- Platí se předem, když daň ještě není známá a není splatná
- Po skončení zdaňovacího období – zápočet záloh na daň

15. Správa daní – vymáhání daní (exekuční titul, exekuční příkaz, vyloučení majetku z daňové exekuce, prohlášení o majetku odklad a zastavení daňové exekuce, náklady)

VYMÁHÁNÍ DANÍ

- Daňová exekuce
- Soudním exekutorem
- Insolvenční řízení
- Přihlášením do veřejná dražby (co se jako koná už jinde)
- Správce vybere způsob tak, aby výše nákladů nebyla ve zjevném nepoměru k vymáhané částce

EXEKUČNÍ TITUL

- Výkaz nedoplatků = výpis z údajů evidence daní (náležitosti taxativně vymezené v DŘ - správce, číslo jednací, označení daňového subjektu, údaje o jednotlivých nedoplatcích, podpis úřední osoby, potvrzení o vykonatelnosti, den k němuž je výkaz nedoplatků sestaven
 - o Není rozhodnutím → nedoručuje se → možno vyrozumět daňový subjekt
- Vykonatelné rozhodnutí stanovující peněžité plnění
- Vykonatelný zajišťovací příkaz

VZTAH K OSŘ

- Pokud zákon nestanoví jinak, postupuje se podle OSŘ
- Pravomoci správce daně jako exekučního orgánu při exekuci upravuje výlučně daňový řád
- Když správce daně vystupuje jako oprávněný, tak to se použije OSŘ

EXEKUČNÍ PŘÍKAZ

- Správce daně jím zahajuje daňovou exekuci
- Výrok exekučního příkazu obsahuje
 - o Způsob provedení exekuce
 - o Výše nedoplatku
 - o Výše exekučních nákladů
 - o Odkaz na exekuční titul
- → doručení dlužníkovi + případně dalším příjemcům – nelze podat žádný opravný prostředek!!
- Daňovou exekuci lze provést
 - a) srážkami ze mzdy,
 - b) přikázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb,
 - c) přikázáním jiné peněžité pohledávky,
 - d) postižením jiných majetkových práv,
 - e) prodejem movitých věcí, nebo
 - f) prodejem nemovitých věcí

VYLOUČENÍ MAJETKU Z DAŇOVÉ PODSTATY

- Při nařízení exekuce je potřeba vyloučit majetek, kterému svědčí právo nepřipuštění neprovedení exekuce – je majetkem někoho cizího, nikoliv dlužníka
- Na návrh oprávněné osoby, která osvědčí právo k majetku, možno i z moci úřední → správce daně rozhodne do 30 dnů – je možné se do 15ti dnů odvolat

PROHLÁŠENÍ O MAJETKU

- Pokud nelze uhradit příkazáním pohledávky z účtu
- Na výzvu správce daně → lhůta nesmí být kratší než 15 dnů ode dne doručení výzvy
- Dlužník je povinen uvést úplné a pravdivé údaje o celém svém majetku
- Právní jednání dlužníka po obdržení výzvy k prohlášení o majetku jsou neúčinná

ODKLAD A ZASTAVENÍ DAŇOVÉ EXEKUCE

- Odklad
 - o Správce daně může daňovou exekuci na návrh dlužníka nebo z moci úřední částečně nebo zcela odložit
 - Zejména šetří-li se skutečnosti rozhodné pro zastavení daňové exekuce, vyloučení předmětu exekuce ze soupisu věcí nebo podmínky pro posečkání úhrady nedoplatku
 - Pominou-li důvody, které vedly k odkladu daňové exekuce, a nedojde-li k jejímu zastavení, rozhodne správce daně o pokračování v daňové exekuci
- Zastavení (zcela/zčásti)
 - o Nebyly splněny zákonné podmínky
 - o Odpadl důvod, pro který byla nařízena
 - o Povolení posečkání úhrady nedoplatku
 - o Bylo pravomocně rozhodnuto, že postihuje majetek, k němuž náleží právo nepřipouštět exekuci
 - o Výtěžek nepostačí ani ke krytí nákladů
 - o Bylo nařízeno více exekucí a k úhradě nedoplatku postačí provedení pouze jedné z nich
 - o Je tu takový důvod, pro který nelze v exekuci pokračovat

EXEKUČNÍ NÁKLADY

- Náklady na řízení = 2% z částky (min. 500 Kč, max. 500.000 Kč)
 - o Povinnost je hradit vzniká vydáním exekučního příkazu nebo samostatného rozhodnutí
- Hradí dlužník (pokud exekuce nebyla provedena neoprávněně)
- Spočívají v náhradě nákladů za nařízení daňové exekuce, na výkon prodeje a náhrada hotových nákladů
- Proti rozhodnutí správce o nákladech řízení se lze odvolat do 15ti dnů

16. Správa daní – daňová exekuce postižením majetkových práv – pojem, výčet způsobů a charakteristika

- § 186 - 193 DŘ
- Spočívá v uložení povinnosti **exekučním příkazem** dlužníku nebo poddlužníku
 - o **Poddlužník** = osoba oprávněná nakládat s majetkovým právem daňového dlužníka (je to dlužník daňového dlužníka)
 - Správce daně mu nařídí, aby se nějak choval, zejména majetkové plnění neposkytoval dlužníkovi, ale přímo správci daně
 - Pokud by tuto povinnost nesplnil řádně a včas, má správce daně nárok na splnění povinnosti z prostředků tohoto poddlužníka

- Způsoby:
 - a) Srážky ze mzdy
 - b) Příkazání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb
 - c) Příkazání jiné peněžitě pohledávky
 - d) Postižení jiných majetkových práv (nikoli prodej závodu jako podle OSŘ)

DAŇOVÁ EXEKUCE SRÁŽKAMI ZE MZDY

- Srážky ze mzdy se provedou do výše částky uvedené v exekučním příkazu
- **Plátce mzdy** (zaměstnavatel – poddlužník) má povinnost po celou dobu trvání exekuce srážet požadovanou částku ze mzdy zaměstnance a tuto částku posílat správci daně
- V případě změny zaměstnavatele má dlužník povinnost ohlásit nového plátce mzdy, a i zánik nároku na mzdu u dosavadního plátce mzdy
- Pokud má dlužník více plátců mzdy, tak správce daně zkoordinuje tyto plátce, aby odváděli každý část mzdy

DAŇOVÁ EXEKUCE PŘIKÁZÁNÍM POHLEDÁVKY Z ÚČTU U POSKYTOVATELE PLATEBNÍCH SLUŽEB

- Provádí se odepsáním peněžních prostředků dlužníka (i v cizí měně) z účtu(ů), a to do výše částky uvedené v exekučním příkazu
- **Poskytovatel platebních služeb** (poddlužník) po dobu trvání daňové exekuce nevyplácí peněžní prostředky z účtu dlužníka, ani s nimi jinak nenakládá
- Nejčastěji jde o banky nebo subjekty, které se zaměřují na platební funkce
- Pro efektivnost tohoto způsobu exekuce se nejprve doručuje poskytovateli platebních služeb, a až poté dlužníkovi (aby prostředky nepřevedl)

DAŇOVÁ EXEKUCE PŘIKÁZÁNÍM JINÉ PENĚŽITÉ POHLEDÁVKY

- Postihuje jinou peněžitou pohledávku dlužníka než nárok na mzdu nebo na pohledávku z účtu u poskytovatele platebních služeb, a to do částky uvedené v exekučním příkazu
- Dlužník je věřitelem třetí osobě (poddlužníku), vůči které má peněžitou pohledávku (třeba půjčka)
- Pokud je takovému poddlužníku doručen exekuční příkaz, tak po dobu trvání exekuce nesmí vyplatit dlužníkovi pohledávku, ani provést započtení, ani s ní jinak nakládat

DAŇOVÁ EXEKUCE POSTIŽENÍM JINÝCH MAJETKOVÝCH PRÁV

- Práva, jenž nespočívají v peněžitém plnění
- Vydá se exekuční příkaz, kterým se přikáže vydání nebo dodání věci dlužníka správci daně – zakáže se, aby věc dlužník prodal nebo převedl a musí vydat správci daně
- Na vydání nebo dodání movitých věcí se bude vztahovat postup k příkazání jiné než peněžitě pohledávky
- Opět je nejprve třeba zaslat poddlužníkovi, aby nemohl věc vydat dlužníkovi, ale hned správci daně
- Příklad: dlužník půjčí poddlužníkovi zlato – hodnotná věc, jenž má být předána správci daně
- Typicky se o tomto dozví z prohlášení o majetku

17. Správa daní – daňová exekuce prodejem movitých věcí – pojem, výčet způsobů a charakteristika

- Exekuce se provede **sepsáním věcí**, které jí podléhají, a jejich zpeněžením
 - Se sepsanými věcmi nesmí dlužník nakládat, jinak neplatnost – **inhibitorium**
 - Exe takové věci odebere, je-li obava, že budou poškozeny, ukryty... nebo se souhlasem dlužníka uloží do dlužníkem vybrané místnosti, nebo ty věci nechá na místě, kde byly sepsány, pak je viditelně označí
 - O soupisu se provádí **protokol** – obsahuje hlavně způsob, jakým správce daně zajistil sepsané věci, jestli je odebral, kdo je manžel dlužníka nebo spoluvlastník sepsaných věcí
- Sepsané věci se prodají v **dražbě**, jednotlivě nebo v souboru
 - Nejčastěji prováděna v dražbě, preferovaný elektronický způsob, je-li k tomu správce daně technicky vybaven
 - Dražbu řídí **daňový exekutor**, jednání je **veřejné**
 - **Osoba zúčastněná na dražbě** – kdo se dostaví k účasti na dražbě před zahájením a prokáže, že splňuje podmínky účasti na dražbě (§ 201 DŘ - kdo nesmí dražit - př. sám exekutor, licitátor, úřední osoby správce daně, který dražbu nařídil, dlužník, manžel dlužníka nebo jejich zástupci, obmeškaný vydražitel)
 - Konání dražby nařizuje správce daně **dražební vyhláškou**
 - Ta obsahuje mj. datum a čas zahájení dražby, místo konání, označení a popis předmětu dražby, zjištěnou cenu takového předmětu, výši nejnižšího podání, způsob úhrady podání, právní vady vážnoucí na předmětu dražby...
 - Do vlastních rukou se doručuje dlužníkovi, spoluvlastníkovi předmětu dražby, osobám, o kterých správce daně ví, že mají k předmětu dražby předkupní, věcné nájemní nebo pachtovní právo, správci daně, který přihlásil své nedoplatky vůči dlužníkovi, tomu, kdo přistoupil do daňové exekuce jako oprávněný z exekuce přerušení podle jiného právního předpisu
 - Nejnižší podání činí min. 1/3 zjištěné ceny
 - Stanovení ceny dražené věci – odhadem, cenovým předpisem nebo znaleckým posudkem
 - Dražební podání – částka určená dražitelem, kterou se zavazuje uhradit za draženou věc, bude-li mu udělen příklep
 - Slovem „potřetí“ je udělen dražiteli příklep, předtím se správce daně zeptá ostatních dražitelů, zda mají námitky – jsou-li tyto důvodné, licitátor pokračuje v dražbě vyvoláním předposledního dražebního podání
- Věci, které se nezpeněžily, správce daně může **vyloučit ze soupisu věcí**
- **Rozvrhové řízení** – správce daně bezodkladně vyzve věřitele po právní moci rozhodnutí o udělení příklepu, kteří přihlásili své pohledávky, do 15 dnů od doručení výzvy ke sdělení její výše a příslušenství ke dni PM rozhodnutí o příklepu
 - K později uplatněným pohledávkám se nepřihlíží
- Z výtěžku dražby se **v první řadě uspokojí náklady exekuce**
- Další **pořadí**
 - První pohledávky zajištěné zadržovacím právem
 - Ostatní podle pořadí
 1. U daňové pohledávky den vydání EP

2. U přihlášené daňové pohledávky (od jiného správce daně) den, kdy byla u správce daně přihlášena
 3. U pohledávky zajištěné zástavním právem podle dne vzniku zástavního práva
 4. U náhrad za věcná břemena podle dne vzniku věcného břemene
 5. U náhrad za nájemní nebo pachtovní práva podle dne vzniku takového práva
 6. U náhrad za výměnek podle dne vzniku výměnku
- Má-li více pohledávek totéž pořadí a výtěžek z dražby nestačí k plnému uspokojení, uspokojí se tyto poměrně

18. Správa daní – daňová exekuce prodejem nemovitých věcí

- Postihuje se nemovitá věc ve vlastnictví dlužníka, nebo jeho podíl na ní
- Od oznámení EP dlužníkovi platí inhibitorium ve vztahu k nemovité věci (nesmí s tou věcí nijak nakládat, jinak ta jednání jsou neplatná)
- EP se dále doručuje i příslušnému katastrálnímu úřadu
- Nejčastěji prováděna v dražbě, preferovaný elektronický způsob, je-li k tomu správce daně technicky vybaven
 - Dražbu řídí daňový exekutor, jednání je veřejné
 - Osoba zúčastněná na dražbě - kdo se dostaví k účasti na dražbě před zahájením a prokáže, že splňuje podmínky účasti na dražbě (§ 201 DŘ - kdo nesmí dražit - př. sám exekutor, licitátor, úřední osoby správce daně, který dražbu nařídil, dlužník, manžel dlužníka nebo jejich zástupci, obmeškaný vydražitel)
 - Dražitel – osoba zúčastněná na dražbě, která učinila v dražbě podání
 - Pokud je mu udělen příklep, tak se z něj stává vydražitel
 - Konání dražby nařizuje správce daně dražební vyhláškou
 - Ta obsahuje mj. datum a čas zahájení dražby, místo konání, označení a popis předmětu dražby, zjištěnou cenu takového předmětu, výši nejnižšího podání, způsob úhrady podání, právní vady vážnoucí na předmětu dražby...
 - Dražební vyhláška se neodůvodňuje
 - Do vlastních rukou se doručuje:
 - Dlužníkovi
 - spoluvlastníkovi předmětu dražby
 - osobám, o kterých správce daně ví, že mají k předmětu dražby předkupní, věcné nájemní nebo pachtovní právo
 - správci daně, který přihlásil své nedoplatky vůči dlužníkovi
 - jiným osobám vyvěšením na své úřední desce nebo způsobem umožňujícím dálkový přístup
 - Správce daně stanoví dražební jistotu, nejvýše ½ nejnižšího dražebního podání (vydražiteli se pak započte na úhradu za vydraženou věc)
 - Ten, kdo dal jistotu a věc mu nebyla přiklepnuta, tak se mu jistota musí vrátit do 30 dnů
 - Nejnižší podání činí min. 2/3 zjištěné ceny (nemovitost se před tím ocení)

- Stanovení ceny dražené věci – znaleckým posudkem – stanovuje se cena věci a jejího příslušenství, cena práv a závad s věcí spojených, závady, které po dražbě nezaniknou a výsledná cena, proti tomuto se lze odvolat.
- Dražební podání – částka určená dražitelem (nabídka), kterou se zavazuje uhradit za draženou věc, bude-li mu udělen příklep
- Slovem „potřetí“ je udělen dražiteli příklep (je to v případě, kdy dražitelé už nenabídnou vyšší částku), proti tomuto rozhodnutí je možné se do 15 dnů od doručení odvolat.
- Možnost nařídit opakovanou dražbu nejdříve po 3 měsících od konání původní dražby (nebylo učiněno ani nejnižší podání, v odvolání bylo rozhodnuto, že se příklep neuděluje, rozhodnutí o příklepu bylo zrušeno proto, že vydražitel neuhradil své podání – takový bude povinen k náhradě škody)
- Rozvrhové řízení – správce daně vyzve věřitele, kteří přihlásili své pohledávky, do 15 dnů od doručení výzvy ke sdělení její výše a příslušenství ke dni PM rozhodnutí o příklepu. K později uplatněným pohledávkám se nepřihlíží
- Z výtěžku dražby se v první řadě uspokojí náklady exekuce
- Další pořadí
 - Pohledávky zajištěné zadržovacím právem
 - Ostatní podle pořadí
 1. U daňové pohledávky den vydání EP
 2. U přihlášené daňové pohledávky (od jiného správce daně) den, kdy byla u správce daně přihlášena
 3. U pohledávky zajištěné zástavním právem podle dne vzniku zástavního práva
 4. U náhrad za věcná břemena podle dne vzniku věcného břemene
 5. U náhrad za nájemní nebo pachtovní práva podle dne vzniku takového práva
 6. U náhrad za výměnek podle dne vzniku výměnku
- Má-li více pohledávek totéž pořadí a výtěžek z dražby nestačí k plnému uspokojení, uspokojí se tyto poměrně

19. Správa daní – následky porušení povinností při správě daní (jednotlivé typy a jejich charakteristika)

- Ochrana před nečinností, porušení povinnosti mlčenlivosti, pořádková pokuta, pokuta za nesplnění povinnosti nepeněžitě povahy, pokuta za opožděné tvrzení daně, penále, úrok z prodlení, úrok z neoprávněného jednání správce daně, úrok z daňového odpočtu, stížnost

OCHRANA PŘED NEČINNOSTÍ (§ 38 DŘ)

- Pokud správce daně nepostupuje v řízení bez zbytečných průtahů, protože
 - Uplynula lhůta pro provedení úkonu
 - Neprovedl úkon v obvyklé lhůtě pro takový úkon
 - Nevydal bezodkladně rozhodnutí, ačkoliv měl shromážděny všechny podklady
 - Nevydal rozhodnutí po 3 měsících ode dne posledního úkonu v daném řízení
- Podává se nejbližší nadřízenému správci daně, ten musí nejpozději do 30 dnů ode dne obdržení přikázat nečinnému správci, aby zjednal nápravu, nebo ve stejné lhůtě uvědomit podatele podnětu o tom, že neshledal podnět opodstatněným

PORUŠENÍ POVINNOSTI MLČENLIVOSTI (§ 52 – 55 A 246 DŘ)

- Ohledně poměrů jiných osob
- Daňový subjekt může zprostit povinnosti mlčenlivosti, zemře-li nebo zanikne-li bez právního nástupce, může tak učinit ministr financí
- O porušení povinnosti mlčenlivosti nejde např. při plnění oznamovací povinnosti vůči OČTŘ, správnímu orgánu vedoucímu řízení o správním deliktu, ÚOHS, NKÚ, soudu...
- Pokuta až do výše 500.000,- Kč
- Projednává nejbližší nadřízený správce daně

POŘÁDKOVÁ POKUTA (§ 247 DŘ)

- Až do výše 50.000,- Kč za závažné ztěžování správy daně spočívající v
 - Rušení pořádku vzdor předchozímu napomenutí
 - Neuposlechnutí pokynu úřední osoby
 - Urážlivém chování k úřední osobě nebo osobě zúčastněné na správě daní vzdor předchozímu napomenutí
 - Pouze při jednání, při kterém takový důvod vznikl
- Až do výše 500.000,- Kč za závažné ztěžování správy daně tím, že bez dostatečné omluvy nevyhoví výzvě ke splnění procesní povinnosti nepeněžitě povahy stanovené zákonem nebo správcem daně, až do 1 roku ode dne takového jednání
- Lze i opakovaně

POKUTA ZA NESPLNĚNÍ POVINNOSTI NEPENĚŽITÉ POVAHY (§ 247A DŘ)

- Až do výše 500.000,- Kč tomu, kdo
 - Nesplní registrační, ohlašovací, záznamní, evidenční nebo jinou oznamovací povinnost, do 15 dnů ode dne PM rozhodnutí o uložení
- Až do výše 2.000,- Kč tomu, kdo učinil přihlášku k registraci, oznámení o změně registračních údajů, řádné daňové tvrzení nebo dodatečné daňové tvrzení jinak než elektronicky, pokud měl povinnost jej učinit elektronicky, takto se rozhoduje platebním výměrem, který je splatný do 30 dnů, vedle toho je možné uložit pokutu do výše 50.000,- Kč tomu, kdo tímto způsobem závažně ztěžuje správu daní., nejpozději do 3 let od porušení povinnosti

POKUTA ZA OPOŽDĚNÉ TVRZENÍ DANĚ (§ 250 DŘ)

- Za zpoždění s podáním daňového přiznání nebo dodatečného daňového přiznání delší než 5 pracovních dnů ve výši 0,05 % stanovené daně, daňového za každý den prodlení, nejvýše však 5 % takové částky
- u daňové ztráty, 0,01 % stanovené daňové ztráty za každý následující den prodlení, nejvýše však 5 % stanovené daňové ztráty.
- Za zpoždění s podáním řádného daňového tvrzení nebo dodatečného daňového tvrzení ve výši 0,05 % částky za každý den prodlení, nejvýše však 0,5 % takové částky
- Neukládá se, je-li nižší než 1000,- Kč (500,- Kč, neučiní-li tak ani po dobu, kdy mu tato možnost trvá, = pro více přehlednosti přečíst §250 odst.4)
- pokuta nesmí přesáhnout 300.000,- Kč
- Pokuta je poloviční, pokud daňový subjekt podá ŘDT nebo DDT do 30 dnů od marného uplynutí lhůty a v daném kalendářním roce nebylo zjištěno u daňového subjektu jiné prodlení

PENÁLE (§ 251 DŘ)

- Daňový subjekt, z částky doměřené daně tak, jak byla stanovena oproti poslední známé dani, ve výši
 - 20 %, je-li daň zvyšována a je-li snižován daňový odpočet,
 - 1 %, je-li snižována daňová ztráta
- Rozhodováno dodatečným platebním výměrem
- Nevzniká při doměřování podle dodatečného daňového přiznání nebo dodatečného vyúčtování

ÚROK Z PRODLENÍ (§ 252 – 253 DŘ)

- Za každý den prodlení od 5. pracovního dne následujícího po splatnosti daně
- Výše 21 % (7,00 jako REPO sazba ČNB k 1.1.2019, zvýšená o 14 procentních bodů)
- Nepředepisuje se, pokud je nižší než 1000,- Kč u jednoho druhu daně u jednoho správce daně za jedno zdaňovací období nebo za 1 kalendářní rok u jednorázových daní
- Nevzniká ode dne smrti zůstavitele do skončení řízení o jeho pozůstalosti, ani u nedoplatků na příslušenství daně nebo na peněžitém plnění v rámci dělené správy

ÚROK Z NESPRÁVNĚ STANOVENÉ DANĚ (§ 254 DŘ)

- 21 % z částky v důsledku zrušení, změny nebo prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně z důvodu nezákonnosti nebo nesprávného úředního postupu správce daně
- Byla-li daň exekučně vymáhána, po dobu neoprávněně vedeného exekučního řízení se úrok zdvojnásobuje
- Výše úroku z nesprávně stanovené daně odpovídá výši úroku z prodlení.

ÚROK Z DAŇOVÉHO ODPOČTU: (§ 254A DŘ)

- Výše úroku z daňového odpočtu odpovídá polovině úroku z prodlení.
- Základem pro výpočet úroku z daňového odpočtu je daňový odpočet stanovený správcem daně.
- Úrok z daňového odpočtu vzniká ode dne následujícího po uplynutí doby 4 měsíců od posledního dne lhůty stanovené pro podání daňového tvrzení, ze kterého vyplývá, že daňovému subjektu má vzniknout daňový odpočet, nebo ode dne, kdy bylo toto daňové tvrzení podáno, pokud bylo podáno po lhůtě stanovené pro jeho podání, do dne vrácení, převedení nebo použití daňového odpočtu, nejpozději však do uplynutí lhůty pro jeho vrácení.

STÍŽNOST (§ 261 DŘ)

- Subsidiární způsob ochrany, pokud zákon neposkytuje jiný způsob
- Proti nevhodnému chování jeho úředních osob nebo jeho postupu
- Podání stížnosti nesmí být stěžovateli na újmu; odpovědnost za trestný čin nebo správní delikt není tímto ustanovením dotčena.
- Nutnost vyřídit do 60 dnů od doručení příslušnému správci daně, možno překročit jen pokud nelze v této době zajistit potřebné podklady
- Směřuje-li stížnost proti způsobu provádění daňové kontroly, musí být vyřízena nejpozději do ukončení daňové kontroly
- Má-li stěžovatel za to, že stížnost nebyla řádně prošetřena, může se obrátit s žádostí na nejbližší nadřízeného správce daně, aby vyšetřil proces vyřízení stížnosti